

ԴՐԱՄԱՏՈՒՐԳԻԱ

գրական-գեղարվեստական հանդես

ՊԻԵՄԱՆԵՐ

46 47

ՀՀ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆ 25-ԱՄՅԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ
«ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՅԱՆԱԿԱԲԱՌԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ - 21-ՐԴ ԴԱՐ»

1-ին մրցանակ

ԳՈՒՐԳԵՆ ԽԱՆՉՅԱՆ 3 ԾԵՐՈՒԿԻ ԱՅՑՔ

2-րդ մրցանակ

ԿԱՐԻՆԵ ԽՈԴԻԿՅԱՆ 42 ՈՒՂԵԿԱԼ ՏԱՆՈՂ
ՃԱՆԱՊԱՐՀՔ

3-րդ մրցանակ

ԼԻԱ ԻՎԱՆՅԱՆ 68 ԱՊԱԿԵ ԿԻՆԸ

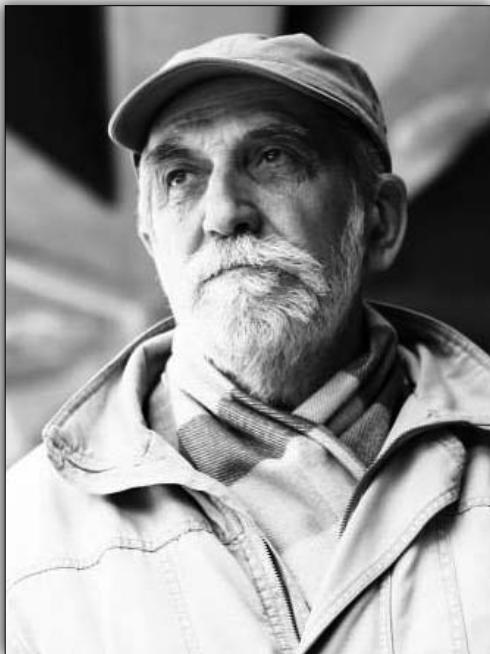
ԴԱՎԻԹ ԽԱԶԻՅԱՆ 104 37-ՐԴ ՕՐԸ

ՍԱՄՎԵԼ ԿՈՍՅԱՆ 124 ՏԵՐԵՎԻ ԿԱՄՔԸ
ԶՀԱՐՅԱՆԵԼՈՎ

ԽԱԶԻԿ ՉԱԼԻԿՅԱՆ 138 ՄԱՐԳԱՐԵԼԻՔԻՆ

ԱՐԺԱԿ ՍԵՄԻՐՋՅԱՆ 158 ԹԱՆԿԱՐԺԵՔ ԴԻՎԿ

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Գուրգեն ԽԱՆՉՅԱՆ

Ծերուկի այցը ծանր առաքելություն ունի՝
փոխել աշխարհը, բարություն,
հանդուժողականություն սերմանել:
Միամիտ Ծերուկ, միամիտ հեղինակ,
միամիտ ընթերցող... Միամիտներ, ամբողջ աշխարհի,
միացներ, առանց կովի չզիշեք ձեր առաքելությունը...

ԾԵՐՈՒԿԻ ԱՅՑԸ

(Կալուկերգություն, երկու արար)

Գործող անձինք

ԾԵՐՈՒԿԻ - ուրսունն անց, ճերմակ մազ-մորուքով, խոսքը չի հասկացվում

ԱՇԽԾ - շինանյութի խանութի տնօրեն, միջին տարիքի

ՆԱՐԵ - նրա դուստրը

ՀԱՍՏԻԿ - նրա կինը

ՈՍՏԻԿԱՆ

ԲԺԻՇԿ 1 - կին

ԲԺԻՇԿ 2 - տղամարդ

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Աժ պատգամավոր

ԼԱԼԱ - հեռուստալրագրող

ԼԵՎՈՆ - օպերատոր

ՑՈՂԻԿ - հարդարող

ՎԱՐԴԱՆ - լուսավորող

ՍՈՖՅԱ - տարեց կին

ՔՆՆԻՉ

ԲԱՐՍԵՂ - շինխանութների ցանցի կառավարիչ

ԹԱԳՈՒՀԻ - Բարսեղի կինը

ԱԼԵՆ - նրանց որդին

ԷԼԵՆ - նրանց դուստրը

ՓԻՐՈՒԶ - ծերանոցի աշխատող

Արար առաջին

Պատկեր 1

Հյուրասենյակ, բազմոցին նստած է Ծերուկը, կաթսան ու գդալը ձեռքին՝ շիլա և ուտում: Առավոտ է: Սուրճը ձեռքին՝ զալիս է Աշոտը, ծխում է պատուհանի մոտ, սուրճ է խնում: Գալիս է Հասմիկը՝ հեռախոսը ձեռքին, խոսում է: Ծերուկին չեն նկատում:

ՀԱՍՄԻԿ - (հեռախոսով): Արթնացել ենք, իա, մամ ջան, Աշո՞տը... Լավ է Աշոտը, Աշոտի՞ն ինչ է եղել, սուրծ է խմում... Ես էլ լավ եմ, ես էլ եմ ուզում սուրծ խմել... Հա, կխմեմ...

ԱՃՈՏ - (ինքն իրեն): Այն մանրութ նրան հետաքրքրում է՝ քննեցիք, արթնացաք, բան արիք, հազնվեցիք, խմեցիք... (Հասմիկին.) Մորդ ասա՝ մազերս դեռ չեմ սանրել, բայց լվացվել եմ, ատամներս էլ մաքրել եմ արդեն, իա, երազում իրեն եմ տեսել, ոտքը ջարդել էր:

ՀԱՍՄԻԿ - (փակելով հեռախոսը): Մի ծաղրի, մեծ կին է, թող հարցնի, ի՞նչ անենք: (Հեռախոսով:) Հա, մամ ջան: Չէ, Նարեն դեռ քնած է... Կզանգեմ, իհարկե: (Անջատում է հեռախոսը:)

ԱՃՈՏ - Ուշանում եմ, նախաձաշը դիր, գամ խոհանոց:

ՀԱՍՄԻԿ - Կիրակի է, Աշոտ:

ԱՃՈՏ - Մեր խանութը կիրակի էլ է աշխատում, դեռ չվարժվեցի՞ր:

ՀԱՍՄԻԿ - Բայց քո կիրակնօրյա գործից հետո հագուստիդ կանանց մազ է մնում սովորաբար:

ԱՃՈՏ - Իհարկե, հաճելի է, երբ կինը խանդում է, ինչպես ասում են՝ խանդում է, ուրեմն սիրում է, բայց մազը թոյլ փաստարկ է, մազը այնպիսի մի բան է, որ ոնց ասես կկպչի, օրինակ՝ քամով:

Աշոտը ծխում է, ծովիսը հասնում է Ծերուկին, Ծերուկը հազում է:

ՀԱՍՄԻԿ - Ոնց ես հազում... Քեզ բոլորովին չես ափսոսում, Աշոտ:

ԱՃՈՏ - Չեմ հազում, բայց թողնելու եմ, իենց պաշտոնիս բարձրացման հարցը լուծվի՝ թողնելու եմ:

Ծերուկը նորից է հազում:

ՀԱՍՄԻԿ - Ոնց չես հազում, որ հազում ես:

ԱՃՈՏ - Ես չեմ, երևի հարևանն է պատշգամբից:

ՀԱՍՄԻԿ - (հեռախոսին պատասխանելով): Հա, մամ ջան, խմում եմ արդեն... Նարեն, դեռ ոչ, չի ուշանա, մի անհանգստացիր, իա, կզանգեմ, իհարկե: (Հեռախոսը անջատում է, բայց այն նորից է զանգում:)

ԱՃՈՏ - (վերցնելով Հասմիկի ծեռքից հեռախոսը): Հեռախոսին մնաց՝ ես նախածաշը ձաշի ժամին կուտեմ: (Աչքն ընկնում է հեռախոսահամարին:) Ես ի՞նչ համար է...

ՀԱՍՄԻԿ - Ինչ իմանամ... Սխալվել են երկի...

ԱՃՈՏ - Սխալվել են, ասում ե՞ս... (Հանկարծ նկատում է Ծերուկին:) Ի, ես ո՞վ ա:

ԾԵՐՈՒԿ - (վեր կենալով, ներկայանալով): Ուշու, աշա, բայե...

ՀԱՍՄԻԿ - Աստված իմ...

ԱՃՈՏ - Հասմիկ, սա ո՞վ ա, կբացատրե՞ս վերջապես:

ՀԱՍՄԻԿ - Ի՞նչ իմանամ... Կարող ա՞գիշերը խմած ես եղել՝ հետդ ես բերել:

ԱՃՈՏ - Ել բերելու բան չեմ գտե՞լ: Համ էլ ես խմած չէի:

ՀԱՍՄԻԿ - Խմած էիր:

ԱՃՈՏ - Ասում եմ՝ ոչ, տիկին, էնպես,

թեթև: Էս ի՞նչ է ուսում էսպես հավեսով:

ՀԱՍՄԻԿ - Քո նախաձաշը:

ԱՃՈՏ - Վայ, անաստված... Ո՞վ ես, արա, ո՞նց ես հայտնվել իմ տանը:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշու, աշե, էյե...

ԱՃՈՏ - Խոսքը կտուրը մի օցի, կարգին խոսի՝ տեսնենք ով ես:

ԾԵՐՈՒԿ - Աշե, աշե...

ՀԱՍՄԻԿ - Թղիկ է:

ԱՃՈՏ - Նարեին կանչի, գուցե նա իմանա:

ՆԱՐԵ - (գալով): Էս ի՞նչ աղմուկ է, ի՞նչ է եղել, էի վիճում ե՞ք, մի առավոտ չեղավ՝ հաշտ արթնանաք: Վայ, էս ի՞նչ պուպուշ պապիկ է, ո՞վ է:

ԾԵՐՈՒԿ - (ներկայանալով): Ուշու, խաշա:

Աշոտք գնում է դրուք ստուգելու:

ԱՃՈՏ - (գալով): Դուռը փակ է, ո՞նց է մտել:

ԾԵՐՈՒԿ - (ցուց տալով, թե դրուք բաց էր, ինքն է փակել): Դոյե, ասե, մեշե, փայե:

ԱՃՈՏ - Ինչ ա ասում, է:

ՆԱՐԵ - Ասում է՝ բաց էր, ես եմ փակել:

ԾԵՐՈՒԿ - (հաստատելով): Աշե, աշե:

ԱՃՈՏ - Չհասկացա, որտեղ բաց դրու ես տեսնում, մտնում՝ հակառակ կողմից փակում ե՞ն, այ քո... ցավը տանեմ:

ՆԱՐԵ - Հայրիկ, մի բարկացիր, մեծ մարդ է, ինչ-որ բան շփոթել է երսի...

ԱՃՈՏ - Լավ, չեմ բարկանում: (Ծերու-

կին.) Ապրես, շնորհակալ ենք, եկար, դուռը փակեցիր, շիլաս կերար, իհմա գուցե գնա՞ն:

ԾԵՐՈՒԿ - Ծե, շե, ուշու, ուտուն:

ԱՃՈՏ - Պարոն, էլ ոչ մի աշե-մաշե, եկար, տեսար, կերար, իհմա գնա, հա՞, գնա՝ քանի ոստիկան չենք կանչել:

ԾԵՐՈՒԿ - Ծե, իշի, շայե...

ՀԱՍՄԻԿ - Բան գողացած չինի, հազիվ մի երկու ոսկի ունեմ...

ԾԵՐՈՒԿ - (վիրավորված): Վաշ, ոֆ...

ՆԱՐԵ - Նրա դեմքին նայեք, այսպիսի մարդը գողություն կանի՞:

ԱՃՈՏ - Դու մարդկանց դեռ լավ չես ծանաչում, աղջիկս, մարդիկ հենց այսպիսի դեմքերով են չարագործություններ կատարում:

ԾԵՐՈՒԿ - Ահաա... Ծաե, մաշե, ուշու... (Գրպանները շրջելով:) Էշե, էշե...

ՆԱՐԵ - Մարդ է, տուն է եկել, թող մնա մի քիչ, մի հատ սուրճ առաջարկեք: Հյուրն աստծուց է:

ԱՃՈՏ - Առավոտ կանուխ հյուրը սատանայից է: Դավայ, բիծուկ, գնա արդեն, մենք գործեր ունենք:

ՆԱՐԵ - Հայ քրիստոնյան հյուրին տնից չի հանի:

ՀԱՍՄԻԿ - Գուցե մի հատ էլ թե՞յ տանք...

ՆԱՐԵ - Տանք, ի՞նչ է եղել:

ԱՃՈՏ - Զէ մի, կոնյակ... Ո՞վ է նրան իրավիրել, որ թեյ տանք:

ԾԵՐՈՒԿ - (հիասթափված): Ի222... (Ծարունակում է ուտել:)

ԱՃՈՏ - (համբերությունը հատած): Այ մարդ, դե արի, է... (Փորձում է ուժով հանել տնից:)

ՀԱՍՄԻԿ - Ի՞նչ ես անում, Աշոտ:

ԱՃՈՏ - Գրկեմ՝ հանեմ դուրս:

ՀԱՍՄԻԿ - Մի արա, հանկարծ գլուխը
մի տեղ կխփի՝ կմնա, փորձանք է:

**Աշոտը թողում է Ծերուկին, վեր-
ջինս էին նատում է բազմոցին:**

ԱՃՈՏ - Լավ, բա ի՞նչ անեմ...

ՀԱՍՄԻԿ - Զանգիր ոստիկանություն,
թող գան, տանեն:

ԱՃՈՏ - Այո, ուրիշ ձար չկա: (*Զանգում
է:*) Ոստիկանությո՞նն է... Մեր տան
վրա ավազակային հարձակում է
կատարվել... Մի հոգի, մի բիծուկ...
Չի ենթարկվում... Գողությո՞ն... Չէ
ոնց որ... Բազմոցին նստած՝ շիլա է
ուստում... Չենք ճանաչում, չէ, առա-
ջին անգամ ենք տեսնում... Ի՞նչ է
ասում, ասում է՝ ուշու, աշա... Չէ,
թլիկ է, կիշկեն չի, իսկականից
թլիկ է... Այսինքն ի՞նչ իմանամ, գու-
ցե դերասանություն է անում: Եկեք,
այո: (*Անջատելով հեռախոսը:*) Հ-
իր, հիմա կգան:

Ծերուկը ավարտում է ուտելը,
**խոնարիկում ի նշան երախտա-
գիտության, փորք բռնած սլա-
նում է զուգարան:**

ԱՃՈՏ - Էս ո՞ր:

ՆԱՐԵ - Փորք ցավաց խեղձի:

ՀԱՍՄԻԿ - Իմ եփած շիլայի՞ց, բա-
ցառվում է:

ԱՃՈՏ - Դու ես մեղավոր, տիկին Հաս-
միկ, տան դոները բաց ես թողնում:

ՀԱՍՄԻԿ - Վերջինը դու ես տուն եկել,
պարոն Աշոտ, դու ես բաց թողել,
իմ վրա մի օցիր, ազնիվ չե:

ԱՃՈՏ - Ես շատ բան եմ արել, բա

տանտիկինը վերջում չպիտի՝
դուներն ու ծորակները ստուգի:

ՀԱՍՄԻԿ - Ես տան ամեն ինչը իմ
վրա՞ է, ես հո դրնապան չե՞մ:

ԱՃՈՏ - Ահա թե ոնց խոսեցիք...

ՀԱՍՄԻԿ - (*ընդհատում է՝ զանգող
հեռախոսին միտված:*) Սպասիր,
Գագիկն է: (*Հեռախոտով:*) Գագոն
ջան, տղա ջան, բարի լուս, ո՞նց
ես, բալես, ես ի՞նչ լավ արիր, որ
զանգեցիր:

ՆԱՐԵ - Ասա՝ պապիկ ունենք:

ԱՃՈՏ - Աղջիկ ջան, քո հրձվանքն ինձ
ամենակին հասկանալի չէ:

ՀԱՍՄԻԿ - Լավ ենք, Գագ ջան:

ԱՃՈՏ - Թե ինչն ենք լավ:

ՀԱՍՄԻԿ - Արձակուրդ չեն տալի՞ս,
ինչո՞ւ... Ասա՝ մամաս կարոտել է...
(*Խոսակցությունն անջատվում է:*)
Անջատվեց, երևի թաքուն էր խո-
սում: Ասում է՝ արձակուրդ չկա ա-
ռայժմ:

ՆԱՐԵ - Պապիկին տեսներ՝ ոնց կու-
րախանար:

ՀԱՍՄԻԿ - Ուշքի արի, Նարե:

ԱՃՈՏ - (*տեսնելով եկող Ծերուկին:*)
Եկավ ահաբեկիչը: Լավ անցա՞վ,
պարոն, հո չնեղվեցի՞ք:

ԾԵՐՈՒԿ - (*իրը՝ ջուրը քաշել եմ, ամեն
բան նորմալ է:*) Զոյեն, աշեն, շայեն:

ԱՃՈՏ - Զոյեն-մոյե չգիտեմ, գուգա-
րանն այլս չզբաղեցնես, հորդ
տանը չես, եղա՞վ:

ԾԵՐՈՒԿ - (*զարմացած:*) Ուշի, չուշի՞...

ԱՃՈՏ - Հա, հենց ուշի-չուշի: Ես տա-
նը հերթ կա, կարգ կա, ի... (Գնում է
զուգարան:)

ՆԱՐԵ - Պապիկի մազերը խառնվե-

ցին... Բեր սանրենք, սիրունացնենք,թե չէ ոստիկանները կմտածեն՝ իսկապես ահաբեկիչ ես... ինչ էլ խիտ մազեր ունի մեր պապիկը:

(Սանրում է:) Ոնց որ՝ առյուծի բաշ:

ԾԵՐՈՒԿ - (*հածուքից նվաղելով*): Ուշի, օշայ...

ՆԱՐԵ - Պապիկին խուզենք, հարդարենք, լողացնենք, սիրուն շորեր հագնենք, սիրուն պապի դառնա, ամուսնացնենք, հա՞:

ԾԵՐՈՒԿ - (ամաչած): Վայ, այե, այե...

(Իր խորչինից, որ բազմոցի մոտ է դրել, ձմրթված կոնֆետ է հանում, տալիս Նարեին:)

ՆԱՐԵ - Ի՞նչ բարի պապիկ է, շնորհակալ եմ:

ՀԱՍՄԻԿ - Աղջիկ ջան, գգույշ եղիր, հազար ու մի հիվանդություն կունենա, ոջիլ, տիգ-միզ...

ՆԱՐԵ - Հա, գլուխն ամբողջովին ոջիլ է ու տիգ, ահա, կերած-խմած, լստիկ տզեր են:

ԾԵՐՈՒԿ - (ծիծաղում է): Ուշի, ուշի:

Դռան զան:

ՀԱՍՄԻԿ - Ոստիկանն է: (Բացում է դուռը:)

Պատկեր 2

ՈՍՏԻԿԱՆ - (ներս գալով): Կապիտան Բարության, բարև ծեզ, ով է, ո՞ր է: (Աշոտին, որ զուգարանից մտնում է սենյակ:) Դու ե՞ս... (Ոլորում է ծեռքերը:) Բռնվեցի՞ր, հանցագործ:

ԱՇՈՏ - Ես չեմ, թող, կօարդես:

ՀԱՍՄԻԿ - Թողեք ամուսնուս: (Ծերուկին ցուցելով:) Նա է:

ԾԵՐՈՒԿ - (ներկայանում է): Ուշի, աշա:

ՈՍՏԻԿԱՆ - (Աշոտին թողնելով, իհասթափված): Սա՞:

ԱՇՈՏ - Այո: Դուք սրան էսպես մի տեսք, միամիտ է ծևանում, իրականում ավազակի մեկն է:

ԾԵՐՈՒԿ - Էշե, աշա, շայի...

ԱՇՈՏ - Մեջ մի ընկի, քեզ ձայն շտվին, ուշի-աշա: Ուրեմն, պարոն կապիտանիս ասեմ, առավոտյան արթնանում ենք, գալիս ենք սենյակ, տեսնենք ի՞նչ...

ՈՍՏԻԿԱՆ - Ի՞նչ:

ԱՇՈՏ - Տեսնենք բազմոցին նստած՝ իմ նախածաշն է ուստում:

ՈՍՏԻԿԱՆ - Լավ դե դուք էլ, մարդ է, քաղցած է եղել, կերել է, մեծ հանցանք չի:

ՆԱՐԵ - Հա, էլի, եղածը գարու շիլա չի, նորը կեփեմ:

ԱՇՈՏ - Աղջիկ ջան, դու էլ չխառնվես էս գործին, հա՞: (Ոստիկանին.) Պարոն կապիտան, խնդիրը շիլան չի, խնդիրն այն է, որ այս մարդը առանց մեր իմացության մտել է մեր տուն:

ՈՍՏԻԿԱՆ - Ծանոթ չե՞ք:

ԱՇՈՏ - Ոչ:

ՈՍՏԻԿԱՆ - Գուցե տիկի՞նն է ծանաչում:

ՀԱՍՄԻԿ - Այդ էր պակաս:

ՈՍՏԻԿԱՆ - (Նարեին): Իսկ դո՞ւք:

ՆԱՐԵ - Ոչ: Բայց դա ի՞նչ նշանակություն ունի:

ՈՍՏԻԿԱՆ - Լավ, իսկ ինքը ծեզ ձանաշո՞ւմ է... Պապի, էս մարդկանց նախկինում ծանաշել ե՞ս:

ԾԵՐՈՒԿ - (մերժելով): Ուշե, ուշե, շե:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Էս ի՞նչ եք արել, որ կար-
 գին չի խոսում, իո չե՞ք խփել:
ԱՃՈՏ - Քոթուկի պես պիհնդ բիճայա,
 սրան ո՞նց կխփես:
ԾԵՐՈՒԿ - Շե, շե... (Ուզում է ասել՝ չեն
 խփել):
ՈՍՏԻԿԱՆ - Լավ, բա որ չեք ծանա-
 չում՝ դուռն ինչո՞ւ եք բացել:
ԱՃՈՏ - Չենք բացել, բաց է եղել:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Էս ո՞ր դարն ա՝ դռները
 բաց եք քնում, հետո էլ ոստիկա-
 նությանը գցում եք կրակը:
ԱՃՈՏ - Դեհ, ստացվեց:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Տնից իո բան-ման չի՞ կո-
 րել:
ԾԵՐՈՒԿ - (վիրավորված): Ուշ2...
ԱՃՈՏ - Դու սուս:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Գրպաններդ շուռ տուր,
 տեսնեմ:
ՍԱՐԵ - Մի անգամ շուռ է տվել խեղ-
 ձը, վիրավորական է, չէ՞:
ԾԵՐՈՒԿ - Աշա... (Ծրջում է գրպաննե-
 րը):
ՈՍՏԻԿԱՆ - Էն ի՞նչ բոխչա է, իրենք
 չի՞, տվեք տեսնեմ: (Տնտղում է կա-
 պոցի պարունակությունը:) Չուլու-
 փալաս է: (Կոնֆետ է հանում):
ԾԵՐՈՒԿ - Շեյե, շեյե... (Ասում է՝ կեր,
 հյուրասիրվիր):
ՈՍՏԻԿԱՆ - (կոնֆետը բերանն է
 գցում): Լավ էլ մարխոշ ա, երեկվա
 վրա դգում ա: Անձը հաստատող
 փաստաթուղթ չունե՞ս, պապի:
ԾԵՐՈՒԿ - Ուշու, աշա, էյե ուշա...
ՈՍՏԻԿԱՆ - Էէէ, կարճ, ունե՞ս:
ԾԵՐՈՒԿ - Շե:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Բա դու ո՞վ ես, որտեղի՞ց
 հայտնվեցիր:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուո՛ն, էշե, աշի...
ՈՍՏԻԿԱՆ - Պարզ ա:
ԱՃՈՏ - Ի՞նչն է պարզ:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Որ պարզ չի:
ՆԱՐԵ - Մարդ է, մի տեղից եկել է, իո
 երկնքից չի՞ իջել:
ԱՃՈՏ - Դու գնա քո սենյակը, հա՞,
 դասերից ուշանում ես, գնա հազն-
 վիր:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Տարօրինակ պապի է:
 Գիտե՞ք ինչ...
ԱՃՈՏ - Ի՞նչ:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Ես կարծում եմ՝ հոգեբու-
 ժարանից կլինի փախած:
ՀԱՍՄԻԿ - Վայ... բա որ հանկարծ
 փսխողը բռնի, ամբողջը ջարդու-
 խուրդ անի, գիտե՞ք ինչ դժվարութ-
 յամբ ենք ձեռք բերել:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Բոնեց՝ բռնեց: Բայց ես
 ոչչով օգնել չեմ կարող, զանգեք
 հոգեբուժարան, թող գան...
ԱՃՈՏ - Պարոն ոստիկան, տարեք
 բաժանմունք, էնտեղից կուզեք՝ հո-
 գեբուժարան զանգեք, կուզեք՝ ձեր-
 բակալեք...
ՈՍՏԻԿԱՆ - Ստոպ, չեղավ:
ՀԱՍՄԻԿ - Ինչո՞ւ:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Իր կամքին հակառակ
 ո՞նց տանեմ:
ԱՃՈՏ - Սովորաբար ո՞նց եք տանում:
ՈՍՏԻԿԱՆ - Նա հանցագործ չի:
ԱՃՈՏ - Ուրիշի տուն է մտել...
ՈՍՏԻԿԱՆ - Ի՞նչ իմանամ՝ ինքն է
 մտել, գուցե դուք եք բերել:
ՀԱՍՄԻԿ - Ասեցի, չէ՞, դու բերած կի-
 նես, դու որ խմած ես լինում, աստ-
 ված հեռու տանի...
ՈՍՏԻԿԱՆ - Ահա, խնդրեմ:

ԱՃՈՏ - (*Հասմիկին*): Քեզ ո՞վ հարցրեց, ինչի՞ ես մեջ ընկնում: (*Ոստիկանին*.) Ինքն է եկել, պարոն ոստիկան, իրեն հարցրեք:

ՈՍՏԻԿԱՆ - Ինքը կասի՝ ուշու-մուշու, բայց դա հիմք չի:

ԱՃՈՏ - (*փող է դնում ոստիկանի գրանք*): Մի բան արեք, էի:

ՈՍՏԻԿԱՆ - Անե՞մ... Անեմ: (*Ծերուկին*.) Արի էստեղ, արա:

Ոստիկանը գրկում է ծերուկին, փորձում է տաճել, չի ստացվում:

ՈՍՏԻԿԱՆ - Չի գալիս: Լավ էլ ուժեղ թիճով ա:

ԱՃՈՏ - Իրեն մնա՝ չի գա, կարգին զռու տվեք:

ՈՍՏԻԿԱՆ - Իրավունք չունեմ, մարդու իրավունքներին կպնելու իրավունք չունեմ, իմաս շատ խիստ է էդ հարցը, ինձ կտանեն՝ կփակեն: Չէ, չեմ կարող: Համ էլ գիտե՞ք, ինչ կա...

ԱՃՈՏ - Ի՞նչ...

ՈՍՏԻԿԱՆ - Հնարավոր է՝ ձեր պապիկն է, ուզում եք ազատվել, ի՞նչ իմանամ, ոչ փաստաթուղթ ունի, ոչ լեզու: Ատամնե՞րն ուր են:

ԱՃՈՏ - Հանել ենք վրայից:

ՈՍՏԻԿԱՆ - Ձեռ եք առնո՞ւմ... լավ չի, լավ չի: Դե, ես գնացի, մնաք բարով:

ԱՃՈՏ - (*բռնելով ոստիկանի թևը*): Սպասեք, ո՞ւր, բա էն...

ՈՍՏԻԿԱՆ - Էն ի՞նչ, ի՞նչ էն... Ախ, էն... Էն գնաց, էն որ էնտեղ մտավ, էլ դուս էկողը չի... Համ էլ, տեսաք, ահագին գործ արեցի, որ չի գալի՝ ես ի՞նչ մեղք ունեմ: Իմ խորհուրդը ձեզ՝

հոգեբուժարան զանգեք: Դե հաջող, աստված օգնական: (*Դուրս է գալիս*:)

ԱՃՈՏ - Այ քեզ փորձանք... (*Զանգելով դուրս է գալիս*:)

ԾԵՐՈՒԿ - Ծայի, շայի... (*Խմել է ուզում*:)

ՆԱՐԵ - Ծարավեց խեղծը: (*Ջուր է բերում*:) Խմիլը, պապի:

ԾԵՐՈՒԿ - (*հրաժարվելով*): Ծայի...

ՀԱՍՄԻԿ - Երսի թեյ է ուզածը, կամ էլ օդի:

ՆԱՐԵ - Հա՞, օդի չկա, վիսկի բերե՞մ, պապի:

ՀԱՍՄԻԿ - Գծվեցի՞ր, խմի՝ փսիխոզը բռնի:

ԱՃՈՏ - (*գալով*): Զանգեցի, խնդրեցի՝ շուտ գան: (*Ժամացուցին նայելով*:)
Թեև գործից արդեն ուշացել եմ:

ՆԱՐԵ - (*թեյ բերելով*): Սիա, կիտրոնով թեյ, երեք գդալ շաքարավազ եմ գցել, հերի՞ք է:

ԾԵՐՈՒԿ - (*դժգոհ*): Իշշ...

ՆԱՐԵ - Հիմա բերեմ շաքարամանը, ինչքան սիրտդ ուզում է՝ գցիր:

ԱՃՈՏ - Երես մի տուր, քիչ մնա՝ ընկույզի մուրաբա էլ կուզի:

ԾԵՐՈՒԿ - (*ուրախացած*): Աշա, աշա:

ԱՃՈՏ - Խնդրեմ: (*Ծերուկին*.) Խմի, այքու... ցավը տանեմ, ինչ տվել ենք՝ խմի:

ԾԵՐՈՒԿ - Օֆ-օֆ... (*Թեյը լցնում է պնակի մեջ, փչում, խմում ֆրանքացնելով*): Օխաշշ...

ԱՃՈՏ - Սիաաա...

ՆԱՐԵ - Ախր դու որտեղից հայտնվեցիր, այ պապի, ոնց որ ուրիշ աշխարհից լինես:

ԾԵՐՈՒԿ - Եի... (Ուսերն է վեր քաշում:)
ՀԱՍՄԻԿ - (հեռախոսին): Հա, մամ ջան, լավ ենք... Այսինքն՝ եսիմ... Պապի ենք խնամում... (Տեսնելով, որ Աշոտը սաստում է, իբր մնում է պատմություն պատմես:) Երկար պատմություն է, իետո կպատմեմ, մամ... Չէ դե, կատակեցի, ինչ պապի: Հա, գործի է, Նարեն էլ դասի է, իհ: Լավ... (Անջատում է հեռախոսը:)

ՆԱՐԵ - Ճիշտ որ, դասից ուշացա: (Ծերուկին.) Արի մի հատ սելֆի անենք, ես գնամ: (Հեռախոսով լուսանկարում է իրեն և Ծերուկին:) Ըստ: Դե ես գնացի: Պապիկին չնեղացնենք: (Գնում է:)

ԱՇՈՏ - Սրտովս գնա, է... (Հեռախոսին:) Այո, Զավեն... Չէ, դեպք է պատահել, ես ուշ կզամ, հա, ծանր դեպք է, յոլա տարեք առանց ինձ, Բարսեղը չիմանա հանկարծ, ապրանքը ստացեք, տեղավորեք... Զգոյշ արեք գործը, որ մի հատ սալիկ եք ջարդել, գիտեք, չէ... (Անջատում է հեռախոսը:) Անցյալ անգամ տասներկու սալիկ էին ջարդել, ամենաթանկանցներից:

ՀԱՍՄԻԿ - Աշխատավարձից պահեիր:

ԱՇՈՏ - Ուրեմն քո չափ խելք չունեմ, էի:

ՀԱՍՄԻԿ - Ունես, բան չասացինք:

ԱՇՈՏ - Հիմա, երբ ինձ պաշտոնի բարձրացում է սպասվում, գործի չգնալը կարող է թանկ նստել վրաս:

Դռան զանգ:

Պատկեր 3

Հասմիկը բացում է դուռը, ներս են գալիս հոգեբուժարանի բժիշկները:

ԲԺԻՇԿ 1 - Բարի օր:

ԲԺԻՇԿ 2 - Բարևողջոյն:

ԲԺԻՇԿ 1 - Գործիքները հանի, Պողոս:

ԲԺԻՇԿ 2 - Հաշվի հանած:

ԲԺԻՇԿ 1 - (Աշոտին): Վայ-վայ-վայ,
էս ինչ գրգոված տեսք ունեք:
Նստեք: Նստեք, իիվանդ... Նստեք՝
ասացի, ինձ չբարկացնեք: Նստել:
ԱՇՈՏ - (Վախեցած նստում է): Բայց
ես...

ԲԺԻՇԿ 1 - Լոել: Հիմա ինչ խոսեք՝
ձեր դեմ է, խոսքերն ավելորդ են,
ես ամեն բան պարզ տեսնում եմ:

ԱՇՈՏ - Ի՞նչ եք տեսնում:

ԲԺԻՇԿ 2 - Աշխեն Վարդանովնային
չիակառակվեք, անօգուտ է, ձեր
նման հազարն են անցել նրա ասեղի
տակով:

ԱՇՈՏ - Բայց մի րոպե...

ԲԺԻՇԿ 1 - (Ճեռքով փակում է Աշոտի
բերանը, աչքերին է նայում): Անզեն
աչքով էլ երևում է, ծանր փսիխոզ է:

Ծերուկը քրքջում է:

ՀԱՍՄԻԿ - Թողեք ամուսնուս:

ԱՇՈՏ - (Իրելով բժշկին): Այ մարդ, մի հատ էն կողմ, է:

ԲԺԻՇԿ 1 - Պողոս:

ԲԺԻՇԿ 2 - Լսում եմ:

ԲԺԻՇԿ 1 - Զանգիր, թող մի երկու, չէ,
երեք սանհտար ուղարկեն, սրան
կապկել է պետք:

ԱՇՈՏ - Պողոս, չզանգես:

ԲԺԻԾԿ 2 - Եղ ինչը՝ որ:

ԱՇՈՏ - Որովհետև իիվանդը ես չեմ:

ԲԺԻԾԿ 1 - Դուք չե՞ք:

ՀԱՍՄԻԿ - Նա չի:

ԲԺԻԾԿ 1 - Ափսոս: Չլինի՝ ձեր ամուսինն է:

ՀԱՍՄԻԿ - Այո:

ԲԺԻԾԿ 1 - Եվ դուք նրանից բողոք չունե՞ք:

ՀԱՍՄԻԿ - Զունեմ:

ԲԺԻԾԿ 1 - Զի ծեծո՞ւմ, չի հայինո՞ւմ...

Կոճկում եք, սիրելիս,... Եվ շատ իգոր, մի օր մի փորձանք կբերի, զինների կտաք՝ ուշ կլինի: Տղամարդկանց պետք է հենց քոքից... Հասկանո՞ւմ եք:

ՀԱՍՄԻԿ - Դեհ, ոնց ասեմ...

ԲԺԻԾԿ 1 - Ասեք, ասեք... Ուզում ե՞ք, ես կասեմ... Այ հենց այսօր էլ նեղացրել է ձեզ... Քնքուշ, խեղճա, ինչ հեզիկ կին է... (*Աշոտին.*) Զես ամաշո՞ւմ:

ԱՇՈՏ - Չի:

ԲԺԻԾԿ 1 - Անամոթ:

ԲԺԻԾԿ 2 - Ամոթ չունի, աչքերից երևում է:

ԱՇՈՏ - Լսեք, տիկին...

ԲԺԻԾԿ 1 - Ես տիկին չեմ:

ԱՇՈՏ - Օրիորդ: Մենք ձեզ կանչել ենք ահա այն ծերուկի համար, իրեն, թեյ է խմում, ֆռթոթացնում է, տեսնո՞ւմ եք այն սուրբեկտին, խունջիկ-մունջիկ է գալիս:

ԲԺԻԾԿ 1 - Պարզ է:

ԱՇՈՏ - Ի՞նչն է պարզ:

ԲԺԻԾԿ 1 - Ուզում եք ազատվել պապիկից:

ՀԱՍՄԻԿ - Նա մեր պապիկը չի:

ԲԺԻԾԿ 1 - Բա ո՞ւմ պապիկն է:

ՀԱՍՄԻԿ - Ի՞նչ իմանամ:

ԱՇՈՏ - Առավոտյան արթնացանք, տեսանք էստեղ նստած ուտում է:

ԲԺԻԾԿ 2 - Սոված ա եղել խեղծ հալիվորը, մի կտոր բան ա կերել, երեսվ եք տախի, լավ չի, չէ:

ԲԺԻԾԿ 1 - Արի, պապի ջան, արի, այս աթոռին նստիր:

ԾԵՐՈՒԿ - (նստելով): Ուշու, վաշի...

ԲԺԻԾԿ 1 - Նստիր, հարմար նստիր, հիմա ոտքը ոտքին դիր... Իմ ոտքին չէ, քո ոտքին... Պողո՞ս...

Երկրորդ բժիշկը Ծերուկի ոտքը ոտքին է զցում: Բժիշկը հարկածում է մուրճիկով, ծերուկի ոտքը կտրուկ ցցկում է:

ԲԺԻԾԿ 1 - Հոյակապ ոեակցիա ունի, ոնց որ՝ քան տարեկան: Ապա հագուստը բարձրացրու, պապի՛... Իմը չէ, ավազակ... Պողո՞ս...

Երկրորդ բժիշկը բարձրացնում է Ծերուկի հազուստը, փորը մերկացնում: Առաջին բժիշկը սուրծայր գործիքով խազմզում է ծերուկի փորը, ծերուկը անզուսպ քրքջում է:

ԲԺԻԾԿ 1 - Ի՞նչ զվարթ պապիկ է:

Աստված այսպիսի ուրախություն է պարզեցնել ձեզ, իսկ դուք...

ԱՇՈՏ - Տարեք, մի քիչ էլ դուք զվարթացեք:

ԲԺԻԾԿ 1 - Զիշ խոսեք, լկտի: (Ծերու-

կի քթի առաջ տանում-բերում է մատը, մոտեցնում-հեռացնում:)

Աչքերդ փակիր, ձեռքերդ առաջ

պարզիր, հիմա մատդ տար քթին...

Իմ քթին չէ, քո... Ապրես... Հիմա
մյուս ձեռքը... Հրաշալի է: Պապիկը
լիովին առողջ է:

ԲԺԻԾԿ 2 - Հա, լրիվ, պոպոքի պես:
ԱՃՈՏ - Ոնց է առողջ, իսկի խոսել չի
կարողանում:

ԲԺԻԾԿ 1 - Դա արդեն մեզ չի վերա-
բերվում:

ԲԺԻԾԿ 2 - Հա, դա մեր պազիցյան չի:

ԲԺԻԾԿ 1 - Պողոն, գործիքները հա-
վաքիր:

ԲԺԻԾԿ 2 - (գործիքները հավաքելով):
Խեղճի բերանը ատամ չկա, ատամ
գցեք, կխոսի:

ԱՃՈՏ - Կօցեմ, բա ոնց, գիշերները
չեմ քնում, մտածում եմ՝ ոնց սրան
ատամ գցեմ:

ԾԵՐՈՒԿ - Էշե, էշե... (իբր՝ պետք չի,
ինչ նեղություն:)

ԲԺԻԾԿ 1 - Չի ուզում նեղություն տալ
խեղճը: Ամոր ձեզ, ամոր:

ԲԺԻԾԿ 2 - Հազար ամոր:

ԲԺԻԾԿ 1 - Պողոն, իմ ետևից, ես այս
տանը իսկի մի րոպե էլ չեմ ուզում
մնալ:

ԲԺԻԾԿ 2 - Հեշ մնալու տուն չի:

Բժիշկները դուրս են զալիս:

ԱՃՈՏ - Ես կխելագարվեմ:

ՀԱՍՄԻԿ - Աշոտ, քեզ ամուր պահիր,
առանց այն էլ... Տեսա՞ր, բժիշկն ինչ
ասաց:

ԱՃՈՏ - Ի՞նչ ասաց:

ՀԱՍՄԻԿ - Ասաց՝ փսիխոզ:

ԱՃՈՏ - Ով լինի իմ տեղը... (Հասմիկին
մի կողմ տանելով:) Ես կողմ արի...
Լսի, սրան պետք է տնից հանել ու
դուռը շուտ փակել ետևից:

ՀԱՍՄԻԿ - Փորձեցիր մի անգամ...

ԱՃՈՏ - Ուժով չէ, խորամանկությամբ:

ՀԱՍՄԻԿ - Ո՞նց:

ԱՃՈՏ - (Ծերուկին մոտենալով): Թեյլը
խմեցի՞ր, պապի ջան:

ԾԵՐՈՒԿ - Աշա, ուշու...

ԱՃՈՏ - Քաղցած չե՞ս: Հասմիկ, քաղց-
րավենիք չունե՞նք, շոկոլադ, բլիթ,
բեր՝ թող պապին բերանը քաղց-
րացնի, ընկոյզի մուրաբա բեր, սի-
րում է:

ԾԵՐՈՒԿ - (հրաժարվելով): Ծե, շե, շո-
յե...

ԱՃՈՏ - Դե որ էլ ուտել չես ուզում, ա-
րի գնանք գրոսնելու, հա՞՛, ուտելոց
հետո մաքուր օդին գրոսնելը շատ
օգտակար է, էս մոտակա գրոսայ-
գին, էնքան լավ այգի է, գրոսնենք,
զրուցենք, ծիսենք...

ԾԵՐՈՒԿ - (իբր՝ ծխելը վնասակար է):
Ուու, ուու, շե...

ԱՃՈՏ - Լավ, չենք ծխի, սեմուշկա
կչրթենք: Հասմիկ ջան, հագնվիր,
դուրս գանք, պապիկին մաքուր օ-
դի հանենք: (Ծերուկին խուսուտ
տալով:) Ուտյուտյու... (Ծերուկը
քրքջում է:) Դե գնացինք:

ԾԵՐՈՒԿ - Ծե, շե... Ուտուն... (իբր՝
դրսում ցուրտ է:)

ԱՃՈՏ - Զեռ ես առնո՞մ, էս ամառ օ-
րով ի՞նչ ցուրտ:

ԾԵՐՈՒԿ - Ծե, ուու...

ՀԱՍՄԻԿ - (ծիծաղում է): Զաշխատեց
խորամանկությունդ, պարոն Աշոտ,
քո խորամանկությունը միայն իմ
վրա է աշխատում:

ԱՃՈՏ - Ինչ ես ծիծաղում, դե ինքդ մի
քան մտածի:

ՀԱՍՄԻԿ - Դատարան դիմիր, դատարանը կպարզի, ով է, որտեղից է:

ԱՃՈՏ - Բայց դա մի օրվա բան չի, դատարանը մինչև տեղից շարժվի, ես ոտերս կձգեմ:

ՀԱՍՄԻԿ - Աշոտ, մեր հարևան դեպուտատի մոտ գնա:

ԱՃՈՏ - Տիկին Վարդուհո՞ւ, կարծո՞ւմ ես...

ՀԱՍՄԻԿ - Ինչո՞ւ ոչ, թող իր ընտրողների համար գոնե մի բան անի:

ԱՃՈՏ - Նա ընդդիմադիր դաշտից չի՞:

ՀԱՍՄԻԿ - Հա, ի՞նչ անենք, տարբերություն կա՞՝, պատգամավոր է, թուրն աջ ու ձախ կտրում է, թող ոստիկանության վրա ճնշում գործադրի, գան, տանեն:

ԱՃՈՏ - Փորձեմ, փորձը փորձանք չի, երրորդ հարկում էր, չէ՞:

ՀԱՍՄԻԿ - Հա, էն, որ դրան վրա հայիոյանք են խզբզել:

ԱՃՈՏ - Դե գնացի: Փողկապ չկապե՞մ:

ՀԱՍՄԻԿ - (Ճաղոռվ): Իհարկե, կոստյում հագիր, մի հատ էլ լողացիր համենայնդեպս...

ԱՃՈՏ - (Ծերուկին): Պատուհանի մոտ ի՞նչ ես անում, այ քու... ցավը տանեմ: (Ուշադիր նայելով:) Ի, Հասմիկ, էս ի՞նչ ա անում, օճառի պղպջակ աթողնում:

ՀԱՍՄԻԿ - Թող թողնի, պղպջակ է, էլի, պղպջակից վնաս չկա:

ԱՃՈՏ - Ոչի՞նչ, որ հարևանները կծիծաղեն վրաս... Չէ, դու մի հատ պատկերացրո՛ փոչոտ, հազար տարեկան մի բիծուկ օճառի պղպջակներ է թողնում իմ պատուհանից: (Ծերուկին.) Արի էս կողմ,

այ քու... ցավը տանեմ, արի նստիք տեղը, արի:

ԾԵՐՈՒԿ - Այե, շայի ուշու...

ԱՃՈՏ - Ոչ մի շայի, արի... (Հեռացնում է ծերուկին պատուհանի մոտից, փակում պատուհանը:)

ՀԱՍՄԻԿ - Իսկական երեխա, տեսնես որտեղից հայտնվեց էս խեղճը:

ԾԵՐՈՒԿ - (մոտենում, համբուրում է Հասմիկի այտը): Շոյե, շեյե...

ՀԱՍՄԻԿ - (հոգված): Վայ, տեսա՞ր...

ԱՃՈՏ - Ոչ մեկ-ոչ երկու՝ արդեն կոնցս պաշպչում ե՞ս, այ լպիրշ բիճա:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշի, շայի աշի... (Իրը՝ առանց ետին մտքի:)

ԱՃՈՏ - Գլուխս մի յուղի, մեկ էլ մոտիկ չգնաս, լսեցի՞ր, այլասերվա՛ծ:

ԾԵՐՈՒԿ - (Խեղճացած): Ուֆ: (Գնում է խոհանոց:)

ՀԱՍՄԻԿ - Լավ դե, Աշոտ, ծեր մարդ է՝ մի հատ էլ թուշս պաշեց... Ինքդ օրերով չես հիշի, թե կին ունես, թուշ ունի, բան ունի...

ԱՃՈՏ - Ի... էս օրիհասական պահին...

ՀԱՍՄԻԿ - Զո համար այդ հարցը միշտ էլ օրիհասական պահ է:

ԱՃՈՏ - Թող մի էս պրոբլեմը լուծվի...

ՀԱՍՄԻԿ - Ուֆ, դե գնա, է:

Աշոտը դուրս է գալիս: Զանգում է Հասմիկի հեռախոսը:

ՀԱՍՄԻԿ - (հեռախոսով): Ալո՞, լսում եմ... Ո՞վ, պարոն Բարսե՞ղը... Ի՞նչ Բարսեղ... Աաա՝, պարոն Բարսեղը... Լավ եմ, դո՞ւք... Ինձնի՞ց է կախված... Այդ երբվանի՞ց... Դե լավ, էլի, չափազանցնում եք, ես սովորական մի կին եմ, գուցե հմա-

յիշ եմ, այո, բայց գեղեցկուիի չեմ, չէ... Իսկապէ՞ս... Մի անգամ ենք տեսնվել ու սիրահարվեցի՞ք, անլուրջ չի՞... Շա՞տ է լուրջ... Բա ես ինչ անեմ, պարոն Բարսեղ, ես մի թույլ կին եմ, ծնշում մի գործադրեք... Չեմ կարող, ես ամուսին ունեմ, ինքն էլ ձեր աշխատողն է, մոռացել ե՞ք... Հետաքրքիր տեսություն է՝ ամուսնուս դավաձանեմ՝ հանուն ամուսնուս... Կարծում եք, նա ուրա՞խ կլինի, եթե իմանա, որ հանուն իր պաշտոնի բարձրացման եմ դավաձանել իրեն... Բայց ես չեմ կարող այդպես, ես զգացմունքային կին եմ, ինձ խոր զգացմունքներ են աետք... Ի՞նչ, իսպանիա... Իսպանիա, ցլամարտ, ֆլամենկո... իմ վաղեմի երազանքն է, թույլ տեղիս եք հարվածում, ազնիվ չի... Բայց Աշոտին ի՞նչ ասեմ, ասեմ՝ կառավարիչիդ հետ գնում եմ Եվրոպա... Դուք իո չե՞ք ուզում, որ բաժանվեմ նրանց... Ահա, տեսնո՞ւ եք... Նրան կուղարկեք գործուղման, Աֆրիկա՝, գազանները կուտեն ամուսնուս, մեղք է... Կներեք, անջատում եմ, նա գալիս է... (Անջատում է հեռախոսը:)

Պատկեր 4

Գալիս են Աշոտը և տիկին Վարդուհին:

ՀԱՍՏԻԿ - Բարս ձեզ, տիկին Վարդուհի, շքեղ տեսք ունեք:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Տե՞սք, որտեղի՞ց, անուշ, այս իշխանությունների ձեռքին տեսք կմնա՞ , ամբողջ ազգիս

տեսքն է վտանգված... Ի դեպ, լավ միտք էր, պետք է օգտագործել, հենց հաջորդ նիստին:

ՀԱՍՏԻԿ - Գնամ՝ սուրծ եփեմ:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Հարկավոր չի, ես շատ ժամանակ չունեմ, ո՞ւր է խնդրո առարկա սուբեկտը, բերեք, տեսնեմ:

ԱՃՈՏ - Հասմիկ, բեր գազանին:

Հասմիկը գնում է Ծերուկի ետևից:

ԱՃՈՏ - Ապօրինաբար ներխուժեց տունս և տեռորի է ենթարկում... Ահավասիկ:

Ծերուկը գալիս է Հասմիկի հետ:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Սա՞ է: (Ծերուկին.) Աչքերիս նայիր, հայացքդ մի փախցրու, ինձնից, մեկ է՝ չես խուսափի: (Մյուսներին.) Բայց դուք շատ միամիտ եք, դուք կարծում եք՝ սա հենց էնպես ծերուկ է, հա՞... Ոչ, սա իշխանությունների ծերուկն է:

ՀԱՍՏԻԿ - Կարծո՞ւմ եք:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Համոզված եմ, պարզից էլ պարզ է՝ իշխանությունների կողմից ուղարկված գործակալ է:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշու, աշա...

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Լոե՞լ: Աչքերին նայեք, նայեք աչքերին... (Ծերուկը վախեցած փախչում է:) Ո՞ւր, այ դրածո, ծշմարտության աչքից չես փախչի: Տեսա՞ք, ոնց մատնեց իրեն: Բերեք նրան: Բերեք, ո՞ւմ եմ ասում:

ԱՃՈՏ - Հասմիկ, բե՞ր: (Վարդուհուն.)

Գիտե՞ք, տիկին Վարդուհի, բանն այնտեղ հասավ, որ նա սկսեց համբուրել կնոջս, պատկերացնո՞ւմ եք, իմ տան մեջ, սեփական կնոջս:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Կիամբուրի, դեռ ուրիշ բաներ էլ կանի...

ԱՃՈՏ - Իսկապե՞ս:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Չկասկածեք, նրանց աստված չկա, մինչև ողն ու ծուծը այլասերված են:

ՀԱՍՄԻԿ - Բերեցի... (*Ծերուկին առաջ հրելով:*) Ահա:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Ուղիղ կանգնիր, չշարժվես: (*Ակնդետ նայելով Ծերուկին:*) Ես հասկացա, նա իսկի ծերուկ էլ չի, այո-այո, նա լրագրող է, պապարացի, իշխանական թևի ճտերից, ուղարկել են վրաս կոմպրոմատ թխելու: Իմ մասին հարցեր չի տվել:

ՀԱՍՄԻԿ - Նա չի խոսում:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Հիմա որ մի լավ թափ տամ՝ լեզուն կրացվի: (*Հարձակվում է Ծերուկի վրա, հիստերիկ:*) Հանիր դիմակդ, հանիր՝ ասում եմ... (*Քաշքում է մազ-մորուքը:*) Խոստովանիր, տականք, այլասերված, ծախված...

ԾԵՐՈՒԿ - Աշի, էշե...

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Խոսի՛ր, այլապես լեզուդ կտրեմ... Ո՞ւր է ձայնագրիչդ, որտե՞ղ ես թաքցրել, լուսանկարչական սարքը ո՞ւր է...

ՀԱՍՄԻԿ - Ցավեցնում եք, մեղք է:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Մի հատ համբուրել է՝ հալվել ե՞ք, տիկին:

ՀԱՍՄԻԿ - Ախր, մազերը պոկում եք:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Մազն՞րը... (*Նայելով ձեռքին մնացած մազափնջին:*) Ճիշտ որ... Լսեք, կարծես թե իր մազ-մորուքն է, հը՞ իսկական...

ԾԵՐՈՒԿ - Աշա, աշա:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Դու, ինչ է, իսկապե՞ս բռմժ ես:

ԾԵՐՈՒԿ - Բոշի, բոշի:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Բլից-կլիկով չստացվեց... Լավ, ոչինչ, հակառակ ձանապարհով կգնանք, ես տարբերակ շատ ունեմ, ես ծկուն քաղաքական գործիք եմ, ես արևմուտքում վերապատրաստում եմ անցել, Հենրի Կիսինջերի քոլեցում, Սորոսի փողերով, բա ո՞նց: Ի դեպ, պարոնայք, ընտրությունները մոտենում են...

ԱՃՈՏ - Նոր չանցա՞ն:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Հա, ի՞նչ անենք, ընտրությունն էնպես բան է, որ անցնելուն պես նորից է սկսվում, աննկուն, անկանգառ աշխատանք է, չարքաշ՝ ես կասեի, ի՞նչ արած, ժողովուրդը մեզ է նայում, իո թափուր չե՞նք թողնելու մեր տեղը Աժում, թողնենք, որ ավազակնե՞րը զբաղեցնեն, երբեք, մենք դրա բարոյական իրավունքը չունենք: Մի հարյուր ծայն գոնե կապահովե՞ք:

ՀԱՍՄԻԿ - Մե՞նք:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Այո: Ի՞նչ է, չե՞ք ուզում ինձ ու իմ կուսակցությանը ձայն տաքք... Ձեր խելքն էլ կերա՞ն, ինչքան են խոստացել, խոստովանեք, խոստովանեք՝ ասում եմ... (*Աշոտին.*) Աչքերիս նայիր, մի փախցրու...

ԱՃՈՏ - Մեր ձայնը ձերն է, տիկին Վարդուկի, չկասկածեք:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Ճիշտ եք ասո՞ւմ, դե երդվեք:

ԱՃՈՏ - Իմ արև:

ՀԱՍՄԻԿ - Աշոտիս արև:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Միայն ձերը հերիք չի, հարևան, բարեկամ, ծանոթ...

ՀԱՍՄԻԿ - Բոլորի արև:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Արդեն երդվելու մասին չի խոսքը, այլ ձայների, տիկին:

ԱՃՈՏ - Բոլորը ծեզ կտան, կհամոզեմ:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Լավ, փորձեմ հավատալ: (*Թռղնելով Աշոտի օձիքը:*) Ի դեպ, չգիտնք, ով է դրանս վրա հայիոյանքներ գրում...

ԱՃՈՏ - Տեսնեի՝ ականջները կկտրեի:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Էն օբյեկտիս տեղն էլ են իմացել, էնտեղ էլ են խզրգել, նոյն ձեռագիրն է, իշխանության մանկավիկներն են, մի քրջոտ խանութ ունեմ, այն էլ շատ են համարում, պստիկ բան է, մի երկու հարյուր քառակուսի... Ի դեպ, ինչո՞ւ իմ խանութից չեք անում ձեր առևտուրը:

ՀԱՍՄԻԿ - Անում ենք, միայն ձեր խանութից, տիկին Վարդուիի:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Լավ է, ապրեք, ձեր մոտիկներին էլ ասեք՝ էնտեղից անեն, իո օլիգարխներին չե՞ք հարստացնելու...

ԱՃՈՏ - Չէ, իհարկե, այդ էր պակաս: Բայց դառնանք մեր ոչխարին, հա՞, իհմա սրա հետ ի՞նչ ենք անելու:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Հակառակ ծամփով ենք գնալու, ասացի արդեն: (*Ծերուկին, շոյելով:*) Հո չցավացրի՞... Ներող եղեք, իմ դրության մեջ էլ մտեք, տեսնում եք, էլի, ինչ է կատարվում շուրջը... Դե, մի նեղացիր, պստիկս, որբուկս: (*Գրպանից թղթադրամ է հանում:*) Ահա, պաղ-պաղակ կառնես... (*Մյուսներին:*)

Նայեք այս խեղճ ծերուկին, լավ նայեք, ահա, ահա մեր իշխանությունների իրական դեմքը, մեր մամիկ-նանիկներին փողոց են նետել, մուրացկանության են մղել, իսկ իրենք յուտի մեջ լվվում են, ամո՞թ, ամո՞թ, հազար ամո՞թ: Ինչո՞ւ ամոթանք չեք տալիս, չինի՞...

ԱՃՈՏ և ՀԱՍՄԻԿ - Ամոթ, հազար ամոթ:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Ահա թե ինչ կասեմ ծեզ, դուք այս ծերուկին լավ նայեք, տնից դուրս չթողեք, չկորչի հանկարծ:

ԱՃՈՏ - Ոնց թե... Ես ձեզ ասում եմ՝ ներխուժել է, կնոջս համբուրում է...

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Ի՞նչ սեփականատիրական մղումներ են, պարոն, էս տունն իմն է, էս կինն իմն է... Սրան լավ նայեք, ասացի, մի երկու հատ էլ թող պաչի, ոչինչ, բան չի պակասի, թող պաչի՝ մինչև ես հարցը կրարձրացնեմ Ազգային Ժողովում, հասարակական հնչեղություն կտամ...

ԱՃՈՏ - Ե՞րբ:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Եերթական քառօրյային: Չէ, գործուղման եմ Բրյուսել, հաջորդ քառօրյա նիստին, այո, հաջորդին... Չէ, հաջորդին էլ էստեղ չեմ, ԱՄՆ-ում եմ լինելու, կոնգրեսականների հետ հանդիպման... Էն մի քառօրյային:

ԱՃՈՏ - Ես կգծվեմ:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ - Դե լավ, դե դուք էլ, մի տասը օրն ի՞նչ է, որ չդիմանաք... Ժողովուրդս դարերով է դիմանում, իմ խեղճ, տառապած ժողովուրդը:

Ուրեմն պայմանավորվեցինք, ես անձամբ հանձնաժողով կպահանգեմ, կրերեմ այստեղ, թող իրենց աչքով տեսնեն...

ԱՇՈՏ - Տիկին Վարդուիի, տարեք ձեր տուն, լավ պահեք, հանձնաժողով բերեք, համ էլ ձեր վարկը կբարձրանա, կասեն՝ բոմծ է պահում, խղճով պատգամավոր է... Հը...

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - (ծիծաղում է: Կտրուկ լրջանալով): Չհասկացա, էս ի՞նչ եք առաջարկում ինձ, հասկանում ե՞ք, խոսելուց առաջ մտածում ե՞ք... Ես սրա հավեսն ունե՞մ, ես սրա ժամանակն ունե՞մ... Բոմծին տուն տանե՞մ...

ՀԱՍՄԻԿ - Բա մենք մարդ չե՞նք:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Մարդ եք, ինչու ոչ... Բայց դուք արդեն վարժվել եք, իմունիտես եք ձեռք բերել... Վերջապես ձեր տուն է եկել, ո՞չ իմ:

ԱՇՈՏ - Գոյց ոստիկանություն զանգեք, ձեր խոսքը կհարգեն...

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Իշնեմ նրանց մակարդակին, երբեք:

ՀԱՍՄԻԿ - Դե ձեր մակարդակի մեկին զանգեք:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Ի՞մ... Իմ մակարդակն ո՞վ ունի այս չնդրոյանոցում, սիրելիս, ծիծաղելի բաներ եք ասում, ես արևոտքում կրթություն ստացած գործիչ եմ, ինձ հենց հիմա էլ կանչում են, ամեն օր, ընտրողներիս ձայներն են ինձ պահում այս երկրում, թե չէ վաղուց էի չվել... Մի խոսքով, լավ նայեք ծերուկին, ոումբ է, քաղաքական ոումբ... Ընդդիմադիր թնի լրագրողներին կրե-

րեմ, էնպես մի գործ սարքենք, էնպես մի գործ... (Հռետորական:) Ես համոզված եմ՝ նրան իր տնից հանել են, օլիգարխներն իրենց շահի համար յուրացրել են այն տարածքը, որի վրա այս խեղծ ծերուկը մի քննրոտ հյուղակ ուներ, փող չեն տվել, խարել՝ հանել են փողոց, նա դիմել է սոցնախարարություն՝ մերժել են, քաղաքապետարան՝ մերժել են, դատական ատյաններին՝ բայց ավաղ, նրանք կույր են և խուլ, ձարահատյալ՝ թակել է առաջին պատահած դուռը...

ԱՇՈՏ - Չի թակել, իրել՝ մտել է:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Կարևոր չի: Էլիտայից մերժված՝ նա եկել է միջին խավի դուռը, միջին խավն էլ, դե, ահա, համարյա սատկած...

ՀԱՍՄԻԿ - Ո՞վ է սատկած... Աշոտ, էս ի՞նչ է խոսում:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Ես գիտեմ՝ ինչ եմ ասում, մի խանգարեք, ձեզ թվում է՝ որ քայլում եք, խոսում եք, ողջ ե՞ք... Բայց չվախեք, ես կօգնեմ ձեզ, ձեր չարչարանքները կկոմպենսացվեն ու դեռ մի բան էլ՝ ավելին, եղածը մի չաղիկ գրանտ է, կգրենք, կստանանք, կկիսենք... Ես գիտեմ՝ ում ու ոնց գրել, ես գրանտ գրելու մեծ մասնագետ եմ: Դեհ, ձեզ տեսնեմ... Ծերո՞ւկ, չվախես, դիմացիր, լավ կլինի, քեզ էլ մի բան կհասցնենք:

ԾԵՐՈՒԿ - (վախեցած ընկրկելով): Աշա, աշա:

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - Ի դեպ, որտե՞ղ է ձեր լվացարանը, նրա մազ-մորությն ծեռք տվեցի, վարակ չտանեմ

տուն, ես մի պստիկ շնիկ ունեմ, չի-խուա-խուա, այնքան լավն է, այն-քան նրբիկ, հազար դոլար եմ տվել, իրաշք է, այսպես լիզում է, լիզում, չվարակվի՞։ Սպիրտ չունե՞ք։

ՀԱՍՏԻԿ - Ունենք, ահա: (*Տայիս է շիշը:*)

ՎԱՐԴՈՒԾԻ - (*մաքրելով ծեռքերը*):

Ես գնացի: Էղանս վհատված մի նայեք, մի քիչ համբերեք, ես իմ ընտրազանգվածին անաջակից չեմ թողնի: (*Դուրս է գալիս:*)

ԱՇՈՏ - Ես էլ քո դեպուտատը, տիկին Հասմիկ:

ՀԱՍՏԻԿ - Շատ ոգևորվեց, վախե-նամ՝ էի բոմժեր բերի մեր տուն:

ԱՇՈՏ - Բոմժը չփառեմ, բայց Աժ պատգամավորական հանձնաժողով հաստատ կրերի, մարտական է տրամադրված:

ՀԱՍՏԻԿ - Հարևանները կտեսնեն, խայտառակ կլինենք:

ԱՇՈՏ - Վիճակս դոպե-դոպե ծանրա-նում է: (*Ծերուկին.*) Էլի պատուհա-նի մոտ գնացի՞ր, այ քու... ցավը տանեմ, էս կողմ արի: Հիմա հաս-կանում եմ ինքնասպաններին:

ՀԱՍՏԻԿ - Չէ, Աշոտ ջան, չանես, ինձ մենակ չթողնես:

ԱՇՈՏ - Ինքս չեմ ուզում:

Դուքը հանկարծ բացվում է:

Պատկեր 5

Ներս են գալիս հեռուստալրագ-րող Լալան, օպերատոր Լևոնը, լուսավորող Վարդանը, հարդա-րող Յողիկը:

ԼԱԼԱ - Արագ, տղերք, ժամանակը քիչ է, դեռ Ազգային ժողով ենք գնալու, մշակույթի նախարարություն, առողջապահության նախարարություն... Վարդան, լույսերը ոդիր, արա՞գ:

ՎԱՐԴՈՒԾ - Ո՞ր են էս տան շտեփսել-ները:

ԱՇՈՏ - Ո՞վ եք, իմ շտեփսելների հետ ի՞նչ գործ ունեք:

ԼԱԼԱ - Իրենց մի հարցորու, իրենք մինչև ասեն՝ օրը կմթնի, ինքոդ գտիր: Լևոն, պատրա՞ստ ես:

ՀԱՍՏԻԿ - Աղջիկ ջան, սա քո տունը չի, ոչի՞նչ:

ԼԱԼԱ - Ոչինչ:

ԱՇՈՏ - Ոստիկան կանչե՞մ:

ՀԱՍՏԻԿ - Հետո ստիպված ես լինե-լու հոգեբուժարան զանգել, հետո՝ դեպուտատ բերել... Անցած ծանա-պարի է, պետք չի:

ԾԵՐՈՒԿ - (*ծիծաղելով*): Ուշի, աշա...

ԼԱԼԱ - Նա՞ է:

ԱՇՈՏ - Ո՞վ՝ նա:

ԼԱԼԱ - Հարյուր տարեկան պապին:

ԾԵՐՈՒԿ - Աշե, շեյե... (*Իբր՝ հարյուր չկամ:*)

ԼԱԼԱ - Ինչ զվարժալին է: Մենք հե-ռուստատեսությունից ենք, պապի ջան, եկել ենք քեզ նկարենք:

ՀԱՍՏԻԿ - Ինչ իմացաք՝ այստեղ պապի կա:

ԼԱԼԱ - Քարե դարում չենք ապրում, համացանցից ոչինչ չես թաքցնի, պապիկի լուսանկարն արդեն թնդում է, հազարներով դիտող ունի:

ՀԱՍՏԻԿ - Բայց ո՞վ ասաց՝ հարյուր տարեկան է:

ՑՈՂԻԿ - Ուժ, մի քանի տարի այս կողմ, մի քանի տարի այն կողմ՝ ի՞նչ էական է:

ԼԱԼԱ - Հեռուստադիտողի հետաքրքրությունը գրգռել է պետք:

ՀԱՍՄԻԿ - Որ ասացիք հարյուր տարեկան՝ կգրգռվի՞:

ԼԱԼԱ - Իհարկե:

ԱՃՈՏ - Դե ասեք՝ երկու հարյուր, թող լավ գրգռվի:

ԼԱԼԱ - Ձեզ կիրթ պահեք, պարոն: (Վարդանին և Լսոնին.) Չպրծա՞ք:

ՎԱՐԴԱՆ - Մի րոպե... (Քաշքում իրում է սեղան-աթոռը, լոյսերը տեղադրում:) Ահա, պատրաստ է:

ԼԵՎՈՆ - (տեսախցիկից նայելով): Ձեղավ, պատուհանը խանգարում ա...

ԱՃՈՏ - Զարդեք-հանեք, ի՞նչ ա եղել:

ԼԵՎՈՆ - (անուշադիր է Աշոտի ծաղրին, Վարդանին): Մյուս կողմից տուր, էն վարագույրը հանի:

Վարդանը նորից է իրում-քաշքշում կահ-կարասին:

ՀԱՍՄԻԿ - Կամաց, տղա, կջարդես, հորդ առածը չի:

ԼԱԼԱ - Հանգիստ, տիկին, տելեի հետ չեն վիճի: Ցողիկ, ո՞ւմ ես սպասում, անցիր գործի:

ՑՈՂԻԿ - Անցա: (Հանում է ներկերը, վրձինները, Հասմիկին.) Մոտեցեք, տիկին:

ԼԱԼԱ - Տանտիրոջ գլխին հատուկ ուշադրություն կդարձնես, չփայլի էկրանին:

ԱՃՈՏ - Զհասկացա, ինչո՞ւ հատկապես՝ իմ:

ԼԱԼԱ - Նրանց մազը խիտ է:

ԱՃՈՏ - Ես քաշալ ե՞մ:

ԼԱԼԱ - Բա ի՞նչ եք: Արագ, Ցողիկ, նեռ Ազգային ժողով ենք գնալու, հետո կառավարություն... Տղերք, պատրաստ ե՞ք:

ՎԱՐԴԱՆ - Մի րոպե...

ՀԱՍՄԻԿ - (Ցողիկին): Սանրվածքիս ծեռք մի տվեք, հա՞:

ՑՈՂԻԿ - Ձեռք չտվինք, ուժ, մի սանրվածք էլ լինի: (Աշոտին.) Հիմա դուք եկեք:

ԱՃՈՏ - Ինձ չդիպչեք, ես ներվային եմ, ոնց կամ՝ կամ:

ՑՈՂԻԿ - Դիպչելու եմ, ուզեք-չուզեք, սա իմ աշխատանքն է, ինձ սրա համար վճարում են, իո չե՞մ թողնի՝ ամեն բեջուրա բան սպրդա էկրանին: Մոտ արի: Հանգիստ, առանց խուժապի: (Վարդարում է Աշոտին:) Սա ինչ է, գորտնո՞ւկ:

ԱՃՈՏ - Երեկ դեռ չկար:

ՑՈՂԻԿ - Չէ, չիբան է ոնց որ... Ոչինչ, գրիմով կծածկեմ՝ գորտնուկի տեղ կանցի: Ըիր, ազատ ես: (Ծերուկին.) Հիմա դո՞ւ արի, սիրուն ջան:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշի, աշա... (Խունջիկ-մունջիկ գալով մոտենում է:)

ՑՈՂԻԿ - Ահա, տեսնո՞ւմ եք, մարդը հասկանում է, չի հակածառում:

ԼԱԼԱ - Կենտրոնական դեմքը սա է, սրան լավ սիրունացրու:

ՑՈՂԻԿ - Պապիկը տեղից էլ հրաշալի տեսք ունի, թարմ լոլիկի պես պապիկ է...

ԾԵՐՈՒԿ - (Խուսուտ է զգում, ծիծաղելով, կմծտելով Ցողիկին): Աշե, շեյի...

ՑՈՂԻԿ - Ի, գովեցինք, երես առա՞ր:

- ԱՇՈՏ** - Բա գիտեիք հրեշտա՞կ է:
- ՑՈՂԻԿ** - Հրեշտակը ես եմ, որ տելենում համարյա ձրի աշխատում եմ...
Ահա, պատրաստ է:
- ԼԱԼԱ** - Դե նստեք, արագ, մենք ժամանակ չունենք, դեռ...
- ՀԱՍՄԻԿ** - Ազգային ժողով եք գնալու, գիտենք արդեն:
- ԼԱԼԱ** - Այո, գնալու ենք, կուզե՞ք ձեզ
Էլ տանենք:
- ՀԱՍՄԻԿ** - Գոհ եմ:
- ԼԱԼԱ** - Նստեք ասացի: (*Նստեցնում է քաղմոցին, Ծերուկին՝ մեջտեղում, Աշոտին ու Հասմիկին՝ երկու կողմում:*) Տղերք, պատրաստ ե՞ք:
- ԼԵՎՈՆ** - Այո:
- ԼԱԼԱ** - Ժպտացեք, պարոն, իո էսպես
մոայլ չե՞ք նկարահանվելու, նայեք՝
պապիկը ինչ լավ է ժպտում:
- ԱՇՈՏ** - Ես չեմ խնդրել, որ ինձ նկարահանեք:
- ՀԱՍՄԻԿ** - Լավ, Աշոտ, միլիոն մարդ
է նայելու, ժպտա:
- Աշոտը կեղծ ժպտում է:**
- ԼԱԼԱ** - Լս՞ն:
- ԼԵՎՈՆ** - Գնաց, սկսիր:
- ԼԱԼԱ** - Հարգելի հեռուստադիտող, ահա նա, մեր հերոսը, որ հաղթահարելով կյանքի դժվարությունները՝
պատերազմները, սովը, մոլոր, այսօր բոլորել է իր հարյուր տարին, և
տեսեք՝ ինչ զվարթ, ինչ թարմ ու առոյց տեսք ունի: Ո՞րն է ձեր երկարակեցության գաղտնիքը, պապի:
- ԾԵՐՈՒԿ** - Ուշու, աշի, շեյն շայա, սաշե, էյն վաշե...
- ԼԱԼԱ** - Ինչ համով է խոսում, ոնց որ

տատիկի թխած գաթա: Այ, եթե հարազատները չզլանային՝ պապիկին ատամ գցեին, մենք իիմա ավելի լավ կիհասկանայինք նրան:

ԱՇՈՏ - Մենք նրա հարազատը չենք:

ԼԱԼԱ - Իգոր չարամիտ բաներ չխոսեք, մեկ է՝ մոնտաժելու ենք:

ՀԱՍՄԻԿ - Ուներ ատամ, լավ էլ ատամներ ուներ, բայց կորցրեց,
նորն ենք պատվիրելու:

ԱՇՈՏ - Հա, վաղը:

ԾԵՐՈՒԿ - (*հաստատում է:*) Աշա, աշա:

ԼԱԼԱ - Պապիկը թեն չի ասում, բայց ես գուշակում եմ նրա գաղտնիքը՝
դա մեծ սերն է, կարևոր չի, թե ինչ
է կերել, ինչ է խմել, ինչ է շնչել պապիկը, նրա ներսում սեր կա, բնատուր,
անսահման, ինչք սիրում է բոլորին ու ամեն ինչ, սա է երկարակեցության հիմնական գաղտնիքը, չէ, պապի:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշու, աշա:

ԼԱԼԱ - Գոկիր հարազատներիդ:

ԾԵՐՈՒԿ - Ծեյն, աշե, հայե-հայե...
(Գրկում է:)

ԼԱԼԱ - Հրաշալի է:

ԾԵՐՈՒԿ - (*հանկարծ սկսում է երգել:*)
Ծայե մայե, աշի սուշի, շեյն մեյն,
տաշի տուշի...

Աքար 2

Պատկեր 6

Նոյն տունը: Վաղ առավոտ: Ծերուկի այցից մեկ շաբաթ է անցել:
Ծերուկը, երգելով, խոհանոցի առողջ է նորոգում, մուրճի ձայներ:

ԱՃՈՏ - (քնաթարթախ սենյակ գալով):
Հասմիկ, Նարե՛...

ՀԱՍՄԻԿ - (գալով): Ի՞նչ է պատահել:

ԱՃՈՏ - Չես լսո՞ւմ:

ՀԱՍՄԻԿ - Խոհանոցից է, պապին ա-
թռո է նորոգում:

ԱՃՈՏ - Ո՞վ է խնդրել:

ՀԱՍՄԻԿ - Ոչ ոք, տեսավ աթռոները
խախուտ են՝ որոշեց նորոգել: Քեզ
հազար անգամ խնդրեցի՝ չարիր:

ԱՃՈՏ - (մուրժի հերթական խփոցին
արձագանքելով): Թո՛ն, ես քո... Լոյ-
սը նոր է բացվել, չէր կարո՞ղ
ցերեկով անել:

ՀԱՍՄԻԿ - Զգիտեմ, իրեն հարցրու:

ԱՃՈՏ - Այ բիծա՛, է՛:

ՀԱՍՄԻԿ - Նարեն անոնք Ուշու է
դրել:

ԱՃՈՏ - Ուշո՛, արի էստեղ:

ԾԵՐՈՒԿ - (գալով): Ուշու, աշա, բայե,
բայե:

ԱՃՈՏ - Լսիր, այ քո... ցավը տանեմ,
դու խիղճ ունե՞ս, ամբողջ շենքին
արթնացրիր:

ՀԱՍՄԻԿ - Անքնություն ունի:

ԱՃՈՏ - Եթե իր քունը խախտված է,
մեզ էլ պիտի՞ քնահարամ անի:
Խոսքներդ մեկ եք արե՞լ... Ես հո ձեր
գերին չե՞մ: (Ծերուկը գնում է պա-
տուհանի մոտ:) Ըհը, հիմա էլ
պղացակ կրողի քնահարամ
հարևանների գլխին:

ԾԵՐՈՒԿ - (ձեռքերը ցոյց տալով): Շե,
շե:

ԱՃՈՏ - Մի րոպե... ի՞նչ անուշ հոտեր
են գալիս վրայից... Իմ օծանելիքը
չի՞:

ՀԱՍՄԻԿ - Հա: Լողացել է: Ի՞նչ ես էդ-

պես նայում, մի շաբաթ է՝ էստեղ է,
չլողանա՞ր:

ՆԱՐԵ - (գալով): Ինչ լավ հավաքվել
եք առավոտ կանուխ, ի՞նչ առիթով:

ԱՃՈՏ - Ուշուն աթռո է նորոգում:

ԾԵՐՈՒԿ - (Լարեկին ողջունելով): Բա-
յե, բայե, Նայե:

ՆԱՐԵ - Բարի լոյս, պապի ջան:

ԱՃՈՏ - Էս... Նոր վերնաշապիկ եք
հագրե՞լ Ուշուին:

ԾԵՐՈՒԿ - (Չոյելով վերնաշապիկը):
Նայե աշու, լայա՞:

ՆԱՐԵ - Ես եմ նվիրել:

ԱՃՈՏ - Իմ վերնաշապիկը:

ՆԱՐԵ - Դու այդ վերնաշապիկը չէիր
հագնում, հայրիկ... Իրենը քրքրված
էր, ամոր է, չէ՞, ի՞նչ կասեն...

ԱՃՈՏ - Բայց հարցնել գոնե կարելի
է՞ր...

Դիմացի տնից հայելու ցոլքեր են
գցում տան պատերին:

ԱՃՈՏ - Էս ո՞վ է... Ամեն անգամ, երբ
ծերուկը մոտենում է պատուհանին,
ցոլքեր են գցում մեր տուն:

ՀԱՍՄԻԿ - Երեխաներ են երսի, խա-
ղում են պապիկի հետ:

ՆԱՐԵ - Էնքան հմայիչ պապի է, ոչ ո-
քի անտարբեր չի թողնում:

ԱՃՈՏ - Ուղը պնդացնում եք տանը, է-
լի, լողացնում, օծում, վերնաշապիկ
հագնում... Սրան էլ տնից հանել
կլինի՞:

ՀԱՍՄԻԿ - Մարդ է, Աշոտ, ապրում է,
մարդավարի չվարվե՞նք հետը:

ԱՃՈՏ - Դատարանից էլ լուր չտվին,
մի շաբաթ է արդեն, էս ի՞նչ կատ են
աշխատում, այ մարդ... (Յոլքն աշ-

քին է խփում: Ծերուկին.) Արի էս կողմ, այ քու... ցավը տանեմ:

ՆԱՐԵ - (գրկելով հորը): Դե լավ, էլի, այդքան մի նեխրտիր, հայրիկ:

ՀԱՍՄԻԿ - (ձայնող հեռախոսին պատասխանելով): Գագոս է, սուս մնացեք: Հա, Գագիկ ջան, բարի առավոտ, ի՞նչ է եղել էսքան վաղ, իո բան չի՞ պատահել... Չէ, հաստա՞տ... Պատահել է, վայ, ի՞նչ... Ուժ, սիրտս քիչ մնաց պայթեր... Էս ի՞նչ լավ լոր էր, տղա ջան, հրամանատարներիդ ասա՝ մամաս համբուրում է բոլորիդ...

ԱՃՈՏ - Սրան էլ թողնես՝ աջ ու ձախ համբուրի:

ՀԱՍՄԻԿ - Լավ ե՞ս, Գագ ջան, իո հիվանդ չե՞ս... Հա, կրարևեմ... Դե որ օրը ծշտվի՝ կզանգես, սպասում եմ: (*Հեռախոսն անջատելով:*) Ասում է՝ հեռուստացոյցով տեսել են պապիկին, հրամանատարներն ասել են՝ էս ի՞նչ անուշ պապիկ ունես, ասել են՝ որ հարյուր տարեկան ա դառնում՝ իր պատվին արձակուրդ կտանք, գնաս՝ տեսնես:

ՆԱՐԵ - Ե՞րբ:

ՀԱՍՄԻԿ - Էս քանի օրս:

ՆԱՐԵ - Կեցցե պապիկը, պապին չի-ներ՝ եղբօրս չին թողնի:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշու, աշա:

ԱՃՈՏ - Պահ, էլ ոնց կլիներ:

Դռան զանգ: Հասմիկը քացում է դուռը:

Պատկեր 7

ՔՍՆԻՉ - (ներս գալով, ձեռքին՝ խաչքառերով թերթեր): Բոմծը այս տանն է ապրո՞ւմ, ճիշտ եմ եկե՞լ:

ՆԱՐԵ - Մեր պապիկը բոմծ չի:

ՔՍՆԻՉ - Ինձ շփոթության մեջ չգցեք, ինձ մոտ գրված է՝ բոմծ: Ես դատախազության քննիչն եմ: Բարև ձեզ:

ԱՃՈՏ - Բարև ձեզ, համեցեք, համեցեք: Ճիշտ եք եկել, այստեղ է բոմծը, նստեք: Հասմիկ, սուրծ բեր պարոն քննիչին:

ՔՍՆԻՉ - Ծնորհակալ եմ, նեղություն մի քաշեք, դուք բոմծին բերեք: (*Հասմիկը գնում է Ծերուկին թերթելու:*) Մի րոպե, մի րոպե, ասացիք՝ բո՞մծ...

ՆԱՐԵ - Դո՞ւք ասացիք:

ՔՍՆԻՉ - Սպասեք, սպասեք... (*Խաչքառը բացելով:*) Դե հա, էլի, ոնց չէի ֆայմել, առանց կոնկրետ բնակության վայրի անձ, չորս տառից, բոմծն ա, էլի: (*Լրացնելով խաչքառը:*) Ըիլ, ստացվեց, մ-ն էլ ամրոց բառի հետ ա բռնցվում, հրա՛շը: Դե՞, ինչ եղավ բոմծը:

ՆԱՐԵ - Զգրեցի՞ք:

ՔՍՆԻՉ - Իմը չէ, ձե՞ր բոմծը, կանչեք, ես էղքան ժամանակ չունեմ, զբաղված մարդ եմ:

ԱՃՈՏ - Հասմիկ, ի՞նչ եղաք:

ՀԱՍՄԻԿ - Գալիս ենք, չսանրվի՝ մարդը:

ԱՃՈՏ - Պահ, էլ ոնց կլիներ: (*Քննիչին.*) Վերջապես ընթացք տվիք մեր գործին, փառք աստծու:

ՔՍՆԻՉ - Ձեր գործը... Ձեր գործը ո՞յնն էր որ...

ԱՃՈՏ - Ոնց... Դատական գործը, ընդդեմ տունս ներխուժած ծերունու:

ՔՍՆԻՉ - Հա, է՞ղ... Բայց ես ձեր բիծու հետ ուրիշ հարց ունեմ:

ԱՇՈՏ - Բա մեր գո՞րծը:

ՔԱՆԻՉ - Ընթացքի մեջ է, մի շտապեք և ինձ էլ մի շտապեցրեք, ամեն բան՝ իր հերթին: (*Ներս եկող ծերուկին տեսնելով:*) Նա՞ է:

ԾԵՐՈՒԿ - Աշա, աշա:

ՔԱՆԻՉ - Ասեմ, ասեմ: Նախորդ գիշերով, զբոսայգու աղբամանների մոտ ի՞նչ էր անում:

ԾԵՐՈՒԿ - Էշե՞...

ՔԱՆԻՉ - Ել խոսքը կտորը մի օցի, բան ասա՝ բան հասկանանք:

ՆԱՐԵ - Նա մի շաբաթ է՝ այս տնից դուրս չի եկել, մի սարքեք գլխին:

ՔԱՆԻՉ - «Սարքեք»: Զահել, սիրուն աղջիկ եք, բայց ինչ տգեղ արտահայտություններ եք անում, չի կարելի, չէ՞:

ՆԱՐԵ - Բայց ես ծիշտ եմ ասում, նա տնից դուրս չի գալիս:

ԱՇՈՏ - Այդքան վստահ մի ասա, աղջիկ ջան, գուցե դուրս է գալիս՝ մենք տեղյակ չենք:

ՀԱՍՄԻԿ - Ո՞նց է դուրս գալիս, ես անձամբ դուռը փակում եմ քնելուց առաջ, բանալին էլ բարձիս տակ եմ դնում:

ԱՇՈՏ - Չէ հա...

ՀԱՍՄԻԿ - Հենց հա:

ՆԱՐԵ - Եվ առհասարակ, մեր պապիկը անմեղսունակ է, նրա աչքերին նայեք:

ՔԱՆԻՉ - Ի՞նչ, անմեղսունակ... Մի րոպեն... Տասը տա՞ն է... (*Մորում հաշվելով:*) Հա, էլի, անմեղսունակ... (*Լրացնում է խաչքառը:*) Հիր, սա էլ եղավ, էս ի՞նչ խերով տուն էր: (*Տեսնելով Նարեի՝ իրեն ուղղված ծաղ-*

րական հայացքը:) Ի՞նչ եք էղպես նայում... Մի հատ լրջացեք, հա՛, ժողովուրդ, ես կարևոր գործով եմ եկել: Ուրեմս, գիշերով զբոսայգում ծեծկոտուք է եղել, ինտո ծեծվածին թալանել են, արյունլվիկ թոռել աղբամանների մոտ՝ փախել: Սրա նման մեկին տեսնող է եղել էնտեղ:

ՆԱՐԵ - Ես վկա եմ, նա դուրս չի եկել:

ՀԱՍՄԻԿ - Ես է: Պապին երկարյա ալիքի ունի:

ՔԱՆԻՉ - Ի՞նչ ալիքի:

ՀԱՍՄԻԿ - Իմ սենյակում է քնել, ամբողջ գիշեր կողքիս է եղել:

ԱՇՈՏ - Տիկին Հասմիկ...

ՀԱՍՄԻԿ - Դե որ եղել է, ասեմ չի եղել:

ՔԱՆԻՉ - (*Ընդհատելով:*) Սպասեք, ծեր ներընտանեկան խնդիրներն առանց ինձ կը քննեք: (*Հիշելով, Հասմիկին.*) Ի՞նչ ասացի՞ք:

ՀԱՍՄԻԿ - Ե՞րբ:

ՔԱՆԻՉ - Քիչ առաջ, ասացիք՝ ծերուկը երկարյա ինչ ունի՞:

ՀԱՍՄԻԿ - Երկարյա...

ՔԱՆԻՉ - Այ մարդ, նոր չասացի՞ք:

ՆԱՐԵ - Ալիքի:

ՔԱՆԻՉ - Այո, ալիքի, իհարկե, հանցանքի պահին այլ տեղում լինելու փաստարկ, ալիքին է, ուրիշ ի՞նչ... Հինգ տառ, գրում ենք՝ ալիքի... Հիր, էս մեկը համարյա լուծեցի, բան չմնաց: Ի դեպ, կարող ա՞ իմանաք՝ ֆրանսահայ հանրահայտ երգիչ, յոթ տառից, չգիտե՞ք...

ԾԵՐՈՒԿ - Ազի, ազի...

ՔԱՆԻՉ - Ազի՞... Եղանակ երգիչ կա՞:

ԱՇՈՏ - Ազնավոր:

ՔԱՆԻՉ - Վայ, ամոթ ինձ, հազար ամոթ (*լրացնելով*), ո՞նց էր մտքից թռել, այ մարդ, էնքան քրեական զիբիլ են լցրել գլուխս... Ազնավորը, էն մեծ հայը, էն որ ասում ա... (*Ազավորի երգերից է երգում մի կտոր: Իրեն զսպելով:*) Լավ, լրջացի՛ր, Հովսե՛փ: (*Ծերուկին.*) Մոտ արի: (*Լուսանկարներ է հանում, մեկ առ մեկ ցոյց տալիս:*) Ուշադիր նայիր, սրանցից ոչ մեկին չես ծանաչո՞ւմ:

ԾԵՐՈՒԿ - Ծե, շե... (*Նկարներից մեկը շատ նման է Աշոտին, Ծերուկը չի կարողանում զսպել ծիծաղը:*)

ՔԱՆԻՉ - Ի՞նչ եղավ, ծանաչեցի՞ր... (*Հանկարծ կոահելով նմանությունը, Աշոտին.*) Իսկ դուք, պարոն, նախորդ գիշերով որտե՞ղ եք եղել:

ԱՃՈՏ - Ե՞ս...

ՔԱՆԻՉ - Այո, դուք:

ՀԱՍՄԻԿ - Տանն է եղել, իմ սենյակում, ամբողջ գիշեր կողքիս է եղել, կպած:

ՔԱՆԻՉ - Բոլորը ծեր սենյակում են քննո՞ւմ, չեմ հասկանում...

ՀԱՍՄԻԿ - Իրավունք չունե՞ն:

ՔԱՆԻՉ - Ունեն, իհարկե, տիկին, բայց իզուր եք ջանք թափում, կինը ամուսնու համար վկայություն տալ չի կարող, շահագրգիռ անձ է: Ձեզ հարց տվեցի, պարոն:

ԱՃՈՏ - Տանն եմ եղել:

ՔԱՆԻՉ - Բացի ծեր կնոշից ո՞վ կհաստատի:

ՆԱՐԵ - Ես:

ՔԱՆԻՉ - Դուք դուստրն եք, դուք էլ շահագրգիռ անձ եք:

ՀԱՍՄԻԿ - Լսեք, մեր տանը ո՞չ շահագրգիռ անձ չի գիշերում:

ԾԵՐՈՒԿ - (*պաշտպանելով Աշոտին:*) Ծե, շե, աշե շե...

ՔԱՆԻՉ - Բայց այս լուսանկարին դուք եք, իո չե՞ք ժխտի:

ԱՃՈՏ - Կժխտեմ:

ՔԱՆԻՉ - Դե ժխտեք, տեսնեմ:

ԱՃՈՏ - Ես բեղ չունեմ:

ՔԱՆԻՉ - Բեղը փաստարկ չէ:

ՆԱՐԵ - Ինչո՞ւ, բեղն էլ է շահագրգի՞ն:

ՔԱՆԻՉ - Իհարկե, իր բեղն է, չէ... Ուժֆ, շփոթության մեջ եք գցում, էլ չխսուեք, հա՞ թող ինքը խոսի:

ԱՃՈՏ - Ես էստեղ խալ ունեմ, ահա, նայեք... Իսկ նկարին խալը չկա:

ՔԱՆԻՉ - Խալը փաստարկ չէ:

ՆԱՐԵ - Բնականաբար, իր խալն է, չէ:

ՔԱՆԻՉ - Օրիորդ...

ԱՃՈՏ - Ականջն էլ փաստարկ չի՞:

ՔԱՆԻՉ - Ականջն՝ ի՞նչ...

ԱՃՈՏ - Էստեղ ծայրը թռած է, չեք տեսնո՞ւմ:

ՔԱՆԻՉ - Ապա, ծերը տեսնեմ...

ԱՃՈՏ - Կամաց... Թողեք, ի՞նչ եք կաել ականջիս, Վան Գոգի ականջը չի:

ՔԱՆԻՉ - Վան Գո՞գ... Հո նկարիչ չո՞...

ՆԱՐԵ - Այո, տասնիներորդ դարի մեծագույն նկարիչներից է, բայց իրար հետ չի գրվում:

ՔԱՆԻՉ - (*խաչքառին նայելով*): Իրար հետ չի գրվում... Թյու, էս ինչ չուզողություն եք... Եւ չի պատահե՞լ, որ իրար հետ գրեն:

ՆԱՐԵ - Զի պատահել: Գոգենը փորձեք:

ՔԱՆԻՉ - Գոգենը հինգ տառ ա, աղջիկ ջան, հաշվել չգիտե՞ս: Լավ, դառնանք մեր գործին:

ՀԱՍՄԻԿ - Ասում եմ ձեզ՝ ամուսինս
տանն է գիշերել, իմ ծոցում:

ԾԵՐՈՒԿ - (*հաստատելով*): Աշա, աշե,
հայե:

ԱՃՈՏ - Փոխանակ մեր դատական
գործին ընթացք տաք, եկել՝ խստեղ
անհեթեթ մեղադրանք եք ներկա-
յացնում, ամոր է ասել՝ խաչքառ եք
լուծում...

ՔԵՆԻՉ - Խաչքառին չկպնես:

ԱՃՈՏ - Ի՞նչ եղավ մեր դատը:

ՔԵՆԻՉ - Ասեցի՝ ընթացքի մեջ ա,
համբերի:

ԱՃՈՏ - Ինչքա՞ն:

ՔԵՆԻՉ - Ինչքան հարկն է, ֆաստֆուդ
չի, դատախազություն է: Մի րոպե...
Նոր ինչ ասեցի՝, ասեցի ֆաստ-
ֆուդ...

ՆԱՐԵ - Այո, ֆաստֆուդ, արագ կերա-
կուր, յոթ տառից:

ՔԵՆԻՉ - Արագ կերակո՞ր... Չէ, էստեղ
էլեկտրականության մասին ա հար-
ցը, բայց ֆ տառով էր սկսվում,
ափսոս, ֆ-ն ինձ պետք էր, շատ էր
պետք, ֆուտրոլի հետ էր բռնցվում,
ափսոս: (*Գնալով*): Ես գնում են,
բայց իմ կասկածները մնում են,
խնդրում եմ՝ մոտ օրերս քաղաքից
չբացակայել, բոլորիդ: Բարով
մնաք:

ԱՃՈՏ - Բարով գնաք:

ՀԱՍՄԻԿ - Պարոն քննիչ, Ֆարադեյը
փորձեք:

ՔԵՆԻՉ - Ֆարադեյ... Ապա, ապա...
(*Լրացնում է:*) Վայ, էս ինչ հաջող
ստացվեց: (*Ոգևորությունից համ-
բուրում է Հասմիկին:*) Մերսի, բոլ
ջան:

ԱՃՈՏ - Ձեզ հավաքի՛ր, Հովսե՛փ:

ՔԵՆԻՉ - Հավաքած ա, չվախես:
(Դուրս է գալիս:)

ԱՃՈՏ - Ձիչ մնաց՝ հանցագործ կար-
գեր: Ականջս քոքահան արեց...
(Ծերուկը քրքջում է:) Կծիծաղես,
բա ոնց, քեզ ի՞նչ կա:

Դռան զանգ:

ԱՃՈՏ - Ետ եկավ, վայ թե էլի հարց ու-
նի խաչքառից:

Պատկեր 8

Նարեն դուռը բացում է, ներս է
գալիս Սոֆյան, պճնված է:

ՍՈՖՅԱ - Հելլո՛...

Նրան տեսնելով՝ Ծերուկը սենյա-
կից փախչում է:

ՆԱՐԵ - Բարև ձեզ:

ՍՈՓՅԱ - (*ներկայանում է:*) Սոֆյա
Սարգիսովնա: Ո՞ր է նա:

ԱՃՈՏ - Ո՞վ:

ՍՈՓՅԱ - Այն հրաշալի ծերուկը, որ
պղպջակներ է թողնում պատուհա-
նից:

ՀԱՍՄԻԿ - Վայ, ին ձեր գլխին չի՞ ըն-
կել:

ՍՈՓՅԱ - Այո, իենց՝ իմ գլխին: Դրանք
ծակատագրի պղպջակներն են,
աղջիկ ջան, ո՞ր է չարածծին:

ՆԱՐԵ - Խոհանոցում է, շիլա է ուտում
երկի: (*Գնում է Ծերուկի ետևից:*)

ՍՈՓՅԱ - Շատակե՞ր է: Պաշտում եմ
շատակեր տղամարդկանց, նրանք
արջուների պես են:

ԱՃՈՏ - Ձեզ կոնկրետ ի՞նչ է հարկա-
վոր:

ՍՈՖՅԱ - Ինձ կոնկրետ նա է հարկա-
վոր: Գիտե՞ք, ես... Ես նստեմ, հա՞:

ՀԱՍՄԻԿ - Նստեք, իհարկե, սուրծ
տա՞մ:

ՍՈՓՅԱ - (նստելով): Սուրծը մաշկին
վնաս է, ծեզ էլ խորհուրդ չեմ տա,
անուշիկս: Այ, օղի կխմեի մի հիսուն
գրամ, եթե հետս խմող լիներ:

ԱՃՈՏ - Մենք առավոտյան օղի չենք
խմում:

ՍՈՓՅԱ - Ափսոս, օղին հենց առա-
վոտյան է օգտակար: Լավ, ինչ որ
է: Նա իմ ուղերձները նկատե՞լ է:

ԱՃՈՏ - Ի՞նչ ուղերձ:

ՍՈՓՅԱ - Հայելիով... Դա ինձ մոտ լավ
է ստացվում, գիտե՞ք, դեռ փոքրուց:

ԱՃՈՏ - Չափազանց լավ, բայց
կիսնդրեմ՝ այլևս չանեք, ներվայ-
նացնում է:

ՍՈՓՅԱ - Ներվային ե՞ք, հարգելիս,
գիտե՞ք, ես հանգստացնող թուրմե-
րի լավ բաղադրատոմս ունեմ, տա-
տիկիս է մնացել, նրան էլ՝ իր
տատիկից, հաջորդ անգամ կրե-
րեմ:

ԱՃՈՏ - Հաջորդ անգա՞մ:

ՍՈՓՅԱ - Այո, ինչո՞ւ զարմացաք: Հու-
սով եմ՝ բարեկամանալու ենք:

ԱՃՈՏ - Իսկապե՞ս... Ինչ հաճելի ա-
նակնկալ էր... Ո՞ր կողմով:

ՀԱՍՄԻԿ - Որքան հասկացա, դուք
մեր հարևանուիին եք, այո՞:

ՍՈՓՅԱ - Ի՞նչ դաժան ժամանակներ
ենք ապրում, չոր, պրագմատիկ,
անհոգի... Մեր ժամանակներում
բոլորն իրար ձանաչում էին, ամ-
բողջ բաղամասով, ամբողջ քաղա-
քով, իսկ իհմա քիթ-քթի՝ իրար

չենք նկատում: Բայց Ես ծեզ լավ եմ
ձանաչում, այո, Ես թեև հրաշալի եմ
պահպանվել, բայց իին ոսկոր եմ:
Հրաշալի եմ պահպանվել, այնպես
չէ... Խոսեք, տղամարդ:

ԱՃՈՏ - Օ, հիասքանչ:

ՍՈՓՅԱ - Ծնորհակալ եմ: Ձեր որդին
բանակում է, այնպես չէ, արդեն
մոտ մեկ տարի, ավելի ձիշտ՝ մեկ
տարի, մեկ ամիս:

ՀԱՍՄԻԿ - (զարմացած): Ձիշտ է:

ԱՃՈՏ - Ըեռադիտակով ե՞ք նայում:

ՍՈՓՅԱ - Ոչ, ինչո՞ւ, իմ աչքերը հիա-
նալի տեսնում են, առհասարակ
լավ եմ պահպանվել, այնպես չէ:

ԱՃՈՏ - Այդ մասին արդեն խոսել ենք:

ՍՈՓՅԱ - Իսկապե՞ս... Ափսոս: Ես այ-
րի եմ, արդեն... Երկար տարիներ:
Մահացավ ամուսինս:

ԱՃՈՏ - Բնականաբար:

ՍՈՓՅԱ - Ինչո՞ւ:

ԱՃՈՏ - Դե, եթե այրի եք, ուրեմն մա-
հացել է:

ՍՈՓՅԱ - Եվ հասարակ բանից, գի-
տե՞ք, խաշլամայի կրծիկը խրվեց
խեղճի շնչափողը, մինչև բժիշկնե-
րը եկան՝ խեղդվեց, այնքան խփե-
ցի մեջքին, չօգնեց, այսպես
բռունցքով զարկեցի, զարկեցի...

ԱՃՈՏ - Երևի հենց դրանից էլ մեռել է
խեղճը:

ՍՈՓՅԱ - Ի՞նչ:

ԱՃՈՏ - Ոչինչ, ասում եմ՝ ափսոս,
խաշլամայի պատճառով...

ՍՈՓՅԱ - Այո, նա էլ շատակեր էր,
այնպես հախուռն էր ուսում, կար-
ծես ծեռքից խլում են, այսպես
անկշտորեն խփշտում էր,

խփշտում, ֆո՞ւ... Լավ մարդ էր Միսակս, գիտե՞ք... Չէ, Մարտիրոսս, այո, Մարտիրոս, Միսակն ինչու մեջ ընկավ: Հեռու, հեռու, սատանա... Թե՞, այնուամենայնիվ, Միսակս... Լավ ոե, ինչ տարբերություն:

ԱՃՈՏ - Ճիշտ որ:

ՍՈՒՅՅԱ - Ո՞ր է նա, ինչո՞ւ չի գալիս:

ՀԱՍՄԻԿ - Չասացի՞ք՝ խեղդվել է:

ՍՈՒՅՅԱ - Ես ձեր պապիկի մասին եմ հարցում, ո՞ր է սրտակերը, գիտե՞ք, ինչ կրօստ հայացքներ է գոյում պատուհանից, ինչպիսի ակնարկներ... Հետո տելեյով տեսա, աստված իմ, մտածեցի՝ չէ՞ որ իմ հարևանն է: Ծատ հմայիչ էր, անդիմադրելի, իսկ ոնց էր երգում, իսկական աստղ... Իսկ ոնց է պղպջակներ թողնում պատուհանից, աչուկները կկոցում է, շրթունքներն այսպես ուոցնում ու՝ փո՞ւի... Իսկական մանչուկ է, խելքս գնում է՝ երբ տղամարդը մանչուկի պես է լինում:

ԱՃՈՏ - Եվ շատակեր, շատակեր մանչուկ:

ՍՈՒՅՅԱ - Այո, այո: Ի դեպ, քանի՞ տարեկան է ձեր մանչուկը:

ՀԱՍՄԻԿ - Ի՞նչ իմանանք:

ԱՃՈՏ - Հարյուր:

ՍՈՒՅՅԱ - Աստված իմ, հարյուր տարեկան... Բայց հրաշալի տեսք ունի: Երևի գյուղում է ապրել, մաքուր օդ, էկոմթերք:

ԱՃՈՏ - Այո, էկոխաշլամա:

ՍՈՒՅՅԱ - Խաշլամայի անունը մի տվեք, վատ հիշողություններ է

ծնում: Խեղճ Միսակս... Չէ, Մարտիրոսս... Լավ, ինչ որ է... Ձերը երե՞ք սենյակ է:

ՀԱՍՄԻԿ - Երեք սենյակ և փակ պատշգամբ, բաղդադի, ինչո՞ւ...

ՍՈՒՅՅԱ - Մերը երկու սենյակ է, նեղվածք է, տղաս, հարսս, հարսս...

ԱՃՈՏ - Երկո՞ւ հարս ունեք:

ՍՈՒՅՅԱ - Մեկն է, բայց տասի տեղ կտա: Եվ երեք թռոնիկ, վազվզում են, ձվձվում, հրմշտում... Իսկ ձեզ մոտ հանգիստ է, ընդարձակ...

ԱՃՈՏ - Չլինի՞ պատրաստվում եք մեզ մոտ ապրել:

ՍՈՒՅՅԱ - Դեհ, գիտե՞ք... Թող ինքը որոշի, տան տղամարդը ինքն է ի վերջո: Ի դեպ, ո՞ր է, վերջապես բերեք՝ մոտիկից տեսնեմ սրտակերին:

ԱՃՈՏ - Գուցե գնաք տուն՝ ի՞նքը ձեզ հյուր գա, կնոջը վայել չէ տղամարդու ետևից ընկնել:

ՍՈՒՅՅԱ - Ես էմանսիպացված կին եմ, ինձ համար նման պայմանականություններ գոյություն չունեն: Եվ հետո, ես նկատեցի, նա շատ ամաչկոտ է, շատ համեստ տղամարդ է, ինձ հենց տեսնում՝ հուզմունքից կարմրատակում է, այո, մինչև ականջները սիրահարված է, բայց համարձակությունը չի ներում, որ խոստովանի, գիտե՞ք, խելքս գնում է համեստ տղամարդկանց համար: Դե բերեք վերջապես, ուզում եք՝ ինֆա՞րկտ ստանամ:

ԱՃՈՏ - Միայն դա է պակաս... Նարե, ի՞նչ եղավ Ուշուն, բեր:

ՍՈՒՅՅԱ - Անունը Ուշո՞ւն է: Աստված իմ,

ինչ հմայիչ է... Դե բեր, Նարե, բեր
Ուշուիկիս:

Նարեն բերում է Ծերուկին:

ԾԵՐՈՒԿ - Բայե, բայե, աշա...

ՍՈՒՖՅԱ - Թլիկ է մանջուկը: Արի,
նստիր կողքիս:

ԾԵՐՈՒԿ - Ծե, աշե, սեյե...

ՍՈՒՖՅԱ - Փաստորեն խոսել զգիտի:

ԱՃՈՏ - Հա, փաստորեն լալ է:

ՍՈՒՖՅԱ - Վայ, ոնց եմ պաշտում
չխոսկան տղամարդկանց, աստ-
ված իմ: Դե արի, հոգեառ: Դու ինձ
սիրում ես, գիտեմ, մի փախցրու ա-
չուկներդ, ուղիղ նայիր... Ասացի՝ ու-
ղիղ նայիր... Ո՞ւմ եմ ասում:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշի, էշե շեյի... (Փախչում է
սենյակից:)

ՍՈՒՖՅԱ - Ամաչեց ասպետը: Ի՞նչ եք
կարծում, մեր միջն ամեն բան լավ
է լինելու, չէ՞ ախր, ես նրան այն-
քան եմ սիրում, այնքան եմ սիրում...
(Աշուտին.) Այդպես մի նայեք, ան-
հոգի մարդ, առանց սիրո ո՞նց
կարելի է, առանց սիրո ապրելն ա-
նիմասս է:

ՆԱՐԵ - Լավ կլինի, տիկին Սոփյա, մի
քանի անգամ կտեսնվեք, կվարժվի:

ԱՃՈՏ - Միայն թե՝ դրսում: Ժամադ-
րեք նրան, տարեք կինո, թատրոն...
Տանը, մեր ներկայությամբ, կաշ-
կանդվում է:

ՍՈՒՖՅԱ - Այո, ծշմարտացի եք, ես
նրան թատրոն կտանեմ, Ռոմեո և
Շուլետ, խորհրդանշական կլինի,
չէ՞:

ԱՃՈՏ - Ծատ, հատկապես ֆինալը:

ՍՈՒՖՅԱ - Դեհ, մինչ վաղը, հարա-

զատներս: Դուք նախապատրաս-
տեք նրան մի քիչ, համոզեք...

ԱՃՈՏ - Իհարկե, անհոգ եղեք:

Սոփյան գնում է:

ԾԵՐՈՒԿ - (Ներս գալով): Ուֆֆֆ...

ՀԱՍՄԻԿ - Ավազակ ծերուկ, գայթակ-
ուել ես խեղճ կնոջը ու տեր չես
կանգնում, հա՞:

ԾԵՐՈՒԿ - (արդարանալով): Ծե, ուշու,
աշե մեյն... Եշե, շեյե, փիի... (Իբր՝
քաղքենի կին էր, չեմ հավանում:
Սոփյայի տնազն է անում:)

ԱՃՈՏ - Ինձ թվում է՝ այս մարդն
այլևս երբեք չի գնալու իմ տնից:
(Սիրտն է բռնում:)

ՆԱՐԵ - Ի՞նչ եղավ, հայրիկ, վա՞տ ես:

ՀԱՍՄԻԿ - Ծտապ օգնություն կանչե՞մ:

ԱՃՈՏ - Չէ, են կաթիլներից տվեք:

Նարեն գնում է դեղ բերելու:

ԾԵՐՈՒԿ - (Խուժապի մատնված): Ա-
շա, աշա...

ԱՃՈՏ - Սուս մնա, խնդրում եմ:

ՀԱՍՄԻԿ - Ի՞նչ եղար, Նարե, շուտ ա-
րա, չմեռնի հանկարծ:

ՆԱՐԵ - (բերելով դեղը): Ահա, հայրիկ,
խմիր:

ԱՃՈՏ - Ինքը հերիք չէր... (Խմում է դե-
ղը:) Ինքը հերիք չէր, հիմա էլ կին է
բերում տուն:

ՀԱՍՄԻԿ - Չերեց, լավ, Աշոտ, չա-
փազանցնում ես:

ՆԱՐԵ - Հեշ էլ չի հավանել պապիկը,
չէ՞ պապի:

ԾԵՐՈՒԿ - (հաստատելով): Աշա, աշա:

ԱՃՈՏ - Լոե՛ք, բոլորդ:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշե...

ԱՃՈՏ - Ասացի՝ լրե՛լ: Հիմա ուշադիր ինձ լսեք: Վաղը ինձ համար շատ կարևոր օր է, մեր կորպորացիայի կառավարիչն է հյուր գալիս իր ընտանիքով, գիտեք, պիտի ասեմ, որ սա բացառիկ շնորհ է, պարոն Բարսեղն ամեն մեկի տուն չի գնում:

ՆԱՐԵ - Ել ով դիմանա:

ԱՃՈՏ - Ավելորդ ռեպլիկներ չլսե՛մ: Պիտի լավ ընդունենք, անթերի, տիած անակնկալներ չլինեն, զգուշացնում եմ, չեմ ների:

ՀԱՍՄԻԿ - Կընդունենք, Աշոտ ջան, ուզածիդ պես:

ԾԵՐՈՒԿ - (*հաստատելով*): Աշա, աշա: **ԱՃՈՏ** - Դու սպասի, քեզ խոսք չի հասնում: Ուրեմն այսպես, Ուշուին կփակենք Նարեի սենյակում: Չհակածառես, Նարե, այդպես է պետք: Պարոն Բարսեղը մտադիր է ինձ իրեն տեղակալ կարգել, նա ուզում է մոտիկից ծանոթանալ իմ տանը, իմ ընտանիքին:

ՀԱՍՄԻԿ - Ինքն ասա՞ց:

ԱՃՈՏ - Այո:

ՆԱՐԵ - Պապին կխանգարի՞:

ԱՃՈՏ - Կխանգարի: Ո՞վ է պապին, ի՞նչ կապ ունի մեզ հետ, ո՞նց բացատրեմ պարոն Բարսեղին: Զէ, սիրելիներս, ես չեմ կարող վտանգել այս միջոցառումը: Ախր, դուք չեք պատկերացնում, թե ինչ հեռանկարներ են բացվելու իմ առջև, աշխատավարձի բազմապատիկ բարձրացում, պարբերական գործուղումներ Եվրոպա: Մի գեղեցիկ օր էլ, ի՞նչ իմանաս, գուցե հաջողվի Եվ-

րոպայում մի գողտրիկ տուն առնել ու վերջապես...

ՆԱՐԵ - Ոչ մի՝ ու վերջապես, հայրիկ, զգուշացնում եմ, ես Հայաստանից ոչ մի տեղ չեմ գնա:

ՀԱՍՄԻԿ - Ինչո՞ւ, աղջիկս, Եվրոպան վա՞տ է:

ՆԱՐԵ - Գուցե լավ է, բայց Եվրոպացու համար:

ՀԱՍՄԻԿ - Այդպես մի ասա, հիմա բոլորն են երազում Եվրոպայում ապրել:

ՆԱՐԵ - Փոխանակ Հայաստանն այնպիսի երկիր սարքենք, որ Եվրոպացին երազի այստեղ ապրել...

ԱՃՈՏ - Ստո՞պ, շատ առաջ ընկանք, ետ եկեք, հիմա կարևորը վաղվաօրն է:

Պատկեր 9

Մեղանին՝ առատ հյուրասիրություն, հանդիսավոր մքնուրբա, Նարեն, Հասմիկը, Աշոտը սպասում են հյուրերի, Ծերուկը փակված է Նարեի սենյակում: Դռան գանգ:

ԱՃՈՏ - Եկան: Պատրաստ, ժպի՛տ... ժպտա՛, աղջիկ ջան:

ՆԱՐԵ - (*շինծու ժպտալով*): Եսպես լա՞վ է:

ՀԱՍՄԻԿ - Դուռը բացիր, Աշոտ: (Նաեւին.) Հորդ մի ներվայնացրու:

Աշոտը բացում է դուռը: Ծեմին կանգնած են Բարսեղը, Թագուհին, Ալենը, Էլենը: Ալենը ականջակալներով է, ճեռքին՝

պլանշետ, աչքը՝ էկրանին, առհասարակ շատակեր է, երբ ուշադրությունը հեռախոսին չէ՝ սեղանին է: Էլենը պարի մոլագար է, անդադար պարում է, երգում:

ԱՇՈՏ - Այս ովքեր են շնորհ արել...
Համեցեք, թանկագին հյուրեր, համեցեք:

ՀԱՍՄԻԿ - Համեցեք, բարև ձեզ:

ԲԱՐՍԵՂ - Քո կի՞նն է... ինչո՞ւ չես ծանոթացնում:

ԹԱԳՈՒՀԻ - Մի հատ կարգին ներս
մտի՝ նոր, այ տղա, աչքերդ
պսպղաց:

ԱՇՈՏ - Ծանոթ եք, մոռացա՞ք, անց-
յալ կորպորատիվ երեկոյցին ծանոթացրել եմ, Աշտարակի ծորում:

ԲԱՐՍԵՂ - Ճիշտ որ, Աշտարակի ծորում, այո... Ուղեղս այնքան քեռն-
ված է... (Համբուրելով Հասմիկի
ձեռքը:) Ներող եղեք:

ՀԱՍՄԻԿ - Իսկ ես ճանաչեցի, գիտե՞ք:

ԲԱՐՍԵՂ - Շոյված եմ: (Մեկ անգամ էլ
է համբուրում Հասմիկի ձեռքը:)

ԹԱԳՈՒՀԻ - Արդեն պաշել ես, Բար-
սեղ, մոռացար: (Առաջ գալով:)
Թագուհի, ես նրա կինն եմ, թես ինքը հաճախ դա մոռանում է:

ԲԱՐՍԵՂ - Քեզ մոռանալ կլինի՞:

ԱՇՈՏ - Մեր աղջիկն է: (Նարեին ցուցելով:)

ՆԱՐԵ - Նարե:

ԹԱԳՈՒՀԻ - Արտաքինից՝ ոչինչ ոնց
որ... Հը՞, Բարսեղ:

ԲԱՐՍԵՂ - Հա, լավիկն է, մամային է
քաշել:

ԷԼԵՆ - Իսկ ես նրա՞նց աղջիկն եմ, ողջոյն, ինչո՞ւ չենք պարում, մարդիկ,
ինչո՞ւ եք լովել: (Հնքը պարում է:)

ԲԱՐՍԵՂ - Մի րոպէ մի թռվոա, կարգին տեսնեն քեզ:

ԷԼԵՆ - (անշարժանալով): Ըկը, տեսա՞ք, լավն եմ, չէ: (Դարձյալ պարում է:)

ԲԱՐՍԵՂ - Տղաս է, Ալենը: (Հրում է էկրանով տարված Ալենին:) Ալեն:

ԱԼԵՆ - Ես եմ, այո: (Էկրանից կտրվում՝ սեղանին է նայում:) Այս սալաթը հավի մսո՞վ է:

ՀԱՍՄԻԿ - Այո:

ԱԼԵՆ - Եվ պոպոք՞վ:

ՀԱՍՄԻԿ - Պոպոքով:

ԱԼԵՆ - Դե ինչ, չնստե՞՞նք արդեն:

ԹԱԳՈՒՀԻ - Տղա ջան, համբերի:

ԱԼԵՆ - Համբերեմ, հարց չի: (Տարվում է հեռախոսով:)

ԹԱԳՈՒՀԻ - Տղաս ուտելու նկատմամբ սեր ունի մի քիչ, փոքրուց է այդպես, կրծքից պոկ չէր գալիս:

ԷԼԵՆ - Հիմա էլ էնքան պոկված չի:
Փոխանակ պարի, ուտում է: (Նարեին) «Դիսկո պարողը» տեսել ե՞ս:

ՆԱՐԵ - Դա ի՞նչ է:

ԷԼԵՆ - Վայ... Կինո, ի՞նչ... Հին ա,
բայց՝ թոյն, անպայման տես:

ԲԱՐՍԵՂ - (Չուզը նայելով): Լավ տուն է, Երևանի ամենահին շենքերից է, չէ:

ԱՇՈՏ - Այո:

ԹԱԳՈՒՀԻ - Բաղրադի՞ է:

ԱՇՈՏ - Երևի:

ՆԱՐԵ - Դա ո՞րն է:

ԹԱԳՈՒՀԻ - Ապրում եք ու չգիտե՞ք,

աղջիկ ջան, այն՝ որ պատերի մեջ
եղեգնուտ է:

ՀԱՍՄԻԿ - Դրանից է, այո, ուր մեխ
ենք խփում՝ ճյուղ է դուրս գալիս:

ԲԱՐՍԵՂ - Դուք մեխ եք խփում, այս
նուրբ թարիկներով՝ Աշոտ, Աշոտ...

ԱՇՈՏ - Չէ հա, նա ե՞րբ է մեխ խփել,
իս տան մեխ խփողը ես եմ, նա նա-
յող է:

ԲԱՐՍԵՂ - Չեք վածառո՞ւմ:

ԱՇՈՏ - Ո՞ւմ:

ԲԱՐՍԵՂ - Ում չէ, ինչը, տունը չեք
վածառո՞ւմ:

ԱՇՈՏ - Հայրական տուն է... վածառ-
քի մասին երիսէ չենք մտածել, ան-
կեղծ ասած:

ԲԱՐՍԵՂ - Եթե մտածեք՝ կասեք,
ի՞նձ, ուրիշի չասեք:

ԱՇՈՏ - Անշուշտ, իհարկե, ձեզ, էլ ո՞ւմ:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Այս մի աղջիկն ունե՞ք:

ՀԱՍՄԻԿ - Տղա ունենք, իհմա բանա-
կում է, ծառայում է հայրենիքին:

ՆԱՐԵ - Չեր տղան երևի արդեն ծա-
ռայել, եկել է:

Աշոտը կրում է Նարեին, իբր՝ ա-
վելորդ մի խոսքի:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Չէ-չէ մի... Ալենս ուսա-
նող է, իրավաբանականի չորրորդ
կուրսում է:

ՆԱՐԵ - Իսկ ելենը՝ երևի բանասիրա-
կանում է:

ԷԼԵՆ - Չէ հա, ո՞վ հավես ունի:

ԱՇՈՏ - Համեցեք սեղանի մոտ:

Ալենը հեռախոսով տարված՝ ու-
րիշ կողմ է գնում:

ԲԱՐՍԵՂ - (Իրելով որդուն): Ուշքի ա-
րի, աչքերդ բաց արա... Հիմա մենք

որտե՞ղ ենք, Ալեն:

ԱԼԵՆ - (կտրվելով էկրանից, Նարեին
տեսնելով): Վաո՛... Գեղեցկուիի ես,
հա՞: (Դարձյալ հակվում է էկրա-
նին:)

ԲԱՐՍԵՂ - Տուր էստեղ... (Ուզում է
վերցնել պլանշետը:)

ԱԼԵՆ - (չի տալիս): Իմ իրավունքնե-
րին չդիպչել:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Մեր ժամանակների
ցավն է, հայացքը չի բարձրացնում:

ՆԱՐԵ - Բա ինչպես է դասի նստում:

ԱԼԵՆ - Դասերը հեշ, դասերը պրոբ-
լեմ չեն, կնստես, չես նստի...

ԷԼԵՆ - Ես նրան ասում եմ՝ թող էտ
ինստիտուտը, ինչի՞ն է, շոուրիզնես
մտի, ասում է՝ ձայն չունեմ, ո՞վ է
հիմա իր ձայնով երգում, ձայնը
պապայի փողով կառնենք, դու
դիետա պահի, մարզանք արա,
պարի...

ԱԼԵՆ - Դիետա ինքդ պահի: (Մոտ է
քաշում երշիկով պնակը:)

ԷԼԵՆ - Իրա սիրած երշիկն է, ամբողջ
ամանն ուտելու է, կտեսնեք: Չի ու-
զում՝ թող չուզի, ե՞ս կմտենեմ շոու-
րիզ, կազմվածքս հրաշալի է,
դեմքս՝ իմայիշ, պարել գիտեմ, եր-
գել՝ կսովորեմ: Այ, լսեք... (Երգում
է:) Ո՞նց էր:

ԱՇՈՏ - Հրաշալի:

ԱԼԵՆ - Զզվելի:

ԷԼԵՆ - Ինքդ ես զզվելի, շատակեր:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Սսոյա, ձեր տանը չեք:

ԲԱՐՍԵՂ - (Իր հեռախոսին պատաս-
խանելով): Այո, Զաքար, ուշանո՞ւմ
է... Չէ, մնա օդակայանում, գաս,
նորից գնաս, մնա-սպասի... Մի

զբաղմունք գտի, դա էլ է՞ իմ պյոր-լեմը: (*Անջատելով:*) Ասում եք՝ երեք՞՞վ եք այս տանը:

ԱՃՈՏ - Չորսով: Տղաս բանակում է:

ՀԱՍՄԻԿ - Շուտով արձակուրդ կգա:

ԲԱՐՍԵՂ - Ախ, որդին, այո... Ծառա-յում է հայրենիքին, հիշեցի:

ԹԱԳՈՒՀԻ - Ո՞նց եք թողել, օ մայ գադ, իիմա շատ վտանգավոր է, հառորիցներ, թոշող սարքեր, պայթյուններ...

ԱՃՈՏ - Դեհ, ի՞նչ անեինք...

ԲԱՐՍԵՂ - Փախցնեիք երկրից:

ՆԱՐԵ - Մեկը պիտի ծառայի, որ մյուսը պլանշետով խաղա:

ԱԼԵՆ - Ես էլ եմ գնալու, այ, ինստիտուտն ավարտեմ ու գնամ (*փոթկացնելով*), հայրենիքին ծառայեմ: Իսկ քանի դեռ չեմ գնացել, մի քիչ ուտեմ, ուժ հավաքեմ: (*Հակ-վում է կերակուրիհն:*)

ԹԱԳՈՒՀԻ - Ոչ մի ծառայել, այդ էր պակաս, ես մեռած ե՞մ: Մեկ է՝ մենք այստեղ չենք մնալու, Եվրոպա, միայն Եվրոպա, մենք եվրոպական արժեքների ենք դավանում:

ՆԱՐԵ - Այո, շատակերությունը իսկական եվրոպական արժեք է, պետությանը խարել, բանակում չծառայելը՝ նոյնպես:

ԹԱԳՈՒՀԻ - Այս աղջիկը ատամ է ցույց տալիս:

ԱՃՈՏ - (*զապելով Նարեին*): Կներեք, աղջիկս մի քիչ անտրամադիր է այսօր:

ՀԱՍՄԻԿ - Առհասարկ հրեշտակի պես է:

ԱԼԵՆ - Կծան հրեշտակ, հետաքրքիր է...

ԱՃՈՏ - Դեհ, վերցրեք բաժակները, առաջարկում եմ խմել մեր կորպորացիայի բարօրության կենացը:

ԲԱՐՍԵՂ - Արժի, արժի:

ԱՃՈՏ - Զեր կենացը, պարոն Բարսեղ:

ԲԱՐՍԵՂ - Հիմա ի՞մ, թե կորպորացիայի:

ԱՃՈՏ - Խմել կորպորացիայի կենացը, նոյնն է, թե՝ ձեր կենացը, դուք որ չլինեք...

ԲԱՐՍԵՂ - Ես ո՞նց չլինեմ, այս ի՞նչ ես ասում, տղա, ես միշտ լինելու եմ:

ԱՃՈՏ - Անկասկած, իհարկե: Ուստի, նախ և առաջ բաժակ եմ բարձրացնում ձեր քաջառողջության համար:

ԲԱՐՍԵՂ - Ապրես: Ի դեպ, քեզ մոտ ժամանակներս մի շատ հաճելի անակնկալ է սպասում, գուցե:

ԱՃՈՏ - Իսկապե՞ս:

ԲԱՐՍԵՂ - Տեսնենք, տեսնենք... Ոմանցից է կախված: (*Ծածուկ նայում է Հասմիկին:*)

ԱՃՈՏ - Էնտեղներից: (*Վերև է ցույց տալիս:*)

ԲԱՐՍԵՂ - Այո, համարյա երկինքներից, այնտեղից հրեշտակը պիտի իշնի ու ականջիս փսխսա:

ՀԱՍՄԻԿ - Չխմե՞նք արդեն:

Խմում եմ:

ԹԱԳՈՒՀԻ - Ի՞նչ ծայն է այնտեղից... Հո առնետ չունե՞ք... Վայ, իիմա ուշքս կանա:

ՀԱՍՄԻԿ - Զէ, ի՞նչ առնետ...

ՆԱՐԵ - Պապիկն է:

ԲԱՐՍԵՂ - Պապիկ կա՞, բա ինչո՞ւ չի գալիս:

ԷԼԵՆ - Հա, թող գա, մի քիչ պարենք, պապիկների հետ պարելը շատ կայֆ ա:

ԱՇՈՏ - Հավ չի զգում իրեն, հիվանդ է խեղձը, իր սենյակում է:

ԲԱՐՄԵՂ - (*հեռախոսին պատասխանելով*): Կներեք: (*Կոտրտված անգլերենով է խոսում: Անջատելով*) Մեր կոմպանյոնն էր, Եվրոպայից: Ի դեպ, անգլերենից ո՞նց ես, Աշոտ:

ԱՇՈՏ - Վարժ:

ԲԱՐՄԵՂ - Դա լավ է, լավ է: Խսկ դո՞ք, տիկին Հասմիկ:

ՀԱՍՄԻԿ - Ես մի քիչ խսպաներեն գիտեմ:

ԲԱՐՄԵՂ - Հրաշալի է: Սերն խսպաներեն ո՞նց է հնչում:

ՀԱՍՄԻԿ - Ամոր:

ԲԱՐՄԵՂ - Ամոր:

ՀԱՍՄԻԿ - Այո, ամոր:

ԲԱՐՄԵՂ - Օ՛, ամոր...

ԹԱԳՈՒԾԻ - Քեզ հավաքի, Բարսեղ տղա, հալվեցիր:

ԱՇՈՏ - Այս մեկն էլ խմենք մեր սիրելի պարոն Բարսեղի հրաշալի ընտանիքի կենացը, ձեզ համար, տիկին Թագուհի, ձեր հրաշալի զավակների համար:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Զգացված եմ:

ԱԼԵՆ - (*Էկրանից չկտրվելով*): Նմանապես:

ԲԱՐՄԵՂ - Գլուխող բարձրացրու էդ անտերից, մարդ ենք, չե՞...

ԱԼԵՆ - Հոմո սապիենս, գիտեմ, ձանաչում եմ:

ԲԱՐՄԵՂ - (*ուզում է խլել պլանշետը Ալենից*): Տուր էստեղ, է... (Իր հեռախոսն է ձայնում:) Կներեք: (*Հեռա-*

խոսով: Ռուսերեն է խոսում: Անջատելով) Մեր կոմպանյոնն է, Ռուսատանից: (*Աշոտին.*) Հուսով եմ, որուսերենին էլ ես տիրապետում:

ԱՇՈՏ - Անշուշտ:

ԷԼԵՆ - Ես ի՞նչ մոայլ գրուցներ են, ինթաղման չե՞նք, երաժշտություն չունե՞ք:

ԱՇՈՏ - Ունենք, ո՞նց չունենք: Աղջիկս, միացրու:

Նարեն միացնում է, մեղմ պարագին երաժշտություն:

ԷԼԵՆ - Ավելի աշխույժ բան չկա՞:

ԲԱՐՄԵՂ - Սա լավ է: (*Հասմիկին.*) Թույլ կտա՞ք:

Բարսեղը Աշոտին լրտ ակնարկում է, իբր` կնոջս հրավիրիք: Աշուտը Թագուհուն հրավիրում է, պարում են:

ԹԱԳՈՒԾԻ - (*Ալենին*): Հրավիրիր աղջկան:

ԱԼԵՆ - Պարն՞նք, բերի:

ՆԱՐԵ - Պարն՞նք, բերի:

Ալենը բեն պարում է, բայց ուշադրությունը պլանշետի եկրանին է: Էլենը մենակ է պարում:

ՆԱՐԵ - Դու լավ կանես՝ պլանշետիդ հետ պարես:

ԱԼԵՆ - Ոնց ասեք: (*Նստում է:*)

ԷԼԵՆ - Նա ինչ պարող, դու ինձ հետ պարի, սիրուն ջան: (*Նարեին քաշում է պարի մեջ:*)

Զանգում է Բարսեղի հեռախոսը:

ԲԱՐՄԵՂ - (*Հասմիկին*): Կներեք: (*Հեռախոսով*) Այո, Զաքար, էլի՞... Դե

արի, ինչ ասեմ... Այսինքն, ստոպ, գաս՝ ի՞նչ անես, էստեղ գործ ունե՞մ... Ընտանիք... ընտանիք չի փախչի, մնա՝ սպասի: Նայի, եկար՝ վերջ, վաղվանից նոր գործ կփնտրես: Ինձ կուրսի պահի: (Ան-ջատելով հեռախոսը, ինքն իրեն:)
Ընտանիք: Մի ընտանիք էլ լինի, կնոջը գիշերով տեսնես, քունդ կփախչի վախից:

**Հանկարծ հայտնվում է Ծերուկը,
Զմեռ պապի հազուստով է:**

ԾԵՐՈՒԿ - Աշա, ուշու, բայե, բայե:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Օ մայ գադ, այս ո՞վ է:

ՆԱՐԵ - Պապիկն է:

ԱՃՈՏ - Քեզ ո՞վ կանչեց, այ քու... ցավը տանեմ:

ԲԱՐՍԵՂ - Էս ինչ լավ պապիկ է:

ԱԼԵՆ - Նոր տարին եկել է, չեմ նկատե՞լ:

ԲԱՐՍԵՂ - Ծփոթել է պապին: Ամառ է, այ պապի:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Սկլեռող ունի պապին:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշու, էշե... (Պարկից կոնֆետներ է հանում, դնում սեղանին:) Փայտում է հանում, դնում սեղանին:) Հայե, հայե... (Սկսում է պարել ու երգել:)

ԵԼԵՆ - Զա՞ն, հազիվ մի ուրախ մարդ հայտնվեց: (Պարում է Ծերուկի հետ:) Ինչ զվարժալին է... Կթողնե՞ք նոր տարուն մեր տուն տանենք:

ԱՃՈՏ - Այսօրվանից կարող եք տանել:

Պատուհանից ցոլք է ընկնում Ծերուկի դեմքին, նա փոշտում է:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Ինչո՞ւ փոշտաց:

ՆԱՐԵ - Իրավունք չունե՞ր:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Չլինի՞ գրիա է:

ՆԱՐԵ - Այո, թոշնագրիա:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Վայ... (Պայուսակից հանում է դիմակապը, կապում քիթբերանին:) Ալեն, քիթբերանդ փակիր, չվարակվես, ելեն, դու էլ: (Տալիս է դիմակապ Ալենին, ելենին, Բարսեղին:) Դու էլ, Բարսեղ:

ԱԼԵՆԸ կապի տակից էլի կերակոր է մատցում քերանը, Ելենը կապով էլի պարում է ու երգում:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Տանը գրիա կա, իսկ դուք հյուր եք կանչում:

ԱՃՈՏ - Դե չէ... Ի՞նչ գրիա, թեթև հարբուխ է:

ՀԱՍՄԻԿ - Մի վախեցեք, նա բուժվել է արդեն:

ԱՃՈՏ - Աղջիկս կատակեց:

ՆԱՐԵ - Կատակեցի:

ԲԱՐՍԵՂ - Հա՞: (Հանում է կապը:) Կատակ էր, թագուիի:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Ես չեմ հանի, համենայնդեպս:

ԱԼԵՆ - Իսկ ես կիանեմ, խանգարում է: (Հանում է, անցնում ուտելու:)

ԵԼԵՆ - Դեռ ոչ ոք բժշկական կապով չի երգել ու պարել, կրեատիվ է, չէ, հենց էսպես կլիա կթողարկեմ, իբր Կարմիր խաչից եմ ու սիրածիս վիրավոր բերել են հիվանդանոց...

ԱԼԵՆ - Ոտիդ էլ գիպս դիր:

ԵԼԵՆ - Ի, բերանդ դատարկ ա՞:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Հավաքեք ծեզ:

ԲԱՐՍԵՂ - Լսեք, մի փայլուն միտք ծագեց գլխումս:

ԱՃՈՏ - Զեմ կասկածում:

ԲԱՐՍԵՂ - Ձեր պապիկը հրաշալի գովազդ կարող է լինել մեզ համար, գլխավոր խանութիւ առաջ կկանգնեցնենք, մարդկանց կիրավիրի գնումների, նրան նայեք, ո՞վ չի հավատա նրա կանչին:

ԵԼԵՆ - Ըիր, ես էլ կպարեմ կողքին Ջունանուշի պես:

ՀԱՍՄԻԿ - Բայց պապին չի խոսում, լեզվի արատ ունի:

ԲԱՐՍԵՂ - Դա ինչ-որ տեղ նոյնիսկ լավ է, ո՞ւմ է պետք պարապ շատա- խոսությունը, կկանգնի ու կկանչի: (*Ծերուկին.*) Ո՞նց ես ասում...

ԾԵՐՈՒԿ - Աշե, Էշե, ուշու, բայե...

ԲԱՐՍԵՂ - Ահա, խնդրեմ, ո՞վ ան- տարբեր կանցի:

ՆԱՐԵ - Նա կլինենտ կանչող տղա չի ձեզ համար:

ԲԱՐՍԵՂ - Աղջիկ ջան, աշխատանք այսօր բոլորին է պետք, մեծին էլ, փոքրին էլ: (*Ծերուկին.*) Լավ կվճա- րենք, չվախեն:

ԾԵՐՈՒԿ - Ծեյե, շեյե...

ԲԱՐՍԵՂ - (*Վիրոճելով դեմքից հեռաց- նել ցոլքը*): Էլէտ, այս ո՞վ է աչքին լույս գցում: (*Փոշտում է:*)

ԹԱԳՈՒԾԻ - Օ մայ գադ, վարակվեց:

ԱՃՈՏ - Երեխաններն են, դիմացի շնո- քից: *Հասմիկ*, վարագույրը վրա բեր: Լկսոված լակոտներ են, հա- զար անգամ ասել ենք: (*Ծերուկին,* կիսածայն:) Ախ, Ուշու, ախ, Ուշու...

ԾԵՐՈՒԿ - Ծեյե՞... Իշի, շայի...

ՑՈԼՔ ընկնում է Ծերուկի դեմքին,
փոշտում է:

ԱՃՈՏ - *Հասմիկ*, ասացի՝ փակեք այդ պատուհանը:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Զգնա՞նք, Բարսեղ, այս- տեղ մթնոլորտը գրիպի մանրենե- րով է հագեցած:

ԲԱՐՍԵՂ - Գնա՞նք որ... Մի հատ էլ չպարե՞նք: (*Աչքը Հասմիկի կողմն է:*)

ԱՃՈՏ - Ո՞ւր եք շտապում, կարգին չշփվեցինք:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Այս տան շփումները վտանգավոր են: (*Ալենին.*) Վեր կաց, տղաս, գնում ենք:

ԱԼԵՆ - (*Ուտելով*): Արդե՞ն, նստած ենք, էլի:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Էլեն, թող ծերուկին, նա թոշնագրիպ ունի:

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշո՞ւ, աշա՞...

ՀԱՍՄԻԿ - Տորթը չկտրեցինք:

ԱԼԵՆ - Համբերեք, տորթը կտրեն, է- լի:

ԵԼԵՆ - Ճիշտ որ, մի քիչ էլ պարենք պապիկի հետ, տեսեք ինչ լավ է պարում:

ԹԱԳՈՒԾԻ - Ասացի՝ հեռու մնա նրա- նից:

ԲԱՐՍԵՂ - Գուցե մի քիչ էլ...

ԹԱԳՈՒԾԻ - Ոչ մի դեպքում: Իմ ետևից:

Հյուրերը գնում են:

ՀԱՍՄԻԿ - (*տեսնելով Աշոտի զայրոյ- թը*): Աշո՞տ, հանգի՞ստ:

ԱՃՈՏ - Կեցցեք, ապրեք, անչափ շնորհակալ եմ, հատկապես՝ քեզ, աղջիկս, ձեզ էլ՝ տիկին *Հասմիկ*:

ՀԱՍՄԻԿ - Ե՞ս ինչ մեղք ունեմ:

ԱՃՈՏ - Ոչ ոք մեղք չունի, մեղավորը ես եմ, միմիայն ես:

ՆԱՐԵ - Մի չափազանցրու, հայրիկ, նստեցինք, պարեցինք, շատ էլ գոն գնացին:

ԱՃՈՏ - Գնացի՞ն... Փախան: (*Ծերուկին.*) Էդ Զմեռ պապի համազգեստը որտեղից ես ձարել, այ... Ուշու, հատուկ ինձ համար էիր պահե՞լ, այ քու... ցավը տանեմ:

ԾԵՐՈՒԿ - (*Խեղծացած*): Ուշու, աշեմեյեն...

ԱՃՈՏ - Աշե, իհարկե, աշե... Ես եմ մեղավորը, ես պիտի այս ծաղրածուին ուժով վոնդած լինեի տնից, հենց առաջին րոպեին: Դուք եք մեղավոր, տիկին Հասմիկ:

ՀԱՍՄԻԿ - Դարձա՞լ ես:

ԱՃՈՏ - Այո, դու չէիր ասո՞ւմ մեղք է, հյուրն աստծուն է:

ՀԱՍՄԻԿ - Ես չեմ ասել:

ԱՃՈՏ - Դու կամ նա, ի՞նչ տարբերություն: Տեսա՞ք, որ նրան խղճալով՝ մենք խղճալի դարձանք: (*Նարեկին, որ ուզում է միջամտել:*) Լոյիր:

ԾԵՐՈՒԿ - Էշե շայի...

ԱՃՈՏ - Դու որ՝ հետ չխսես: Ի՞նչ ես ուզում ինձնից, արա... էս մեծ քաղաքում ինչի՞ հենց իմ տունը մտար:

ԾԵՐՈՒԿ - Աշե...

ԱՃՈՏ - Զահրումա՞ր, ինգիս կերար արդեն քո աշե-մաշեով, ո՞ւ են հարազատներդ, ինչո՞ւ չեն փնտրում քեզ, տանեն՝ պրծնենք, թե՞ որք ես: Որք ես՝ որբանոց գնա, ինտերնատ, ծերանոց վերջապես...

ԾԵՐՈՒԿԻ աչքին արցունք է հայտնվում, գրկում է Աշոտի ուսերը, նայում աչքերին ու զիսահակ դուրս է գալիս սենյակից:

ՆԱՐԵ - Խեղծ պապի: Առանձնապես

ի՞նչ է եղել, որ վիրավորեցիր մարդուն:

ԱՃՈՏ - Ել ի՞նչ լիներ... Բա որ իսկապես վարակվեն, պատկերացնո՞ւմ եք, չէ, դուք պատկերացնո՞ւմ եք...

ՆԱՐԵ - Ինչի՞ց վարակվեն, հնարովի հարբուխից:

ԱՃՈՏ - Ի՞նչ իմանամ, հանկարծ մի ուրիշ տեղ կվարակվեն, իմ վրա կրարդեն:

ՀԱՍՄԻԿ - Էս ինչ վախեցած ես, Աշոտ:

ԱՃՈՏ - Հեշտ եք խոսում, տիկին, մի հատ շուրջներդ նայեք, մարդիկ գործի համար հոգի են տալիս: Ի՞նչ հեռանկարներ էին բացվում...

ՆԱՐԵ - Բայց ո՞վ ասաց, թե փակվել են, մի երկու հատ փոշտացինք՝ փակվե՞ց:

ՀԱՍՄԻԿ - Գնա, հասիր, ասա՝ ներող եղեք, որ փոշտացինք, էլ չենք փոշտա: Վախկո՞տ: (*Դուրս է գալիս:*)

ԱՃՈՏ - (*Հասմիկի ետևից*): Զափդ ձանաչի՞ր, կի՞ն: Կարծես ինձ համար եմ անում, ինչ անում ձեզ համար եմ անում, ընտանիքիս համար եմ անում:

ՆԱՐԵ - Ինձ համար մի արա, հայրիկ, չեմ ուզում:

ԱՃՈՏ - Էլի՞ մեծ-մեծ խոսեցիր:

ՀԱՍՄԻԿ - (*գալով*): Պապիկը գնացել է:

ԱՃՈՏ - Ծերիաթ, նա էս տնից գնացող ոլ չի:

ՀԱՍՄԻԿ - Դուրս բաց է, ինքը չկա:

Նարեն դուրս է վազում սենյակից:

ԱՃՈՏ - Ձեզ ասում եմ՝ գնացողը չի, մի տեղ պախկվել է, հեսա դուրս կգա՝ անակնկալ կանի՝ ուշու աշա...

ՆԱՐԵ - (գալով): Զկա, գնացել է:

ԱՃՈՏ - Զուգարանում նայեցի՞ր:

ՆԱՐԵ - Նայեցի: Հուզված էր, հանկարծ մեքենայի տակ չընկնի...

ԱՃՈՏ - Հա, գնաց՝ ինքնասպան լինի:

ՆԱՐԵ - Լոի՞ր, հայրիկ, եթե չես ուզում վերջնականապես հիասթափվեմքեզնից: Պատրաստվում է դուրս գալ:)

ԱՃՈՏ - Ո՞ր:

Նարեն դուրս է գալիս:

ՀԱՍՄԻԿ - Ոնց նայեց աչքերիդ վերջին անգամ...

ԱՃՈՏ - Էէէ, լեգենդ եք հյուսում արդեն, տիկին:

ՀԱՍՄԻԿ - Որ գործից ուշ էիր գալիս, անհանգստանում էր, ասում էր՝ խեղճ Աշոտ, շատ է աշխատում, հոգնում է:

ԱՃՈՏ - Ուշի արի, Հասմիկ, նա չէր խոսում:

ՀԱՍՄԻԿ - (աչքերը լցվում են): Տեսնես հիմա ուր է, անտեր, լրված...

ԱՃՈՏ - (ծաղրով): Վախ, վախ, վախ...

Դռան գանգ:

ՀԱՍՄԻԿ - Պապին է: (Վազում է դուռը բացելու:)

Պատկեր 10

Գախս է Փիրուզը:

ՓԻՐՈՒԶ - Խաչատո՞ր, Խաչատո՞ր...

ԱՃՈՏ - Ի՞նչ խաչատուր, ի՞նչ եք գո-

ռում, ո՞վ եք: Հասմիկ, ո՞վ է:

ՀԱՍՄԻԿ - Ի՞նչ իմանամ, դուռը բացեցի՝ ներխուժեց...

ՓԻՐՈՒԶ - Խուրջուղանների բնակարանն է, չե՞մ սխալվել:

ԱՃՈՏ - Այո, մեր տունն է:

ՓԻՐՈՒԶ - Ո՞ր է Խաչատուրը:

ԱՃՈՏ - Անոնք Խաչատո՞ր է:

ՓԻՐՈՒԶ - Այո, չգիտեմի՞ք:

ԱՃՈՏ - Որտեղի՞ց, նա իրեն գաղտնի գործակալի պես պահեց, թիկ էր ձևանում:

ՓԻՐՈՒԶ - Չի ձևանում խեղծը, խկապես լեզվի արատ ունի:

ՀԱՍՄԻԿ - Մենք Ուշու էինք ասում...

ՓԻՐՈՒԶ - Ինչո՞ւ եք նրա մասին անցյալով խոսում, ի՞նչ է պատահել:

ՀԱՍՄԻԿ - Դուք նստեք, նստեք:

ՓԻՐՈՒԶ - Չեմ նստի, մինչև չասեք: (Լստելով:) Մենք կարծում էինք կորել է, մեկ էլ տեսանք՝ հեռուստատեսությամբ երգում է:

ԱՃՈՏ - Ծայի մայի:

ՓԻՐՈՒԶ - Իր սիրած երգն է: Բայց նա հարյուր տարեկան չի, ութսունյոթ է:

ԱՃՈՏ - Ընդամե՞նը... Սխալվել ենք, կսերեք:

ՓԻՐՈՒԶ - Ես մեր ծերանոցի տնօրենի տեղակալն եմ:

ՀԱՍՄԻԿ - Ծերանոցի՞:

ՓԻՐՈՒԶ - Այո, ծերանոցի, Փիրուզ է անունս, Արամյան Փիրուզ:

ԱՃՈՏ - Հարգելի Փիրուզ, ծեր ծերանոցը Հայաստանում չէ:

ՓԻՐՈՒԶ - Հայաստանում է, էլ ո՞ր, Սոյեմբերյանի շրջանում:

ԱՃՈՏ - Բա Սոյեմբերյանից Երևան մի շաբաթում եք գալի՞ն, աչքներս ջուր կտրեց:

ՓԻՐՈՒԶ - Դե, մինչև գործուղումը ձևակերպեցինք, մինչև հովանավոր գտանք, որ ձանապարհածախսը հովանավորի, հետո սահմանին կրակոցներ սկսվեցին...

ԱՃՈՏ - Լավ չեք նայում ձեր ծերերին, տիկին Փիրուզ, ինքնակամ լքում են տարածքը, հասնում մայրաքաղաք:

ՓԻՐՈՒԶ - Գիտե՞ք, մեր խաչատուրն ազատ մարդ է, դուրս էր գալիս տարածքից, զբոսնում, ծանոթներին այցելում, պատահում էր՝ հարևան զյուղերն էր հասնում, էլի ետ էր գալիս, բայց այս անգամ օրեր անցան, չեկավ, անհանգստացանք, ամեն դեպքում մեծ մարդ է, հիշողությունը սկսել է դավաճանել:

ԱՃՈՏ - Հա, մեր դուռը ծերանոցի դրան հետ շփոթեց, հրեց-մտավ ու էլ դուրս չեկավ:

ՀԱՍՄԻԿ - (արտասվելով): Ո՞նց դուրս չեկավ՝ որ դուրս եկավ... Խեղծ Ուշու, բա Զմեռ պապի հագուստը ոնց էր սազում...

ՓԻՐՈՒԶ - Նա մեր շրջանի գլխավոր Զմեռ պապն է: Ի դեպ՝ ես էլ նրա Ջյունանուշիկն եմ:

ԱՃՈՏ - Ի՞նչ եք ասում... Հրաշալի, անգուգական գոյց... Կարծում եմ, ձեր ամբողջ շրջանը հրձվանքից մարում է ամանորին:

ՓԻՐՈՒԶ - Պարոն, ես ձեր խոսքը չեմ ընկալում՝ ծաղրո՞ւմ եք, թե՞ լուրջ եք խոսում:

ԱՃՈՏ - Միանգամայն լուրջ: Եվ պիտի նշեմ, տիկին Փիրուզ, որ վատ եք դաստիարակում ձեր սաներին, պատահած դուռը հրում՝ մտնում

են, պատահած բազմոցին՝ փովում, պատահած կերակուրը՝ ուտում...

ՀԱՍՄԻԿ - Դե լավ, Աշոտ... Պապիկի ետակ կամ լավը կամ՝ ոչինչ:

ՓԻՐՈՒԶ - Ի՞նչ է եղել, վերջապես կասե՞ք... Մի թաքցրեք, ես կդիմանամ, մի կերպ:

ԱՃՈՏ - Բան էլ չի եղել, հանգստացեք, դուրս է եկել պապիկը, զբոսնելու:

ՓԻՐՈՒԶ - Ուժ, սիրտս տեղն ընկավ։ Ախր, մենք նրան շատ ենք սիրում։

ՀԱՍՄԻԿ - Ճամփից եք, քաղցած կինեք...

ՓԻՐՈՒԶ - Ծնորհակալ եմ, ոչինչ չեմ ուզում, ուտելիք կգնա՞ կոկորդովս, միայն սառը ջուր, եթե կարելի է:

ՀԱՍՄԻԿ զնում է ջուր բերելու:

ԱՃՈՏ - Բայց համաձայնեք, տիկին Փիրուզ, տարօրինակ ծերուկ էր ձեր այդ խաչատուրը:

ՓԻՐՈՒԶ - Աղաչում եմ, անցյալով մի խոսեք նրա մասին, չէ՞ որ նա ողջ է... Ողջ է, չէ՞, ին ինձնից բան չե՞ք թաքցնում...

ԱՃՈՏ - Ողջ է, ողջ ու բողիկի պես առողջ։

ՀԱՍՄԻԿ - (ջուրը տալով): Խնդրեմ։

ՓԻՐՈՒԶ - Ծնորհակալ եմ: (Խմում է:) Խաչատուր պապին ոնց որ այս աշխարհից չլինի... Մեծ տուն ունի այգիով, բայց իր տան ո՛չ դարպասը, ո՛չ դուռը երբեք չի փակել, անցնողդարձողի համար միշտ բաց էր, կուզես՝ մտիր, նստիր, հանգստացիր, միրգ կեր, ջուր խմիր, եթե տանը լինի՝ գինի ու կերակուր կիյուրասիրի, երեխայի պես անմիջական, պարզ մարդ էր...

ԱՇՈՏ - Անցյալով մի խոսեք նրա մասին, տիկին Փիրուզ, սիրտս կտրտվում է:

ՀԱՍՄԻԿ - Չեմ հասկանում, այդ հրաշալի մարդուն հարազատներն ինչո՞ւ են ծերանոց գցել:

ՓԻՐՈՒԶ - Երկար պատմություն է...

ԱՇՈՏ - Դուք հնարավորինս կարծ պատմեք:

ՓԻՐՈՒԶ - Խաչատուրի կինը վաղոց մահացել է, թռքերի բորբոքումից, աստված հոգին լուսավորի, անցյալ դարի ութունականներին էր, մեր կոլխոզում էր աշխատում, դաշտում ուժեղ սելավի տակ մնաց...

ԱՇՈՏ - Կա՛րծ, պայմանավորվել ենք:

ՓԻՐՈՒԶ - Լավ, ուրեմն գանք իննսունականներին: Խաչատուրի տղան ու հարսը այդ դժվարին, ես կասեի՝ դժնդակ տարիններին... Հիշում եք երևի:

ԱՇՈՏ - Խաչատուրի տղային:

ՓԻՐՈՒԶ - Դժնդակ տարինները:

ԱՇՈՏ - Հիշում ենք, իհարկե:

ՀԱՍՄԻԿ - Մոռանալ կինի՞:

ՓԻՐՈՒԶ - Սիա, ուրեմն, Խաչատուրի տղան ու հարսը մեկնեցին երկրից, Ամերիկայում ինչ-որ հեռավոր քարեկամ ունեին, գնացին, տեղավորվեցին, հետո եկան, որ տունը վաճառեն, իրենց հորն էլ տանեն, բայց Խաչատուրը կտրականապես դեմ եղավ, մնաց: Մնալը մնաց, բայց մնակությանը չէր դիմանում, իր կամքով եկավ մեզ մոտ, մեզ մոտ լավ է իր համար, տարեկիցների հետ գրաղվում է, նարդի-շախմատ խաղում...

Պատին ցոլք է ընկնում դիմացի շենքից:

ՀԱՍՄԻԿ - (*ցոլքին*): Չկա մեր Ուշուն, չկա:

ՓԻՐՈՒԶ - Ո՞ւմ հետ է խոսում:

ԱՇՈՏ - Պատերի: Ուշուի դարդից է:

ՀԱՍՄԻԿ - Լավ, բա այդ անխիղձ հարազատները բոլորովին չեն հիշո՞ւմ իրենց հորը:

ՓԻՐՈՒԶ - Հիշում են, կանչում են, ասում են՝ տունը ծախի՝ արի, ինքը չի գնում:

ՀԱՍՄԻԿ - Ուշքումիտքները տունը ծախելն է երևի:

ՓԻՐՈՒԶ - Բայց մեկ-մեկ մի քիչ փող ուղարկում են, Խաչատուրն էլ տալիս է ծերանոցին, ասում է՝ ինձ պետք չի, փողո՞նչ եմ անում:

ՀԱՍՄԻԿ - Գոնե ատամ սարքել տայիք խեղձին:

ՓԻՐՈՒԶ - Ունի, երկու հատ էսպես կարմիր, վրան սպիտակ, մեծ-մեծ... Բայց չի հարմարվում, ասում է՝ ազատությունս նեղվում է: Բայց թիկությունը ատամներից չի, իննսունականներին իր որսորդական հրացանն առել՝ գնացել էր սահմանը պաշտպանելու, ական էր պայթել կողքին, կանտուզիա էր ստացել, հազիվ փրկեցին բժիշկները...

ՀԱՍՄԻԿ - Վայ, խեղձ ֆիդային պապի... (*Արտասկում է:*)

ԱՇՈՏ - Էէէ, ողբի տուն սարքեցիր տունս, տիկին, զսպիր քեզ:

ՀԱՍՄԻԿ - Դուք բոլորովին չես խղճում մեր պապիկին, անխիղձ: Աշոտ, ես

չգիտեի, որ դու այդքան անխիղծ ես: (*Փիրուղին.*) Իսկ ինքը որդու պես սիրում էր սրան:

ՓԻՐՈՒԶ - Հա, Խաչատուր պապը համատարած սեր է ու բարություն:

ՀԱՍՄԻԿ - Բայց Աշոտին մի տեսակ հատուկ սիրով էր սիրում:

ԱՃՈՏ - Սպանիչ սիրով՝ ես կասեի:

ՀԱՍՄԻԿ - Ո՞՛չ:

ՓԻՐՈՒԶ - Ծառ կուշանա՞ գոնե վերջին ավտոբուսին հասնենք:

ԱՃՈՏ - Զգիտեմ: Գուցե առհասարակ չգա:

ՓԻՐՈՒԶ - Ո՞նց, ինչո՞ն:

ՀԱՍՄԻԿ - Հա, Աշոտից նեղացավ՝ գնաց:

ԱՃՈՏ - Նեղացկոտ մարդ էր:

ՓԻՐՈՒԶ - Ամենսին: Այդ ի՞նչ պիտի լիներ, որ Խաչատուր պապը նեղանար: Ի՞նչ եք արել նրան, անսիրտ մարդ, խոստովանեք:

ԱՃՈՏ - Հանգիստ, տիկին, փոխանակ ձեր ծերանոցը կարգին հսկեք, եկել՝ մեզ անհիմն բողոքներ եք ներկայացնում: Ավելի լավ է՝ ասեք՝ դո՞ւ ինչ եք արել նրան, որ փախելի հասել է Երևան, խոստովանեք:

ՓԻՐՈՒԶ - Դեհ, ոնց ասեմ... Մեր մեղքը, ինչպես պարզվեց, կա, որոշ առումով...

ԱՃՈՏ - Ի՞նչ է նշանակում՝ որոշ առումով, ձեր մեղքը կտուրը մի օգեք:

ՓԻՐՈՒԶ - Մենք մի, կներեք կոպիտ բառի համար, ախսմախ աշխատակից ունենք, իր արևին կատակ է արել, Խաչատուրին ասել է, թե՝ տղադ ամերիկյան դատարանում հարցերը լուծել է, գալու են քեզ

ստիպողաբար տանեն Ամերիկա, պապին էլ, գիտեք, երեխայի պես է, հավատացել է, հավատացել է ու փախել...

ՀԱՍՄԻԿ - Խեղծ պապի:

ՓԻՐՈՒԶ - Դե լավ, ես գնամ, գնամ՝ փնտրեմ, գուցե հաջողվի գտնել:

Փիրուղը դուրս է գալիս: Գալիս է Նարեն:

ՆԱՐԵ - Չկա, ոչ մի տեղ չկա, մոտակա այգիներն ու փողոցները լրիվ ստուգեցի: (*Լստում է:*) Առանց պապիկի տունը դատարկ է մի տեսակ:

ՀԱՍՄԻԿ - Այս:

ՆԱՐԵ - Այս ագահ, երեսպաշտ աշխարհում պապիկը սեր էր ու բարություն, լոյս էր:

ՀԱՍՄԻԿ - Լոյս էր, և մենք մեր ձեռքով լոյսը հանեցինք մեր տնից:

ԱՃՈՏ - Միստիկայի գիրը չընկնենք, եկավ, գնաց... Չենք հանել, իր կամքով է գնացել:

ՀԱՍՄԻԿ - Մենք մեզ չխարենք, Աշոտ:

ԱՃՈՏ - Կգտնեն նրան, չի կորչի, Ձեռն պապի հագուստով, ամոան կեսին... Չի կորչի, չէ...

ՀԱՍՄԻԿ - Ուշ է, ես գնացի քնելու:

ՆԱՐԵ - Ես էլ:

ԱՃՈՏ - Ե, ես մնում եմ, ինչ անեմ:

Լոյսերը հանգում են:

Պատկեր 11

Վաղ առավոտ է: Մուրճի թխկիսկոցներ մքության մեջ:

Լոյսը ուժգնանալու հետ երևում

է Ծերուկը՝ բազմոցին նատած՝ ա-
քոն է նորոգում:

ՀԱՍՄԻԿ - (քնաթաթախն ներս գալով):

Վայ, պապին եկել է... (Գրկում է
Ծերուկին:)

ԾԵՐՈՒԿ - Ուշի, հայե, աշա...

ՆԱՐԵ - (գալով): Պապի ջան, էս ինչ
լավ արիր... (Գրկում է:)

ԾԵՐՈՒԿ - Բայե, բայե, նայե...

ԱՃՈՏ - (գալով): Էլի էս տանը աղմուկ
է, էլի չեք թողնում մարդ քնի...

ՆԱՐԵ - Պապին եկել է, հայրիկ:

ԱՃՈՏ - Տեսա:

ԾԵՐՈՒԿ - Բայե, աշե, բայե... Ծիյե ա-
թե աշա...

ՀԱՍՄԻԿ - Ասում է՝ եկա աթոռները
նորոգեմ, կիսատ էի թողել:

ԾԵՐՈՒԿ - Դոյե շայե էշե...

ՀԱՍՄԻԿ - Ասում է՝ դուռը նորից բաց
էր: (Նարեին.) Դու ես բաց թողել,

հա՞, Նարե ջան, ինչ լավ ես արել:

ՆԱՐԵ - Ես չեմ...

ՀԱՍՄԻԿ - Ես էլ չեմ... (Նայում է Աշո-
տին:)

ԱՃՈՏ - Քաղցած կլինի պապին, շիլա
եփեք, թեյ դրեք: (Լսուում է Ծերու-
կի կողքը:)

ՀԱՍՄԻԿ - Անմիջապես: (Դուրս է գա-
լիս:)

ՆԱՐԵ - (համբուրելով Աշոտին): Սի-
րում եմ քեզ, հայրիկ: (Դուրս է գա-
լիս:)

ԱՃՈՏ - Գիշերը որտե՞ղ էիր, ավա-
գակ, հը:

ԾԵՐՈՒԿ - Ծեյի, աշա ուշու...

Ծիծաղում են: Ծերուկը երգում է իր երգը, Աշոտը երգակցում է, երգում են՝
«Չայե մայե...»:

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Կարինե ԽՈԴԻԿՅԱՆ

Վարդանին ճանաչել եմ
1988 թվականի գարնանը,
երբ աշխատանքի ընդունվեցի
նուրբ բրդյա գործվածք-
ների գործարանի
«Կերպասագործ» բազմա-
տիրած շարաթաթերթում:
Հաճախ էր գալիս խմբագ-
րություն, այդ օրերին, ինչ-
պես ամենուր, կաթսայի
նման եկվում քլքըթում
էինք՝ Ղարաբաղյան շար-

ժումն իր շրջապուլյանի մեջ էր առել բոլորին ու տանում էր... Հետո
իմացանք, որ Վարդանը Արցախում է, հետո՝ Դուշման Վարդանը
կովում է Արցախի համար, հետո... կանգնած նրա տան մոտ՝
սպասում էինք փակ դագաղով Արցախից բերվող հերոսին:
Պողոս Լազյանին չեմ ճանաչել: «Արաբո» ջոկատի անհայտ կորած
տղաների մասին գիտեի՝ առանց անձնափորման, ընդհանրական
դաժան իրողություն, երբ անգամ տարիներ անց նրանց մասին չկա
ոչ մի լուր կամ տեղեկություն: Պողոսի մասին ինձ պատմել է դուստ-
րը՝ Սիրանուշը: Մի օր, զրոյցի ընթացքում, մի պահ «բացվեց» ու
խոսեց հոր մասին: Հետո մեկ անգամ էլ ենք հանդիպել, և այդ ժամե-
րի ընթացքում նա խոսում ու խոսում էր, ասես քանդվել էր պատնեշն
ու դուրս էր ժայթքում տարիներով կուտակվածը:

Մի օր էլ գնացի տիկին Զարուհուն այցի՝ այնքան բան ունեինք
խոսելու, և այդ ժամերի ընթացքում, Վարդանի անոնը կրող
թանգարան-գրադարանում ես զգում էի Վարդանի ներկայությունը:

Ու սա միայն գեղեցիկ խոսք չէ:
Այսպես զրվեց այս պիեսը:

ՈՒՂԵԿԱԼ ՏԱՆՈՂ ՃԱՆԱՊԱՐՀԵ

(Պատմություն, որ կարող էր լինել
2 գործողությամբ և վերջնապարով)

Գործող անձինք

ՄԱՅՐ՝ տիկին Զարուհի

ԱՂՋԻԿ՝ Սիրանուշ

ՈՐԴԻ՝ Զարուհու որդի ՎԱՐԴԱՆ

ՀԱՅՐ՝ Սիրանուշի հայր ՊՈՂՈՍ

ՆԱՐԵ՝ լրագրող

Տիկին ՍԻՄՈՆՅԱՆ՝ հյուրանոցի տնօրինուհին, իր պահան-
ջուկ՝ ՏՆՈՐԵՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

ՏԵԽԱՐԱՆ. Հյուրանոցի նախասրահ: Ազ կողմում մուտքի դրուն է, նույն կող-
մում, ավելի խորքում՝ երկրորդ հարկ տանող աստիճաններ: Զախ կողմում ճաշա-
սենյակ տանող դրուն է, նույն կողմի խորքում՝ լրագրերով ծածկված սեղանն ու
աքոռը իմննականում կիսախավարի մեջ են: Նախասրահի կենտրոնի ետնարե-
մում ապակեպատ պատշգամբ է, քիչ առաջ՝ դեպի բեմեցը, Տնօրենի բարձրադիր
սեղանիկը, որի վրա դրված տախտակին կախված են բանալիներ:

Հարմարավետ բազմոցներ, ցածրիկ սեղանիկներ:

Բարձրադիր սեղանիկի ետևում կանգնած է Տնօրենը, ավիտակ ժամեկազարդ օ-
ծիրով և զգեստը շեշտում է նրա պաշտոնական կեցվածքը: Բազմոցին նստած
Մայրը սեղանիկին կքած՝ ինչ-որ թերթիկ է լրացնում: Կողքին ուղեպայուսակ է:
Ներս է մտնում Աղջիկը՝ անիվակոր նարնջագոյն ճամպրուկը քարշ տալով: Նոր
միջավայրում նեղ է զգում, այդ իսկ պատճառով շատ անկախ տեսք ունի: Ուղրոդ-
վելով Տնօրենի հայացքով՝ մոտենում է նրան:

ԱՂՋԻԿ - Եթե չեմ սխալվում... երևի
ձե՞զ պիտի դիմեմ:

ՏՆՈՐԵՆ - (անխոռով): Բարով եկաք:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ... իրոք որ... Բարև ձեզ:

ՏՆՈՐԵՆ - Չեք սխալվել:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ...

ՏՆՈՐԵՆ - Դուք ինձ պիտի դիմեք:

ԱՂՋԻԿ - (վերջնականապես շփոթվե-
լով): Ամեն ինչ խառնեցի իրար...
ինչպես միշտ:

ՏՆՈՐԵՆ - (թեթև ժպտում է): Դուք
այնքան երիտասարդ եք...

ՄԱՅՐ - (ընդհատելով գրելը, թեթև
ժպիտով): Ինչը նշանակում է,
կանցնի մի ժամանակ, ու դուք ո-
չինչ չեք խառնի... ցավոք: Եվ՝ բա-
րով եք եկել:

ԱՂՋԻԿ - Բարև ձեզ: (Տնօրենին մեկնե-
լով անձնագիրը:) Խնդրեմ: (Մորը:)
Դուք է՞լ եք եկել հանգստանալու:

ՄԱՅՐ - Եթե երկու օրում հնարավոր է հանգստանալ...

ՏՏՈՐԵՆ - (չընդհատելով գրելը): Եթե ինձ այդպիսի հնարավորություն տրվի՝ այնպես կհանգստանամ, ասես եղածը ոչ թե երկու օր է, այլ գոնենք մեկ ամիս:

ՄԱՅՐ - (կամաց): Ես այլ բան նկատի ունեմ... (Բարձր): Լույսիս չեք հիշում՝ վերջին անգամ երբ եք հանգստացել... չե՞մ սխալվում:

ՏՏՈՐԵՆ - (անձնագիրը թերթիկի հետ տալով Աղջկան): Լրացրեք, խնդրում եմ: (Մորը.) Սխալվում եք, հիշում եմ, յոթ տարի առաջ եք:

ԱՂՋԻԿ - (թերթիկը լրացնելով): Իսկ վերադառնա՞լը... Լախաճե՞ս պիտի մեքենա պատվիրենք:

ՏՏՈՐԵՆ - Անհանգստանալու կարիք չկա, այս շաբաթամուտին ընդամենը երեք հյուր ենք ունենալու, մեր պանսիոնի մեքենան բոլորիդ կսպասարկի:

ԱՂՋԻԿ - Երե՞ք...

ՏՏՈՐԵՆ - Այո, աշնան վերջն է, անընդհատ անձրևներ են... Իսկ այստեղ գալիս են հիմնականում շրջակա եկեղեցիները տեսնելու համար:

ՄԱՅՐ - (Աղջկան): Հուսախարվա՞ծ եք:

ԱՂՋԻԿ - Ինձ համար միևնույն է:

ՏՏՈՐԵՆ - Անցած շաբաթ սենյակների կեսից ավելին զբաղված էին: Ի դեպ, ամուրի կենվորներ էլ ունեինք, հետաքրքիր զրուցակից կարող էին լինել: Բայց այս անգամ... Ավաղ...

ԱՂՋԻԿ - (սառը, հանձնելով թերթիկը): Ես եկել եմ հանգստանալու:

ՏՏՈՐԵՆ - (շփոթված): Ներեցեք, իսկ Աստծո... ուզում էի ասել...

ՄԱՅՐ - (հանդարտ շեշտով՝ Տնօրենին): Իմ տարիքը թույլ է տալիս հանգիստ ընդունել ձեր ասածը... Զրուցակից, այն էլ՝ հետաքրքիր զրուցակից ունենալը վատ չէր լինի: Հատկապես անձրևային եղանակին:

ԱՂՋԻԿ - (Մորը, անսպասելի չոր տոնվ): Երևի այնքան էլ հածելի բան չէ տարիքը, եթե անծանոթ մեկը կարող է հետաքրքիր զրուցակից դառնալ:

Մայրը շեղ հայացք է գցում նրան, չի արձագանքում:

ՏՏՈՐԵՆ - (փորձելով շտկել իրավիճակը): Հիմա կտամ բանալիներն ու ծեզ կուղեկցեմ ձեր սենյակները, իսկ ընթրիքը...

Դուքը բացվում է, ներս է մտնում Նարեն՝ թրջված, փոքրիկ ճամպրուկով ու հովանոցով:

ՆԱՐԵ - Մեքենայից դուրս եկա՛ անձրևը նոր էր սկսվել, մի քանի մեստի անցա, մինչև հասա դռանը՝ թրջվեցի: Այսպես որ գնա, հյուրանոցից դուրս գալ չի լինի:

ՏՏՈՐԵՆ - Բարով եկաք: Հովանոցը կարող եք դնել դռան կողքի զամբյուղում:

ՆԱՐԵ - (հովանոցը ցուցադրական ձեռքում պահած): Կհասցնեմ: Ինձ հիմա եղանակն է հետաքրքրում:

ՏՏՈՐԵՆ - Հիմա անձրևների շրջան է: Դժբախտաբար:

ՆԱՐԵ - (Ճամպրուկը անփոյթ թողնում է, այն աղմուկով կողքի է ընկնում, առանց դրան ուշադրություն դարձնելու): Ես կասեի՝ բարեբախտաբար: Անձրևը սենյակում մնալու լավագույն արդարացումն է: (Հովանոցը դիպուկ շարտում է զամբյուղի մեջ: Ասես նոր նկատելով երկուսին:) Բարև ձեզ:

ՄԱՅՐ - Բարով եկաք: (Տնօրենին.) Եոյակը լրացավ:

ԱՂՋԻԿ - Եոյակ... ավելի լավ է հնչում, քան եռանկյունին: Բայց մենք հիմա քառյակ ենք: (Տնօրենին.) Ձեզ էլ նկատի ունեմ: Որպեսզի տպակորիչ ստացվի, հենց թեկուզ՝ լարային քառյակ:

ՏՆՈՐԵՆ - (սառը): Ես նվագել չգիտեմ:

ԱՂՋԻԿ - (ուսերը քամահրական թորպելով): Իսկ ո՞վ ասաց նվագելու մասին:

ՏՆՈՐԵՆ - Ասելուց ավելի կարևոր է մտածելը:

ՆԱՐԵ - (հերթով նրանց նայելով): Ինչպես հասկացա, այստեղ արդեն թևածում է կանացի ցերմ համակրանքը:

ՄԱՅՐ - (բարձրանում, թերթիկը հանձնում է Տնօրենին): Ամեն ինչ այնքան վատ չէ, որքան դուք եք կարծում:

ՆԱՐԵ - Ոչինչ էլ չեմ կարծում: (Վերցնելով Տնօրենի մեկնած թերթիկը՝ նրա սեղանիկի վրա արագ լրացնում է՝ անընդմեջ խոսելով:) Ես եկել եմ մենակ մնալու համար: (Տնօրենին.) Հուսամ՝ դա հնարավոր է:

ՏՆՈՐԵՆ - Իհարկե, կենվորների ցանկությունը մեզ համար օրենք է:

ԱՂՋԻԿ - (քմծիծաղով): Ոնց որ վատ բեմադրված ներկայացում...

ՏՆՈՐԵՆ - Դուք էլ՝ դերասանուիի... (Նայելով թերթիկին՝ այլ տոնով:) Իսկ դուք իրո՞ք դերասանուիի եք:

ԱՂՋԻԿ - Այդպես էլ է պատահում:

ՏՆՈՐԵՆ - Ավելի հաճախ, քան դուք եք կարծում: (Հայացքների մենամարտ: Ոչ-ոքի հաշվով հայացքները հեռացնում են իրարից:) Կապույտ գոյնը սիրում եք:

ԱՂՋԻԿ - Եվ ի՞նչ...

ՏՆՈՐԵՆ - Ձեր սենյակի պաստառները կապույտ են:

ՆԱՐԵ - Միայն չասեք, որ իմը սպիտակ է:

ՏՆՈՐԵՆ - (Ժպիտի ակնարկով): Բայց վիղոսկրի թույլ երանգով:

ՄԱՅՐ - Հետաքրքիր է իմ սենյակի գոյննը...

ՏՆՈՐԵՆ - (ընդհատում է՝ լայն ժպտալով): Դժվարահած չեք, ցանկացած գոյն ձեր սրտով կլինի: (Վերցնելով Նարեի թերթիկն ու դնելով սեղանիկին, տախտակից հանում է երեք բանալիները:) Հետևեք ինձ, ինդրում եմ:

ԱՂՋԻԿ - Ոչ մի դեպքում: (Զարմացած հայացքներ:) Դուք գիտեք մեր անունները, իսկ մենք... Անգիտությունը ինձ չի դրում:

ՄԱՅՐ - (կամաց): Չի դգո՞ւմ... (Ի պատասխան Աղջկա հայացքի:) Սովորություն է, ուշադրություն միք դարձնի, պարզապես ժարգոնը ականջ է ծակում:

ՏՆՈՐԵՆ - Հատկապես երբ հնչում է երիտասարդ աղջկա շուրթերից:

ԱՂՋԻԿ - (իբր՝ մեկուսի): Մաքո՞ր թատրոնն...

ՄԱՅՐ - (Աղջկան): Կարծո՞ւմ եք... (Բոլորին): Անոնս Զարուիհ է:

ԱՂՋԻԿ - Սիրանուշ: Չասեք՝ Սիրուշիկ կամ Սիրանույշ:

ՏԾՈՐԵՆ - Տիկին Սիմոնյան:

ԱՂՋԻԿ - (իբր՝ ինքն իրեն): Եվ ո՞վ էր կասկածում...

ՏԾՈՐԵՆ - Ընթրիքը կմատուցվի մեկ ժամից: (Ցույց տալով կողքի դուռը:) Ճաշասենյակն է: (Աղջկան.) Այս- տեղ անոնս ոչ մի անգամ չի հնչել:

ՄԱՅՐ - Այսի՞նքն...

ՏԾՈՐԵՆ - Անոնս մտերիմներիս հա- մար է:

ԱՂՋԻԿ - Շատ նրբորեն մեզ ցույց տվեցին մեր տեղը:

ԱԱՐԵ - (Տնօրենին): Համամիտ եմ ձեզ հետ... մտերիմների մասով:

ՄԱՅՐ - (Լարեին): Ուրեմն՝ ձեր ա- նոնս էլ մեզ անհայտ կմնա:

ԱԱՐԵ - Փոխարենը կիմանաք կեղծա- նունս:

ԱՂՋԻԿ - Գրո՞ղ եք:

ԱԱՐԵ - Լրագրող: Նարե:

ԱՂՋԻԿ - Ավելի էկզոտիկ անվան էի սպասում:

ՏԾՈՐԵՆ - (թեթև պարտադրանքվ): Կարո՞ղ եմ ուղեկցել ձեր սենյակնե- րը:

ՄԱՅՐ - Իհարկե, տիկին Սիմոնյան:

Կանայք տարակերպ հայացք- ներ են փոխանակում: Տնօրենը քարձրանում է աստիճաններով, երեք կանայք հետևամ են նրան: Խավար

ՏԵՍԱՐԱՐԱՆ. Հյուրանոցի նախաս- րահը: Մայրը նստած սեղանի մոտ՝ գիրք է կարդում: Աստիճան- ներով իջնում է Աղջիկը:

ԱՂՋԻԿ - Տիկին Սիմոնյանն ասաց, ընթրիքը մեկ ժամից է... թե՞ սխալ եմ լսել:

ՄԱՅՐ - Ճիշտ եք լսել:

ԱՂՋԻԿ - (նայելով ժամացույցին): Ե- րեսունինգ րոպե դեռ կա:

ՄԱՅՐ - Սովա՞ծ եք:

ԱՂՋԻԿ - Պատկերացրեք՝ շատ: Ընդ- հանրապես այս ժամին չեմ ուտում: Երկի ճանապարհից է... կամ՝ ան- ձանոթ միջավայրն է...

ՄԱՅՐ - Կամ էլ նյարդերն են:

ԱՂՋԻԿ - Երևո՞ւմ է:

ՄԱՅՐ - Ձեր ձայնն է մատնում:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ կարող եմ անել, եթե մատնում է...

ՄԱՅՐ - Պետք է շտապ մի բան ուտել: (Մտնում է ճաշասենյակ, վերա- դառնում է չորարիթներով ափ- սեռվ:)

ԱՂՋԻԿ - Ո՞նց հաջողեցրիք:

ՄԱՅՐ - (ափսեն տալիս է նրան, նստում է): Մոռացա՞ք, այս դուն ետևում ճաշասենյակն է:

ԱՂՋԻԿ - (ուտում է ու քայլում է սրա- հով մեկ): Հասցրել եք շրջակայքը ուսումնասիրել:

ՄԱՅՐ - Եթե ձեզ հարմար է՝ այդպես մտածեք:

ԱՂՋԻԿ - Հիմա ես կարող եմ միայն ծամել:

ՄԱՅՐ - Թեթև եք հագնվել:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ իմանայի, որ ցուրտ կլի- նի, քաղաքից երեք ժամվա ժանա- պարի է:

ՄԱՅՐ - Բայց դաշտավայրից հասել եք նախալեռներ:

ԱՂՋԻԿ - Աշխարհագրությո՞ն... դպրոցո՞ւմ:

ՄԱՅՐ - Գրքեր: Գրադարանում:

ԱՂՋԻԿ - Պարզ է:

ՄԱՅՐ - Ձեր տարիքում ի՞նչ նյարդեր...

ԱՂՋԻԿ - (ափսեն սեղանիկին դնելով, սառը): Մի քանի չորաբլիթով խոստովանությո՞ն եք ուզում պոկել:

ՄԱՅՐ - Մի քանի չորաբլիթ՞վ... իհարկե՞ ոչ: Առավել ևս, որ ձեր կամքով չեք այստեղ եկել:

ԱՂՋԻԿ - (մոռացած նախկին տոնը, անմիջական): Ուրեմն՝ դուք է՞լ...

ՄԱՅՐ - (մեղմ ժայռով): Ահա և խոստովանեցիք:

ԱՂՋԻԿ - (համար շփոթվածությամբ): Բայց ձեզնից հետո:

ՄԱՅՐ - Թող այդպես լինի, չէ՞ որ տիկին Սիմոնյանն ասաց, որ դժվարահած չեմ:

ԱՂՋԻԿ - Հա, ձեզ հետ հեշտ է... (Գալիս, նստում է կողքը: Դադարից հետո:) Բժիշկն ստիպեց:

ՄԱՅՐ - Ստիպեց...

ԱՂՋԻԿ - Ասաց՝ գոնե մի քանի օրով որ միջավայր չփոխեմ՝ ձեռքերը կլվանա:

ՄԱՅՐ - (մեկուսի): Ե՞վս մի Պիդատոս...

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ...

ՄԱՅՐ - Չէ, ոչինչ... Ձեռքերը լվացող այդ բժիշկը ձեզ ինչի՞ց է բուժում:

ԱՂՋԻԿ - Տագնապից: Անբացատրելի տագնապից: Հասկանո՞ւմ եք, ամեն վայրկյան ինչ-որ քանի եմ սպասում: Չհարցնեք, չգիտեմ՝ ինչի,

բայց սպասում եմ ու վախենում... (Հոգվելով:) Անընդհատ մտածում եմ՝ իհմա մի քան կկատարվի, ինչոր մեկը կգա, ինչ-որ քան կասի ու դրանից հետո...

ՄԱՅՐ - Հանգստացիր, աղջիկս... Կարո՞՞ն եմ այդպես դիմել:

ԱՂՋԻԿ - (փշոտվելով): Եթե ձեզ դուր է գալիս...

ՄԱՅՐ - Ծնորհակալ եմ: Ինչո՞ւ հենց այստեղ եկաք:

ԱՂՋԻԿ - (խոսափուկ): Այստեղ կամ մի ուրիշ տեղ... ի՞նչ տարբերություն:

ՄԱՅՐ - (ներողամիտ ժայռով): Ձեք ուզում ասել, միք ասի:

ԱՂՋԻԿ - (իր մտքերի հետ): Բայց թե ինչո՞ւ պետք է մենակ գայի... անպայման մենակ:

ՄԱՅՐ - Ո՞ւմ էիք ուզում ձեզ հետ բերել:

ԱՂՋԻԿ - Փոքր աղջկաս: Վեց տարեկան է, քայց շատ խելացի, խելոք բայիկ է, ոչ մեկին չէր խանգարի... Մեծ աղջկաս համար հանգիստ եմ՝ շատ ինքնուրույն է, հանգիստ, անունը «դինջ» ենք դրել, արդեն տասնմեկ տարեկան է: Իսկ փոքրիկս, նրան «սկյուրիկ» եմ ասում, մի քիչ կամակոր է, տատի հետ լեզու չի գտնում...

ՄԱՅՐ - Բժշկին ասեիք...

ԱՂՋԻԿ - Որ ասացի, ի՞նչ օգուտ: (Նմանակելով:) «Ձեզ հանգիստ է պետք, իսկ դա անհնար է երեխայի հետ»... բայց որ նրանից հեռու ավելի եմ նյարդայնանալու, դա չի կարող հասկանալ: Օրինակ, իհմա իր մոլութիկներն է նայում, ուտելու

մասին չի էլ ուզում լսել: Ամուսինս ներկայացման է, իսկ տատիկին չի լսում: (*Հանում է հեռախոսը, զանգում է:*) Գրողը տանի, լիցքը նստել է: (*Փութկոտ ստուգում է պայուսակը:*) Լիցքավորիչն էլ մոռացել եմ... ամեն ինչ հակառակ է ինձ... *Ըեռախոս ունե՞ք:*

ՄԱՅՐ - Չունեմ, բայց պետք չէ այդպես հուզվել, իհմա մի բան կմտածենք:

Դուռը բացվում է: Ներս է մտնում Հայրը:

ՀԱՅՐ - (*շորջը նայելով*): Բարև ձեզ:

ՄԱՅՐ - Բարով տեսանք:

ՀԱՅՐ - Դրսում հեղեղ է, մեքենաս լովեց-մնաց ձանապարհի մեջտեղում: Սա... հյուրանո՞ց է:

ՄԱՅՐ - Պանսիոն, որտեղ ազատ սենյակներ՝ ինչքան կուզեք:

ԱՂՋԻԿ - Ըեռախոս ունե՞ք:

ՀԱՅՐ - (*անձրևանոցի գրպանից հանում է տպավորիչ չափերի ռադիոհեռախոս, անձրևանոցը հանում, գցում է բազմոցին:*) Եթե շատ պետք է...

ԱՂՋԻԿ - (*հեռվից կասկածով գննելով հեռախոսը*): Աշխատո՞ւմ է:

ՀԱՅՐ - (*անվտահ*): Ոնց որ թե...

ԱՂՋԻԿ - Կարո՞ղ եմ զանգել: (*Համարյա խլելով նրա ծեռքից:*) Ես շատ կարծ... միայն իմանամ... (*Ըեռախոսն ականջին է մոտեցնում, չթաքցնելով հոսախարությունը:*) Վերջին անգամ ե՞րբ եք սրանով խոսել:

ՀԱՅՐ - (*հեռախոսը վերցնելով*): Վերջին անգա՞մ... իհշել է պետք...

Ճաշասեմյակից գալիս է Տնօրենը:

ՄԱՅՐ - (*Հորը*): Ահա և տիկին Սիմոնյանը, նա պանսիոնի... (*Նայում է Տնօրենին:*)

ՏՆՕՐԵՆ - Տնօրենն եմ: Միայն չասեք՝ տնօրինուիի, տանել չեմ կարող այդ «ուիին»: (*Համենայնդեպս ստուգելով մատյանը:*) Նախապես չեք պատվիրել: (*Զննելով Հորը:*) Եվ հետո, հենց այսպէս, առանց ձամպրոնկու...

ՀԱՅՐ - Ես ուղեկալ էի բարձրանում:

ՄԱՅՐ - Նրա մեքենան խրվել-մնացել է:

ՏՆՕՐԵՆ - Ուրեմն՝ կգիշերեք մեզ մոտ:

ՀԱՅՐ - (*անվճռական*): Եթե ինձ օգնող լինի...

ՏՆՕՐԵՆ - Օգնող չկա, այստեղ չորս կին ենք: Սպասարկող անձնակազմը առավոտյան կգա: (*Տալով բանալին:*) Ձեր սենյակը երկրորդ հարկում է:

Վերկից իջնում է Նարեն:

ԱՂՋԻԿ - (*Տնօրենին*): Ես կարո՞ղ եմ զանգել...

ՆԱՐԵ - (*Աղջկան մեկնելով իր հեռախոսը*): Զանգեք:

ԱՂՋԻԿ - (*անվճռական վերցնում, ստուգում է, հետո արագ համար է հավաքում, անսպասելի բարձր:*) Մամ, շիլան կերա՞վ... ձիշտ ասա... ի՞նչ ձայն եմ լսում... (*Սթափվելով նայում է շուրջն ու բարձրանում աստիճաններով՝ ավելի կամաց:*) Ես՝ ի՞նչ, տեղս չեմ գտնում, չգիտեմ՝ ինչու եկա, վաղը կվերադառնամ... (*Կորչում է տեսադաշտից:*)

ՀԱՅՐ - (Չոյելով հեռախոսը, տխորք քմծիծաղով): Իսկ իմ բաժանորդն անհասանելի է, թեև այնքան մոտիկ էր...

ՆԱՐԵ - (Հորը՝ երկիմաստ ափսոսանքով): Իսկ դուք ինչքան երկար էիք սպասել դրան: (Տնօրենին՝ քմահած շեշտով:) Իմ սենյակում ցուրտ է:

ՏՏՈՐԵՆ - (մատյանում ինչ-որ գրառում է անում, նրան չնայելով): Ձեր սենյակում նոյնիսկ շոգ է: Սենյակից դուրս գալու համար ուրիշ պատճառ հորինեք:

ՆԱՐԵ - Դուք մոռանում եք, որ հաճախորդ միշտ է իրավացի:

ՏՏՈՐԵՆ - Այդ դեպքում մնում է ենթադրել, որ մենք լուսամուտը լավ չենք փակել:

ՀԱՅՐ - Հետաքրքիր է, իմ սենյակո՞ւմ ինչ ջերմաստիճան է:

ՏՏՈՐԵՆ - Հիմա կիմանաք: Գնացինք: (Լարենին՝ կծու.) Իզուր էլ լուսամուտը բացեցիք:

Գնում են:

ՆԱՐԵ - (իրը՝ մեկուսի): Վերջին խոսքն անպայման իրենն է լինելու: (Մորը.) Ձեր սենյակում է՞լ շոգ է... (Ծփորվելով:) Ուզում էի ասել՝ ցուրտ է:

ՄԱՅՐ - Զհացրի իմանալ, պայուսակը դուք ունեցի ու իշա ներքեւ:

ՆԱՐԵ - Ուզում եք դեպքերի կենտրոնում լինել:

ՄԱՅՐ - Ինչի՞ց եզրակացրիք:

ՆԱՐԵ - Մեր շենքում նոյն պատկերն է. առավոտից ուշ գիշեր նստում են բակում ու հետևում՝ ով եկավ, ում հետ եկավ, ինչով եկավ...

ՄԱՅՐ - (անվրդով): Մենակությունից է:

ՆԱՐԵ - Դուք մենակությունից վախեցողը չեք:

ՄԱՅՐ - Սենյակում չմնալու համար էլ սուտ պատճառ չեմ հորինում:

ՆԱՐԵ - Բրավո, դիպուկ հարված էր: Փորձեմ ձեզ հետ անկեղծ լինել՝ այստեղ եկել եմ աշխատելու համար, մենագրությունս երեք օրից պիտի հանձնեմ, բայց թղթերս հանեցի, անկաա թերթեցի, աչքերս հառեցի առաստաղին... ու հասկացա, որ աշխատել չեմ կարող:

ՄԱՅՐ - Բայց քանի որ ասել էիք, որ եկել եք մենակ մնալու համար...

ՆԱՐԵ - Դե հա... հիմար բան ստացվեց... (Ժպտում են իրար:) Իսկ դերասանուին վաղը քաղաք կվերադառնա:

ՄԱՅՐ - Ինձ էլ է այդպես թվում... Բայց դուք անկեղծ չեղաք:

ՆԱՐԵ - Ներեցե՞ք...

ՄԱՅՐ - Զասացիք՝ ինչու սենյակից դուրս եկաք:

ՆԱՐԵ - (ակնդետ նայում է): Դե, իհարկե, դուք ամեն ինչ պիտի իր ավարտին հասցնեք: (Որոշման հանգելով:) Ձե՞ք զարմանա, եթե ասեմ, որ հենց հիմա մեր պանսիոնին է մոտենում ևս մի անկոչ հյուր:

ՄԱՅՐ - (անվրդով): Հնարավոր է:

ՆԱՐԵ - Ինչպես էի մոռացել, որ վաղուց եք մոռացել զարմանալը...

ՄԱՅՐ - Մենք ծանոթնե՞ր ենք:

ՆԱՐԵ - Իհարկե, ոչ, բայց հիմա դա չէ կարևորը:

ՄԱՅՐ - Իսկ ինչն է կարևոր:

ՆԱՐԵ - Եթե ասեմ, որ եկողը երիտա-

սարդ է... 26 տարեկան: Էլի՞ այդ-
այս անվրով կնայեք ինձ: Չէ՞ որ
26 թիվը ձեզ համար...

Մայրը տեղից բարձրանում է:
Այդ պահին դուռը բացվում է,
ներս է գալիս Որդին՝ բաճկոնը
զիսին քաշած, որի վրայից ջուրը
հոսում է ցած:

ՆԱՐԵ - Զգարմացա՞ք:

Մայրը նրան չի լսում, նայում է,
ինչպես է եկվորը բաճկոնը զիսից
հեռու տանում: Մայրը առաջ է
մղվում... տեսնելով անծանոթի
դեմք՝ ընկրկում է, նստում է քազ-
մոցին, ասես կուչ է գալիս:

ՈՐԴԻ - Կարո՞՞ն է՝ համաշխարհային
ջրիեղեղ է սկսվել, բայց մեզ չեն ա-
սում... Բարև ձեզ: Գոնե մոտերքում
տապան ունե՞ք:

ՆԱՐԵ - «Լոյ» ունենք՝ պահարանում:
(Տնօրենի սեղանիկի տակից հա-
նում է կոնյակի շիշը, գավաթ:) Հի-
մա ձեզ սա է պետք: (Լցնում է
կոնյակ, մեկնում նրան:) Խմեք, թե
չէ՝ տապան...

ՈՐԴԻ - Իսկ հյուրերին լավ եք դիմա-
վորում: (Կոնյակից միայն հոտ է
քաշում:) Ինչ-որ մեկը մեքենան թո-
ղել է ձամփի մեջտեղում, ոչ կարող
եմ շրջանցել, ոչ վրայով անցնել...
Որ ձեռքս է ընկել...

ՄԱՅՐ - Զկա չարիք առանց բարիքի:
ՈՐԴԻ - Մորս սիրած խոսքն է: Իրեն
համոզել եմ, որ ես էլ եմ հավատում
դրան:

ՄԱՅՐ - Իսկ... չե՞ք հավատում:

ՈՐԴԻ - Եթե հիմա մեքենայի տերը

ձեռքս ընկնի, կասե՞ք, ում համար
չարիքը բարիք կդառնա:

**Աստիճաններով իշնում են Տնօ-
րենն ու Հայրը:**

ՆԱՐԵ - Հիմա իրենից կիմանանք:
(Դիմելով Հորը:) Ձեր մեքենան
փակել է այս երիտասարդի ձանա-
պարից:

ԸԱՅՐ - (գինաթափող մեղավորութ-
յամբ ժպտում է): Շարժիչը լովեց...
Եթե օգնեք՝ մեքենան մի կողմ
կիրենք, ու դուք...

ՄԱՅՐ - (տեղից կտրուկ բարձրանում,
մոտենում է Որդուն): Արդեն մութ է,
անձրևը կտրվելու միտք չունի, ու
հետո՝ մինչև մեքենան տեղից շար-
ժեք՝ ոտից գլուխ ջուր կդառնաք:

ՈՐԴԻ - Հետո՞ ինչ:

ՄԱՅՐ - Այս եղանակին գիշերով ծամ-
փա գնալը...

**Աստիճաններով իշնում է Աղջի-
կը:**

ԱՂՋԻԿ - Իսկ եթե գնալը կյանքի
հա՞րց է... կամ էլ մահվան:

ՄԱՅՐ - (կշտամբանքով): Ի՞նչ հեշտ
եք ասում այդ բառը:

ԱՂՋԻԿ - Բեմում ասելն ավելի դժվար
է:

ՈՐԴԻ - (Մորը): Իսկ եթե ինձ սպա-
սո՞ւմ են:

ՄԱՅՐ - Քանի՞ տարեկան եք:

ՆԱՐԵ - Չասացի...

ՄԱՅՐ - (ասես նրան չլսեց): Քանի՞
տարեկան ես, տղաս:

ՈՐԴԻ - 26:

ՄԱՅՐ - Դու չե՞ն գնա:

ՈՐԴԻ - Չհասկացա...

ՄԱՅՐ - (Որդու ձեռքից վերցնում է այդպես էլ չխմզած բաժակը, դիմում է Տնօրենին): Վերջապես ուղեկցելո՞ւ եք նրան իր սենյակը:

Տնօրենը, ակամա ենթարկվելով
Մոր հրամանին, վերցնում է բանալին, գնում է դեալի աստիճան-ները, Որդին, հայացքը չկտրելով
Մորից՝ հետևում է նրան:

Կարճ դադար:

ՄԱՅՐ - (անխոռվ): Նրա մայրը նոյն կերա կվարվեր: (Բաժակը դնում է սեղանիկին, գնում է պատշգամը:)

ԱՂՋԻԿ - (Նարեին վերադարձնելով հեռախոսը): Բան հասկացա՞ք:
Հանկարծ ի՞նչ պատահեց նրան...

ՆԱՐԵ - Ինչ որ պիտի պատահեր: (Գնում, նստում է անկյունի սեղանիկի մոտ, լրագիրը վերցնում, փակվում է դրանով:)

ՀԱՅՐ - (Աղջկան): Խոսեցի՞ք:

ԱՂՋԻԿ - Եթե դա խոսել է... Հարցնում եմ՝ ո՞նց ես, սկզուտիկս, ծիծաղում է: (Կարծես դժգոհ:): Պատկերացնո՞ւմ եք, ծիծաղում է:

ՀԱՅՐ - Իսկ ի՞նչ պիտի աներ: (Փորձում է կոռահել Աղջկա տրամադրությունը:) Լա՞ց լիներ: (Ուրախացած, որ կոռահեց:) Դե, իհարկե, լացը կնշանակեր, որ կարուել է, որ առանց մայրիկի չի կարող:

ԱՂՋԻԿ - (մարտահրավերով): Թեկո՞ւզ...

ՀԱՅՐ - Միք նեղվի, երեխայի հիշողությունը կարծ է:

ԱՂՋԻԿ - Աղջիկս վեց տարեկան է:

ՀԱՅՐ - Վեց տարեկանին ի՞նչ հիշողություն:

ԱՂՋԻԿ - Վեց տարեկանի հիշողությունն ավելի ամուր է, քան... դուք քանի՞ տարեկան եք:

ՀԱՅՐ - Դա ի՞նչ կապ ունի... ասենք, 35:

ԱՂՋԻԿ - Երեսունհինգ...

ՀԱՅՐ - Հա, ի՞նչ եք այդպես նայում, ծեր միտքն ավարտեք:

ԱՂՋԻԿ - (փորձելով մտքերն ի մի բերել): Ասում էի... իմ վեց տարիների հիշողությունը ծեր 35 տարիների հիշողությունից... ավելի ամուր է:

Դադար: Նայում են իրար:

ՆԱՐԵ - (լրագրի ետևից): Իսկ նրա 35 տարիների հիշողությունը ծեր վեց տարիներից ավելի ցավոտ է: (Դադար: Աղջիկն ու Հայրը կարծես ուզում են իրար ծանաչել... Նարեն իշեցնում է լրագիրը, գնահատում իրավիճակն ու նորից փակվում է լրագրով:): Համարեք, որ ոչինչ չեմ ասել:

Պատշգամքից գալիս է Մայրը:

ՄԱՅՐ - Սենյակում տաք ծածկոց կա՞:

ԱՂՋԻԿ - (ասես սթափվելով՝ գնում է սենյակի մյուս անկյունը): Կարելի է գնալ, ստուգել:

ՆԱՐԵ - (լրագրի ետևից): Նկատի ունի երիտասարդի՝ սենյակը:

ՄԱՅՐ - Բաժկոնով ծածկվել էր, բայց կոշիկների մեջ ջուրը չլմփում էր...

Աստիճաններով իշնում է Որդին՝ նապաստակի մոռորով հողարափեր հագած:

Մայրը, Հայրը, Աղջիկը մի պահ զնուում են նրան, հետո սկսում են ծիծաղել: Որդին դեռ չի հասկացել նրանց ծիծաղի պատճառը: Նրա թիկունքում հայտնվում է Տնօրենը:

ՏՆՕՐԵՆ - (Որդուն): Ի՞նչ եք արձան կտրել, իշեք:

ԱՂՋԻԿ - Չէ, չէ, թող մնա տեղում, այստեղից հրաշալի տեսարան է:

ՏՆՕՐԵՆ - (Որդուն շրջանցելով՝ իշնում, գնում է իր տեղը, կարծես արդարանալով): Իսկ ի՞նչ կիրամայեիք անել, կոշիկների մեջ ջորը չլմփում էր...

ՈՐԴԻ - (ցուցադրելով հողաթափերը): Սրանք «Նոյ» կոնյակի տրամաբանական շարունակությունն են: Ի՞նչ պակաս տապան է այստեղ:

ՏՆՕՐԵՆ - Մեր պանսիոնը այդպես էլ

կոչվում է՝ «Տապան»: Իսկ հիմա առաջարկում եմ անցնել ճաշասենյակ, ընթրիքը ծեզ է սպասում:

Կանայք գնում են, տղամարդիկ հետևում են նրանց: Նախասրահում մնում է Տնօրենը: Մինչև նրանց գնալը՝ գործնական շտապողականությամբ քրեերն եր դասավորում, մենակ մնալը՝ դրանք հրում է մի կողմ ու գնում դեակի պատշզամբը, դուրս է նայում: Շնաշանենյակի դռնից դուրս է սահում Նարեն:

ՏՆՕՐԵՆ - (Հշրջավելով): Ի՞նչ են անում: **ՆԱՐԵ -** Ընթրում են:

ՏՆՕՐԵՆ - Ես հարցրի՝ ի՞նչ են անում: **ՆԱՐԵ -** Առայժմ միայն ընթրում են:

Խավար:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

ՏԵՍԱՐԱՆ. Հյուրանոցի նախասրահը: Բոլոր, Տնօրենից ու Նարեից բացի, նստած են տարբեր անկյուններում: Լավում է որոտի ձայն, հետո պատշզամբը լուսավորվում է, ուժգին խփում է կայծակը:

ԱՂՋԻԿ - Տեսնես ուր խփեց:

ՀԱՅՐ - Այստեղ ինչն է շատ՝ ծառը:

ՈՐԴԻ - Զահել մի հածարենի կլինի:

ՀԱՅՐ - Կամ ծերացած ընկուզենի: (Նայում է ծեռքի ժամացույցին:)

ՈՐԴԻ - Իզուր եք նայում, վաղուց ու շացել եք:

ՀԱՅՐ - Նշանակություն չունի, ամեն ինչ ժամանակին պիտի կատարվի:

ՈՐԴԻ - Պահակախումբը պիտի փոխվի:

ՀԱՅՐ - Չեք սխալվում:

ԱՂՋԻԿ - (Հորը): Ոնց է երևում, որ շեֆեք:

ՄԱՅՐ - Նա ղեկավար չէ:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ իմացաք:

ՄԱՅՐ - Նա այն շարքայինն է, ով արդարացնում է ղեկավարի գոյությունը:

ԱՂՋԻԿ - (ակնարկելով Որդուն): Իսկ նա՞:

ՄԱՅՐ - Իսկ նա ծնված է ղեկավարելու համար:

ԱՂՋԻԿ - (Խայթող): Այնպես ասացիք՝

չհասկացվեց, իիմա նրան գովեցի՞ք, թե՞ հակառակը:

ԸԱՅՐ - Իսկ հպարտության շեշտը չլսեցի՞ք:

ՄԱՅՐ - (*հայացքը՝ Որդուն*): Կարողանում եք մարդկանց վարակել ձեր գաղափարով, ձեզ հավատակից դարձնել, հավաքագրել ու տանել...

ԱՂՋԻԿ - Միայն չասեք՝ կովելու:

ՈՐԴԻ - (*Աղջկան*): Հենց թեկուո՞կովելու: Միայն չհասկացա, ինչո՞ւ այրաես... չարացած ասացիք:

ԱՂՋԻԿ - Նաև ատելությամբ, թշնամանքով... շարունակե՞մ:

ՈՐԴԻ - (*բարկությունից «դու»-ի անցնելով*): Էղքանի համար պատասխանը տուր, հետո կերևակկարողանա՞ն շարունակել:

ԱՂՋԻԿ - Ես ոչ մեկին պատասխանելու ոչինչ չունեմ:

ՈՐԴԻ - Չեղավ... Սա էն դեպքը չէ, երբ վախն ազատում է պատասխան տալուց:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ վախի մասին է խոսքը:

ՈՐԴԻ - Են վախի, որ ծնվել է քո անավարտ սպասումից:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ սիրում բառեր են, ո՞վ է գրել:

ՈՐԴԻ - Էդ քո թատրոնում են գրում: Իմ կյանքում բառերն իրենք իրենց են ասվում:

ՄԱՅՐ - (*ինքն իրեն*): Տղայիս կյանքում էլ բառերն իրենք իրենց էին ասվում... Ամենադաժան բառերն անգամ ասում էր հանգիստ, առօրեական: Արդեն որոշել էր, պատերազմ գնալու ճամփասկզբին էր, մեր տան միջանքում երկի թե տեսավ իր կյանքի համար ինձ ծվա-

տող վախս, կամ էլ հասկացավ, որ մեռնել եմ ուզում ու ասաց. «Մամ, քո մահն անգամ ինձ ետ չի պահի... քեզնից թանկն էլ կա, դա իմ ազգն է»:

ԱՂՋԻԿ - Այդպես էլ ասա՞ց... ու դուք դիմացա՞ք այդ բառերին:

ՄԱՐԵ - Հենց ինքն էր դիմանալու, որովհետև ասողը իր մեծացրած ու դաստիարակած որդին էր:

ԱՂՋԻԿ - (*Լարեին*): Մի խառնվեք, հա՞ մեր խոսակցությանը: (*Որդուն*.) Դու գիտե՞ս, ինչ է կովում զոհվելու:

ՈՐԴԻ - Իսկ դու ի՞նչ ես կարծում:

ԱՂՋԻԿ - Չեմ կարծում, գիտեմ: Իսկ մարդկանց տարե՞լ ես մահվան:

ՈՐԴԻ - (*անխոռվ*): Մարդկանց որ մահվան տանես, ոչ մեկը ողջ չի մնա: Ես զինվորներիս տարել եմ հայթելու:

ԱՂՋԻԿ - Ու բոլո՞րն են ողջ մնացել:

ՈՐԴԻ - Շատերն են մարտի դաշտից ետ եկել:

ՄԱՐԵ - Իսկ մնացողներին մարտի դաշտից դուրս են բերել:

ԱՂՋԻԿ - Ու դա շա՞տ լավ է: (*Բոլորն են զարմացած*) Հա, ի՞նչ եք նայում, դա հրաշալի է, երբ զոհված զինվորին մարտի դաշտից դուրս են բերում, որպեսզի մարտական պատիվներով հողին հանձնեն: (*Կողցնելով ինքնատիրապետությունը*)

Որովհետև հողի համար զոհվածը պիտի այդ նոյն հոդում հանգիստ գտնի... գերեզման ունենա... որ այցի գնաս, ծաղիկ տանես, խունկ ծխես... (*Սկսում է դողալ ամբողջ մարմնով*): Որ հետը խոսեմ, հա, իենց այդքանը՝ գնամ, նստեմ հորս

գերեզմանի մոտ ու խոսեմ հետը, պատմեմ, հոգիս թեթևացնեմ... թե չէ այդ ամենը հավաքվում, քարանում է իմ ներսում, ինչքան կարող եմ դիմանալ: Բժիշկն ասում է՝ ինձ հանգիստ է պետք... Ոչ, ինձ խոսել է... ես ամեն տեղ փնտրում եմ հորս ներկայությունը՝ նրա հետ խոսելու համար: Միայն չասեք, որ զառանցում եմ...

ՄԱՅՐ - (մտտենում, գրկում է, փորձում է հանգստացնել): Առջիկս... (Մյուս-ներին.) Զօր տվեք: (Նարեն բաժակով ջուրը տալիս է Մորը, նա հոգածու փորձում է խմեցնել:) Խմիր, ախր, նյարդերդ բանի պետք չեն, ջահել ես, քեզ պիտի խնայես...

ԱՂՋԻԿ - (ըմբռստանալով): Ինձ խնայում եմ, ինչպես կարող եմ... ու առանց հորս գերեզմանի դիմացել եմ այսքան տարի... (Ինչ-որ բան մտածելով, դիմում է Որդուն:) Արի խաղանք:

ՈՐԴԻ - (բոլորի պես զարմացած): Ի՞նչ...

ԱՂՋԻԿ - (մարտահրավերով): Թատ-րոն: Դու հրամանատար ես, անունդ սարսափ է տարածում թշնամու վրա...

ՈՐԴԻ - (դադարից հետո, ընդունելով մարտահրավերը): Խսկ դո՞ւ...

ԱՂՋԻԿ - Ես վեց տարեկան եմ, ու հայրս կամավոր մեկնել է կովելու:

ՈՐԴԻ - (փորձում է կատակի տայ): Ու ինձ պես սարսափազդու հրամանատարի խաղընկերը վեց տարե-կան աղջնակը պիտի լինի:

ԱՂՋԻԿ - Թատրոն է, չէ...

ՈՐԴԻ - Ուրեմն՝ սկսիր:

ԱՂՋԻԿ - (վերակերպավորվելով, աղջնակի ձայներանգով): Քեռի, պապաս ե՞րբ է գալու:

ՈՐԴԻ - (այլակերպվելով): Ես ի՞նչ ա-սացիր... Ես... իմ բոլոր զինվորնե-րի տեղը գիտեմ: (Դիմում է բոլորին:) Ես կարող եմ պատաս-խան տալ իմ զինվորների համար, բոլորի համար՝ մեկ առ մեկ, և՛ զոհ-վաճների, և՛ ապրողների...

ԱՂՋԻԿ - (իր ձայնով): Գիտեմ, հա-վատում եմ քո ամեն մի բառին: (Աղջնակի ձայնով): Բայց ես ու-մի՞ց իմանամ, թե ուր է իմ հայրիկը:

Խավար:

Լույսի շողի մեջ՝ ԱՂՋԻԿԸ

ԱՂՋԻԿ - Վերջին անգամ հորս տեսել եմ վեց տարեկանում: Աղոտ եմ հի-շում, փակում եմ աչքերս, ինձ ստի-պում եմ հիշել՝ ինչ էր հագած, ինչ ասաց, վերջին անգամ ինչպես նա-յեց... Հետո փակում եմ ականջներս ու լոռության մեջ փորձում եմ վերա-դարձնել նրա ձայնը... Մինչև հիմա այս տառապանքն է, ու գիտեմ, որ այդպես կինին երկար, շատ երկար: Գուցե չեմ կարող հիշողությունս վերականգնել, որովհետև հայրս գերեզման չունի...

Լուսավորվում է:

Մայրը գրկել է Աղջկան: Որդին ծխում է: Նարեն դեմքը քաքցրել է ձեռքերի մեջ: Հայրը նախաս-րահում չէ:

ԱՂՋԻԿ - Հայրս նաև կոշիկ էր կա-րում: Ամբողջ թաղը նրա կարած

կոշիկներն էր հազնում, բայց մեր տանը ընդամենը մի զոյգ կար: Տանը որ մենակ էի մնում, պահարանից հանում էի կոշիկները, սրբում-փայլեցնում էի, շոշափում-գործուրում էի, հետո հոտ էի քաշում... Կիավատա՞թ, նրա ձեռքերի հոտը զգում էի:

ՆԱՐԵ - Քո կոշիկնե՞րն էին:

ԱՂՋԻԿ - Չէ: Ինձ համար այդպես էլ չհասցրեց կարել:

**Դրսից զալիս է Հայրը՝ քրջված,
ձեռքին փաքեք է:**

ՆԱՐԵ - Ո՞ր էիք զնացել այս հեղեղին:

ՀԱՅՐ - (խոսափուկ): Մեքենայի մեջ բան էի մոռացել: (Զգիտի՝ փաթեթը ինչ անի: Վերջապես տանում, դնում է անկյունում:)

ԱՂՋԻԿ - (որ այդ ընթացքում լուս հետևում էր նրան): Դա... ի՞նչ է:

ՄԱՅՐ - Քեզ ինչ, ավելի լավ է, դեռ խմես ու փորձես հանգստանալ:

ԱՂՋԻԿ - (համար): Ի՞նչ պիտի լինի, որ դրա համար այս հեղեղին դուրս գնար:

ՆԱՐԵ - (Մոր տոնով՝ Աղջկան): Մնում էր՝ քեզ հաշիվ տա:

ԱՂՋԻԿ - (ազատվելով Մոր գրկից): Ես ուզում եմ իմանալ, ես պիտի՝ իմանամ...

ՆԱՐԵ - (Ըորը): Եթե կարելի է, ցոյց տվեք, տեսնում եք, նյարդերը հեշ բանի պետք չեն...

ՀԱՅՐ - (զգացվում է, որ երկմտում է, հետո արագ գնում, վերցնում է փաթեթն ու մինչև Աղջկան մոտենալը բացում է. մանկական կոշիկներ են: Մոտենում, տալիս է Աղջկան):

Մտածեցի, որ սկսուիկիդ դուր կգան...

ԱՂՋԻԿ - (հիպնոսվածի պես նայում է կոշիկներին, հետո պոռթկում է): Պետք չէ... Աղջիկս լիքը կոշիկներ ունի, նրա ինչին է պետք... Այն ժամանակ էր պետք, երբ վեց տարեկան էի, հիմա ինձ պետք չեն... (Աստիճաններով վերև է վագում:)

ՄԱՅՐ - Մի բան չանի՞ ինքն իրեն...

ՆԱՐԵ - Հեռախոսս ո՞ր եմ դրել...

(Լրագրերի տակից հանելով հեռախոսը՝ ուղղվում է դեպի աստիճանները:) Երեխանների հետ որ խոսի... (Կորչում է տեսադաշտից:)

ՀԱՅՐ - Ինքս էլ չհասկացա, ինչու գնացի, բերեցի դրանք...

ՈՐԴԻ - Շատ էլ ծիշտ արեցիր: Դրա համար ես խստեղ, չէ?: (Դադար: Ասես քիչ առաջվա տեսարանը չի եղել:) Ուղեկա՞լ էիր բարձրանում:

ՀԱՅՐ - (Ծնորունելով նրա խաղի կանոնը): Դու է՞լ... (Հանում է ծխախոտի տուփի, մեկնում Որդուն:)

ՈՐԴԻ - (ծխախոտ վերցնելով): Մինչև լուսաբաց անձրևը կկտրվի՞:

Չեն ծխում, մեկ-մեկ ծխախոտից հոտ են քաշում կամ ճնշում մատերի մեջ:

ՀԱՅՐ - Ասա՝ լույսը բացվի, անձրևը մեզ՝ ի՞նչ...

Ճաշասեմյակից զալիս է Տնօրենը՝ մատուցարանով, վրան սուրճի բաժակներ են ու ափսենվ՝ թխվածք: Ափսեն դնում է սեղանին, սուրճը մատուցում է բոլրին, վերաբառնում է ճաշասեմյակ:

**Հայրն ու Որդին միաժամանակ
բաժակներից հոտ են քաշում:**

ՈՐԴԻ - Հավն է, չէ՞:

ՀԱՅՐ - Անմահական: Կովի դադար-ներին մեր ջոկատի Գուգոն, մեկ էլ տեսար, գոռում էր՝ ո՞ւմ սուրծ եփեմ: Ծիծաղում էինք: Բայց մի օր մեր պուծուր Արմենը, տղան համալսարանի առաջին կուրսը թողել, եկել էր Արցախ, չդիմացավ, հարձակվեց Գուգոյի վրա... Մի կերպ բաժանեցինք: Ասում եմ՝ այ Արմեն ջան, Գուգոյի համար կյանքդ կտաս, հանկարծ քեզ ի՞նչ եղավ: Ի՞նչ ասի, որ լավ լինի...

ՈՐԴԻ - Ասաց՝ ամեն առավոտ մայրս էր ինձ համար սուրծ եփում: Ու հենց Գուգոն գոռում է, աչքերիս դեմք մթնում է: Էղանք՝ ասաց ձեր պուծուր Արմենը:

ՀԱՅՐ - Համարյա: Ասաց՝ սիրտս քիչ է մնում՝ պայթի:

Սիաժամանակ, այդպիս էլ չվառ-ված ծխախտները դնում եմ մոխրամանի մեջ:

ՈՐԴԻ - Ես մորս եփած կարկանդակն էի հիշում, ու, կիավատաս, ինքս ինձ համոզել էի, որ ամեն անգամ հիշելիս մի կտոր կուլ եմ տալիս... Էսպես: (Թուրքն աղմուկով կուլ է տալիս:) Իսկ որ իմանաս՝ ի՞նչ կոմպոտ ու հյութ էր սարքում...

Լուսապար

Լույսի շողի մեջ՝ Մայրը:

ՄԱՅՐ - Հյութի համար խելքն իրենը չէր: Ձեռքն ինչ միրգ ընկներ՝ հյութ էր սարքում ու ի՞նչ ախորժակով էր

խմում... Դեղձի կոմպոտ էի սարքել, բանկաները շարել էի դարակին: Նայեց, նայեց ու հարցրեց՝ մամ, ե՞րբ ենք բացելու: «Երբ որ ծյունը գա»: Դրանից հետո ինչպես էր դիմավորում ամեն մի օրը... Մինչև առաջին ծյունը եկավ, ու, իհարկե, ավետիս տվողը ինքը եղավ:

Լուսապորվում է:

ՀԱՅՐ - Կովի մեջ ամեն ինչ փոխվում է, նոր իմաստ է ստանում: (Վերցնում է ափսեից մի կտոր բիսկվիտ:) Սա ի՞նչ է:

ՆԱՐԵ - (իր անկյունից): Բիսկվիտ:

ՀԱՅՐ - Ընդամենը:

ՆԱՐԵ - Այդ ընդամենի մեջ կա ծու, շաքարավագ, մածուն, վանիլ... (Ի պատասխան՝ հայրը հեգնական օրորում է գլուխը:) Ել ի՞նչ...

ՀԱՅՐ - Բիսկվիտը եփողի ծեռքերը:

Իջնում է Աղջիկը, հեռախոսը տալիս է Նարեին, նստում է բազ-մոցին:

ՀԱՅՐ - Կինս գեղեցիկ ծեռքեր ունի, ինքան ծերմակ, որ երակները երևում են: Վերջին անգամ որ տուն գնացի, վերադարձիս էնքան ուտելիք էր դրել, որ նոյնիսկ վրան խոսեցի, թե՝ երեխաներիս բերանից կտրում, ինձ ես տալիս... Մի խոսքով, ջոկատի տղաներին բերածս բաժանեցի, մի կտոր բիսկվիտ մնաց: Վերցրի, մոտեցրի բերանիս, զգում եմ՝ չեմ կարող ուտել: Նայում եմ՝ խմորի կտոր է, ծեռքիս մեջ շոտումուու եմ տալիս, ու մեկ էլ խմորի հոտը փոխվեց: Սկզբում

չհասկացա, բայց հետո ոնց որ գանգիս խիեն՝ կնոշս ձեռքերի հոտն է, էն ձեռքերի, որ լվացած սրբին էրն էին արդուկում, կարտոնիլ էին կծպում, սպասի ծավարն էին մաքրում, երեխեքիս բարուրներն էին լվանում, իսկ առավոտները դեմքս էին շոյում: Զարթուցիչի ծայնը չէի լսում, բայց ձեռքը հաեր դեմքիս՝ աչքերս բացում էի... Հասկացա, որ տնից բերած էդ խմորի կտորը չեմ ուտելու: Թորի մեջ փաթաթեցի ու դրեցի գրապանս: (Կործքը ցոյց տալով:) Էստեղ: (Մրակվելով, շփոթությունը ցոյց չտալու համար դիմում է Աղօկան:) Խոսեցի՞ր սկյուտիկիդ հետ:

ԱՂՋԻԿ - Քնած էր:

ՀԱՅՐ - Ու երազում մամային էր տեսնում:

ԱՂՋԻԿ - Դուք աղջիկ ունե՞ք:

ՀԱՅՐ - (Շփոթվելով): Իմ տարիքի տղամարդը ո՞նց կարող է աղջիկ չտունենալ:

ԱՂՋԻԿ - Իսկ նա երազում ձեզ տեսնո՞ւմ է: Ասենք, հիմար հարց եմ տալիս, ինչպես կարող եք իմանալ...

ՀԱՅՐ - Տեսնում է: Որովհետև ես եմ գնում նրա երազների մեջ:

ՀԱՐԵ - Ինչքան հասկացա՝ թատրոնը պրժավ, սկսվեց կինոն:

ԱՂՋԻԿ - (Լարեին): Իզուր եք հեգնում, ես հավատում եմ նրա ասածին:

ՀԱՅՐ - Հա, ես եմ գնում, որովհետև շատ հեռու եմ նրանից... Էդանս ստացվեց: Մի անգամ շատ էր հուզված, դպրոցում դեպք էր պա-

տահել... Ամբողջ գիշեր հետը զրուցեցի: Առավոտյան, իհարկե, մեր զրուցից բան չէր հիշում, բայց արդեն գիտեր ի ինչպես էր վարվելու:

ՀԱՐԵ - Ի՞նչ էր պատահել դպրոցում: Ասենք, ես էլ հիմար հարց տվեցի, չէ՞ որ շատ հեռու եք նրանից:

ԱՂՋԻԿ - (Խուսափուկ ազրեսիվությամբ): Ձեր ի՞նչ գործն է:

ՀԱՐԵ - Եթե չեք ուզում... (ակնարկելով Հորը) գուցե նա՞ պատմի:

ԱՂՋԻԿ - Ես էլ կարող եմ: (Հորը.)

Թույլ կտա՞ք: (Հայրը գլխով է անում:) Պատերազմը վաղուց ավարտվել էր: Իսկ հայրս չէր գալիս: Մայրս մեզ ասում էր՝ կոհիվը դեռ լրիվ չի պրծել, հայրիկը սահմանն է պաշտպանում: Սուտ խոսել չէր կարողանում, դրա համար էլ աչքերը մեզնից թաքցնում էր, բայց մենք այնպես էինք ուզում նրա խոսքերին հավատալ, որ չէինք փորձում բռնել նրա հայացքը: Իսկ այդ օրը... Ցերեկույթից հետո տնօրենը ինձ ներկայացրեց հյուրերին՝ դպրոցի ամենալավ ասմունքողն էին, իսկ հետո, մտածելով, որ չեմ լսում, նրանց ասաց՝ անհայտ կորած ազատամարտիկի աղջիկ է...

ՄԱՅՐ - Խեղճ երեխա, ո՞վ գիտե, ինչ ես զգացել:

ՀԱՅՐ - Ես գիտեմ: (Աղօկան:) Մտածեցիր՝ ինչպես ես նայելու մորդ, որ նա չհասկանա, որ դու էլ արդեն իմացար: (Աղջիկը գլխով է անում:) Օրվա մնացած մասը խուսափեցիր նրան դեմառդեմ նայելուց, իսկ երբ եկավ գիշերը...

ԱՂՋԻԿ - Սարսափում էի ինքս ինձ

հետ մենակ մնալուց, մտածում էի՝ ի՞նչ եմ անելու վաղը, կարծում էի՝ տագնապից չեմ կարողանա քնել, բայց գլուխս բարձին դնելուն պես քնեցի: Իսկ առավոտյան, աչքերս դեռ չբացած, արդեն գիտեի, որ կարող եմ նայել մորս աչքերի մեջ ու հարցնել՝ մամ, հայրիկը նոր տարուն անպայման կգա, ու հայացքս չփախցնել: Ես էլ պիտի սուտ խոսեի՝ հայացքս չփախցնելով, որպեսզի մայրս հավատացած լիներ, որ երշանիկ անգիտության մեջ եմ: (Դադարից հետո:) Այդ կոշիկներ... կարծում եմ, աղջիկս շատ կհավանի:

Անսպասելի բարձր երաժշտություն է հճում:

Ճաշասենյակից գալիս է Տօնություն՝ կոկտեյլերով մատուցարանը պահած:

ՏՆՈՐԵՆ - Ուրախ եմ, որ կենվորներս արագ մտերմացան ու խաղաղ զրուցում են, բայց չմոռանանք, որ եկել եք հանգստանալու, առօրյա հոգսերից լիցքաթափելու: Իմ ֆիրմային կոկտեյլն է, անպայման պիտի փորձեք, որից հետո պարելու ցանկությունը իրեն զգացնել կտա:

Կոկտեյլ վերցնում է միայն Նարեն:

ՍԱՐԵ - (Մի քանի կում է անում, բաժակը դնում է սեղանիկին, մոտենում է Հորը): Ինչո՞ւ, երբ կինն է հրավիրում, պարին սպիտակ են ասում:

ՀԱՅՐ - Համա՛ հարց եք տալիս... իմ մտքով չէր անցնի:

ՏԱՐԵ - Ուրեմն՝ պարենք, մեկ էլ տեսար՝ պատասխանը գտնվեց:

Նարեն ու Հայրը պարում են: Որդին մտքերի մեջ խորասուզված՝ կոկտեյլից հոտ է քաշում՝ շրջապատին անհաղորդ: Սայրը հայացքով նրան նշաններ է անում՝ ակնարկերով Աղջկան: Որդին չտեսնելու է տալիս: Աղջիկն էլ, իբր, ոչինչ չի նկատում: Ի վերջո, համբերությունը հատած, Սայրը տեղից ելնում, մոտենում է Որդուն:

ԱՂՋԻԿ - Ես էլ՝ հաջորդ գոյցը: Գոյցե նրանք ասեն, թե ինչու պարը սպիտակ է կոչվում:

ՄԱՅՐ - (հայացքը Որդուց չկտրելով): Համենայնդեպս, սպիտակ մազերս չեն պատճառը:

Որդին, տեսնելով, որ Սայրը նահանջելու միտք չունի, դանդաղ ոտքի է կանգնում: Այդպես, իրար դեմառիկն նայում են իրար: Հետո, հոգոց հանելով, բաժակը տալիս է Սորը, մոտենում է Աղջկան: Սայրը բաժակը դնում է սեղանիկին, նստում է Որդու բազմոցին: Նարեն ու Հայրը կիսատ են քողնում պարը, նստում, հետևում են Որդուն:

ԱՂՋԻԿ - (հայացքը՝ էկրանին): Չեմ պարում:

ՈՐԴԻ - Իսկ որ հարցնեմ՝ ինչո՞ւ:

ԱՂՋԻԿ - Եթե չուզեցիք տեսնել, որ այստեղ ձեր միակ հարմար պա-

րընկերուիին ես եմ, ինչպե՞ս կարող եմ ընդունել հրավերը:

ՈՐԴԻ - Մերժում եք:

ԱՂՋԻԿ - Մեկ-ընդ-միշտ:

Երաժշտությունը կտրուկ ավարտվում է:

ՈՐԴԻ - Ծնորհակալ եմ: (Գնում, նստում է Մոր կողքը: Կամաց:) Գո՞հ եք:

ՄԱՅՐ - Արեցի՝ ինչ կարող էի... թե՝ շտաբեցի:

ՈՐԴԻ - Այսի՞նքն...

ՄԱՅՐ - Դուք պիտի՝ հրավիրեիք, ես իգոր մեջ ընկա:

ՈՐԴԻ - Դուք չեք կարող մեջ ընկնել: (Դադար:) Մայրս էլ նոյնը կաներ:

ՄԱՅՐ - Իհարկե, ո՞ր մայրը չի ցանկանա տեսնել որդուն...

ՈՐԴԻ - Պարելի՞ն:

ՄԱՅՐ - Կատակի եք տալիս, որ թե-ման փոխե՞ք:

ՈՐԴԻ - Չփոխվի՞:

ՄԱՅՐ - Ձեր գործն է: (Դադար: Պայ-թում է:) Լավ էլ իմ գործն է: Մինչև հիմա ինչո՞ւ չես ամուսնացել:

ՈՐԴԻ - Կհասցնեմ:

ՄԱՅՐ - Ի՞նչ ծանոթ պատասխան է:

ՈՐԴԻ - Բա շարունակությո՞նը... (Նմանակելով Մորը): «Տարիներդ անցնում են, խելքդ կռվին ես տվել, բոլորի մասին ես մտածում, իմ մասին չես մտածում, ես ուրիշներից ինչո՞վ եմ պակաս, ես էլ եմ ուզում թոռ ունենալ...»:

ՄԱՅՐ - Թոռ ունենալը ինքնանպատակ չէ, տղաս: Թոռը նշանակում է՝ որդիս կռվի դաշտում է, ամեն վայրկյան մահվան աչքին է նայում,

իսկ նրա շարունակությունը իմ գրկում է, տանս մեջ՝ ապահով, ու նրան սպառնացող միակ վտանգը ընկնելն ու ծունկն արնոտելն է: Եթե թոռս գրկիս մեջ է ու որդուս մահվան բորն են բերում, ոսքերս չեն ծալվի, կանգնած կմնամ, որ նրա զավակին գրկիցս չգցեմ...

ՈՐԴԻ - Լսում էի քեզ ու հասկացա, որ բոլոր մայրերը իրար պես են մտածում:

ՄԱՅՐ - Գոնե ասա, մեկը չեղա՞վ, ում կուզենայիր ինձ հարս բերել:

ՈՐԴԻ - Քեզ համար՝ հարս, ինձ համար՝ այրի՞...

ՄԱՅՐ - Ոչ մի հարսնացող աղջիկ չգիտե՝ հետո ինչ է լինելու, նա հարսնանում է սիրած տղամարդուց զավակ ունենալու ծրագրով... մի ժպտա, հենց ծրագրով, որ բնությունն է նրան տվել:

ՈՐԴԻ - Ես զինվոր էի:

ԼԱՐԵ - Զեզ որ լսեին՝ պատերազմների ժամանակ երեխսա չէր ծնվի:

ՄԱՅՐ - Զինվորի կինը ամեն րոպե այրիհանալու վախով է ապրում, բայց նաև գիտե, որ սև քողը գլխին քաշելուց հետո նրա՝ զավակներին պիտի մեծացնի: Դու, որ զինվոր ես, ինչո՞ւ չմտածեցիր վաղվա զինվորների մասին:

ԼԱՐԵ - (Մորը): Քեզ նման մայր ունեցողը դատապարտված էր մահապարտ զինվոր լինել:

ԱՂՋԻԿ - Ելի չհասկացա՝ ասվածը գովե՞ստ էր, թե՝ հակառակը:

ՀԱՅՐ - (Աղջկան): Ինչո՞ւ հպարտության ձայնը չես լսում:

ՄԱՅՐ - Որովհետև այդ հպարտութ-

յան համար շատ թանկ գին եմ վճարել: Այդպես չէ՝ տղաս:

Խավար

Որդին՝ լուսի շողի մեջ

ՈՐԴԻՆ - Խաղալիքները ինձ երբեք չեն հետաքրքրել: Իմ մանկական խաղալիքը գիրքը դարձավ: Ես անվերջ պահանջում էի կարդալ ինձ համար, ու դու կարդում էիր: Կարդում էիր հեքիաքներ, կարդում էիր ավերված քաղաքների, հայի ամենանվիրական ու սուրբ զգացմունքների մասին: Կարդացիր այնքան, մինչև ինքս սկսեցի կարդալ: Մամ, քո գրքերը, քո գրադարանը... հիմա էլ կարող եմ մեկ-մեկ թվել՝ որ գրքի կողքին ինչ գիրք էր դրված... Հա, մի բան էլ ասեմ. ինձ փոքրուց երկարաժիտ կոպիտ կոշիկներ էիր հագցնում, որպեսզի ոտքերս վարժվեն: Գիտեիր, որ ազգը բաղկացած է ուժեղ անհատներից: Խաղաղ տարիներ էին, բայց դու ինձ ուժեղ էիր մեծացնում:

Լուսավորվում է:

ՈՐԴԻՆ - Ինչո՞ւ չհասցրի ասել, որ ամուսնանալու էի պատերազմի ավարտից հետո: Միայն ավարտից հետո:

ՀԱՅՐ - Ավարտից հետո մի երկու տարի էլ մլուլ կտայիր:

ԱՂՋԻԿ - Բայց ինչո՞ւ...

ՀԱՅՐ - Համոզվելու համար, որ էլ պատերազմ չի լինի, կինը չի այրիանա և ուրիշ տղամարդու հոյսին չի մնա:

ԱՂՋԻԿ - Ինչո՞ւ դուք մեզ չեք հասկանում:

ՀԱՅՐ - Ո՞վ՝ ո՞ւ:

ՆԱՐԵ - Պարզ չէ՝ տղամարդը կնոջը:

ՈՐԴԻՆ - Տես, ո՞ւր հասավ...

ԱՂՋԻԿ - Մայրս 31 տարեկան մենակ մնաց: Չեմ ասում՝ այրիացավ, այրիանում են ամուսնուն հողին հանձնած կանայք, իսկ մայրս անհայտ կորած հորս էր սպասում: Ինքը՝ 31 տարեկան, ունեցածը՝ չորս երեխա, դե, մեծացրու՝ օրվա հացն ու նոր ուսումնական տարվա կոշիկը ապահովելուց մինչև տան մեջ քարացած սպասումին դիմադրելը: Ու ոմանց համար հատկապես եմ ասում՝ մայրս այդպես էլ ուրիշ տղամարդու հոյսին չմնաց:

ՈՐԴԻՆ - Ե՞վ... ապրած կյանքից գո՞հ է... իսկ առողջության մասին ինչ կասես...

ԱՂՋԻԿ - Առողջություն՝ չկա, փոխարենը հազար հիվանդություն կա: Ապրած կյանքից դժվար թե գոհ լինի: Բայց երբ սեղանի շուրջը հավաքվում ենք մենք՝ ծնողներիս զավակներն ու թոռները... Կարծում եք, միայն մարտի դաշտում հաղթած զինվո՞րն է այդպես ժպտում: Մորս ժպի՞տը պիտի տեսնեք: Հա, մի բան էլ ասեմ. մեծ աղջիկս նայում է պապի նկարին ու ասում՝ մեծանամ, ամուսնանամ, պապիկիս նման տղա եմ ունենալու: (Որդուն.) Սրա՞ն ինչ կասես:

ՈՐԴԻՆ - (ակնարկելով Հորը): Թող նա ասի: (Հորը՝ իբր կամաց:) Օգնության հասի:

ՀԱՅՐ - (դադարից հետո, խլածայն):
Մարիամն է ուզում պապի նման
տղա ունենալ:

Խավար

Լուսի շողի մեջ Աղջիկն է:

ԱՂՋԻԿ - Առաջնեկս աղջիկ էր: Գիտեինք, պատրաստվում էինք, արդեն էկրանին տեսել էինք նրաբարախող սրտիկը: Եվ հանկարծ ածը կանգ է առել, պտուղը չի մեծանում: Իսկ դատավճիռը՝ արիեստական վիժում: Օրը նշանակեցին: Նախորդ գիշեր երազիս հայրս եկավ, ձեռքը դրեց ուսիս ու ասաց. «Զմտածես, ինքը աստծու տված երեխա է: Անունն էլ կրնեք Մարիամ»: Ու Ժպտաց: Արթնացա ու գիտեմ, որ հրաշք է լինելու: Ամուսինս, տնեցիները չեն կարողանում թաքցնել դժգոհ զարմանքը՝ այնպես հանգիստ եմ պատրաստվում հիվանդանոց գնալ... Բժշկուիխն նայում է էկրանին, երկար է նայում, ասես չհավատալով սեփական աչքերին, հետո ասում է՝ երեխան ածել է, պիտի դիմանաս: Միայն ջրով ու հյութերով դիմացա, ու ծնվեց...

Լուսավորվում է:

ՆԱՐԵ - ...Ու ծնվեց Մարիամիկը:

**ԱՂՋԻԿ - Չէ, ուրիշ անուն դրեցինք,
այդպես ստացվեց:**

ՈՐԴԻ - Պատմությանդ ավարտը ոնց որ լավ չստացվեց, հա՞:

ԱՂՋԻԿ - (չլսելու տալով): Մեկ տարի անց կնքեցինք: Եկեղեցում, աղջկաս գրկած, տերտերն ասում է՝ այ-

սօր սուրբ Մարիամի օրն է, ավագանի անոնը դնում ենք Մարիամ:

Խավար

Լուսի շողի մեջ Հայրն է:

ՀԱՅՐ - Եղել է՝ ինքս ինձ հարց եմ տվել՝ բայց կարող էիր, չէ՝, կարող էիր չգնալ: Ոչ ոք չէր մեղադրի, կամ ինչո՞ւ պիտի ծուռ նայեին, հենց մեկը՝ հարևանդ, որ լավ էլ տեղից շշարժվեց, մի օր ծուռ հայացքի արժանացա՞վ: Մնաց իր տանն ու ընտանիքին տեր-տիրական: Կինը սևեր չհագավ, երեխայի հացը որդի պատառ չդարձավ, ծնողները չոր աչքերով գերեզման իջան: Իսկ քո մայրը քեզնից հետո աշխարհից ու մարդկանցից խոռվեց, տան դուռը փակեց, կողքին միայն շունն էր, որին ամեն օր հրահանգ էր տախս. «Տղաս որ գա, երեք անգամ կհածես»: Իմ «Լիվա» մեքենան 15 տարի ավտոտնակում պահեց, չթողեց՝ մեկը մոտենա, ու մեքենաս ժանգութեց մորս հոյսի վերջին փշորի հետ: Ինչո՞ւ գնացի, էն էլ՝ կամավոր: Պատասխանը գտա մարտերից մեկի ժամանակ, երբ ձեռքերիս մեջ մեռնում էր պուծուր Արմենը, որն այդպես էլ ոչինչ չտեսավ այս կյանքում... Մեզնից ամեն մեկը ծնվում է ծրագրով, իա, Աստծու ծրագրով, ու ես պիտի անհայտ կորած դառնայի, իսկ Արմենը գոհվեր՝ այդպես էլ գոնե մեկ աղջկա չհամբուրած: Չենք բողոքում, դա մեր ծակատագիրն էր, բայց ինձ չեմ ներում, որ իմ անհայտությունը

ընտանիքիս կյանքը դարձրեց սպասում: Չավարտվող սպասում:

Լուսավորվում է:

ԱՂՋԻԿ - (մոտենում է Հորը): Պետք չէ... Պետք չէ, լո՞ւմ եք: Հետո՞ ինչ, որ նրանք ապրում են սպասելով, բայց ապրում են, չէ, իսկ դա նշա-

նակում է, որ նրանք հիշում են ձեզ...

ՀԱՅՐ - (խլածայն): Ձե՞զ...

ԱՂՋԻԿ - (պոռթկում է): Ձե՞զ: Մարիամիկս իր կյանքով քեզ է պարտական: Ձե՞զ, հայրիկ... (Գրկում են իրար:)

Խավար

ՎԵՐՋՆԱՐԱՐ

Նախարահն է: Բազմոցին նստած է Տնօրենը՝ աչքերը փակ: Աստիճաններով զգույշ իշնում է Որդին՝ արդեն զինվորական կոշիկներով: Մուտքի դռնով դրւու է զնում: Տնօրենը բացում է աչքերը, տեղից եկմում, զնում, կիսարաց դրնից դրւու է նայում: Քիչ անց արագ վերադառնում է տեղը, նախկին դիրքով նստում, փակում է աչքերը: Ներս է մտնում Որդին, ստուգում է Տնօրենը քնած է, զնում է սեղանիկի ետև ու նատյանի մեջ ինչ-որ բան է ստուգում:

ՏՆՈՐԵՆ - (աչքերը փակ): Հարցրո՞ւ պատասխաննեմ:

ՈՐԴԻ - Կենվորներից մեկը...

ՏՆՈՐԵՆ - Մայրդ է, մինչև հիմա այդ նույն գրադարանի վարիչն է, որտեղ սովորեցիր խոսել, քայլել, գրել, կարդալ: Հիմա այդ գրադարանը քո անունով է կոչվում, տունթանգարան էլ կա՝ քո անձնական իրերով, նույնիսկ... կարո՞ղ ես կոռահել, ինչ է այնտեղ ցուցադրված:

ՈՐԴԻ - Բարուրը, որով փաթաթած՝ ինձ տուն են բերել:

ՏՆՈՐԵՆ - Նաև նկարներդ, փայտից փորագրություններդ... ամեն ինչ այնտեղ է, արդեն որպես թանգարանային ցուցանմուշ ու պատմություն:

ՈՐԴԻ - Ասես ուրիշի մասին ես պատմում...

ՏՆՈՐԵՆ - Չէ, քո մասին եմ պատմում, ու հիմա աչքիս առաջ դու ես՝ այն փոքրիկ տղան, ում մի անգամ հարցրի՝ «Վարդան Զան, ո՞ր է Չարենցը»: Նոր էիր սկսել խոսել, ասացիր՝ «Մերավ»: «Ինչո՞ւ», հարցրի: «Ասում էր՝ մեր հողերը տվեք, չտվեցին՝ մերավ»:

Աստիճաններով իշնում է Նարեն:

ՆԱՐԵ - Իսկ ես հիշում եմ օրը, երբ առաջին անգամ քեզ տեսաւ: Առաջին անգամից մինչև վերջին անգամը, երբ քեզ բերեցին փակ դագաղի մեջ, չորս դժվար տարիներ էին, որոնց ընթացքում իմ ծանաչած ուսանող ու բանվոր Վարդանից դարձար բոլորին հայտնի Դուշման Վարդան: Գիտե՞ս, քանի անգամ

եմ ինձ հարց տվել՝ այդ ի՞նչ ուժ կար քո մեջ...

ՈՐԴԻ - Կարող էիր ինձ հարցնել:

ՆԱՐԵ - Միայն իմանաս, ինչպես չեմ կարողանում ինձ ներել, որ այն օրերին, երբ դու թշնամուն սարսափի մեջ պահող Դուշմանն էիր, ինչո՞ւ չհանդիպեցի քեզ, լրագրողի համառությամբ հոգի չփորփիրեցի, ու էլ երբեք չեմ իմանա իմ հարցերի քո պատասխանները: Այդ հարցերի մեջ գուցե մորդ տանջող հարցն էլ լիներ...

ՈՐԴԻ - Մայրս... Ծերացել է, բայց չի փոխվել:

ՆԱՐԵ - Նոյն հպարտն է, հարազատ հորի վրա ձիգ քայլող, մարդկանց աչքերին ուղիղ նայող մայրդ է: Բայց երբ մենակ է մնում...

ՈՐԴԻ - Տիգրանիս ու Արմինեիս երեխաներն ինչը՝ համար են, որ մենակ մնա:

ՆԱՐԵ - Այդպես ես քեզ հոյս տալի՞ս... Նա հածախ է մենակություն փնտրում՝ քեզ հետ առանձին մնալու համար:

ՈՐԴԻ - Վերջին հանդիպումներին, եղել է կոպիտ եմ եղել, դառնացրել եմ, ես, որ կեսերան նրան չեմ հակառակել... Մի օր էլ ասացի. «Գիտե՞ս, ինչու եմ քեզ պատասխան տալիս: Եթե ինձ հետ բան պատահի, դու շատ չողբաս, հիշես այս պահերը... որպեսզի շատ ցավ չզգաս: Թե չէ շատ ծանր կտանես իմ կորուստը»:

ՆԱՐԵ - Դու, որ դողում էիր մորդ վրա... ինչպես կարողացար...

ՈՐԴԻ - Պատերազմ էի գնում, կարող

էի չվերադառնալ: (Գրպանից հանում է փայտե բաժակը:) 12 կոնյակի բաժակներ էի քանդակել, որ վանա լճի ափին «Ախթամար» կոնյակ խմենք: Դրանցից մեկն է: Պահեք, մինչև «Ախթամար» ունենաք ու Վանա լճի ափին լինեք: Իսկ Շուշին արդեն մերն է:

ՆԱՐԵ - Առաքելոց եկեղեցում մոմ վառելուց հետո մտար գերեզմանոց, խոնարհվեցիր ու կաթիլ-կաթիլ շամպայն էիր կաթեցնում շիրիմներին ու գոռում էիր՝ «Մեր պապեր, Շուշին ազատագրված է, հանգստացներ...»:

ՈՐԴԻ - Գիտեի, որ նրանք լսում էին ինձ, հավատո՞ւմ ես ասածիս:

ՆԱՐԵ - Հավատում եմ: Որովհետև Արցախն էլ ազատագրվեց... քեզնից հետո:

ՈՐԴԻ - (հրաշալի ինքնավստահությամբ): Կասկածո՞ղ կար:

ՆԱՐԵ - Հիմա քո մասին երգեր են գրվում:

ՈՐԴԻ - Վերջ տուր, հա՞...

ՆԱՐԵ - Քո անոնով որդիներ են ծնվում:

ՈՐԴԻ - (որ հասել էր դռանը՝ շրջվում է): Ինչ ասացի՞ր:

ՆԱՐԵ - Դավթյան Ռաֆիկի տղա Վարդանը ծնվեց 93-ի ապրիլի 9-ին, Հարությունյան Գևորգի Վարդանը՝ 93-ի ապրիլի 18-ին, Խաչատրյան Էրուարդի Վարդանը՝ 93-ի օգոստոսի 14-ին...

ՈՐԴԻ - Բավական է...

ՆԱՐԵ - Կարող եմ երկար թվարկել... ասելու դեռ այնքան բան կա...

ՈՐԴԻ - Ասածներդ շատից շատ էին:
(Մտախոհ՝ քիչ հեգնական:) Կովել-
մեռնելու ժամանակ ո՞ւմ մտքով
կանցներ... Ուրեմն՝ Վարդաններ
են ծնվում: (Բացում է դուռը:)

ՍԱՐԵ - Ծտապում ես:

ՈՐԴԻ - Տղաները սպասում են: (Ղա-
դար:) Իսկ մայրս առանց ինձ ծե-
րացավ: (Դուրս է գնում:)

Լոռիքուն: Նարեն ծխախոտ է
վառում:

ՏԸՐԵՆ - Քանի՛ անգամ եմ ասել՝ քեզ
ծխել չի սազում:

ՍԱՐԵ - Ըիլ, այդան էլ ծխել չսովորե-
ցի: (Ղադար:) Ուշանում է:

ՏԸՐԵՆ - Աղջկա դրան մոտ կանգ-
նած՝ լսում է նրա քնած շնչառութ-
յունը: Ուր որ է՝ կգա՞:

ՍԱՐԵ - Գիտե՞ս, որն է մեր դժբախ-
տությունը. մենք ամեն ինչ գիտենք:

ՏԸՐԵՆ - Ինչն էլ չգիտենք՝ երևակա-
յությանն ենք զոռ տալիս:

Աստիճաններով իջնում է Հայրը:
Նարեն գնում, նատում է մուր
ամկյունում:

ՀԱՅՐ - (տեսնելով Տնօրենին՝ շփոթ-
վում է): Մտածում էի՝ կամաց իջ-
նեմ, գնամ, ձեզ նեղություն չտամ:

ՏԸՐԵՆ - Սպասում էի քեզ: Սուրձ
կիսմե՞ս... մինչև գնալո՞:

ՀԱՅՐ - Զէ, չեմ կարող, թեն քիչ առաջ
լավ էլ հոտ քաշեցի բաժակից:

ՏԸՐԵՆ - (շփոթված): Ներիր, հիմար
բան ասացի:

ՀԱՅՐ - Ոչինչ, ինչո՞ւ ամեն րոպե այ-
տի հիշես, որ ապրելուց հետո ո-
մանց համար միայն հոտն է մնում

որպես կյանքի հիշողություն:
(Գնում է դեպի դուռը:)

ՏԸՐԵՆ - Արդեն գնո՞ւմ ես:

ՀԱՅՐ - Հա, ջոկատի անհայտ կորած
տղաները սպասում են:

ՏԸՐԵՆ - Յոթ տարուց հետո անհայտ
կորածը համարվում է զոհված:

ՀԱՅՐ - Քանի՛ 7 տարի է անցել:

ՏԸՐԵՆ - Բարձունքի վրա, որի
համար կովել էիք, «Արաբո» կա-
մավորական ջոկատի զոհված ա-
զատամարտիկների հիշատակին
կառուցված հուշարձանը ուխտա-
տեղի է դարձել:

ՀԱՅՐ - Իսկ ճնողներս հուշարձանի
բացմանը չգնացին, ոչ մի անգամ
եռաբլուր չբարձրացան... Լրանք
ինձ տանն էին սպասում:

ՏԸՐԵՆ - Կինդ իր բախտակից կա-
նաց հետ ցույցերի էր գնում՝ իշ-
խանություններից մի լուր իմանալու
պահանջով...

ՀԱՅՐ - Սիրանուշիս նայող չկար՝
նրան էլ հետն էր տանում:

ՏԸՐԵՆ - Բոլորն էլ իրենց երեխանե-
րի հետ էին ցույց անում, ու ձեր ե-
րեխաները ընկերացան, մինչև
հիմա հանդիպում են, արդեն՝ ի-
րենց երեխաների ձեռքը բռնած,
բայց ամեն անգամ նոյն հարցն են
իրար տալիս՝ «Եթե հանկարծ մեր
հայերը վերադառնան, կծանաշե՞ն
մեզ՝ այսքան մեծացած»:

ՀԱՅՐ - Նաև հարցնում են՝ «Ինչի՞ էս-
պես եղավ»...

ՏԸՐԵՆ - Վերջերս Սիրանուշը ար-
յուն տվեց...

ՀԱՅՐ - Հա՛, ԴՆԹ-ի համա՞ր...

ՏԸՐԵՆ - Սիրանուշը արյունը տվեց,

բայց մտքում ուզում է, որ Բաքվի բանտում լինես...

ՀԱՅՐ - Միայն թե՝ ապրեմ: (Դադարից հետո, զգացվում է՝ որքան դժվար է այդ հարցը տալլ:) Առջիկս ի՞նչ է մտածում իմ մասին:

ՏՏՈՐԵՆ - Նա գիտե, որ կովել ես մինչև վերջին փամփուշտը, որ հարձակվել են աջից, ծախից, առջևից... Կարող էիր փախչել կամ անձնատուր լինել, բայց կանգնեցիր մինչև վերջ...

ՀԱՅՐ - Գիտե՞ս, պատերազմում մեռնելու բախտող էլ պիտի բերի: Թշնամու ծեղքն ընկած դիակն ու զրահամեքենայի վրա, դրոշով ծածկված աճյունը շատ են իրարից տարբեր... Թեև երկուսն էլ նոյն են արել՝ հաղթանակ են բերել ու խաղաղություն հաստատել: Դրա համար էլ իմ տունը ապրում է խաղաղության մեջ, քոռներս հաղթանակի սերունդ են: Իսկ որ մինչև հիմա ու մինչև կյանքի վերջ կինս ու զավակներս պիտի սպասեն ինձ՝ անհայտ կորած կամավորական Պողոս Լազյանին, դա էլ նրանց բաժին կոհիվն է հաղթանակի ու խաղաղության համար: (Դադար: Ինքնահեգնանքով:): Կյանքումս էսքան երկարաշունչ ձառ չէի ասել, բայց էս շիլան դրու եք եփել, դրու էլ հիմա ուտում եք: Էղապես չէ՝, հարգարժան լրագրող:

ՏԱՐԵ - (մոլոր անկյունից): Այդպես է:

ՀԱՅՐ - Ուրեմն, համարեմ, որ պատասխանեցի՝ ծեզ հուզող հարցերին, որոնք էդպես էլ ժամանակին չկարողացաք տալ «Արաբո» ջո-

կատի անհայտ կորած տղաներից մեկին, ու հիմա ստիպված... (Բառն է փնտրում:)

ՏՏՈՐԵՆ - Զոռ ենք տալիս երևակայությանը: Ասա, մի քաշվիր, դա է իրականությունը:

ՏԱՐԵ - (մոլոր անկյունից): Միայն իմանաք՝ պատերազմից հետո ինչքան անպատասխան հարցեր են մնում:

ՀԱՅՐ - Ապրողների՝ համար: Իսկ ինձ համար միմիթարություն կլիներ, եթե վաղն առավոտյան առջիկս արթնանար առանց սպասումի տագնապի: (Գնում է:)

ՏՏՈՐԵՆ - Էլ չեմ կարող... չեմ դիմանում... Նարե, անջատիր համակարգիչը:

ՏԱՐԵ - Վաղուց եմ անջատել, բայց նրանք արդեն իրենց կյանքով են ապրում, էլ ինձ չեն լսում:

ՏՏՈՐԵՆ - Իսկ եթե նրանց ազատ թողնես:

ՏԱՐԵ - Մտքինդ ի՞նչ է:

ՏՏՈՐԵՆ - Ուզում եմ տեսնել, ինչպիսին են նրանք քո երևակայությունից դուրս:

ՏԱՐԵ - (հեգնանքով): Վարդանը, թե՝ Պողոսը:

ՏՏՈՐԵՆ - Իհարկե, ոչ, նրանք իրենց պատմության տերն են: Ես ուզում եմ տեսնել նրանց հարազատ մարդկանց:

Խավաք

ՏԵՍԱՐԱՆ. Հյուրանոցի նախարարի: Տնօրենը անհանգիստ ետուառաջ է քայլում, մոտենում է պատշգամքին, դուրս է նայում, վերադառնում է քարձ-

բաղիք սեղանիկի մոտ: Դուքը
բացվում է, ներս է մտնում Մայրը՝
փոքրիկ ուղևայուսակով:

ՄԱՅՐ - Բարև ծեզ... (նայելով նրա
զգեստին ամրացված գրությանը)
տիկին Սիմոնյան:

ՏՏՈՐԵՆ - Բարով եկաք:

ՄԱՅՐ - Ես սենյակ էի պատվիրել...

ՏՏՈՐԵՆ - Իհարկե, ծեզ սպասում
էինք: Սենյակն արևկող է, բոլոր
հարմարություններով, նաև կարող
ենք առաջարկել ձանաչողական
այց շրջակա եկեղեցիները...

ՄԱՅՐ - Այստեղից քիչ վերև գինվո-
րական ուղեկալ կա...

ՏՏՈՐԵՆ - (դեռ իր խոսքին հետա-
մուտ): Հնագոյն եկեղեցիներ են...
Ինչ ասացի՞ք... ախ, հա, ուղեկալ...
Ուղեկալ՝ չգիտեմ, բայց վերևում
հուշաքար կա: Ե՞րբ եք ուզում գնալ:
ՄԱՅՐ - Հենց հիմա:

ՏՏՈՐԵՆ - Ճանապարհից հանգստա-
նալ չե՞ք ուզում:

ՄԱՅՐ - Ես չեմ հոգնել:

ՏՏՈՐԵՆ - Ճամփան զառիվեր է,
դժվար, նեղ արահետ է, իսկ դուք...

ՄԱՅՐ - Ես կբարձրանամ:

ՏՏՈՐԵՆ - Գուցե օգնե՞նք:

ՄԱՅՐ - Ճամփան ինձ կօգնի: (Վերց-
նելով թերթիկը՝ նստում է լրացնե-
լու:)

Ներս է մտնում Աղջիկը՝ նարնջա-
գույն ճամպրուկով:

ԱՂՋԻԿ - Եթե չեմ սխալվում... երսի
ծե՞զ պիտի դիմեմ:

ՏՏՈՐԵՆ - (անխոռվ): Բարով եկաք:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ... իրոք որ... Բարև ծեզ:

ՏՏՈՐԵՆ - Չեք սխալվել:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ...

ՏՏՈՐԵՆ - Դուք ինձ պիտի դիմեք:

ԱՂՋԻԿ - (վերջնականապես շփոթվե-
լով): Ամեն ինչ իրար խառնեցի...
ինչպես միշտ:

ՏՏՈՐԵՆ - (թեթև ժպտում է): Դուք
այնքան երիտասարդ եք...

ՄԱՅՐ - Ինչը նշանակում է, որ կանց-
նի մի ժամանակ ու դուք ոչինչ չեք
խառնի... ցավոք: Բարև ծեզ:

ՏՏՈՐԵՆ - (Աղջկան): Նախապե՞ս եք
պատվիրել: (Աղջիկը հաստատա-
կան գլխով է անում:) Այս օրերին
մեր պանսիոնը միշտ լիքն է: (Աղ-
ջիկը մեկնում է անձնագիրը: Մատ-
յանում ստոգելով:) Հրաշալի է:
Առաջին անգամ եք մեզ մոտ, ո՞վ է
տվել մեր պանսիոնի հասցեն:

ԱՂՋԻԿ - Ոչ ոք: Ես ինքս:

ՏՏՈՐԵՆ - Հին եկեղեցիների սիրա-
հա՞ր եք:

ԱՂՋԻԿ - Այստեղ, մոտերքում, ժամա-
նակին զինվորական ուղեկալ է ե-
ղել:

ՄԱՅՐ - (թերթիկը տալիս է Տնօրենին,
դիմում է Աղջկան): Ուղեկա՞լ...

ԱՂՋԻԿ - Բժիշկն ասաց, որ նյարդերս
բանի պետք չեն ու եթե այսպես
շարունակվի, ու գոնե մի երկու օր
չհանգստանամ՝ ձեռքերը լվանում
է: Ես էլ որոշեցի՝ ժամանակն է, որ
այստեղ գամ:

ՏՏՈՐԵՆ - Տիկինը պատրաստվում է
բարձրանալ ուղեկալ:

ԱՂՋԻԿ - Իսկապե՞ս... (Անմիջական,
աղերսով:): Ես էլ ծեզ հետ, կարելի՞
է... Ախ, հա, անունս Սիրանուշ է:

ՄԱՅՐ - Զարուիի:

ԱՂՋԻԿ - Զարուիի մայրիկ... ձեզ կարո՞ղ եմ այդպես դիմել:

ՄԱՅՐ - Իհարկե, աղջիկս:

ԱՂՋԻԿ - Հասկանո՞ւմ եք, ինձ շատ պետք է այնտեղ գնալ:

ՄԱՅՐ - Հասկանում եմ, պետք չէ այդպես հուզպել:

ԱՂՋԻԿ - Հայրս վերջին անգամ այդ ուղեկալով է անցել: Լա մի քանի անգամ եկել է տուն ու վերադարձել այլ ճանապարհներով, իսկ վերջին անգամ այդ ուղեկալով է գնացել... Ես պիտի իմ աչքով տեսնեմ, գգում եմ, որ այնտեղ վերջապես ինչ-որ բան կհասկանամ... Չէ, սա խնաթություն չէ, հավատացեք...

ՄԱՅՐ - Հանգստացիր, աղջիկս, ձիշտ ես արել, որ եկել ես: Այդ ուղեկալով են անցել բոլոր նրանք, ովքեր գնացել են իրենց վերջին ծակատամարտը տալու: Կան մարդիկ, որ չեն հավատում դրան, պատերազմից ծնված առասպել են համարում:

ԱՂՋԻԿ - Իսկ դո՞ւք...

ՄԱՅՐ - (արժանապատիվ ներողաստությամբ): Նրանք զավակ չեն կորցրել:

ԱՂՋԻԿ - Ես էլ եմ հավատում, որովհետև հայր եմ կորցրել:

ՄԱՅՐ - Դու ամեն տեղ փնտրում ես հորդ ներկայությունը, ես նոյնպես,

թեն որդիս Եռաբլուրում է: (Աղջիկը կարողանում է միայն գլխով հաստատական նշան անել:) Ուրեմն՝ ուղեկալ բարձրանալու և հուշքարին ծաղիկ դնելու մեր ժամանակը եկել է: (Տնօրենին.) Ոչի՞նչ, որ մեր իրերը այստեղ մնան:

ՏՆՕՐԵԼ - Ոչ մի խնդիր, մենք կտանենք ձեր սենյակները: Միայն աշխատեք ընթրիքին վերադառնալ:

ԱՂՋԻԿ - (Մորը): Գնացի՞նք: (Տնօրենին:) Մենք չենք ուշանա, տիկին Սիմոնյան:

ՏՆՕՐԵԼ - Ներեցեք... (Մայրն ու Աղջիկը սպասողական նայում են:) Անունս Անահիտ է: Կուզենայի, որ անունով ինձ դիմեք:

Մայրն ու Աղջիկը ժպտալով դուրս են գնում:

Մուր աճկյունից դուրս է գալիս Նարեն, մոտենում է պատշգամքին, նայում դուրս:

ՏՆՕՐԵԼ - Դե՞...

ՏԱՐԵ - Այնպես մտերիմ են զրուցում, ասես երկար տարիներ բարեկամներ են:

ՏՆՕՐԵԼ - Այդպես էլ կա, նրանց Զինվորները քանի՛ տարի է՝ միասին են հսկում ուղեկալ տանող ճանապարհը:

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Հիա ԻՎԱՆՅԱՆ

Ինչու որոշեցի պիես
գրել...

Երևի հետաքրքասի-
րությունից դրդված...
ինչպես, ասենք, հրուշա-
կագործը կփորձեր բաս-
տուրմա պատրաստել:
Ուզում էի փորձել, արդյոք
արձակագրի համար հեշտ է
պիես գրել: Եվ որոշեցի
«Դավաճանություն» ժողո-
վածուից «Պատը» պատմ-

վածրս պիեսի վերածել: Բայց հենց առաջին էջերից ինքն իր հունը
գծեց և թելադրեց իր ընթացքն ու մատուցման տեխնիկան: Դարգ-
վեց, այնքան էլ հեշտ չէ հորդող մորեքոր երկխոսությունների միջո-
ցով արտահայտելը, հեշտ չէ հերոսների տրամադրություններն ու
հոգեվիճակները ներկայացնել իրենց իսկ միջոցով, հեշտ չէ ձերքա-
գատվել արձակագրին թույլատրելի «շատախոսությունից»: Բեմը
շատ խստապահանջ է նաև խորի չափաբաժնի առումով... պա-
հանչում է կարճ, համառնուն, լակոնիկ: Այն, ինչ վեպում, անգամ
պատմվածքում կարող ես երկար-բարակ բացատրել, պիեսում պետք
է լինի մեկ-երկու նախադասությամբ: Այս առումով, ինք էլ կարծում
եմ, որ իմ առաջին պիեսը (կամ առաջինն ու վերջինը) փորդ-ինչ
ծանրացած է երկարաշունչ երկխոսություններով: Ամեն դեպքում,
փորձել եմ կերպարնը չաղճատել միմիայն ինչ-որ կանոններ պահ-
պանելու համար... Ի վերջո, լավ բեմադրիչի ու դերասանների
համար դա բնավ էլ ինսդիր չէ:

ԱՊԱԿԵ ԿԻՆԸ

Դրամա 2 գործողությամբ

Գործող անձինք

ԴԱՎԻԹ - 45-ամյա բարետես տղամարդ

ԱՆՆԱ - 35-ամյա գեղեցիկ կին

**ՄԵՐԻ - անորոշ տարիքի երերային շիկահեր՝ իրեշտակային
դեմքով, բայց խորամանկ աչքերով**

ԱՍԱԼԻԱ - զորանչ, լավ պահպանված տարեց տիկին

ՍՏԵՓՈՎՆ - միջին տարիքի տղամարդ

Երիտասարդ կին սրճարանում

Աննայի նախկին ամուսինը

Ֆլեշ-բերերում հայտնվող կին

Մատուցող

Սպասուիի

Հոգեվարքի մեջ գտնվող տղամարդ

Ֆլեշ-բերերը կարելի է փոխարինել էկրանով: Օրերն ու տարիները կարելի է ցույց տալ պատի մեծ ժամացույցով, կամ ուրվականի շորերով մեկը ցուցանակներ անցկացնի բեմով:

Սկահակի ներսում փոփոխվող պլազմային լույսը գործող անձանց տրամադրություններն է արտահայտում

Առաջին գործողություն

Պատկեր 1

Ոչ շատ նորառն, բայց ճաշակով կահավորված քնակարան՝ բաց պատուհանով և դիափի այլ սենյակներ տանող դրներով: Միակ բանը, որ անմիջապես ուզում ես փոխել՝ մուտքի դրան դիմացի պատի մոտ դրված կնոջ մարմին հիշեցնող հսկայական ապակե սկահակն է: Լուսավորությունը և տրամադրությունն ուրախ են ու թեթև: Նախարարից լսվում է ծիծաղ և խոսակցություն:

ԴԱՎԻԹ - Վերջապես դու իմ տուն ե-
կար:

ԱՍՍԱ - Դե, եթե որոշել ենք ամուսնա-
նալ, պետք է, չէ՞ ծանոթանամ իմ
նոր բնակավայրին:

ԴԱՎԻԹ - Եթե միայն իմանաս՝ ինչ-
քան եմ սպասել այս օրվան

Ծիծաղելով ներս եմ մտնում Ան-
նան, հետո Դավիթը: Աննան
արագ աչքի է անցկացնում սեն-
յակը՝ մի ակնբարք կնճռոտվելով
սկահակին նայելիս:

ԴԱՎԻԹ - (գրկելով Աննային): Ծատ
էի վախենում, որ կմերժես:

ԱՍՍԱ - Ինչ տարօրինակ եք դուք՝
տղամարդիկ... չեք նկատում ակն-
իայտ բաները, եթե դրանք չեն տե-
ղավորվում ձեր ուղեղում գծած
շրջանակներում:

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչ է ուզում դրանով ասել
իմ գեղեցկուիին:

ԱՍՍԱ - Դե, եթե աչքերդ լայն բա-
ցեիր, կնկատեիր, որ վաղուց եմ
քեզնից կոնկրետ քայլեր ակնկա-
լում:

ԴԱՎԻԹ - (կնճռոտվելով): Իսկ ձեզ՝
կանանց, ոժվար է հասկանալ և մո-
տեցման ձիշտ ձևն ու պահն ընտ-
րել, սիրելիս: Գիտես, ես ձեզանից
վախենում եմ:

ԱՍՍԱ - Տարօրինակ է... ընդունված է,
չէ՞ համարել, որ կանայք են վախե-
նում տղամարդկանցից:

ԴԱՎԻԹ - Այդ միֆը կանայք են հորի-
նել ծշմարտությունը քողարկելու
համար: Հիմա, օրինակ, դու վախե-
նո՞ւմ ես:

ԱՍՍԱ - Ումի՞ց: Ի՞նչ՞ո՞ց:

ԴԱՎԻԹ - Տեսն՞ո՞ւմ ես... դու չես վա-
խենում: Իսկ ես վախենում եմ:

ԱՍՍԱ - Ինչի՞ց:

ԴԱՎԻԹ - Որ ամեն ինչ կիշացնեմ:

ԱՍՍԱ - (ծիծաղելով): Ի՞նչ պիտի ա-
նես... առանց իմ համաձայնության
վրա՞ս ես հարձակվելու:

ԴԱՎԻԹ - Մի ծիծաղիր, Աննա, ամեն
ինչ շատ ավելի լուրջ է:

ԱՍՍԱ - Դու մի տեսակ տարօրինակ
դարձար: Բառացիորեն կես ժամ ա-
ռաջ ուստորանում... չէ՞ նոյնիսկ
հինգ րոպե առաջ, տուն մտնելիս
լրիվ ուրիշ մարդ էիր՝ երջանիկ, ա-
մենակարող: Պարզ տրամաբա-
նությամբ քո տան պատերը քեզ
ավելի համարձակ ու ինքնավստահ
պիտի որ դարձնեին: Բայց հիմա
լրիվ հակառակն է:

ԴԱՎԻԹ - Հենց այս պատերն են ինձ
վախեցնում:

ԱՍՍԱ - Հո ուրվականներ չկա՞ն այս-
տեղ:

ԴԱՎԻԹ - Կա՞... այն էլ ինչ ուրվական...
վայ չէ, ես ի՞նչ եմ զառանցում:

Դավիթը դժգոհ հայացքով նա-
յում է սկահակին, որի կողքին
հայտնված Սերին ձեռքով ող-
ջույնի նշան ու խորանանկարար
աչքով է անում: Աննայի համար
Սերին անտեսանելի է: Դավիթը
հայացքը սկահակից արագ
փախցնելով՝ գրկում է Աննային:

ԴԱՎԻԹ - Հիմա կիսմենք այն առիթով,
որ տուն եկար: Ի՞նչ ես խմելու:

ԱՍՍԱ - Գինի:

Դավիթը շրջվելով, դեմքի դժգոհ
արտահայտությամբ գինի է
լցնում: Աննան մտագրադ նայում

է նրան, հետո կտրուկ հայացքն ուղղում է սկահակին՝ կարծես նրանում փնտրելով ինչ-որ բացատրություն: Դավիթը մոտենալով հրամցնում է գիճին, խնում են, համբուրվում են:

ԱՍՍԱ - Բնակարանդ շատ սիրուն է, ուղղակի մի քիչ շտկելու բաներ կան:

ԴԱՎԻԹ - Տանտիրուիին դու ես, արա, ինչ ուզում ես:

ԱՍՍԱ - Հիմա՞, թե՞ Զազսից հետո:

ԴԱՎԻԹ - Հո 18 տարեկան չե՞նք, որ ձևականությունների ետևից ընկնենք: Առաջարկությունս ընդունել ես, եկել ես իմ տուն, ուրեմն սա նաև քո տունն է... Գիշերը կմնա՞ս:

ԱՍՍԱ - (սեթնեթանքով): Կտեսնենք...

Գիճի են խմում, համբուրվում են:

ԱՍՍԱ - Լա՞վ, իիմա մի քիչ տանտիկինություն անենք:

ԴԱՎԻԹ - Տան մաքրությա՞մբ ես զբաղվելու: Ավել-մավել թերե՞մ:

ԱՍՍԱ - Աստված մի արասց... Միթե դու մտածո՞ւմ ես, որ մաքրամոլ եմ: Վայ, մի զավեշտալի պատմություն հիշեցի. ուրեմն մորաքրոջ տղայի մոտ մի աղջկա համար էին բարեխսուում: Գովեցին, գովեցին, վերջում էլ ավելացրին, որ այնքան մաքրասեր է, որ ավելը ձեռքից ցած չի օցում: Վառ երևակայությամբ եղբայրս էլ անմիջապես պատկերացրեց իրեն, նորաթուս կնոջն ու ավելը ամուսնական մահծում և խուժապահար փախավ: Միանգամից զգուշացնում եմ՝ ես այդպիսին չեմ: Իմ փոխարեն ուրիշները մաքրություն կանեն:

ԴԱՎԻԹ - Բայց գոնե մեկ-մեկ ինձ սկերակրե՞ս:

ԱՍՍԱ - Այդ հարցում հանգիստ եղիր:

Ինչ-ինչ, բայց խոհանոցն իմ տարերքն է: Հայրս միշտ ասում էր, որ իզուր եմ համալսարանում ինչ-որ մեկի տեղը զբաղեցրել բարձրակարգ խոհարար դառնալու փոխարեն:

ԴԱՎԻԹ - Ես էլ համադամասեր եմ և կզնահատեմ քո խոհարարական ունակությունները: Տեսնում ես՝ ինչքան իրար փոխլրացնող հատկանիշներ ունենք: Արի այդ առիթով էլ խմենք:

ԽՄՈՒՄ ԵՆ, ՀԱՄԲՈՒՐՎՈՒՄ ԵՆ:

ԱՍՍԱ - (գրկից դուրս սողալով): Թույլ տուր մի քիչ տնով զբաղվեմ... շատ քիչ... աննշան...

ԴԱՎԻԹ - Արա՛, ինչ ուզում ես տան հետ էլ, ինձ հետ էլ...

Աննան պարային քայլերով մոտենում է սկահակին և ձեռքերը մեկնում է այն վերցնելու: Բայց դեռ սկահակին չկպածնարսափահար շրջվում է Դավիթի կատաղի բղավոցից:

ԴԱՎԻԹ - Չեռք չտա՞ս:

Լույսը խամրում է: Աննան ապշահար է, Դավիթը՝ շփոթված, լարված: Աննայի թիկունքում, սկահակի մոտ հայտնվում է նեղացած, զայրացած Սերին:

ԱՍՍԱ - Ի՞նչ... դու... Քեզ ինչ եղավ:

ԴԱՎԻԹ - (Մրթմրթում է քթի տակ): Ո-ո-ոչինչ

ԱՍՍԱ - Ինձ նայիր, Դավիթ: Ի՞նչ պատահե՞ց:

ԴԱՎԻԹ - Ոչի՞նչ... ոչի՞նչ:

ԱՍՍԱ - Այ, հիմա դու ինձ վախեցնում ես: Ինչպե՞ս ես պատկերացնում մեր համատեղ կյանքը, եթե մի ապակու կտորի համար կարող ես այդպես գոռալ:

ԴԱՎԻԹ - Ներիր... Ների՛ր... բայց դա ապակի չէ...

ԱՍՍԱ - Իսկ ինչ է՝ մսից ու արյունից մա՞րդ, որ այդպես վախեցար:

ԴԱՎԻԹ - Դա... դա... ինչպե՞ս ասեմ... նա իմ կինն է:

ՄԵՐԻՆ ԳՈՒ ԺՎՈՒՄ Է:

ԱՍՍԱ - Ի՞նչ ասացիր: Ասածո ինչպես հասկանա՞մ:

ԴԱՎԻԹ - Մի նայիր ինձ այդպես: Հավատա՞ ես խելագար չեմ:

ԱՍՍԱ - Ես նման բան չասացի:

ԴԱՎԻԹ - Ավելի լավ է ասեիր, քան այդպես նայեիր:

ԱՍՍԱ - Չե՞ս կարծում, որ բացատրություն պետք է տաս:

ԴԱՎԻԹ - Գիտեմ: Բայց ամեն ինչ շատ բարդ է: Բո օգնությունն է ինձ պետք:

ԱՍՍԱ - Կօգնե՞մ... բայց ինչպե՞ս: Դու ինձ ոչինչ չես պատմել: Գիտեմ միայն, որ կինդ հինգ տարի առաջ անսպասելի հեռացել է քեզնից: Երբեք չեմ փորփորել ասեկուեներով ու բամբասանքներով լեցուն այդ պատմությունը: Անցյալին անդրադառնալ չեմ ուզում, բայց եթե կարող եմ օգնել՝ պատրաստ եմ քեզ լսել:

ԴԱՎԻԹ - Ըետաքրքիր է, քեզանից մեծ եմ տասը տարով, բայց քո կողքին հիմա ինձ կատարյալ մա-

նուկ եմ զգում: Կամակոր երեխայի նման ուզում եմ խաղ խաղանք՝ իբր դու ես ինձ ստիպում պատմել մի բան, ինչը ինքս եմ ուզում հայտնել րոպե առաջ: Ծիծաղելի է, չէ՞:

ԱՍՍԱ - Արդեն չէ... Ես հոգեվերլուծող չեմ, որ մասնագիտական հնարքներով հոգիդ բացեմ: Ես մանկապարտեզի դաստիարակ չեմ, որ չխոսկան երեխայի խոսեցնեմ: Ես կին եմ, ով ուզում է ամուսնանալ ու երշանիկ լինել: Իսկ դու՝ որվակա՞ն, ապակե կի՞ն... Երևի արդեն հասկանում ես, որ քո հոգեկան առողջությանն եմ կասկածում: Մի՞թե դժվար է խոսել և վերջակետ դնել կամ այդ խելացնորությանը, կամ մեր հարաբերություններին:

ԴԱՎԻԹ - Հեռանո՞ւմ ես:

ԱՍՍԱ - Իսկ դու ի՞նչ ես ուզում: Զգիտեմ, ինչ կա քո այս սկահակի մեջ, բայց այն արդեն մեր միջև է կանգնած: Կի՞նդ է մեր միջև կանգնած... Դու դեռ սիրում ես նրան:

ԴԱՎԻԹ - (մտքում): **Ում... Խենթի պես էի սիրահարվել տասնութամյա գեղեցկուհուն, ում հետ ծանոթացել էի ծովափին: Ինքնամերժման աստիճան եմ սիրել աղջկաս մորը, իմ 36-ամյա կնոջը: Հիմա նա քառասունմեկ տարեկան է: Նրան չեմ տեսել իինդ տարի, բայց նրա գարունն է աչքիս առաջ ու սրտիս մեջ: Ես նրան չեմ սիրում... Ես իմ սերն եմ սիրում: Նա իմ կյանքը հատվածների է բաժանել. առաջին քան տարին նրան եմ սպասել, երկրորդ քան տարին նրանով եմ ապրել,**

իսկ վերջին հինգ տարիները նրան հիշելով եմ ապրում: Ես իմ կյանքի երջանիկ հատվածն եմ սիրու, իսկ նրան... (Բարձրաձայն:) Ատում եմ...

ԱՆՍԱ - Իրո՞ք... Երևի այդ ատելությունը չի թողնում, հա՞, որ տան մեջ նրա շունչը վերացնես: Նրա դրած իրերի տեղու անգամ չես ուզում փոխել... Հինգ տարվա մեջ գոնե մի անգամ այս սկահակը լվացել եք:

ԴԱՎԻԹ - Հեգնանքը տեղին չէ: Չե՞ս կարող հասկանալ, թե ինչքան դժվար է ինձ համար:

ԱՆՍԱ - Ի՞նչն է դժվար... մոռանալ կնոջը, ով քեզ լքե՞լ է:

ԴԱՎԻԹ - Չէ-է... չէ՛... դա չի...

ԱՆՍԱ - Իսկ ի՞նչը: Ասա՛:

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչ ասեմ... Ես ինքս չեմ հասկանում նրա հանդեպ ունեցած զգացմունքներս:

ԱՆՍԱ - Երբ կհասկանաս, այն ժամանակ էլ կխոսենք: (*Կտրուկ շրջվելով ուղղվում է դեպի մուտքի դուռը:*)

Դավիթը հայացքով հետևում է նրան ոչ այն է՝ չարացած, ոչ այն է՝ սրտնեղած: Մերին իրճվում է: Դոներին չհասած՝ Աննան շրջվում է և նույն արագ քայլերով մոտենալով սկահակին՝ ատելությամբ խսում է:

ԱՆՍԱ - Ուրեմն դո՞ւ ես իմ մրցակցուի հին, հա՞ մեռած ապակու կտոր: Եվ դու կարծում ես, որ հեշտ ու հանգիստ քեզ կզիշեմ մեկին, ում հետ ուզում եմ ամուսնանա՞լ: Ախր, քեզ ոչնչացնելն այնքան հեշտ է, որ նույնիսկ հաղթանակի վայելք չեմ զգա: Հիմա դու վերջնականապես

կանհետանաս... (Դավիթին.) Իսկ դու դու վկան կլինես:

Դավիթը կարկամած նրան է հետևում: Աննան երկու ձեռքով վերցնում է սկահակը, բարձրացնում է վեր, բայց անմիջապես մտքափոխվելով՝ սկահակը զգվաճրով իրենից հեռու պահած մոտենում է բաց պատուհանին:

ԱՆՍԱ - Նրա փշուրներն անգամ տան մեջ չեմ թողնի: (Դավիթին.) Վերցին անգամ նրան նայի՛ր:

Ակնդեմ նայելով Դավիթի աչքերին և ոչ մի դիմադրության չհանդիպելով՝ Աննան պարզապես հեռացնում է ձեռքերը սկահակից: Վայրկյան անց դրսից լսվում է ջարդված ապակու ձայնը և Մերիի աղեկտուր ճիշը: Սարսափահար Դավիթը փակում է ականջները:

Պատկեր 2

Մոայլ լուսավորություն: Աննան կանգնած է ափերով աչքերը փակած, Դավիթը՝ ականջները... Երկուսն էլ հեռացնում են ափերը, նայում են իրար աչքերի մեջ:

ԱՆՍԱ - Ներիր ինձ, ինդրում եմ: Ես չի ուզում քեզ ցավ պատճառել: Բայց և չի կարող քո հիմարությանը զի գնալ: Հասկանում ես, դունց մոտենալիս մտածում էի, թե ինձ ու մտերիմներիս ինչպես այետք է բացատրեմ մեր բաժանումը: Հո չէի ասելու, որ տանով եմ տվել ինչ-որ ապակե մրցակցուին: Ախր ծիծաղելի է: Բայց հիմա այնպիսի զգացողություն է, ասես մարդ եմ սպանել:

ԴԱՎԻԹ - Դո՞ւ չէ, ես եմ սպանել... Եվ ոչ թե մարդու, այլ հուսալքությունից հորինված լեգենդ: Դու ոչնչացրիր կյանքս փշացրած մի իր...

ԱԼՍԱ - Հիմա ի՞նչ ես զգում:

ԴԱՎԻԹ - Ցավ ու հիասթավություն, որ չկարողացա հինգ տարվա ընթացքում վերցնել ու մի ակնթարթում այսպես ջարողութիշոր անել այս անիծյալ սկահակը: (*Մտքում:*)

Բայց ես չէի կարող, չէի ուզում աչքիցս հեռացնել նրա պատկերը:

ԱԼՍԱ - Ուզո՞ւմ ես խոսենք:

ԴԱՎԻԹ - Երևի: Օգնիր ինձ ազատվել այդ կայտոն պատկերներից:

ԱԼՍԱ - Զգիտեմ, ինչ նկատի ունես, բայց ասա, խնդրում եմ, ի՞նչ գաղտնիք կա այդ սկահակի մեջ:

ԴԱՎԻԹ - (*Մտազրադ դադարից հետո:*) Սա նրա գնած վերջին իրն էր, որտեղ խտացել էր նրա շունչն ու հոգին: Փախուստի նախորդ օրը նա տուն բերեց, դրեց հենց այս տեղում և զգուշացրեց՝ «Կյանքում տեղը չփոխես: Հենց տեղափոխես՝ ինձ կկորցնես»: Անշուշտ, նրա խոսքը րը լուրջ չընդունեցի, ինչպես և շատ ուրիշ ասածները: Բայց, բառացիորեն, հաջորդ օրվանից նրանց մոգական իմաստ վերագրեցի ու փորձեցի նրանցում գտնել բանալին:

ԱԼՍԱ - Գտա՞՞ր:

ԴԱՎԻԹ - Հիանալի տեսնում ես, որ ո՞չ:

ԱԼՍԱ - Եվ դեռ ինչքան պիտի փնտրես: Նա իրենն ասել ու գնացել է... դու ևս բաց թող նրան:

ԴԱՎԻԹ - Չե՞մ կարող:

ԱԼՍԱ - Հետո էլ ասում ես՝ չեմ սիրում:

ԴԱՎԻԹ - Դա արդեն սեր չէ, Աննա... Ես նրան մի բան պիտի ասեմ:

ԱԼՍԱ - Ի՞նչ:

ԴԱՎԻԹ - Որ ատում եմ իրեն, կյանքում չեմ ների ու ետ չեմ ընդունի:

ԱԼՍԱ - Դու իրոք որ հիվադ ես, սիրելի՞ս: Ախր, նա թքած ունի և քո, և քո խոսքերի վրա: Ո՞նց չես հասկանում, որ վաղուց արդեն դու նրա կյանքում չկաս... Ու եթե անկեղծ լինեմ կասկածում եմ, որ երբսէ եղել ես:

ԴԱՎԻԹ - Դու չե՞ս հասկանում, թե ինչքան կարևոր է, որ նա այդ խոսքերն ինձանից լսի:

ԱԼՍԱ - Իսկ դա ինչ կփոխի՞:

ԴԱՎԻԹ - Վերջապես ես կիանգստանամ: Ինքս պետք է դնեմ մեր հարաբերությունների վերջակետը, ապտակի պես երեսին պիտի շրիկացնեմ իմ կարծիքն իր մասին:

ԱԼՍԱ - Այ քեզ մղձավանց: Հինգ տարի տանջվել-տառապել ինչ-որ չասված բառերի պատճառով: Լսիր, թանկագինս, այդ ֆիլմերում ու գրքերում են հերոսները ծիշտ պահին ասում անհրաժեշտ բառերը: Իսկ մենք՝ սովորական մահկանացուներս, ողջ կյանքում մեր մեջ քարշ ենք տալիս չասված բառերի մեջյալ բեռը: Ու հենց մեզանից է կախված՝ կտանջի այն մեզ, թե կիանենք ու դուրս կշպրտենք մեր մեջից:

ԴԱՎԻԹ - Կշպրտեի երեսին, եթե նա հայտնվի...

ԱԼՍԱ - (*Նյարդային կարեկցանքով:*) Սկահակի մեջից պիտի հայտնվի՞:

ԴԱՎԻԹ - Որպեսզի ինձ հասկանաս, քեզ պիտի պատմեմ ողջ կյանքս, որտեղ անքակտելի կապերով իրար են միաձուված իրականն ու երևակայականը, սերն ու ատելությունը:

ԱԼՍԱ - Դե, պատմի՞ր: Չնայած արդեն վստահ չեմ, որ քեզ հոգեբոյց չի անհրաժեշտ:

ԴԱՎԻԹ - Գոնք հոգեբան առաջարկեիր... թե չէ միանգամից՝ հոգեբոյց: Դու երբեք ներքին կորիվ չես ունեցե՞լ:

ԱԼՍԱ - Այ, իենց իիմա տանջվում եմ՝ դուռը շրխկացնեմ ու իեռանամ քեզնից ու քո հալյուցինացիաներից, թե՞ շարունակենք այս փոխադարձ կտտանքը:

ԴԱՎԻԹ - (չարությամբ): Կանացի հետաքրքրասիրությունուն չի թողնում իեռանալ:

ԱԼՍԱ - Դա էլ կա, եթե շատ ես ուզում... իրականում օգնել եմ ուզում քեզ:

ԴԱՎԻԹ - Խղճո՞ւմ ես ինձ: Ձո խղճահարությունն ինձ պետք չէ: Կարող ես դուռը ետսիցդ փակել, եթե միայն հետաքրքրասիրությունն ու խղճահարությունն են քեզ պահում:

ԱԼՍԱ - (դադարից հետո): Ի տարբերություն քեզ, առանց երկար-բարակ ծամճմելու կասեմ իմ մտքերն ու զգացողությունները, որոնցից բխում է քեզ օգնելու ցանկությունս: Այս ամենն ինձ ստիպեց հստակեցնել քո նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքս... Մինչ այս պահը մտածում էի, որ դու ինձ պարզապես դուր ես գալիս և հարմար թեկ-

նածու ես վաղեմի ամուսնալուծությունից հետո կյանքս նորից դասավորելու համար: Բայց իիմա հասկացա, որ դու արդեն շատ թանկ մարդ ես դարձել իմ կյանքում:

Զարմացած, ոգևորված Դավիթն ուզում է գրկել նրան:

ԱԼՍԱ - Մի՛ խանգարի, թող խոսեմ: Ես այն տարիքում չեմ, որ տուրք տամ առաջին պողքելումներին, որոնք սովորաբար ամենից ազնիվն են, ինչպես ասել է մի իին իմաստուն, բայց և ամենից սխալն են, ինչպես ցոյց են տալիս հետագա զարգացումները: Առաջին պողքելումս էր իեռանալ ու ջնջել քեզ իմ կյանքից: Բայց ես չեմ ուզում կրկնել իին սխալս:

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչ սխալ:

ԱԼՍԱ - Զկշռադատված արարքների սխալը: Ամուսնալուծությունից հետո, երբ անցավ վիրավորանքով ու չարությամբ լցված առաջին շրջանը, ես հանկարծ գիտակցեցի, որ ամուսնուս թերություններն այքան էլ սարսափելի ու աններելի չէին, ինչպես ընկալում էի դրանք ամուսնության շրջանում: Մի գեղեցիկ օր ինձ բռնացրի նրանում, որ այլ տղամարդկանց արարքներին կարող եմ մատների արանքով նայել ու հանգիստ ներել նրանց առավել վատթար արարքները, քան ամուսնուս դեպքում: Եվ սկսեցի ինձ մեղադրել, որ նրա նկատմամբ եղել եմ աններելի եսասեր, խստապահնջ ու անողոք: Չեմ կարող նոյնը քեզ հետ կրկնել:

ԴԱՎԻԹ - Ո՞վ ապահարզան պահանցեց:

ԱՆՍԱ - Ես... բայց հասցրեց նա: Ես այնպես ներկայացրի, իբր մեղքն իմն էր... և իրոք, այդպես էի կարծում միայնության երկար ու տանջալից տարիներին: Իսկ իրականում բաժանության պատճառն այն էր, որ նա դավաճանեց:

ԴԱՎԻԹ - Ո՞նց իմացար: Բոնացրե՞լ ես:

ԱՆՍԱ - Վաստ քողարկած չարախնդությամբ ընկերուիիս պատմեց, թե ինչպես երեք կանանց ներկայությամբ մի աղջիկ որպես գաղտնիք խոստովանել է, որ րոպեական թուլության տակ տրվել է ամուսնու և գերագույն հածովը է ստացել:

ԴԱՎԻԹ - Հետո Էլ ասում են, թե տղամարդիկ են անամոթ ցինիկներ: Ո՞վ է այդպիսի բաներ խոստովանում, եթե նպատակ չունի լուրջ տարածելու: Մի՛թե չհասկացար, որ գլխիդ խաղ են խաղում:

ԱՆՍԱ - Ես հիշության երրորդ ամսում էի ու շատ վատ էի տանում: Առօջին վայրեյաններին ես կարկամել էի պատմելու անողոք տոնից և մանրամասների մեջ չխորանալով տենդագին մտածում էի՝ ինչպես կարելի է հոյի կնոշն այդքան հածովյալ պատմել նրա ամուսնու դավաճանության մասին: Ես տանջվում էի, ինձ թվում էր, թե բոլորը ծիծաղում էին վրաս, և անարգված ինքնասիրությունս ներս ուտում էր... Սկանդալներ, հիստերիկաներ, ու երեխաս չծնվեց: Ես

չկարողացա ներել նրան չծնված երեխայիս համար և բաժանվեցի:

ԴԱՎԻԹ - Ազատվեցի՞ր երեխայից:

ԱՆՍԱ - Համարյա: Թունավոր հիշություն էի տանում, հազար բանի պիտի հետևեի, իսկ ես ոչինչ չէի անում... չէի ուզում դավաճանին երեխա պարզեցի: Մտքերս փոխանցվեցին խեղճ սաղմիկիս, ու վիժում եղավ: Հետո, իհարկե, հասկացա մտքերիս ու արարքներիս հիմարությունն ու մակերսայնությունը: Հասկացա, որ ծակատագրի քննությունը թուլամորթաբար չհանձնեցի: Ողջ կյանքի համար դաս առա: Եվ իհմա այդ դասն ինձ հուշում է, որ քեզ պիտի լսեմ:

ԴԱՎԻԹ - Զարմացրիր ինձ: Դու միշտ այնքան կենսուրախ ու ինքնավստահ ես, որ չէի կարող ենթադրել անգամ, որ զնողուակ ես խոր ապրումների: Այնքան ծաղրալից ու ինքանաբավ ես, որ երկար ժամանակ չէի համարձակվում սիրահետել քեզ:

ԱՆՍԱ - Իսկ ես արդեն հոգնել էի աչքով-ունքով անելուց: Կարծում էի, երբեք չես հասկանա:

Աստիճանաբար լուսավորությունը պայծառանում է, իսկ լարվածությունը՝ նվազում: Փոքր-ինչ քերևացած Դավիթը զինի է լցնում, մատուցում Աննային, զրկում է:

ԴԱՎԻԹ - Լինում են, չէ՞ երջանիկ զույգեր, որոնք հենց առաջին փորձից ամեն ինչ ծիշտ են անում: Չեմ կարծում, թե պատճառը միայն մեծ

սերն է, որովհետև գժի պես էի սիրում կնոջս... Կներես անկեղծության համար, ուղղակի որոշեցի, որ այլս ոչինչ քեզանից չեմ թաքցնելու:

ԱՆՍԱ - Աա-յո՞՛: Երկուսիս համար էլ դժվար է լինելու: Բայց պետք է անցյալը քամենք, հանենք մեջներիցս ու առաջ շարժվենք: Իսկ նա՞...

ԴԱՎԻԹ - Նա՝ ի՞նչ...

ԱՆՍԱ - Միրում էր քեզ նույբա՞ն:

ԴԱՎԻԹ - Արդեն գիտեմ, որ նա ինձ երբեք չի սիրել: Պարզապես թույլ էր տալիս սիրել իրեն, քանի դեռ իրեն պետք էր:

ԱՆՍԱ - Ինչպե՞ս հեռացավ:

ԴԱՎԻԹ - Դավաճանաբար... Ապրիլն էր: Ծատ անսպասելի, համենայնդեպս, ինձ համար, աղջիկս ամուսնացավ: Տանյոթ տարեկան էր: Կապվեց ինչ-որ մեծահարուստ արարի հետ և առանց երկար-բարակ մտածելու հեռացավ երկրից նրա հետ: Իսկ ապրիլի քսանը ինչ-որ անհասկանալի օր էր...

Պատկեր 3

Էկրանին գրվում է «Հինգ տարի առաջ...» կամ էլ ուրվականային հագուստով մեկը ցուցանակ է տանում քեմով՝ «Հինգ տարի առաջ...»:

Մեծ լանջաբացվածքով բլուզով Սերին գնումներն է բացում: Բացում է սկահակը, այստեղ-այնտեղ է դմում՝ որոշելու համար տեսը: Չկողմնորշվելով՝ քողմում

է իիշյալ անհարմար տեղում: Խոսում է հեռախոսով, զգրոցներից ինչ-որ իրեր է վերցնում, տանում կողքի սենյակ, ետ գալիս:

ՄԵՐԻ - (հեռախոսով): Ինչպես որ պայմանավորվել ենք... Քանի դեռ չի եկել, նայեմ՝ ամեն ինչն եմ վերցրել: Իրար մի անցիր, ես հո հիմար չեմ, որ տնից ծամպրուկներով դուրս գամ... նոր գգեստներ ինքդ կգնես: Կարևորը՝ մուշտակներս ու զարդերս երեկ մոտդ տարանք: Չէ՛, չէ... Ինչի՞ց ես վախենում: Մի ամբողջ տարի ոչինչ չի կասկածել, հիմա՞ պիտի կասկածի... Վայ, մի՛ կոկոա: Երկրորդ գծով զանգ կա... Հետո էլի կխոսենք: (Պատասխանում է զանգին:) Հա, մամա՞ լավ եմ: Ի՞նչ է պատահել... Լավ էլի, մա՞մա, կնծիոներ արդեն ես էլ ունեմ, ախր, քո տարիքում դրանք անխուսափելի են... Դու հիանալի տեսք ունես, ինչի՞ն են պետք էր բոտքաները... Չեմ ուզում, ես առանց դրա էլ եմ տղամարդկանց դուր գալիս... Համաձայն եմ, հայրիկի մահից շատ տարիներ են անցել, ու ես բնավ դեմ չեմ, որ կողքիդ ինչ-որ մեկը լինի... Հա, բայց իո կարևակեր չե՞ն ուզում... Չէ, մամա, չեմ ասում, որ դարն անցած թիջուկ գտնես ու միայն հիվանդությունների մասին գրուցեք, բայց դե ծիծառելի ևս չպետք է լինել... Վայ, ինչ ուզում ես արա: Չեմ կարող հետդ բժշկի գալ... Հա՛, շատ զբաղված եմ... շատ կարևոր գործեր ունեմ... հետո կիմանաս: Լավ, ցտեսություն:

Լսափողը վայր դնելով՝ թերևացած հոգոց է հանում:

ՄԵՐԻ - Ի՞նչ անդադար կին է: Թոռնիկն է արդեն ամուսնացել, իսկ նրան դեռ թվում է, թե ինքն է մարդու տալու օրիորդ: Վայ, մամա... Լավ, կարծես թե ամեն ինչ հավաքել եմ: Էս մի երեկոն մնաց, սա էլ անցնի, ու վերջ, ազատ եմ: Տեր Աստված, տեսնես ծիշտ քայլ եմ անում: Վերջ, վերջ, ոչ մի կասկած ու երկմտանք... Ինչ որոշել եմ՝ այն էլ կանեմ...

Ժամեր ամց բացվող դրան ճայն: Խոր շունչ քաշելով, Մերին աշխատում է սովորական դեմք ընդունել: Ներս է մտնում Դավիթը ծաղկի մեծ զամբյուրով և փաթեթներով:

ԴԱՎԻԹ - Բարև, սիրելիս:

ՄԵՐԻ - Ծաղիկներն ի՞նչ առիթով են:

ԴԱՎԻԹ - Չե՞ս հիշում, այսօր ինչ օր է:

ՄԵՐԻ - (լարված): Չէ՞-է:

ԴԱՎԻԹ - Դե, հիշի՞ր... ախր, հրաշք օր էր...

ՄԵՐԻ - Վայ, մի՛ տանջիր, Դավիթ:

Միայն դու ես ամեն ինչ մանրամասներով հիշում:

ԴԱՎԻԹ - Իհարկե, հիշում եմ: Չէ՞ որ դու իմ կյանքն ես, իմ օդը, իմ...

ՄԵՐԻ - Բավական է: Գոնե մեկ-մեկ չե՞ս մտածում, որ քո այդ մեղրասիրուց շնչահեղձ կարելի է լինել:

ԴԱՎԻԹ - Առանց իմ սիրո դու շնչահեղձ կլինես:

ՄԵՐԻ - Լավ, ասա տեսնեմ, ի՞նչ հիշարժան բան է եղել այսօր:

ԴԱՎԻԹ - Չե՞ս հիշում մեր հոռմեական արձակուրդը:

ՄԵՐԻ - Այս հա, հիշեցի:

ԴԱՎԻԹ - Հիշո՞ւմ ես, ես այնտեղ խոստացա, որ ամեն տարի սիրելու եմ քեզ ավելի ու ավելի շատ: Հինգ տարի է անցել, և ես կրկին նույնն եմ խոստանում...

ՄԵՐԻ - Ծաղիկները տո՛ր:

ԴԱՎԻԹ - Ուրախ չե՞ս: Ուրիշ կանայք ողջ կյանքում են երազում այսպիսի խոսքեր լսել:

ՄԵՐԻ - (Հիոթմունքից չարացած): Իմ չափ լսեին, նրանք էլ կզզկեին: Հազար անգամ խնդրել եմ՝ քիչ խոսիր սիրուդ մասին: Ամեն երկրորդ բառդ դա է:

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչն է քեզ այսպես նյարդայնացնում:

ՄԵՐԻ - (Մտածելով իր պլանների մասին՝ սեթեթանքով): Որ կանգնած ես հանց փաթեթառատ քարե ծաղիկ... սիրելիս: Տո՛ր վերջապես այդ ծաղիկները: Ափսոս, նոր սկահակի մեջ չեն տեղավորվի: Տես՝ ինչ սիրուն սկահակ եմ գնել:

ԴԱՎԻԹ - Հա... կնոջ նման է: Ես պատվիրել եմ խտալական դելիկատեսները, որ քեզ շատ էին դուր եկել: (Բացելով փաթեթները:) Տես՝ պրոշուտո, բրազենուա, մասկարպոնե, սա էլ հաց՝ չիաբատա, համով տիրամիսու, գինի... Արի նստենք, հիշենք էն հրաշք օրերը:

ՄԵՐԻ - (հակասական զգացմունքներով): Ի՞նչ ուշադիր ես դու: Հիմա սիրուն սեղան կսարքեմ: Զամբյուղն այստեղ կդնենք: Իսկ սկահակը թող հենց այստեղ էլ մնա: (Մերին գրկում է սկահակը և կիսարաց կուրծքը ամուր հպելով՝ համբուրում

է այն՝ կարմիր շրթներկի վառ հետք թողնելով: Հիշիր՝ այս սկահակը ես եմ, երբեք նրանից չքաժանվես: Ու երբեք տեղը չփոխես: Հենց փոխես՝ կկորցնես ինձ:

Գայքակղված Դավիթը մոտենում է նրան, փորձում է գրկել, բայց Մերին դուրս է սահում նրա զրկից, սկսում են միասին սեղանը սպասքադրել:

ԴԱՎԻԹ - Արդեն սիրում եմ սույն սկահակը, եթե քեզ այդքան դուր է գալիս:

ՄԵՐԻ - Օպաա... մնում է ինձ դավաճանես նրա հետ:

ԴԱՎԻԹ - Նման մտադրությամբ կարող էիր փշովի տիկնիկ գնել:

ՄԵՐԻ - Եվ նա կփոխարինե՞ր ինձ:

ԴԱՎԻԹ - Վայ, Մերի... Բառացիորեն մի րոպե առաջ դժգոհում էիր, իսկ հիմա ի՞նքդ ես դրդում: Հետաքրքիր է իմանալ՝ դու գոնե հասկանո՞ւմ ես քո մտքերի ընթացքը: Անձամբ ես վաղուց եմ դադարել նրանցում տրամաբանության փնտորել:

ՄԵՐԻ - Ես հիանալի հասկանում եմ և իմ մտքերը, և բնագրները, որքան էլ որ նրանք քեզ անտրամարանական թվան: Դու ինձ երբեք չե՞ս հասկացել: Քեզ միշտ թվացել է, թե քո ցուցադրական սերը կարող է ծածկել կնոջն անհրաժեշտ մնացած բոլոր զգացմունքները:

ԴԱՎԻԹ - Քեզ չե՞մ հարգել: Չե՞մ գնահատել... Գիտես, վերջերս դու շատ ես փոխվել, շատ նյարդային ես դարձել, ինչն ինձ ստիպում է խորապես վերլուծել մեր փոխհարա-

բերությունները: Ամենասկզբում կարծում էի, թե դու ինձ սիրում ես նույնքան, որքան ես՝ քեզ: Հետո հասկացա, որ ես եմ ավելի շատ սիրում: Իսկ վերջերս պարզորոշ գիտակցեցի, որ դու ինձ չես սիրում... Երբեմն նույնիսկ թվում է, թե ատում ես ինձ: Ուզածդ ի՞նչ է...

ՄԵՐԻ - (վեծից խուսափելով): Դե, մի փչացրու մեր իտալական ընթրիքը: Տեսնում ես, չէ՞ մի լավ բան ես նախաձեռնում, բայց նորից սկսում ես սիրու մասին քո անվերջ պարզաբանումները: Բո շատախոսությունն է ինձ նյարդայնացնում... ուզում ես ամեն ինչի համար բացատրություն ստանալ... Լավ, արի նստենք, ամեն ինչ պատրաստ է:

ԴԱՎԻԹ - Իսկ դու միշտ խուսափում ես բացատրություններից: Դու չես ուզում...

Դռան զանգ: Զարմացած իրար են նայում:

ՄԵՐԻ - Ինչ-որ մեկին սպասո՞ւմ ես:

ԴԱՎԻԹ - Չէ՞: Ես կրացեմ:

Զայներ նախարարից:

ԴԱՎԻԹ - Ստեփան: Այ քեզ անակնկալ:

ՄԵՐԻ քարացած լսում է:

ՍՏԵՓԱՆ - Ուզում էի քեզ տեսնել: Միշտ ուզում էի վերադարձնել քո Պիկասոյի ալբոմը, ահա այսօր բերեցի:

ԴԱՎԻԹ - Ներս արի... արի՛: Ծնորհակալ եմ, որ բերեցիր ալբոմը, ծիշտն ասած, վաղուց էի խաչ քաշել վրան: Մենք էլ ինց նոր պատրաստվում

Էինք ընթրելու: Մերի, տես, ով է եկել: Հիմա սպասք կավելացնեմ: Չնայած, ոնց որ թե արդեն լավ խմած ես:

ՍՏԵՓԱՆ - Բարե, Մերի:

ՄԵՐԻ - Ողջովու: (*Դավիթի խոհանոց գնալուն պես կատաղի շնչոցով:*)
Լրիվ գժվե՞լ ես: Ինչի՞ ես եկել:

ՍՏԵՓԱՆ - (*շնչոցով*): Ահա, ալբումն եմ բերել... թանկ է ախր...

ՄԵՐԻ - Ի՞նչ ես հիմարություններ դրւու տալիս: Նշա համար ես այս ալբոմից միլիոն անգամ թանկ եմ: Ինձ ալբոմո՞վ ես փոխանակում: Հենց հիմա պիտի հիշեի՞ր դրա մասին:

ՍՏԵՓԱՆ - Արի չփախչենք, հա՞...
Մեր կողմից դա խոզություն է...:

ՄԵՐԻ - Այ, հիմա դու ես խսկական հարբած խոզը: Երեք ամիս պատրաստվում ենք, խիղճդ հիմա՞ արթնացավ: Ըեռացի՞ր, քանի դեռ ամեն ինչ չես փշացրել... Գալիս է: (*Բարձրաձայն:*) Ծնորհակալություն, ամեն բան կարգին է:

ԴԱՎԻԹ - Դե, եկեք նստենք:

ՍՏԵՓԱՆ - (*շիռված*): Ի՞նչ գեղեցիկ սկահակ է:

ԴԱՎԻԹ - Պատկերացնո՞ւմ ես, Մերին ասում է, որ իր հոգին այս սկահակի մեջ է և ես նրան պետք է պաշտեմ:

ՄԵՐԻ - Դավիթ, չե՞ս կարծում, որ դա միայն մեր սկահակն է, մեր հիշարժան օրը և միայն երկուսով մենք պետք է...

ԴԱՎԻԹ - Գժվեցի՞ր: Քանի տարի մարդուն չենք տեսել, իսկ դու նրան դո՞ւն ես ցոյց տալիս:

ՍՏԵՓԱՆ - Հա, հա... ես երևի գնամ: Զիշացնեմ ձեր երեկոն:

ՄԵՐԻ - Այո, Ստեփան, լավություն արա...

ԴԱՎԻԹ - Լոյիր... ախր, հիանալի զուգադիպություն ստացվեց: Չե՞ս հիշում, որ Ստեփանն էր կազմակերպել մեր հտալական ծամփորդությունը: Այնպես որ, ինքն էլ մասնակցություն ունի այսօրվա հուշերին:

ՄԵՐԻ - (*չարությամբ*): Ինքը մեր կյանքում շատ բաներում մասնակցություն ունի:

ԴԱՎԻԹ - Առանց չարության, սիրելիս... Ախր, դու միշտ էլ հյուրեր սիրել ես: Ներիր նրան, Ստեփան:

ՍՏԵՓԱՆ - Ես, անշուշտ, ներում եմ, բայց կասկածում եմ, որ նա ինձ կների:

ՄԵՐԻ շփորված է: Լսվում է Դավիթի հեռախոսի ճայնը:

ԴԱՎԻԹ - Ալո... բարի երեկո... Կներեք, կարևոր զանգ է: (*Խոսելով գնում է կողքի սենյակ:*)

ՄԵՐԻ հայացքով Ստեփանին հրամայում է հեռանալ:

ՄԵՐԻ - (*ցածրաձայն*): Դու, ինչ է, փոշմանե՞լ ես:

ՍՏԵՓԱՆ - (*ցածր*): Չեմ կարող, մեղք ենք ախր գործում: Արի ամեն ինչ թողնենք առաջվա նման:

ՄԵՐԻ - Երկերեսանի՞: Փախչելը մեղք է, բայց կոտոշներ դնելն ամոթ չի, հա՞:

ՍՏԵՓԱՆ - Մի՛ համեմատիր...

ՄԵՐԻ - Ի՞նչ տարբերություն: Մենք

վաղուց ենք նրան դավաճանում: Որոշիր՝ քեզ հետ թե առանց քեզ, միևնույն է, ես վաղը մեկնելու եմ: Բայց հաշվի առ, եթե հիմա ես կանգնես՝ այլս երբեք ինձ չես տեսնի:

ԱՏԵՓԱՆ - Ինձ ընտրության առաջ մի կանգնեցրու... գիտես, որ առանց քեզ ապրել չեմ կարող:

ՄԵՐԻ - Գալիս է: Լոիր ու քեզ սովորականի պես պահիր: Ու չհամարձակվես այլս խմել: Դե, տղաներ, չսկսնք ուտել:

ԴԱՎԻԹ - Այ, հիմա հասկանում եմ, իմ հյուրասեր տանտիկին:

**Տեղափորվում եմ սեղանի շուրջ,
իրար հյուրասիրում եմ:**

ԴԱՎԻԹ - Խմում ենք Մալվազիա Ներա... Մեծ դժվարությամբ գտա: Իտալիայում Մերին խենթանում էր այս գիտի համից: Առաջին բաժակը խմում ենք իմ չքնաղ աստվածուհու, իմ...

Դան զանգ:

ՄԵՐԻ - (սրտնեղած:) Հիմա ո՞վ է: Բացիր, խնդրում եմ:

ԴԱՎԻԹ - Առանց ինձ չխմեք: (Գնում է:)

ՄԵՐԻ - Գնա՛, խնդրում եմ, հեռացի՛:

ԱՏԵՓԱՆ - Ախր, ո՞նց հիմա միանգամից վեր կենամ ու գնամ: Կասկածելի կլինին, չ՞:

ՄԵՐԻ - Արագ մի բան մտածիր: (Ականջ դնելով նախասրահից եկող ծայներին:) Մայրս է... լավ է, որ երեքով չենք մնա: Բայց և վատ է, քանի որ նա, ի տարբերություն

Դավիթի, ամեն ինչ նկատում է: Ասա, որ կարևոր հանդիպման մասին ես մոռացել ու շտապ հեռացիր:

Ներս է մտնում Դավիթը զոքանցի հետ:

ԴԱՎԻԹ - Տեսեք, թե ով է բարեհածել մեզ մոտ:

ՄԵՐԻ - Մամա՞... այ քեզ անակնկալ:

ԱՄԱԼԻՒ - Օհ, ինչ նրբածաշակ սեղան է: Ինչպիսի սկահակ: Ինչ անհարմար տեղ եք դրել: Դուք է՞լ եք այստեղ, Ստեփան: Գնամ ձեռքերս լվանամ:

ԱՏԵՓԱՆ - Ուրախ եմ ձեզ տեսնել, բայց պիտի լքեմ ձեզ: Դավիթ, նոր զանգեցին, լրիվ մոռացել էի մի կարևոր հանդիպման մասին:

ԴԱՎԻԹ - Անպայման պիտի գնա՞ս:

ԱՏԵՓԱՆ - Ներիր, եղբայր... ամեն ինչի համար ների՛ր: Իրոք շատ կարևոր է գնալս, ապագայիս հարցն է լուծվում:

ԴԱՎԻԹ - Դե, եթե կյանքի հարց է, ինչ կարող եմ անել: Կուղեկցեմ քեզ:

ՄԵՐԻ - Դու մայրիկին գինի լցրու, ես կուղեկցեմ:

ԴԱՎԻԹ - Ինչպես կիրամայես, թագուիս: Նստիր, զոքանչ մայրիկ: Ինչ հյուրասիրեմ:

ԱՄԱԼԻՒ - Ամեն ինչ: Եվ գինի լցրու: Այսօր այնքան երջանիկ եմ:

ԴԱՎԻԹ - Իսկ ինչ է եղել:

ԱՄԱԼԻՒ - Թող ըմբոշխնեմ: Մերին կգա, միանգամից երկուսիդ կպատմեմ: Ինչ համեղ պրոշտուտոն է... մի կտոր էլ տուր:

ՄԵՐԻ - (գալիս է ուրախ ու թեթևացած): Մա՞մ, այնպիսի ախորժակով ես ուտում, ասես մի շաբաթ սոված ես մնացել:

ԱՄԱԼԻԱ - Դու իր լավ գիտես, թե ինչքան եմ սիրում նրբահամ խորտիկներ:

ԴԱՎԻԹ - Ամալիա, դու եկար այն պահին, երբ իմ աստվածուհու կենացն էի ուզում խմել... Բայց, Մերի, ամեն դեպքում ինձ թվաց, թե Ստեփանն ինչ-որ լուրջ բան էր ուզում ասել:

ՄԵՐԻ - Հարբածի լրջությունը ո՞րն է:

ԴԱՎԻԹ - Դու անտեղի խիստ էիր նրա հանդեպ... բայց նա մի տեսակ տարօրինակ էր... տեսնես ինչո՞ւ էր հենց այսօր եկել:

ԱՄԱԼԻԱ - Լավ է, որ էդ կնամոլը գնաց: Չեմ հավանում նրան: Ասում են՝ ինչ-որ մի անհայտ կոնց պատճառով նշանածից հեռացել է:

ՄԵՐԻ - Վերջ տվեք ծեր բարբասանքներին: Ի վերջո խմելո՞ւ ենք, թե պիտի անվերջ խոսենք:

ԴԱՎԻԹ - Ճիշտ ես ասում: Կենացդ, կյանքս, սերս...

ԱՄԱԼԻԱ - Օյ, Դավիթ, ինչքան ես նրան երես տալիս:

Խնմում եմ:

ԴԱՎԻԹ - Դե, զրբանչ, այսօրվա երջանկությանդ մասին պատմիր:

ՄԵՐԻ - Ի՞նչ երջանկություն:

ԱՄԱԼԻԱ - Հրաշալի գինի է: Փեսա ջան, մի հատ էլ լցոր և իմ դստրիկին կպատմեմ, թե ինչ ընթացք ստացավ այցելությունս բժշկի մոտ:

ՄԵՐԻ - (թեթևացած ծիծաղում է):

Կնծիոներդ վախեցան ու ինքնակամ անհետացա՞ն:

ԱՄԱԼԻԱ - Ո՛չ, օճոնկ, իին սիրուս հանդիպեցի, ու հորդ մասին հիշողություններն անհետացան:

ՄԵՐԻ - Դե, հայրիկի մասին դու վաղուց ես մոռացել:

ԱՄԱԼԻԱ - Հանգուցյալ հայրիկիդ, չմոռանան, աղջիկս:

ԴԱՎԻԹ - Մի՛ վիճեք... ինչ ծանր բնավորություն ունեք երկուսդ էլ: Ավելի լավ է, խմեք: Երկուսդ էլ խմիչքից դառնում եք բարի ու սիրալիր:

ԱՄԱԼԻԱ - Մերին ինչքա՞ն պիտի խմի, որ բարիանա: Մի՛ տակառն էլ չչ բավականցնի:

ՄԵՐԻ - Դու դեռ բարկացած ես, որ հետդ բժշկի չեկա՞:

ԱՄԱԼԻԱ - Ո՛չ, սիրելի՛ս, հակառակը, շատ ուրախ եմ, որ չեկար: Եթե գայիր, անմիջապես տաքսի էիր խցելու և ես չէի կարողանա փողոցում տեսնել նրան:

ԴԱՎԻԹ - Ո՞ւմ:

ԱՄԱԼԻԱ - Իմ իին սիրուն: Իսկ դուք գիտե՞ք, բալիկներս, ինչու են ասում, որ իին սերը չի ծերանում: Որովհետև ծերանում են մարդիկ, իսկ զգացմունքները պատանի են մնում: Եվ երբ հանդիպում են վաղուցվա հասակակից սիրահարները, միմյանց աչքերում նրանք տեսնում են իրենց մատղաշ սիրո պատկերը, ինչն իրենով ծածկում է ծերմակ մազերն ու կնծիոները: Երբ նրա աչքերին նայեցի՝ տեսա ինձ 17 տարեկանում: Դա այնքան սքանչելի էր:

ՄԵՐԻ - Դու 17 տարեկանո՞ւմ, թե՞ հանդիպում օր ծերության:

ԴԱՎԻԹ - Մերի, ինչ անտանելի ես այսօր: Թույլ տար մայրդ կիսվի իր ուրախությամբ:

ԱՄԱԼԻԱ - Նա միշտ է այդպիսին, ուղղակի դու չես նկատում: Եվ ընդհանրապես, դու շատ բան չես տեսնում, որովհետև ծածկել ես կնոջդ անձեռնմխելիության պատմութանով և այնքան բարձր ես տեղավորել, որ վեր է ամենայն քննարկում-բացատրություններից, առավել ևս՝ կասկածներից:

ՄԵՐԻ - Ի՞նչ կասկածներ... ինչի՞ մասին ես խոսում, մայրիկ: Դու, ինչ է, եկել ես մեզ կովեցնելու մտադրությամբ: Ուրեմն միայն նրա համար, որ հետդ բժշկի չեկա, պատրաստ ես անվանարկել աղջկադ:

ԱՄԱԼԻԱ - Իսկ դու ինչո՞ւ ես այդքան հիվանդագին արձագանքում: Միշտ էլ Դավիթին ասել եմ, որ քեզ հետ ավելի խիստ լինի... ոչ ոքի համար էլ դա գաղտնիք չէ:

ԴԱՎԻԹ - Գնամ թե դնեմ, քանի դուք իրար միս եք ուսում: (Գնում է:)

ՄԵՐԻ - Ինչո՞ւ ես եկել: Ուզում ես մեր երեկոն փշացնել:

ԱՄԱԼԻԱ - Իսկ դու ինչո՞ւ ես այդքան լարված: Եվ ի՞նչ էր կորցրել ձեր տանն այդ սրիկան: Դու նրա հետ սիրավե՞ա ունես:

ՄԵՐԻ - Ինչի՞ց ենթադրեցիր:

ԱՄԱԼԻԱ - Միայն քո կոյս ամուսինը կարող է չնկատել ձեր բազմանշանակ հայացքները:

ՄԵՐԻ - Քեզ Շերլոկ Հոլմս մի երևակայիր, ոչ մի բան էլ չկա: Եվ վիճե-

լու տրամադրություն բացարձակ չունեմ: Ավելի լավ է հին սիրուդ մասին պատմիր, մա՞:

ԱՄԱԼԻԱ - Դուրս չես գալիս, աղջիկս: Այնպիսի զգացողություն է, ասես քո մի մասն ինչ-որ տեղ հեռուներում է, դու ստիպողաբար նրան մոտդ ես քարշ տալիս, բայց նա նորից հեռանում է: Ի՞նչ է քեզ հետ կատարվում, սիրելիս:

ՄԵՐԻ - (դադարից հետո): Ճիշտ ես, մամ, կեսս Մարիայի հետ է, հեռուներում: Ինչպես է նա հիմա, երջանիկ է արդյոք, ո՞ւմ հետ է կիսում ուրախությունն ու տխրությունը: Ի՞նչ արեցի ես, արդյոք մեծ սխալ չէ՞ր թույլ տալ նրան փախչել այդ, գրեթե անծանոթ, տղամարդու հետ: Անընդհատ նրա մասին եմ մտածում, մայրիկ:

ԱՄԱԼԻԱ - Իհարկե, սխալ ես արել, ահոելի սխալ, և քեզ երբեք չեմ ների դրա համար: Մինչև հիմա չեմ կարողանում հասկանալ՝ ինչո՞ւ նպաստեցիր այդ խարեւությանը, ինչո՞ւ մատղաշ երեխային հեռացրիր զնտանիքից և ինչո՞ւ խեղճ Դավիթից այդ ամենը գաղտնի պահեցիր: Այնպիսի տպավորություն է, որ վերջին ամիսներին քո բոլոր քայլերն ուղղված են ինչ-որ անբացատրելի նպատակի: Ի՞նչ ես ծրագրել:

ՄԵՐԻ - Նորի՞ց: Դավիթ, չե՞ս գալիս...

ԱՄԱԼԻԱ - Պարզ է, խոսել չես ուզում, բայց իմացիր, ես քեզ հետևում եմ... (Մտնում է Դավիթը: Ուրիշ սոնայնությամբ:)...այնպես որ, աղջիկս,

վաղը գնում ենք օյերա, այնուհետև ուստորանում կընթենք:

ԴԱՎԻԹ - Հետաքրիբի մասը բաց թողեցի, հա՞:

ԱՄԱԼԻԱ - Ոչ, թանկագինս, վաղը ես մեծ հածոյլով կպատմեմ մեր ընթրիքի մասին: Արդեն ուշ է, տաքսի կանչեք, խնդրում եմ:

ԴԱՎԻԹ - Իսկ թե՞յ:

ԱՄԱԼԻԱ - Կհասցնենք, մինչև մեքենան գա: Գիտես, Մերի, արդեն որոշել եմ վաղն ինչ եմ հագնելու: Հա, ի դեպ, այդ ի՞նչ կարևոր գործեր ունեիր:

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչ գործեր:

ՄԵՐԻ - Է՛հ... պարզապես ասացի:

ԱՄԱԼԻԱ - Պարզ է: Ինձ էիր գլխիցուադ անում:

ՄԵՐԻ - Վերջ տուր, մամ: Ասա՝ ինչ ես հագնելու:

ԱՄԱԼԻԱ - Հա՛... ախր հենց դրա համար եմ ծեզ մոտ եկել: Մի քանի օրով քո կզաքսի թիկնոցն ինձ տուր: Ինչո՞ւ զարմացար: Արդեն տաք է, դու էլ չես կրելու, իսկ ինձ տաքը դուր է զախս:

ՄԵՐԻ - (լարված): Չե՞մ կարող:

ԱՄԱԼԻԱ - Ափսոսն ես:

ՄԵՐԻ - Իհարկե ոչ:

ԴԱՎԻԹ - Մերի, ինչո՞ւ ես մորդ մերժում:

ՄԵՐԻ - Կներես, մամ, մոլշտակներս քիմմաքրման եմ հանձնել:

ԴԱՎԻԹ - Ե՞րբ:

ՄԵՐԻ - Բառացիորեն երեկ:

ԴԱՎԻԹ - Իսկ չե՞նք կարող վաղը ցերեկը վերցնել, Ամալիան էլ երեկոյան կհագնի:

ՄԵՐԻ - Զգիտեմ... լա՛վ... Վաղը կզանգեմ, կծշտեմ...

ԱՄԱԼԻԱ - Ոչ, պետք չէ: Անմիջապես քիմմաքրումից պետք չէ, նաֆտալինի հոտ կա: Իբր իմ նաֆտալինը բավական չէ... Ուրիշ բան կմտածեմ:

ՄԵՐԻ - (վերցնում է լսավորող, թերևացած): Տաքսին եկավ: Ուղեկցիր մայրիկին, Դավիթ: Այնքան ուրախ եմ, որ այսօր քեզ տեսա, մամ ջան: Ես քեզ շատ եմ սիրում: Քեզ լավ նայիր: Ցտեսություն:

ԱՄԱԼԻԱ - Ինչո՞ւ ես հուզվում, Մերի, պատերազմ իր չես ուղարկում, ընդամենը ժամադրության եմ գնալու ծերուկի հետ... ուզում էի ասել՝ իին սիրու հետ:

Ամալիան Դավիթի հետ հեռանում է:

ՄԵՐԻ - (սեղանը հավաքելով): Չեմ հավատում, որ անփորձանք պրծա: Նախ էտ վախսկոտը, հետո մայրիկն իր մոլշտակով: Հապա Դավիթը: Հենց այսօր պիտի հուշերի ջերմ երեկո կազմակերպե՞ր: Բայց ինչ հիմար կին եմ, որ հեռանում եմ նրա նման ամուսնուց: Բայց չե՞մ սիրում... այլևս չե՞մ սիրում նրան: Ինքն է մեղավոր, որ դադարել եմ սիրել: Ինքն իրենով է արել ողջ սերը, որ պետք է հավասարապես բաժանված լինի կնոջ ու տղամարդու միջև: Ինչո՞ւ չի հավատում ինձ, երբ արդեն երրորդ տարին է ասում եմ, որ հեռանալու եմ իրենից: Քանի անգամ եմ զգուշացրել, որ ինց Մարիան ամուսնանա՝ կլքեմ իրեն:

Չի հասկանում, որ ինձ բավարար չէ միայն սերն իմ նկատմամբ, ինքս եմ ուզում գգալ կրքի բոլոր դրսնորումները: Դե հա, Ստեփանին էլ ինքնամոռաց չեմ սիրում, բայց հիմա նա ինձ պետք է փախչելու համար... հազար ու մի մանր-մունք

գործեր կան, իո ես չեմ անելու: Իսկ գուցւ կվերադառնամ մի որոշ ժամանակից...

Բացվող դրան ճայնը: Հքեշտակային ժայռով Սերին նայում է Դավիթին:

Երկրորդ գործողություն

Պատկեր 4

Նույն սենյակը, հաջորդ երեկո: Դավիթը տուն է գալիս աշխատանքից:

ԴԱՎԻԹ - Մերի ՛... Մերի՛...

Նայում է սենյակներում: Զանգում է՝ «Քածանորդն անջատել է հեռախոսը կամ...»:

ԴԱՎԻԹ - Ո՞ր է կորել: Գուցե մոր հե՞տ է: (Զանգում է՝ «Քածանորդն անհասանելի է...»): Հա, հիշեցի, Ամալիան հիմա օպերայում պիտի լինի:

Մոտենում է սկահակին, շոյում է: Ժամացույցը ցույց է տալիս փոփոխվող ժամները: Անհանգիստ շրջում է, կցկոտը ինչ-ոք բաներ խոսում: Ավելի ու ավելի հաճախ է մոտենում սկահակին հակասական զգացմունքներով: Կեսգիշերին զանգում է Ամալիան:

ԱՄԱԼԻԱ - Որքան հածելի է տեսնել, թե իմ սիրելի փեսան ինչպես է անհանգստանում ինձ համար: Ըեռախոսս միացրեցի և տեսա հարյուր բաց թողնված զանգեր քեզանից: Հանգիստ եղիր, սիրելին, ես արդեն տան եմ և շատ երջանիկ եմ:

ԴԱՎԻԹ - Ուրախ եմ, Ամալիա:

ԱՄԱԼԻԱ - Բայց ինչո՞ւ այդքան տխուր ծայնով: Իսկ աղջիկս չի ուզում հետո խոսել: Դավիթ: Ալո՛... Դավիթ:

ԴԱՎԻԹ - Մերին չկա...

ԱՄԱԼԻԱ - Ինչպես թե՝ չկա: Ի՞նչ է պատահել նրան, Դավիթ:

ԴԱՎԻԹ - Աշխատանքից եկա՝ տանը չէր ու մինչև հիմա չկա: Զանգեցի բոլորին, ոչ ոք չի տեսել նրան: Հիվանդանոցներ զանգեցի... ոչ մի տեղ չկա: Զգիտեմ ի՞նչ անեմ... Ալո, Ամալիա...

ԱՄԱԼԻԱ - (լացով): Տե՛ր Աստված... աղջիկս... Ոստիկանություն զանգե՞լ ես:

ԴԱՎԻԹ - Ուզում էի հետդ խոսելուց հետո զանգել, մտածում էի, մի բան կիմանաս կամ կիուշես:

ԱՄԱԼԻԱ - Ոչինչ չգիտեմ... Դավիթ, հիշո՞ւմ ես, մի երկու տարի առաջ էլ երեք օրով անհետացավ:

ԴԱՎԻԹ - Դա ուրիշ էր: Երկտող էր թողել, որ ընկերուիիներով որոշել են մեկուսանալ բոլորից:

ԱՄԱԼԻԱ - Բայց երկտողը հաջորդ օրը գտար, չէ՞: Գուցե հիմա էլ նոյնն է անում: Սպասիր մինչև վաղը: Ստեփանին զանգել ես:

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչ Ստեփան:

ԱՄԱԼԻԱ - Քեզ տարօրինակ չթվա՞ց, որ նա երեկ այդքան խուժապահար փախավ:

ԴԱՎԻԹ - Դե, հա՛... բայց ի՞նչ կաա ունի դա Մերիի հետ:

ԱՄԱԼԻԱ - Ոչ մի... ուղղակի հիշեցի: Զանգիր նրան:

ԴԱՎԻԹ - Ինչ-որ բան գիտես, որ չե՞ս ուզում ինձ ասել:

ԱՄԱԼԻԱ - Չէ, Դավիթ, ոչինչ չգիտեմ: Պարզապես, ի տարբերություն քեզ, ամեն ինչի նայում եմ լայն բացված աչքերով:

ԴԱՎԻԹ - Խնդրում եմ, միայն թե չսկսես նորից խորհուրդներ տալ: Ստեփանի համար չգիտեմ, միայն գրասենյակինն է ինչ-որ տեղ գրված: Հիմա գիշեր է, զանգելն անհմաստ է... չնայած կփորձեմ:

ԱՄԱԼԻԱ - Աշխատիր հանգստանալ, Դավիթ... վատ լուրերը շուտ են տեղ հասնու:

ԴԱՎԻԹ - Կարծում ես՝ նրանք միասին են: Այսինքն՝ Մերին ինձ դավաճանո՞ւմ է:

ԱՄԱԼԻԱ - Դա դու պետք է իմանաս, այլ ոչ թե ես: Եվ ես նման բան չասցի:

ԴԱՎԻԹ - Ես կգմւեմ, մինչև նա տուն գա:

ԱՄԱԼԻԱ - Ուզո՞ւմ ես հիմա գամ ձեր տուն:

ԴԱՎԻԹ - Չէ, շնորհակալություն: Ցավում եմ, որ տրամադրությունդ փչացրեցի:

ԱՄԱԼԻԱ - Զանգիր, հենց նա գա, կամ մի բան իմանաս:

ԴԱՎԻԹ - Կզանգեմ: Բարի գիշեր: (*Հեռախոսն անջատելով:*) Տեսնես ի՞նչ էր ակնարկում: Մերին Ստեփանի հետ... Բացառված է: Ես կգմւեմ: Եթե հիմա ոստիկանություն զանգեմ լիակատար ծաղրանքի առարկա կրառնամ: Ի՞նչ պիտի անեն՝ ուրիշի անկողնում լիրը կնոցս պիտի՞ փնտրեն: (*Դիմում է սկահակին:*) Անառակ: Սա՞ էր իմ հավատարմության գինը: Ի՞նչ հիմարություններ եմ դրւու տալիս... կներենս, սիրելիս... Միայն թե տուն արի առողջ-անվնաս, մնացածը հետո կպարզենք: Մինչև լուս կսպասեմ...

Պայծառանալով ու խամքելով լուսը ցոյց է տալիս անցնող օրերը: Դավիթը տնից դրւու չի գալիս: Համբ ու հակասական տեսարաններ սկահակի մոտ: Ժամացույցից երևում է, որ անցել է մեկ շաբաթ:

Դուն անընդհատ զանգ: Հուզված ներս է մտնում Ամալիան:

ԱՄԱԼԻԱ - Դուն տակ նամակ կար: Բաց արա, արա՞գ, սիրտս զգում է, որ Մերիից է: Դե, բացիր:

ԴԱՎԻԹ - Որտե՞ղ էր նամակը:

ԱՄԱԼԻԱ - Ասացի արդեն՝ դրան տակ: Վախենո՞ւմ ես բացել:

ԴԱՎԻԹ - Վախենում եմ կարդալ այն, ինչ մտածում եմ:

ԱՄԱԼԻԱ - Տուր ինձ:

ԴԱՎԻԹ - Չէ, ես ինքս: (*Բացում է, կարդում է, դեն է նետում և ատելությամբ նայում է սկահակին:*)

**Ամալիան գետնից բարձրացնում
է և բարձրածայն կարդում է:**

ԱՄԱԼԻԱ - «Ես հեռանում եմ քեզա-
նից: Երբ կարդաս այս նամակը, ես
արդեն ուրիշ երկրում կլինեմ ուրի-
շի հետ: Զինտրես ինձ: Կյանքը
ցոյց կտա, թե որքանով ենք մենք
իրար պետք: Եվ եթե հավաստիա-
նամ, որ դու ես իմ տղամարդը՝ կվե-
րադառնամ քեզ մոտ: Ներիր»: Այ
քեզ հիմար... Լիրը... Մի բան ասա,
Դավիթ:

ԴԱՎԻԹ - Ուզում եմ մենակ մնալ:

Պատկեր 5

**Պայծառանալով ու խամբերով
լրացը ցոյց է տալիս անցնող տա-
րիները:** (Զայն կամ ժամացոյց,
կամ էկրան) ... - Անցավ 1 տարի:
Հայր պատկեր. հակասական
զգացմունքներով Դավիթը սկա-
հակի մոտ՝ շոյում է, ուզում է կրո-
րել, մաքրում է այն, զրկած լալիս է:

ԴԱՎԻԹ - Դավաճան... անառակ...
սիրելիս... Վերադարձիր, պոռնիկ...

**Զայն / կամ ժամացոյց, կամ էկ-
րան... - Անցավ 2 տարի:**

**Սպասուին տունն է կարգի բե-
րում:** Ուզում է մաքրել սկահակը:
Դավիթի բղավոցը:

ԴԱՎԻԹ - Ձեռք չտա՞ս... հազար ան-
գամ ասել եմ՝ ձեռք չտաք սկահա-
կին:

**Զայն/ կամ ժամացոյց, կամ էկ-
րան/... - Անցավ 3 տարի:**

**Դավիթը նատած է հայացքը սկա-
հակին հառած: Հանկարծ սկա-
հակի կողքին հայտնվում է
Մերին:**

ԴԱՎԻԹ - Եկա՞ր...

ՄԵՐԻ - Սպասո՞ւմ էիր...

ԴԱՎԻԹ - Սպասում էի... որպեսզի
հարցնեմ՝ ինչո՞ւ հետս այդպես
վարվեցիր:

ՄԵՐԻ - Փոփոխություն էի ուզում:

ԴԱՎԻԹ - Ստեփանն էր ուզածդ
փոփոխությունը: Ինչպե՞ս կարո-
ղացար: Գո՞հ ես քո փոփոխությու-
նից:

ՄԵՐԻ - Ոչ: Միայն տեսքից է նա մա-
չո, իսկ իրականում թուլամորթ
վախկոտի մեկն է: Վաղուց ենք բա-
ժանվել ու ամեն մեկս իր ծանա-
պարհով գնաց: Ինքն ինձ պետք էր
որպես օգնական փախուստի հար-
ցում: Իր գործն արեց և ինձ այլս պետք չէր:

ԴԱՎԻԹ - Տեղն է իրեն, բայց քո ստո-
րությունն էր նողկալի: Հիմա երջա-
նի՞կ ես:

ՄԵՐԻ - Չ-է՛տէ... իսկ դու սկահակը
չես տեղափոխել:

ԴԱՎԻԹ - Ինչո՞ւ երջանիկ չես:

ՄԵՐԻ - Գուց երջանիկ եմ... չգիտեմ:

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչն էր խանգարում երջա-
նիկ լինել ինձ հետ... Ի՞նչն այնպես
չէի անում:

ՄԵՐԻ - Որքան հարցեր ես տալիս...
Պարզապես դադարել էի քեզ սի-
րել, քո սերն էլ ինձ նյարդայնաց-
նում էր:

ԴԱՎԻԹ - Ե՞րբ դադարեցիր սիրել:

ՄԵՐԻ - Դե, դա մի օրում հո չեղավ...

սերս անհետացավ կաթիլ... կաթիլ... կաթիլ... կա...

ԴԱՎԻԹ - Եկել ես ծաղրելո՞ւ:

ՄԵՐԻ - Չեմ ծաղրում, ծշմարտությունն եմ ասում: Երբ սերը կաթիլ-կաթիլ է վերանում տարիների ընթացքում, ապա այն վերականգնելն անհնար է:

ԴԱՎԻԹ - Ե՞րբ եղավ առաջին կաթիլը:

ՄԵՐԻ - Երկար եմ մտածել, ու հանկարծ մի ակնթարթում հասկացա... Հիշո՞ւմ ես մեր դանության շրջագայությունը:

ԴԱՎԻԹ - Իհարկե, իիշում եմ... բայց դա կատարյալ ուղևորություն էր:

ՄԵՐԻ - Համաձայն եմ: Բայց հենց այդ ժամանակ էլ որդն առաջին անցքը բացեց:

ԴԱՎԻԹ - Բան չեմ հասկանում: Բացատրիր:

ՄԵՐԻ - Հիշո՞ւմ ես, երբ Հունգարիայից հեռանալիս հրամանավոր կազմակերպեցին, մեր էքսկուրսավարը եկավ իր ամուսնու, քրոջ ու նրա ամուսնու հետ: Դու նրանց հետ ասում-խոսում էիր անգլերեն, ծիծաղում էիք, իսկ ես ոչինչ չէի հասկանում: Հետո դու սկսեցիր քրոջ հետ պարել, իիշո՞ւմ ես:

ԴԱՎԻԹ - Հիշում եմ... և մրցանակն էլ մենք շահեցինք: Լա էլ ինձ նման պարի էր գնացել, ու ամեն մեկս ուզում էր իր շնորհքը ցոյց տալ:

ՄԵՐԻ - Ըի՞ը: Երբ նայում էի, թե ինչ ներդաշնակ եք պարում իրար հետ, այդ անիջալ որդն առաջին անցքն արեց՝ ուղեղիս մեջ կասկած օցե-

լով, որ առանց երկար փորձերի չեն կարող այդքան անթերի իրար լրացնել երկու անձանոթ մարդիկ: Եվ ուղեղումն հստակ համոզմունք ծևավորվեց, որ դու նրա հետ սիրավեալ ունես և ուղևորությունը կազմակերպել ես հենց նրա հետ հանդիպելու համար:

ԴԱՎԻԹ - Գժվե՞լ ես: Դու շատ լավ գիտես, որ այդ կնոջն առաջին ու վերջին անգամ տեսել եմ այդ ընթրիքին: Հիշիր, ինչ լավ գոյց էին ամուսնու հետ ու ոնց էին իրար փաղաքշում, ինչպես և ես ու դու իրար: Ինչպես կարողացար այդքան ցած իշնել կասկածներիդ մեջ:

ՄԵՐԻ - Գիտեմ, իիշում եմ: Ես ինքս էլ շատ լավ գիտակցում էի իմ կասկածների անհիմն լինելը, սակայն դրանք գիշերային մղջավանջների նման էին. գիտես, որ նրանք գոյություն չունեն, բայց և ծերբազաւվել ի վիճակի չես:

ԴԱՎԻԹ - Նորմալ մարդիկ կարողանում են տարբերել իրականն ու երևակայականը:

ՄԵՐԻ - Որովհետև նորմալ մարդկանց ներսում փոքրիկ խորշեր կան, որոնք նախատեսված են որոշակի արտաքին ազդակների տարրալուծման համար: Դրանով էլ ապահովվում է մարդու ներդաշնակությունն արտաքին աշխարհի հետ: Իսկ իմ ներսում բոլոր խորշերը վերածվել էին մի ահոելի անցքի, որը կլանում էր ամեն ինչ... Ես այնքան էի տանջվում:

ԴԱՎԻԹ - Երբեք դու հոգեկան շեղում-

ներ չես ունեցել, այդ պատճառով էլ չեմ հավատում քո այս հեքիաթներին: Ավելի լավ է ասես, որ դավաճանությունդ արդարացնելու համար ես քեզ իմա գԺի տեղ դնում: Համոզված եմ՝ եթե ցանկանայիր, հանգիստ կարող էիր ազատվել այդ մոլագարությունից:

ՄԵՐԻ - Դու չես ուզում ինձ լսել ու հասկանալ... Ախր, նրանք այն աստիճան են քո ներսը զավթում, որ հաճախ երևակայած ընդունում ես որպես միակ ճշմարտություն: Տարիների ընթացքում այդ անհիջալ կծիկը սնում ու մեծացնում էին տարբեր կանանց նկատմամբ քո արած անմեղ հաճոյախոսություններն ու ջերմ խոսքերը, անգամ պատահական հպումներն ու հայցքները...

ԴԱՎԻԹ - Դու խենթ ես: Անգամ այսօր դու միակ կինն ես ինձ համար: Ողջ կյանքում քեզ հավատարիմ եմ եղել, նույնիսկ մտքում քեզ չեմ դավաժանել:

ՄԵՐԻ - Հենց դա էր ինձ հունից հանում, որ երբեք մի բռնելու տեղ էլ չկար, որ կասկածներս արդարացված լիներին: Դու այնքան ճիշտ էիր, որ իմ անխաթար մնացած բանականությունը ետ էր պահում ինձ անառիթ սկանդալներից:

ԴԱՎԻԹ - Դե, գոնե այդքանի համար շնորհակալ եմ: Բայց եթե այդքանը գիտակցում էիր, ինչո՞ւ էիր շարունակում տառապել:

ՄԵՐԻ - Հասկացիր, ես ամեն ինչին արձագանքում էի անցքի թելադ-

րանքով: Եվ որքան շատ էիր սերդ ի ցուց դնում, այնքան ավելի անամոթաբար ու անողոք էր նա ինձ ներսից ճնշում՝ ստիպելով մտածել, որ դրանով դու թաքցնում ես իրականությունը: Ինձ թվում էր, թե քո ներսում էլ իմ նմանությամբ նստած է ուրիշ մեկը, որն արտաքին ջերմության տակ թաքցնում է նողկալի դավաճանությունը: Այդ մտատանջություններն աստիճանաբար իմ սերն ատելության վերածեցին:

ԴԱՎԻԹ - Ինչո՞ւ գոնե չէիր ակնարկում կասկածներիդ մասին: Չէի՞նք կարող մարդակարի նստել ու պարզաբանել ամեն ինչ: Եթե անգամ քո կասկածները չփարատվեին, գոնե ես չէի հայտնվի ծայրաստիճան հիմար վիճակում, երբ կինդ քեզնից փախչում է, ինչպես բորոտից, իսկ դու գլուխ ես ջարդում պատճառը հասկանալու համար: Բայց չէ՝, ինչո՞ւ պիտի ցածրանաս քեզ սիրող տղամարդու հետ հոգեհարազատ գրուցի համար, չէ՝ որ նա առանց այդ էլ ոտքերիդ տակ է: Չէ, դու անպայման պիտի միայնակ տառապեիր, հետո դավաճանաբար փախչեիր՝ ստիպելով ինձ անցնել դժբախտության ու ամոթի բոլոր աստիճանները:

ՄԵՐԻ - Այն ժամանակ ես էլ չէի հասկանում: Երբ քեզանից հեռացա՛ ատելությունս բացատրում էի նրանով, որ դու գողացել ես սիրո իմ բաժին. մեղադրում էի քեզ, որ քո սիրով դու ինձ վերածել էիր պակե կուոքի, որ դու ինձ էիր պար-

տադրել սիրո քո պատկերացումը: Բայց հիմա քեզանից հեռու համարձակվեցի ինքս ինձ հետ ազնիվ լինել ու մանրակրկիտ վերլուծելով իմ ներքին անհաշտությունը՝ հասկացա, թե ինչպես են սկսվել ու ինչ մետամորֆոզների են ենթարկվել իմ զգացմունքները:

ԴԱՎԻԹ - Զգիտեմ է՛ ինչ ասեմ: Զգիտեմ նոյնիսկ, ինչ եմ զգում հիմա քո հանդեա՝ խոճահարություն, չարություն, սե՞ր, թե՞ ատելություն... Ցնդա՛մի մեկն ես դու... Խելազակաս լի՛րբ... Մի՛ գնա, Մերի, խնդրում եմ... Մի քիչ էլ մնա'...

Նեղացած Մերին անհետանում է:

Պատկեր 6

Զայն / կամ Ժամացույց, կամ Էկրան/... - Անցավ 4 տարի:

Բաց սրճարանում նստած է Ամալիան: Մոտենում է Դավիթը:

ԴԱՎԻԹ - Բարի օր:

ԱՄԱԼԻԱ - Բարև:

ԴԱՎԻԹ - Ինչո՞ւ այդքան համառորեն պնդեցիր, որ դրսում հանդիպենք:

ԱՄԱԼԻԱ - Տանդ դու քեզ խելազարի պես ես պահում: Աշխատանքդ լրիվ բարձիթողի ես արել: Ծնորհակալ եղիր, որ աշխատողներդ սրիկաներ չեն ու քեզ չեն թալանում: Քեզ բացարձակ չես հետևում: Արդեն չորս տարի է՛ թուղթուգիր արածի նման աչքերդ սկահակից չես կտրում: Չեմ զարմանա, եթե իմանամ, որ նրան հետդ անկողին էլ ես տանում:

ԴԱՎԻԹ - Հազար անգամ խնդրել եմ՝ սկահակի մասին չխոսեք հետո:

ԱՄԱԼԻԱ - Իսկ ես միշտոն անգամ եմ խնդրել՝ կոտրի, շպրտի, կորցրու աչքիցդ այդ մղջավանջը: Այնպիսի զգացողություն է, ասես նրանում ինչ-որ մոգություն կա: Արդեն յորերորդ սպասուիին է բողոքում, որ անկառավարելի ես դառնում, երբ փորձում են ձեռք տալ սկահակին: Ծանոթներն արդեն վաղուց են փսփսում, որ խելքը թոցրել ես: Վերջապես կասե՞ն՝ ինչ կա նրանում:

ԴԱՎԻԹ - (*մտագրադ դադարից հետո*): Մերին է այնտեղ ապրում:

ԱՄԱԼԻԱ - Հի՞, տեղ հասանք... Ասել եմ, չէ, որ խենթությունը վարակիչ է: Ի՞նչ ես բարբաջում:

ԴԱՎԻԹ - Ճիշտ եմ ասում... Նա սկահակում է, երբեմն հայտնվում է և մենք գրուցում ենք:

ԱՄԱԼԻԱ - Դավիթ, հարազա՛տս, սիրելի՞ս, դրանք քո ֆանտազիաներն են, քո երազանքները, ազատվիր դրանցից, բաց թող Մերիին, ապրիր քո կյանքով: Ծուրջ նայիր, տես, որքան արժանավոր կանայք կան, ընտրիր մեկին:

ԴԱՎԻԹ - Մերիից բացի ինձ ոչ ոք պետք չի:

ԱՄԱԼԻԱ - Դավիթ, նա քեզ դավածանել է, ծաղրի առարկա է դարձրել, իսկ դու փսլինքներ ես բաց թողնում ապակու կտորի մոտ: Ուշքի արի, ոչ առաջինն ես, ոչ վերջինը, որ սեր է կորցնում: Եթե խելքները թոցնեին բոլոր սեր

կորցրածները՝ մարդկության կեսը խելակորոյս կլիներ:

ԴԱՎԻԹ - Կանչել ես, որ նորից նոյն խորհուրդները տա՞ս:

ԱՄԱԼԻԱ - Լսիր ինձ, Դավիթ, ես երկար եմ մտածել, ամեն ինչ կշռադատել եմ և որոշել եմ աչքերդ բացել, որպեսզի կարողանաս վերջնականապես ազատվել Մերիից:

ԴԱՎԻԹ - Տարօրինակ է, Ամալիա: Որպես մայր նրան պիտի որ պաշտպանեիր, բայց խսում ես ասես օտարի մասին:

ԱՄԱԼԻԱ - Իսկ նա հենց օտար է ինձ:

ԴԱՎԻԹ - Դե, բարկացած ես, դրա համար էլ...

ԱՄԱԼԻԱ - Ոչ, Դավիթ... Նա իմ աղջիկը չէ: Այո, այո, ժիշտ լսեցիր: Ես ուզում էի այս գաղտնիքը հետս գերեզման տանել, բայց այլս տեսնել չեմ կարող քո կործանումը:

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչ... մատուցող, կոնյակ բերեք: Թողե՛ք շիշը: (*Թափով խմում է:*) Ի՞նչ ասացիր:

ԱՄԱԼԻԱ - Կարծում ես, միայն դու ես լրված ու դժբախտ: Նրա հայրը քեզնից դժբախտ էր:

ԴԱՎԻԹ - Ամալիա, մի շեղվիր... ինչպե՞ս հասկանալ, որ Մերին քո դուստրը չի: Հապա հարյուրավոր լուսանկարնե՞րը... ախր, նա կրծքի երեխա գրկում է, հետո մանկապարտեզ, դպրոց... ինչի՞ մասին ես խոսում:

ԱՄԱԼԻԱ - Այո, ես եմ նրան մեծացրել, բայց ես չեմ նրան լուս աշխարի բերել: Աչքերդ մի՛ չոիր... Կոնյակդ խմի՛ր:

ԴԱՎԻԹ - Այ՛ քեզ նորություն... Հո խմած չե՞ս, Ամալիա:

ԱՄԱԼԻԱ - Տես՝ ինքդ հիմա չհարթես: Կարծում ես՝ հեշտությա՞մբ եմ որոշել գաղտնիքս բացել: Հավատա, շատ երկար եմ մտածել: Լսիր ուրեմն՝ իմ առաջին ամուսնությունը...

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչ... այսինքն՝ Մերիի հայրը ձեր երկրորդ ամուսնի՞նն էր:

ԱՄԱԼԻԱ - Ինչպես և ես՝ նրա երկրորդ կինը...

ԴԱՎԻԹ - Ես ինչե՞ր ես մոգոնում:

ԱՄԱԼԻԱ - Վերջապես կարո՞ղ ես միքանի րոպե լոել:

ԴԱՎԻԹ - Մերիի մասին ամեն ինչ պատմիր:

ԱՄԱԼԻԱ - Հենց այդ էլ փորձում եմ...

Իմ չբերության պատճառով ամուսնինս լքեց ինձ: Մենք ապրում էինք փոքրիկ քաղաքում, որտեղ բոլորն իրար ծանաչում են: Ինձ համար անասելի դժվար էր ապրել կանացի անլիարժեքության այդ գգացումով: Կան կանայք, ովքեր չեն ծննդաբերում, բայց դա որպես ողբերգություն չեն ընդունում, որովհետև գիտեն, որ մայրանալ կարող են, բայց չեն անում սեփական կամքով: Ճիշտ թե սխալ, որ նրանց որոշումն է և նրանք հանգիստ ապրում են: Բայց եթե Աստված ու բնությունը գրկել են կնոջն այդ կարողությունից, դա խորն ու անբուժելի վերք է:

ԴԱՎԻԹ - Հավատս չի գալիս: Ես միշտ համարել եմ քեզ մայրության չափանիշ:

ԱՄԱԼԻԱ - Ե՞հ, Դավիթ, Աստված ինձ սեփական կրծքի տակ երեխա կրե-

լու երջանկություն չտվեց, և մայրական անհատակ սերս ուրիշից ծնվածին տվեցի: Ինձ էլ կոնյակ լցրու:

ԴԱՎԻԹ - Մատուցո՞ղ, մի բաժակ էլ բերեք:

ԽԱՆՈՒՄ ԵՅ, ԴԱՎԻԹԻ անհամքեր սպասում է:

ԱՄԱԼԻԱ - Մի դժբախտ, հուսահատ օր հարևան քաղաքում ապրող մորաքոյս հայտնեց, որ իրենց հարևան երիտասարդ մի կին լքել է ամուսնուն, թողնելով նրա մոտ երկամսայա դստրիկին: Իմ ընկալմամբ դա Աստծո պարգևած հնարավորություն էր ինձ համար: Հաջորդ օրն իսկ, մորաքորոշ օգնությամբ, հանդիպեցի այդ տղամարդուն: Պարզվեց, որ ես էլ նվեր էի նրա համար, և առանց երկարբարակ մտածելու թողեցինք մեր նախորդ կյանքերը, տեղափոխվեցինք մայրաքաղաք, որտեղ ամրոխի մեջ մարդիկ կորչում են: Ամուսնացանք, մեծացրինք մեր աղջկան և երջանիկ էինք...

ԴԱՎԻԹ - Մերին գիտե՞ր այդ մասին: **ԱՄԱԼԻԱ -** Ոչ, իհարկե, ոչ: Ես նրան պաշտում էի: Հրեշտակային բալիկ էր՝ աշխույժ, գեղեցիկ, քնքուշ:

ԴԱՎԻԹ - Իսկ մայրը չհայտնվե՞ց:

ԱՄԱԼԻԱ - Երբ լրացավ Մերիի 16 տարին, մի օր հայրն աշխատանքից եկավ շատ մտահոգ: Ազգականները հայտնել էին, որ հայտնվել է փախստականը և նրան է փնտրում: Այդ օրվանից սկսվեցին մղձավանջները: Փոխեցինք բնա-

կարանք, նա ուրիշ աշխատանք գտավ... Փառք Աստծո, լավ ֆինանսիստները միշտ պահանջարկ ունեն: Բայց դարձյալ անհանգիստ էինք: Նոյնիսկ մտածում էինք Մերիին արտասահման ուսման ուղարկել: Եվ հայտնվեցիր դու՝ սիրահարված, պայծառ, հեռանկարային, դրա համար էլ իսկոյն օրինեցինք ձեր ամուսնությունը:

ԴԱՎԻԹ - Հըմ, դժվար է այս ամենը մարսել առանց ալկոհոլի: (Խմում է:) Եվ դրանով ամեն ի՞նչ ավարտվեց:

ԱՄԱԼԻԱ - Հակառակը՝ սկսվեց: Մերիի ամուսնությունից հետո ես և ամուսինս հանկարծ հայտնվեցինք տարօրինակ վիճակում, որովհետև առաջին անգամ դեմ-դիմաց կանգնեցինք որպես կին և տղամարդ, այլ ոչ թե երեխայի ծնողներ, ում պետք էր գերծ պահել արտաքին հարվածներից:

ԴԱՎԻԹ - Լավ, Ամալիա, գաղտնիք ին չի, որ շատ ամուսնական զոյգերի համար են երեխաները իհմնական հոգսն ու հարաբերությունների շահախը: Բոլոր ընտանիքներում է երեխաների մեծանալը փոխհարաբերությունների նոր փուլ նախանշում:

ԱՄԱԼԻԱ - Մի մոռացիր, որ մեզ միացրել էր ոչ թե ընտանիք կազմելու, այլ լքված մանկիկին ոտքի կանգնեցնելու ցանկությունը: Մանկիկը մեծացավ, ստեղծեց իր օջախը, իսկ գոյացած դատարկությունը ստիպեց մեզ բաց աչքերով իրարնայել:

ԴԱՎԻԹ - Ի սեր Աստծո, Ամալիա...
Ծառ զույգեր են հայտնվում նման
իրավիճակում: Ու դրանից ողբեր-
գություն չեն սարքում:

ԱՄԱԼԻԱ - Հասկացիր, մենք խորութ-
յամբ գիտակցեցինք, որ այդ 18
տարիներին մեզ կապող թելը
միայն նա էր: Երբ մենակ մնա-
ցինք, այնպիսի գգացողություն էր,
ասես նոր-նոր ենք ծանոթացել և
պետք է կառուցենք մեր հարաբե-
րությունները: Եվ այդ ժամանակ
պարզվեց, որ յուրաքանչյուրիս
սրտում դեռ արթուն են հին կրքե-
րը: Որպես խելացի կին՝ ես լոեցի,
իսկ նա հիմարաբար խոստովա-
նեց, որ երբեք չի մոռացել իր անա-
ռակին: Մեր համատեղ կյանքը
վերածվեց լոելյայն տանջանքի:

ԴԱՎԻԹ - Բայց նա միշտ քեզ մեծա-
գույն հարգանքով էր վերաբերվում:

ԱՄԱԼԻԱ - Դա նրա շնորհակալութ-
յունն էր իր աղջկան մայրություն ա-
նելու համար, բայց ոչ սեր: Նա
սիրում էր իր դավաճան լրիին:

ԴԱՎԻԹ - Բայց այդ կինը չկար, չէ:

ԱՄԱԼԻԱ - Հայտնվեց շատ անսպա-
սելի: Զգիտեմ, հասցեն որտեղից էր
գտնել, բայց զանգ, ու լոների մեջ
հայտնվում է փթռուն գեղեցկուիի:

Ֆեշ-բեք կամ Էկրան- Մերիին
շատ նման գեղեցիկ կին դեմքի
լսիրշ արտահայտությամբ կանգ-
նած է դրան մոտ:

Դե իհարկե... նա չէր գիշերները
լուսացրել անվերջ լացող փոքրիկի
մոտ, չէր տանջվել ջերմից այրվող
երեխայի կողքին, ժամերով պա-

տուհանի մոտ չէր սպասել դեռա-
հաս աղջկան: Նա վայելել էր
կյանքն ուզածին պես և ինձանից
երկու անգամ երիտասարդ էր
երևում, չնայած գրեթե տարեկից-
ներ էինք: Ամուսնուս ոտքերը ծալ-
վեցին: Միայն նրա հայացքը
տեսնեիր...

ԴԱՎԻԹ - Կարող եմ պատկերացնել:
Իսկ նա աղջկան էր փնտրո՞ւմ:

ԱՄԱԼԻԱ - Ոչ... եկել էր ամուսնուս
իսելու:

ԴԱՎԻԹ - Բայց դստեր ձակատագրով
շետաքրքրվե՞ց:

ԱՄԱԼԻԱ - Իմացավ, որ նա երջանիկ
է ամուսնու և երեխայի հետ,
թեթևակի շնորհակալություն հայտ-
նեց, ասես լավ խնամել էի պահ
տված իրը, այդ հարցը փակված
համարեց և համարյա բաց տեքս-
տով հասկացրեց, որ ամեն ինչ կա-
սի Մերիին, եթե մեր ամուսինն իր
մոտ չվերադառնա, կամ էլ իրեն
բնակարանով չապահովվի:

Զաևկան սերենք խոնարիկելով
Ամալիային՝ կինը, հենվելով դրա-
նը, անամոքաբար մատով իր
մոտ է կանչում Մերիի հորը:

ԴԱՎԻԹ - Վայ քո, լրիի մեկը...

ԱՄԱԼԻԱ - Հիմա հասկանո՞ւմ ես, ին-
չու եմ ասում՝ մոռացիր Մերիին:
Այդ կանանց արյունը փշացած է,
նրանք աղոթասերների նման ոչն-
չացնում են իրենց արուներին,
կկուների նման լքում են իրենց ծա-
գուկներին:

ԴԱՎԻԹ - Մերին այդպիսին չէ, նա
սիրում էր մեր աղջկան:

ԱՄԱԼԻԱ - Շատ ապրե՞ն... Եվ այդ մեծ սիրուց մանկամարդ աղջկադ հարեմ խցկեց, չէ՞:

ԴԱՎԻԹ - Իմ խեղծ բալիկ... Եվ ոչ մի հնարավորություն չկա նրա մասին մի բան իմանալու:

ԱՄԱԼԻԱ - Տեսնո՞ւմ ես: Միևնույն ստորությունը չի՝ կրծքի երեխային լքելը կամ ջահել աղջկան վաճառելը: Մերին իր մոր պատժենն է՝ եսասեր կենդանի:

ԴԱՎԻԹ - Մի անպատվիր Մերիին... Նա էլ ինձ նման ոչինչ չգիտեր:

ԱՄԱԼԻԱ - Էղքան հիմար մի եղիր, Դավիթ, արդեն նյարդայնացնում ես: Կույրը միայն դու էիր, իսկ նա վերջին տարիներին նպատակամղված իր փախուստն էր կազմակերպում: Եվ Մարիամի հապճեա փախուստ-ամուսնությունն էլ պլանի օղակներից մեկն էր: Մերին հեռատեսորեն նվազագույնի էր հասցնում իր պարտականությունները: Չեմ կարող չարձանագրել, որ Մերին իր մորից անհամեմատ խելացի ու խորամանկ էր: Իսկ մայրն իր փողոցային վարքագծով սպանեց ամուսնու:

ԴԱՎԻԹ - Աներոջս ինֆարկտի հասցնող նա էր, հա՞:

ԱՄԱԼԻԱ - Հասցրեց նա, բայց եթե անկեղծ լինեմ՝ սպանեցի ես...

ԴԱՎԻԹ - Ի՞նչ իմաստով:

ԱՄԱԼԻԱ - Ուղի՞ղ:

ԴԱՎԻԹ - (ապշահար): Մատուցո՞ղ: Նոր շիշ բերեք: Ամալիա, ինչե՞ր ես խոսում: Անկեղծ խոստովանությունների ի՞նչ շորու ես սարքել... Կոն-

յակը քանդեց հին գաղտնիքների կողպեքները, հա՞:

ԱՄԱԼԻԱ - Գիտես, սիրելիս, ամեն մարդ ունի ներսը տանջող ինչ-որ մի գաղտնիք, որն ամուր կողպված է տուփի մեջ: Բայց ինչ-որ մի պահի ուզում ես տուփը բացել և տեսնել, թե ինչ է մնացել գաղտնիքից, և ընդհանրապես, արժեք արդյոք տարիներով սարսափել նրանից:

ԴԱՎԻԹ - Ինչո՞ւ որոշեցիր պատմել իենց ինձ ու իենց հիմա:

ԱՄԱԼԻԱ - Գուցե իմ կողմից մեծ եսասիրություն լինի, բայց ուզում եմ, որ թողնես Մերիի հետ կապված ֆանտազիաներդ ու ապրես լիարժեք կյանքով, որովհետև դու միակ մարդն ես, ում կարող եմ զանգել, եթե հիվանդությունն ինձ իր ձանկն առնի: Պահպանիր քեզ... ինձ համար:

ԴԱՎԻԹ - Անկեղծ ես... Եթե արդար լինեմ, փաստորեն իմ միակ հարազատ մարդն էլ դու ես մնացել: Ծիծաղելի, հավերժական ախոյանների՝ փեսայի ու զորանչի ընկերություն: Դու ինձ մենակ չթողեցիր իմ խենթության պահերին, օգնելու համար նոյնիսկ ահավոր գաղտնիքներդ բացեցիր: Հա, չասացիր, աներոջս ինչպես սպանեցիր:

ԱՄԱԼԻԱ - Օհ.... Էլի կոնյակ լցորու: Մերիի մոր վերջնագրից հետո աներդ տղամարդկային մանկամիտ ջայլամությամբ նվնվում էր նրա պահանջների բավարարման նպատակահարմարության մասին:

ԴԱՎԻԹ - Այսինքն՝ ուզո՞ւմ էր նախկին կնոջ մոտ վերադառնալ:

ԱՄԱԼԻԱ - Ըստ էության՝ այս: Բայց լինելով օրինավոր մարդ կամ պարզապես վախկոտ, չէր կարող լքել ինձ: Եվ խելամիտ փաստարկներով ուզում էր գործին այնպիսի ընթացք տալ, իբր բաժանման որոշումն ինձնից էր գալիս:

ԴԱՎԻԹ - Խեղծ իմ աներ: Պատկերացնում եմ նրա հոգեվիճակը: Դու էլ ծնացնում էիր, իբր ոչինչ չես հասկանում:

ԱՄԱԼԻԱ - Ես չի ուզում մենակ մնալ: Եթե իմանաս, թե կնոջ համար որքան նժվար է զգալ, որ պառավում է՝ կորչում են իիշողությունն ու գոտկատեղի, տափակում են հումորդ ու հետույքը: Անողոք հայելիները դադարում են շողոքքրել և առանց կարեկանքի արտացոլում են խամրած աչքերդ ու կնծիոներդ: Կառչում ես ամուսնուցդ, քանի որ նա գիտեր կանացի քո նախկին հմայքներն ու բարեմասնությունները, մեծացել է հետդ հավասար և կնծոռոտվել ու թոռոմել է քեզ նման:

ԴԱՎԻԹ - Դու բավականին լավ ես պահպանվել... Բայց մի շեղվիր, խոստովանիր հանցանքը:

ԱՄԱԼԻԱ - Ի՞նչ հանցանք... ոչ մի քրեական բան չկար:

ԴԱՎԻԹ - Չասացի՞ր՝ սպանել ես:

ԱՄԱԼԻԱ - Գիտե՞ն, ինչ պատահեց:

Ողջ ասվածը արտացոլվում է ֆեշ-քեքում կամ էկրանին:

Մի օր պատահական բռնացրի նրան իր անառակի հետ հեռախոսով ինչ-որ բան քննարկելիս: Առաջին միտքս, որ նա պատրաստվում

է փախուստի, մթագնեց բանականությունս: Ուշադրություն չդարձնելով զայրովյաց կարմրատակած նրա դեմքին՝ սկսեցի գոռգոռալ... Հակառակի պես էլ հենց այդ պահին նա վատացավ: Մինչև հիմա աչքիս առաջ է, թե ոնց էր շնչահեղծ լինելով օգնության սպասում: Իսկ ես անկեղծորեն տենչում էի նրա մահը: Մոռանալ չեմ կարող նրա օգնություն աղերսող աչքերը: (Նայում է տեղին, որտեղ հոգևարքի մեջ գալարվում է ամուսինը:)

ԴԱՎԻԹ - Չեմ հասկանում, թողեցիր, որ մեռնի՞... Դեղ չտվեցի՞ր... շտապ օգնություն չզանգեցի՞ր:

ԱՄԱԼԻԱ - Զանգեցի, երբ ուշքի եկա, բայց արդեն ուշ էր: Արած հանցանքիս գիտակցությունից ծչում էի, որ չէի ուզում նրա մահը: Ինձ հանգստացնում էին, համոզելով, որ ոչինչ չէի կարող անել, որովհետև սրտի կարվածը կարող է վայրկենապես սպանել: Ուշացման համար բնականաբար շտապ օգնությանը մեղադրեցին: Բայց ես հո գիտեի, որ առաջին օգնություն չեմ ցուցաբերել: Եվ մինչև հիմա ոչ ոք չգիտե, որ իրականում սպանողը ես էի... ինդրում եմ, մի՛ նայիր ինձ այդպիսի նողկանքով:

ԴԱՎԻԹ - Հենց նոր կեղտաջրեր էիր լցոնում Մերիի ու նրա մոր վրա: Դու նրանցից ինչո՞վ ես տարբերվում:

ԱՄԱԼԻԱ - Մի՛ կարծիր, թե կարող ես դատել ինձ ավելի խիստ, քան ես՝ ինքս ինձ: Տվայտանքներիս 15 տարում այդ 2-3 րոպեն դարերի ծանրություն են ձեռք բերել: Միլիոն

անգամ պատկերացրել եմ, ինչպես եմ նրան դեղ տալիս, ինչպես եմ անմիջապես շտապ օգնություն կանչում և նա փրկվում է: Նրա մահն իմ խղճին է ծանրացած:

ԴԱՎԻԹ - Ճի՞շտ ես ասում, որ ընդամենը մի քանի րոպեից ես շտապ օգնություն կանչել: (Ամալիան լուս գլխով է անում:) Եթե այդպես է, փրկության շանսերն իրոք փոքր են եղել: Դու մարդասպան չես... դու լուս ու ստոր վկա ես...

ԱՄԱԼԻԱ - Հասկացիր, լինում են պահեր, երբ կինը ցանկանում է ամուսնու մահը, դրանում տեսնելով անլուծելի պրոբլեմի միակ լուծումը: Եվ Աստված չանի, եթե համընկնի այդ ենթագիտակցական ցանկությունն իրական վկանգի հետ: Այդ պահին մտածում ես, որ Աստված պատժում է նրան և մի տեսակ սադիստական բավականություն ես գտում:

ԴԱՎԻԹ - Ես միշտ զարմացել եմ, որ կանանց թույլ սեռ են անվանում... Ախր, դուք իսկական հրեշներ եք, դուք ձեր անեծքներով ու հիստերիկաներով ի վերջո տղամարդկանց քոքը կտրելու եք: Ու ի՞նչ շահեցիր ամուսնուդ էն աշխարհն ուղարկելով:

ԱՄԱԼԻԱ - Կորցրեցի... շատ բան կորցրեցի: Իրականում Աստծո պատիժն ինձ հասավ՝ կորցրեցի ներքին հագստությունս՝ տանջվելով մեղքի զգացողությունից: Չեմ կարող ձերբազատվել այն հրեշավոր մտքից, որ իմ րոպեական

ցանկությունը Աստված լսեց ու կատարեց: Իսկ աներդ գրեթե սրբացավ, քանի որ հանգուցյալներին ամեն ինչ ներվում է:

ԴԱՎԻԹ - Բավական է, բավական է, Ամալիա: Գնա տուն, մի զանգիր ինձ, ժամանակ տուր, որ կարողանամ մարսել անհավանական գաղտնազերծումների: Մատուցող, տիկնոջը տաքսի նստեցրեք:

ԱՄԱԼԻԱ - Խնդրում եմ, սթափվի՛ր: Կայող ես ինձ ատել, արհամարիել, բայց գոնե դու ապրի իրական կյանքով: Դու թոյլ էիր տվել, որ Մերին քեզ ղեկավարի, հիմա էլ այդ դերը տվել ես ապակու կտորի: Ուշքի արի, խնդրում եմ...

ԴԱՎԻԹ - Ինձ հանգիստ թող: Ցտեսություն:

Մատուցողի ուղեկցությամբ Ամալիան գնում է:

Պատկեր 7

Դավիթը մտազբաղ խնում է, ծխում է: Կողքի սեղանի մոտ տեղափորվում է մի զույգ՝ Մտեփանը օֆիսային հագուստով երիտասարդ կնոջ հետ:

ԿԻՆ - Մեր բոլոր աշխատակիցներն այս սրձարանում են ձաշում: Հիանալի կարկանդակներ են պատրաստում այստեղ: Մեր կորպորատիվ միջոցառումներն էլ են իրենք սպասրկում:

ՍՏԵՓԱՆ - Ես լիովին վստահում եմ ձեր ընտրությանը, քանի որ առաջին անգամ եմ այստեղ:

Ստեփանի ձայնից Դավիթը շրջվում է, երկուսով վեր են քոչում: Դավիթը հարձակվում և հարվածում է Ստեփանին:

ԿԻՆ - Ի՞նչ եք անում: Ավազա՞կ: Ա- հարեկի՞չ:

ԴԱՎԻԹ - Դու մարդուդ մոտ գնա՞:

ԿԻՆ - Ես ամուսին չունեմ:

ՍՏԵՓԱՆ - Հանգստացիր Դավիթ: Ես չեմ ուզում քեզ հետ կովել:

ԴԱՎԻԹ - Իսկ ես քեզ սպանել եմ ու- զում: Դավաճա՞ն:

ԿԻՆ - Ես հիմա ոստիկանություն կկանչեմ:

ՍՏԵՓԱՆ - Պետք չի: Գնացե՛ք աշխա- տանքի: Ես ավելի ուշ կգամ: Դե, գնացե՛ք:

ԴԱՎԻԹ - Վախենում ես, որ այլան- դակ հոգիդ կծանաչի ու կհեռանա՞ քեզանից:

ՍՏԵՓԱՆ - Լսիր, նա պարզապես աշ- խատակցուիի է: Արի խոսենք:

ԴԱՎԻԹ - Աշխատակցուիի՞... ընկե- րոջ կի՞ն... մեկ չի՞ քեզ համար: Ու- րիշի կնիկ փախցնող չե՞ս:

ՍՏԵՓԱՆ - Դե, հերիք է... ան քեզ:

Սկսում են իրար հարվածել: Կի- նը խուճապահար փախցում է: Մատուցողը փորձում է քաժանել: Խոսում են կռվի ընթացքում:

ԴԱՎԻԹ - Մերին որտե՞ղ է:

ՍՏԵՓԱՆ - Ես ի՞նչ իմանամ:

ԴԱՎԻԹ - Որտե՞ղ ես թաքցրել կնոջ:

ՍՏԵՓԱՆ - Դե, հանգստացիր... ա- սում եմ՝ ոչինչ զգիտեմ:

ԴԱՎԻԹ - Լքն՞լ ես նրան, ստո՞ր:

ՍՏԵՓԱՆ - Նա ինձ շպրտեց անպետք

լարի պես նույն ձևով, ինչպես որ քեզ:

ԴԱՎԻԹ - Հետս չհամեմատվես... Ես ընկերներիս կանանց հետ չեմ քնում:

ՍՏԵՓԱՆ - Հազար անգամ ներողութ- յուն եմ խնդրում... Ղալաթ եմ արել... կյանքիս կեսը կտայի, որ նման բան արած չլինեի...

Աստիճանաբար դադարում են կռվել, նստած շարունակում են ազրեսիլ զրուցել:

ԴԱՎԻԹ - Ամեն ինչ պատմիր:

ՍՏԵՓԱՆ - Ապականեց կյանքս քո լիրբը: Անիջալ լինի այն օրը, երբ տրվեցի նրա գայթակղությանը:

ԴԱՎԻԹ - Ուզում ես ասել՝ նա՞ էր խելքը կերել:

ՍՏԵՓԱՆ - Եթե այդքան կույր չի- նելիր, կնկատեիր, որ ոչ միայն ինձ հետ էր սիլի-թիլի անում:

ԴԱՎԻԹ - Չհամարձակվես վարկա- բեկել նրան: Կսպանեմ քեզ... լեզուդ կկտրեմ:

ՍՏԵՓԱՆ - Թող, հա՞... Ես իմ պատիժն արդեն ստացել եմ հրեշ- տակի արտաքինով սատանայա- միտ կնոջ տեսքով: Ի դեպ, ինչպես և դու:

ԴԱՎԻԹ - Քեզ համար պատիժ էր, ինձ համար՝ պարզ:

ՍՏԵՓԱՆ - Դու իրոք ոչինչ չե՞ս հասկանում: Էղաբես չհասկանալով էլ Մերիին փշացրեցիր՝ ներշնչելով, որ նա է աշխարհում մեծ սիրո ար- ժանի միակ կինը: Դրա համար էլ նա բոլորից ակնկալում է միայն ստրկական ենթակայություն ու

պաշտամունք: Բայց միայն սիրահարված տղամարդը կարող է հանդուրժել նրա դշխոյական գոռոգամտությունը:

ԴԱՎԻԹ - Եթե չէիր կարող նրան գնահատել, ինչո՞ւ փախցրեցիր:

ՍՏԵՓԱՆ - Փախուստը Մերին կազմակերպեց կետ առ կետ... Վերջում գիտակցեցի արածիս տմարդությունը ու չէի ուզում: Հիշո՞ւմ ես, որ նախորդ օրը ձեր տուն եկա իբր Պիկասոյի ալբոմը վերադարձնելու համար...

ԴԱՎԻԹ - Վայրկյան առ վայրկյան վերլուծել եմ այդ երեկոն հազար անգամ... Ի՞նչ հիմարն եմ եղել ես:

ՍՏԵՓԱՆ - Հիմա էլ նոյն հիմարն ես, որ էլի ոչինչ չես ուզում գիտակցել: Հիմա եմ հասկանում, թե ինչու էր Մերին քամահրանքով չարախնդում, թե ուզած բռպեկն կարող է վերադառնալ ու դու իրեն կընդունես գրկաբաց, ասես ոչինչ էլ չի եղել:

ԴԱՎԻԹ - Չհասկացա, հետդ ինձ էր քննարկո՞ւմ:

ՍՏԵՓԱՆ - Է՛, Դավիթ... Սկզբում, իր դավաճանությունն արդարացնելու համար, տարբեր պատմություններ էր հորինում իր չքավարարված անկողնային կյանքի մասին: Ես էլ ապուշի պես հավատում էի:

ԴԱՎԻԹ - Ստում ես: Չէր կարող Մերին նման բաներ ասել:

ՍՏԵՓԱՆ - Ինձ համար միևնույն է՝ հավատում ես, թե չէ: Ես անընդհատ հետաձգում էի վերադարձ՝ հետդ հանդիպելուց խուսափելով:

Հիմա արդեն կապրեմ նորմալ կյանքով: Կամուսնանամ վերջապես: Նրա կախարդանքից արդեն դուրս եմ եկել, ինչը չեմ կարող ասել քո մասին: Դու վերջապես էլ ազատվիր այդ կապանքից:

ԴԱՎԻԹ - Կսպանեմ նրան... Ինչ ես կարծում՝ կվերադառնա՞:

ՍՏԵՓԱՆ - Հարցորու այն մարդուց, ում մոտ փախավ:

ԴԱՎԻԹ - Ինչպե՞ս գտնեմ Մերիին:

ՍՏԵՓԱՆ - Գիտես, ես ինձ էի խղճում, հիմա տեսնում եմ, որ դու ավելի ողորմելի վիճակում ես:

ԴԱՎԻԹ - Ողորմելին դու ես, վախկոտ: Կսպանեմ քեզ:

ՍՏԵՓԱՆ - Դե բավական է: Զզվեցրի՞ն: Կոյի՞վ ես ուզում: Առ՝ քեզ...

ԴԱՎԻԹ - Ատում եմ քեզ... Նրան տեսնել եմ ուզում... կսպանեմ նրան...

Նորից սկսում են կռվել: Լույսը մարտւմ է:

Պատկեր 8

Դավիթի բնակարանը: Առանց սկահակի ավելի հարմարավետ է դիտվում: Աննան տղամարդու վերնաշապիկով (կամ խալաքով) մտնում է խոհանոցի կողմից սուրճի բաժակով: Պարզ երևում է, որ գիշերել է այստեղ:

ԱԼՍԱ - Ա-յո՛... Լրիվ խճճվել եմ: Բացահայտումների երեկոն ահավոր էր, իսկ սիրո գիշերն՝ աննման: Ի՞նչ անեմ: Կասկածում եմ, որ Դավիթը կմոռանա կնոջը միայն այն

պատճառով, որ սկահակն այլև ցցված չէ աչքի առաջ: Իսկ հոգո՞ւմ: Չգիտեմ... Հստ էության, որոշ ժամանակ կարող եմ ձևանալ որպես կոտրված սրտի բժիշկ: Բայց համոզված չեմ, որ ես կրկին կոտրված սրտով չեմ հայտնվի կոտրած տաշտակի առաջ: Ըիր՝, միայն սա էր պակաս... իհմա էլ բանաստեղծ եմ դառնալու: Չէ, պետք է մտածել շախմատիստի նման և փորձել կանխատեսել հաջորդ քայլերը: Ասենք, դա էլ է անհմաստ... այս խաղը երկու հոգու միջև չէ: Երրորդը՝ որոշիչ խաղացողը, կարող է հայտնվել ամեն վայրկյան, և ողջ ռազմավարությունս գրողի ծոցը կթռչի...

Բջջայինի զանգ:

ԱՆՍԱ - Այո, սիրելիս... սուրճ եմ խմում... գործերդ ավարտեցի՞ր... Եթե սառնարանդ դատարկ չի, ինքս կարող եմ ինչ-որ բան պատրաստել: Լավ, ոնց կասես... չինական խոհանո՞ց... սիրում եմ, առանց ծիծուների, իհարկե: Լավ, սպասում եմ... ես էլ քեզ եմ սիրում: (*Անջատում է հեռախոսը:*) Բայց շատ լավ էր նրա հետ: Եթե չիներ այդ անհծյալ սկահակը, կասեի, որ կատարյալ տղամարդ է: Պետք է մի որոշ ժամանակ միասին ապրել, և ամեն ինչ պարզ կդառնա: Շտապելու ի՞նչ կա... Բայց չէ, երեխա եմ ուզում ունենալ: Պետք է ամեն ինչ լավ կշռադատել: Զնեմ մի քիչ... ողջ գիշեր չեմ քնել:

Աննան Աիրիում է բազմոցին: Վեր է քոչում բացվող դրան ձայնից:

ԱՆՍԱ - Ինչ շուտ եկավ... թե՞ ես եմ շատ քնել: Այս ի՞նչ ձայներն են:

Նախասրահից կանացի ձայներ են լսվում:

Առաջին ձայն - Դավիթը բավականին հաճելի տղամարդ է, միայն կզգուշացնեմ, թե ինչեր չի սիրում: Եվ դուք պետք է խստորեն կատարեք այդ պայմանները:

Երկրորդ ձայն - Հանգիստ եղեք: Ամեն ինչ կանեմ ծեր ասածի պես:

Առաջին ձայն - Հուսով եմ, դուք երկար կմնաք այստեղ:

Երկրորդ ձայն - Ես բոլոր պայմաններին եմ համաձայն:

Մեմյակ է մտնում Ամալիան միջին տարիքի կնոջ հետ: Փոխադարձ գարմանքի համբ տեսարան:

ԱՄԱԼԻԱ - Աղջիկս որտե՞ղ է: Վայ չէ, սկահակն ո՞ւր է... Դու ո՞վ ես:

ԱՆՍԱ - Իսկ դուք ո՞վ եք:

ԱՄԱԼԻԱ - Ես տանտիրոց զոքանչն եմ:

ԱՆՍԱ - Իսկ նա ո՞վ է:

ԱՄԱԼԻԱ - (*իրավիճակը գնահատելով:*) Ապագա սպասուիին: Լավ, աղջիկներ, տեսեք իհմա ինչ ենք անում... Սիրելիս, դուք իհմա տուն գնացեք, մենք ավելի ուշ կզանգնեք:

ԿԻՆ - Խնդրում եմ, ինձ շատ է պետք այս աշխատանքը:

ԱՄԱԼԻԱ - Գիտեմ, գիտեմ... հանգիստ եղեք: Ձեզ առանց աշխատանքի

չենք թողնի: Ցտեսություն: Դուռն
ուղղակի ծածկեք, խնդրում եմ:

Կինը հեռանում է:

ԱՆՍԱ - Ներեցեք, ես գնամ հագնվեմ:

ԱՄԱԼԻԱ - Իսկ դու շատ գեղեցիկ ես:
Զգիտեի, որ Դավիթն ընկերուիի ու-
նի:

ԱՆՍԱ - (իրեն տիրապետելով): Ինչ-
քանով տեղյակ եմ, դուք էիք նրան
համոզում նոր կին գտնել:

ԱՄԱԼԻԱ - Ա՛յո... տեսնում եմ՝ բա-
վական տեղեկացված ես:

ԱՆՍԱ - Ավելին, քան կուզեի:

ԱՄԱԼԻԱ - Բավականին համարձակն
ես:

ԱՆՍԱ - Բնականաբար: Վախկոտը
նման խճճված իրավիճակում չէր
հայտնվի:

ԱՄԱԼԻԱ - Աղջիկ ջան, ես քո թշնա-
մին չեմ: Վերջին տարիներին ինքս
եմ միշտ ուզել, որ Դավիթի կողքին
ուրիշ կին լինի:

ԱՆՍԱ - Ինչը չէի ասի ձեր առաջին
ուեակցիայից:

ԱՄԱԼԻԱ - Ի դեպ, սկահակն ո՞ր է:

ԱՆՍԱ - Կոտրեցինք:

ԱՄԱԼԻԱ - Ո՞վ... Դո՞ւ, թե՞ Դավիթը:

ԱՆՍԱ - Իսկ դա կարևո՞ր է:

ԱՄԱԼԻԱ - Ավելին, քան կարող ես
պատկերացնել:

ԱՆՍԱ - Այնպիսի տպավորություն է,
ասես դժկամորեն եք ուրիշ կնոջ
թույլ տալիս գրավելու ձեր դստեր
տեղը:

ԱՄԱԼԻԱ - Կարծում ես՝ պիտի սիրտս
բացեմ անծանոթ մարդու առաջ:
Նոյնիսկ անունդ չգիտեմ:

ԱՆՍԱ - Ներեցեք, անսպասելիությու-

նից ինձ կորցրեցի: Ես Աննան եմ:

ԱՄԱԼԻԱ - Ծատ լավ, Աննա: Դու էլ
ինձ ներիր ներխուժման համար: Այս ժամերին Դավիթը սովորաբար
աշխատավայրում է լինում, ես էլ
զբաղվում եմ կենցաղային հարցե-
րով: Հինգ տարում արդեն յոթե-
րորդ սպասուիուն ենք փոխում: Ինչ
վերաբերում է սկահակին... Այո՛, ես
ինքս էլ էի ընտելացել նրան: Ծատ
եմ կարոտել աղջկաս: Դավիթի
բացակայությամբ ես ևս զրուցում
եմ սկահակի հետ... իսկ դու վերաց-
րեցիր այդ միակ կապը:

ԱՆՍԱ - Դուք ինձ դատապարտո՞ւմ եք:
Դե, գիտեք, սա արդեն ընտանե-
կան շեղում է:

ԱՄԱԼԻԱ - Ուզում էիր, չէ՞ ծշմար-
տությունը լսել: Ես քեզ չեմ մեղադ-
րում, որովհետև վաղուց էր պետք
ազատվել սկահակից: Ուղակի
մենք չինք կարողանում: Բայց չե՞ս
կարծում, որ սկահակն ընդամենը
ներքին տվյալանքների արտացո-
լումն է: Եթե Մերին Դավիթի համար
գոյություն չունենար, նա պարզա-
պես չէր նկատի սկահակը և այն
կուտք չէր դարձնի:

ԱՆՍԱ - Կարծում եք, ես պետք է հե-
ռանա՞մ:

ԱՄԱԼԻԱ - Ո՞չ.... Իհարկե, ոչ: Բայց ես
մայր եմ, և դժվար է հաշտվել այն
մտքի հետ, որ Մերին գրկվում է ա-
մուսնու մոտ վերադառնալու հնա-
րավորությունից: Չնայած իր
ահավոր արարքին, աշխարհում
նա իմ միակ հարազատն է:

ԱՆՍԱ - Ծնորհակալ եմ անկեղծության

համար: Հավատացեք, ես ինքս չեմ կարողանում ծիշտ որոշում ընդունել:

ԱՄԱԼԻԱ - Իսկ դու մի շտապիր, աղջիկս: Եթե Դավիթի հետ քեզ լավ ես գգում վայելիր կյանքը... ծիշտ որոշումն ինքն իրեն կհասունանա:

ԱՆՍԱ - Ինչ իմաստուն կին եք:

ԱՄԱԼԻԱ - Կիլմաքսից հետո շատ կանայք են ավելի խելացի դառնում, քանի որ կիսահանգած սեքսուալ էներգիան փոխակերպվում է իմաստուրբացան:

Ծիծաղում են: Լարվածությունը քուզանում է:

ԱՆՍԱ - Զգիտեմ՝ ինչը որտեղ է դրված, բայց կարող եմ թեյ կամ սուրճ առաջարկել:

ԱՄԱԼԻԱ - Ծնորհակալ եմ, պետք չէ: Ես գնում եմ:

ԱՆՍԱ - Չե՞ք ուզում մնալ: Դավիթը շուտով համեղ ուտեստներ է բերելու: Մնացեք, միասին կձաշենք:

ԱՄԱԼԻԱ - Չեմ ուզում ձեզ խանգարել: Կառուցեք ձեր հարաբերություններն առանց ինձ: Բայց արի պայմանավորվենք՝ եթե ամուսնանաք, պետք է ինձ վերաբերվեք որպես սկսուրի, այլ ոչ որպես Դավիթի զոքանչի: Եղա՞վ:

ԱՆՍԱ - Համաձայն եմ:

ԱՄԱԼԻԱ - Դե, Աստված ձեզ երջանկություն տա, ինձ էլ՝ առողջություն: Իսկ դու գնա հագնվիր: Տղամարդը կնոշն անընդհատ տնային հագուստով չպիտի տեսնի: Ցտեսություն, Աննա:

ԱՆՍԱ - Ցտեսություն: Հածելի էր ծանոթանալ:

ԱՄԱԼԻԱ - Պատկերացնում եմ, Դավիթի պատմածով ինչպիսի հրեշ եք ինձ երևակայել:

ԱՆՍԱ - Չէ, հակառակը: Նա ձեզ վերաբերվում է ինչպես միակ հարազատի:

ԱՄԱԼԻԱ - Հածելի է լսել: Մինչ նոր հանդիպում, գեղեցկուիի՛:

Ամալիան գնում է: Հիստերիկ ծիծաղով Աննան փլվում է քազկաքոյին:

ԱՆՍԱ - Ահա ևս մեկ խաղացող ընտանեկան շախմատում: Հետաքրքիր կոմբինացիա է ստացվում՝ սկսուրը և զոքանչը մեկ դեմքով: Համա՞թե ընտանիք է: Բայց Ամալիան ինձ դուր եկավ, անկեղծ կին է: Լավ, գնամ հագնվեմ, քանի դեռ նորից ինչ-որ մեկը չի հայտնվել:

Ուղղվում է ննջարանի կողմը, բայց կանգ է առնում քջայինի գանգից:

ԱՆՍԱ - Անձանոթ համար է... Ալո... Այո, ես եմ...

Աննան շփորչած է... Բեմին հայտնվում է հեռախոսով խոսող տղամարդ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ես եմ...

ԱՆՍԱ - Ինչպե՞ս ինձ գտար:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Փառք ու շնորհակալություն ընկերներին ու սոցցանցերին: Ո՞նց ես, Անուկ... Ինչո՞ւ ես լոռում:

ԱՆՍԱ - Չէի սպասում քո ծայնը լսել: Ինչո՞ւ ես զանգել:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Խոսել է պետք: Կարո՞՞ղ ենք հանդիպել:

ԱՆՍԱ - Ինչի՞ մասին պետք է խոսենք տասը տարվա բաժանությունից հետո:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Աննա, մենք այն ժամանակ անհեթերության աստիճան հեշտ բաժանվեցինք, որովհետև շատ երիտասարդ էինք և ահավոր անլուրք:

ԱՆՍԱ - Դու էիր այդպիսին:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ոչ միայն ես: Դու է նույնն էիր: Մենք իրար արժանի էինք՝ երկու երջանիկ ու անհոգ խենթեր:

ԱՆՍԱ - Դրա համար էլ ընդամենք երկու տարի միասին ապրեցի՞նք:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Մենք չէինք հասկանում ու չէինք գնահատում մեր երջանկությունը: Ամեն մեկս համոզված էր, որ ամեն լավ բան իր արժանիքն էր, իսկ վատը՝ մյուսինը: Հետագայում հասկացա, որ մենք լրացնում էինք միմյանց, բայց երիտասարդական մեծամտությամբ դա չէինք հասկանում: Դու չես պատկերացնի՝ ինչքան եմ ես հասունացել: Արի մի անգամ էլ փորձենք:

ԱՆՍԱ - Լսիր, երեկվանից այնքան բաներ են կատարվել, որ ես հիմա ի վիճակի չեմ հասկանալ քո պայծառ եզրահանգումները: Արի ավարտենք այս խոսակցությունը:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Լավ: Քեզ մեկ օր ժամանակ եմ տալիս: Վաղը կզանգեմ և անպայման պիտի հանդիպենք: Լրջորեն մտածիր: Ես ինձ ահավոր մեղավոր եմ զգում մեր երեխաների առաջ, ովքեր դեռ չեն ծնվել... շտապել է պետք: Մինչ վաղը:

Տղամարդն անհետանում է: Կարկամած Աննան ակնդետ նայում է սկահակի նախկին տեղին:

ԱՆՍԱ - Եվ ինչո՞ւ սպանեցի Մերիին: Ինչ է, ես չունեմ իմ սկահակը: Ունեմ: Եվ չնայած թաքցրել էի հոգուս ամենահեռավոր խորքերում անմիջապես ինձ իրենով լցրեց առաջին խսկ կանչից: Ասում է՝ հասունացել է ամուսնյակս... չեմ հավատում: Հայտնվեց ամենաանհարմար պահին: Չնայած՝ ինչ իմանաս: Գուցն հենց ամենից ձիշտ պահին է: Տեր Աստված, որքան անարդար է այս ամենը... տարիներով միապահաղ ապրում էի ինքս ինձ համար սին խնդիրներ ստեղծելով՝ ինչով զբաղվեմ, ինչ հագնեմ, ո՞ւ և ո՞ւ հետ գնամ: Կարևորը հավաքեց Աստված և հրամցրեց մեկ օրում... դե արի ու վայրկենապես ամենածիշտ որոշումները կայացրու: Դժվար է, չէ՞: Հետո էլ կհայտնվի Տերը տասը տարի անց ու սխալ որոշմանդ պտուղները դիմացդ կշարի: Գլուխս պայթում է: Վերջ... գնում եմ հագնվելու:

Ուղղվում է ննջարանի կողմը, բայց ներս է մտնում Դավիթը փաքերներով և մեծ ծաղկեզամբրյուրով:

ԴԱՎԻԹ - Դեռ հագնված չե՞ս: Ավելի լավ, շորերդ հանելու վրա ժամանակ չենք վատնի:

ԱՆՍԱ - Գեղեցիկ ծաղիկներ են: Ծնորհակալություն: (Դնում է նույն այն տեղում, որտեղ և նախորդ

զամբյուղն էր:) Զոքանչդ էր եկել:

ԴԱՎԻԹ - Ընդհանուր լեզու գտա՞ք:

ԱՆՆԱ - Կարելի է ասել՝ այս: Հածելի կին է:

ԴԱՎԻԹ - Հրաշալի է: Դուք երկուսդ էլ թանկ եք ինձ համար: Ահավոր քաղցած եմ, եթե հիմա չսկսենք ուտել՝ ես քեզ կխժռեմ:

ԱՆՆԱ - Ես էլ եմ շատ քաղցած: Տեսնեմ ի՞նչ ես բերել:

ԴԱՎԻԹ - (գրկելով Աննային): Եթե միայն իմանաս, թե ինչքան ես ինձ երջանկացրել: Սիրելիս... Սիրում եմ քեզ...

Համբուրվում են: Դռների մեջ հայտնվում և քարացած կանգնում է իրական Մերին:

ՄԵՐԻ - Ներեցեք: Դու փականը չէիր փոխել... Իսկ սկահակն ո՞ր է:

Դավիթն ու Աննան խայրվածների պես իրարից ընկրկում են: Համբ տեսաքամ: Մերին ակնդեսնայում է Դավիթին, «Չտեսնող» հայացքը սահեցնում է Աննայի վրայով և գրում դանդաղ շրջում է դեպի սկահակի դատարկ տեղը: Երեքով սևոռուն հայացք-

ներով նայում են նոյն տեղին, որտեղ պլազմային լույսը ուրվագծում է սկահակը:

Ուալիկներ մտքում: Լույսը կենտրոնանում է խոսողի վրա:

ԴԱՎԻԹ - Վերադարձա՞վ...

ՄԵՐԻ - Մի՞թե ուշացել եմ...

ԱՆՆԱ - Դե, այսքանն արդեն չափացանց շատ էր մեկ օրվա համար...

ԴԱՎԻԹ - Տեր Աստված, ավելի է գեղեցկացել...

ՄԵՐԻ - Տնային հագուստով է ընկերուի իին... ուրեմն սիրել են իրար: Իսկ զամբյուղը նույնից է, ինչ ինձ էր նվիրել վերջին օրը...

ԱՆՆԱ - Ուզում էր, չէ՝ երեսին շպրտել չափած բառերն ու ազատվել նրանից... հետաքրքիր է՝ կկարողանա՞:

ԴԱՎԻԹ - Ուշի արի, Դավիթ: Երազում էիր, չէ՝, թքել երեսին և ասել՝ ատում եմ քեզ, երբեք չեմ ների ու հետ չեմ ընդունի... Դե՛, ասա՛... տղամարդ չե՞ս... Ո՞նց եմ սիրում... չէ՛, ատում եմ... Իմ չքնաղ Մերի... Անառակ Մերի: Հայտնվեց հենց ամենակարևոր պահին: Աննա՞ն, թե՝ Մերին... Մերի՞ն, թե՝ Աննան...

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Դավիթ ԽԱՉԻՅԱՆ

Երազում պատերազմ տեսա: Անգամ չեմ ցանկա-

նում հիշել այդ դժինել

պատկերները: Երազ ջրին

պատմեցի ու փորձեցի մոռանալ: Հետո դուրս եկա փողոց ու արևն ու ծառերը տեսա: Ես կանգնել էի անցորդների մուա-
հող ու տարակուսած հայացքների ներքո ու երջանկությու-
նից քրջում էի: Երևի պետք է գոնե երազում տեսնել

պատերազմը, որ սիրեն ու գնահատեն անամա երկինքն ու

ծաղկած բաղենիները:

...Ճերևս ոչինչ այնքան չի միավորում մարդկանց, որքան

մենությունն ու մենության զգացողությունը: Բոլորս էլ

դատապարտված ենք դրան: Անգամ մարդկային շփումը

ինչ-որ տեղ մեր մենությունն ինքնահատառող անկատար

մի փորձ է, հողից կտրվելու ու ճախրելու մանկական մի ե-

րազանք: Բայց աստված մեզ հեռու պահի հավերժական մե-

նությունից: Դա, հիրավի, սարսափելի պատիժ է:

37-ՐԴ ՕՐԸ

(Լոհենգրինի նախերզանը)

Դրամա 3 գործողությամբ

Գործող անձինք՝

Պապա - նույն ինքը՝ ԱԴՎՄ

Աղջիկ - ԱԴՎՄԻ դրստրը

Հարևան - նույն ինքը՝ ՌՈԲԵՐՏ

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 1

Ստորգետնյա կիսամութ նկուղ-ապաստարան է: Կենտրոնում՝ քեմին մոտիկ, կլոր սեղան: Վրան՝ պարզունակ ռադիո, աղոտ պատրույզով վառվող նավ-քավառ, գրքեր, քերքեր, բաժակներ ու թերմոս: Սեղանի շորջը նստած են երկու տղամարդ ու մտազքաղ վար են նայում: Ետին պլանում պահարան է, բուֆետ և նահճակալ, որի վրա քնած մարդ է նշնարվում: Պատին քնանկար է՝ կանաչ ու լուսավոր անտառով, արևով ու սարերով: Տղանարդիկանցից ավելի ջահելը դանդաղ բարձրացնում է հայացքն ու նայում ռադիոյին:

ՌՈԲԵՐՏ - (ցածր ձայնով): Մի անգամ
էլ չփորձե՞նք:

ԱԴՎՄ - (գրեթե շշուկով): Անիմաստ է:
ՌՈԲԵՐՏ - ՄԵկ էլ տեսար...

ԱԴՎՄ - Լավ, բայց շատ ցածր: Աղ-
ջիկս քնած է: (Հայացք է նետում
պատի տակ դրված մահծակալին):

ՌՈԲԵՐՏ գգուշորեն միացնում է
ռադիոն ու դանդաղ պտտում ա-
լեռսիչը: Խաղիոյից միայն ան-
րոշ աղմուկ է լսվում:

ՌՈԲԵՐՏ - (բարկացած անջատելով
ռադիոն): Արդեն քսանմեկ օր է՝ ոչ
մի հոդաբաշխ ծայս: Ոչ մի ալիքով:
Գժվել կարելի է:

ԱԴՎՄ - Իսկ դու մի՛ գժվիր: Գի՞րք
կարդա կամ էլ պարզապես մտա-
ծիր:

ՌՈԲԵՐՏ - Մտածելուց արդեն սիրտս
խառնում է: Գիրք էլ չեմ ուզում
կարդալ: Հիմա ինձ միայն Ձեւսոմի-
նոյի արկածներն ու Փոքրիկ իշ-
խանն էին պակաս: Գոնե մի քանի
կարգին գիրք բերեիր նկուղ: Կամ
էլ խաչքառերի ժողովածու...

ԱԴՎՄ - (հեգնանքով): Հաջորդ ան-
գամ կրերեն:

ՌՈԲԵՐՏ - (սառը ժայտով): Հաջորդ
անգամ... Թող այս մեկը մի հատ
մարսենք, իետո հաջորդ անգամի
մասին կմտածենք: Անգամ չեմ կա-
րողանում երևակայել, թե ինչ է կա-
տարվում դրսում: Ի՞նչ ես կարծում,
հարևան, ի՞նչ է կատարվում...

ԱԴՎՄ - (մի քանի վայրկյան լոելուց
հետո): Երևի արդեն ոչինչ էլ չի կա-
տարվում:

ՌՈԲԵՐՏ - Ախր, դու գիտնական ես՝ ֆիզիկոս: Բան ասա՝ բան հասկանանք: Ե՞րբ կարող ենք դուրս գալ այս նզովյալ նկուղից:

ԱԴԱՄ - (նայելով դիմացինի աչքերին): Ի դեպ, այս նզովյալ նկուղին իմ, աղջկաս և քո կյանքը փրկեց:

ՌՈԲԵՐՏ - Դե իհարկե, կներես, հարեան: Բայց ինձ էլ հասկացիր...

ԱԴԱՄ - Հասկանում եմ: Իսկ ի՞նչ ես առաջարկում: Ի՞նչ անենք:

ՌՈԲԵՐՏ - Փորձենք դուրս գալ: Մեկ էլ տեսար՝ օգնություն եկավ: Այստեղ մեզ ոչ ոք չի գտնի: Գոնե կապ լիներ...

ԱԴԱՄ - Դու կարող ես դուրս գալ: Ես քո ձեռքը չեմ բռնում: Բայց դուռը ետևից ամուր կփակես:

ՌՈԲԵՐՏ - Վազելով կհասնեմ մոտակա հիվանդանոց ու օգնություն կրերեմ:

ԱԴԱՄ - (հեգնական ժայռով): Վազելով... Լավ էր: Փորձիր: Եթե, իհարկե, գտնես հիվանդանոցի ավերակները գոնե...

ՌՈԲԵՐՏ - Կարծում ես՝ այդքան լո՞րջ է վիճակը:

ԱԴԱՄ - Իսկ քեզ թվում է՝ երազի մեջ ես: Դուրս կգաս դրնից, ու դժնիակ երազդ թմբիրի պես կցրվի: Եվ դրսում այսպիսի բնապատկերներ կտեսնես: (Ձեռքով ցոյց է տալիս պատից կախված բնանկարը:) Սթափվիր, Ուրերտ: Չկա՛ հիվանդանոցը, չկա՛ քաղաքը: Օգնություն էլ չկա և հազիվ թե լինի: Չգիտեմ՝ մեր բախտից էր, թե՞ ձակատագրի քմահածովքն էր, որ այդ շաբաթ օրը որոշեցի աղջկաս քաղաքից դուրս բերել: Այս գյուղական

տունն ու այս նկուղը մեր փրկությունը դարձան: Հիշում եմ՝ ահավոր պայթյունը հորիզոնի վրա քաղաքի ուղղությամբ: Ասես հազարավոր արեգակներ մեկեն ծագեցին երկնակամարում: Հազիվ հասցրեցի աղջկաս գրկել ու վազել այստեղ: Եվ էլի մեր բախտից է, որ նախնիներս այսպիսի հաստ պատերով նկուղ են սարքել ու ամեն օր պատրաստ եղել պատերազմի կամ էլ նման մի աղետի, այլապես ոչ զրի այս պաշարը կունենայինք, ոչ էլ մյուս բարիքները:

ՌՈԲԵՐՏ - Այո...

ԱԴԱՄ - Երեխա էի, երբ պապիկս ինձ այս մեծ գաղտնիքը ցոյց տվեց: Նա շատ բան էր տեսել՝ երեք պատերազմ և այլ արհավիրքներ: Ծան զգուշավոր մարդ էր: Բոլորից գաղտնի նկուղի տակ էլի նկուղ էր փորել: Մտել էր կարտոֆիլի հորի միջից ու դրվերով հանել հողը: Միայն տատիկս էր տեղյակ դրանից: Դե, մեկ էլ ես: Տասը տարի փորել է մարդը: Պատկերացնո՞ւմ ես: Տասը տարի... Հետո կորքի սենյակն է փորել, որտեղ դու ես քնում: Դա երևի ավելի դժվար է եղել, քանի որ քարի է հանդիսաել: Հետո ջրհորի պես մի բան է փորել, կեղտաջրերի հեռացման և օդափոխության համակարգերն է սարքել, դարակներ դրել, աթոռ-սեղան բերել: Տատիկս էլ, իր հերթին, մոմ, լուցկի, սև օճառ, նավթ ու նավթավառ, փոքրիկ սալօջախ, աղ, բրինձ, ծեթ, այսուր ու նման բաներ է քիչ-քիչ հավաքել ու բերել այստեղ: Անգամ մկնդեղն ու թակարդ-

ները չի մոռացել: Ամուսնն ու աշնանը այգու բերք ու բարիքից տարբեր բաներ էր սարքում-փակում ու իջեցնում՝ բարձրացնելով հները, որ բարմը մնա այստեղ: Երևի սիրտները մի բան գուշակում էին: Մի քանի տարի առաջ պապս խնդրեց հզոր էլեկտրական կուտակիչ բերել: Բերեցի: Չոր վիճակում: Լուծովյաները՝ առանձին շշերով: Հենց իր խնդրանքով հակագագ ու քիմիական պաշտպանության հանդերձանք բերեցի: Երկողմանի ռացիա գնեցի որսորդական խանութից: Հետո պապս հեռուստացույցով արեգակնային մարտկոց տեսավ: Զհասցրեցի սարքել: Ափսոս, իհարկե... Բայց դե, էլի ահագին բան է արվել: Շատերը նրան խենք էին համարում, բայց մարդը հաստատակամ էր ու հավատով տոգորված, ինչպես Նոյը: Լուակյաց էր: Լահապետական բարքերի վերջին ապավենն էր, բայց, երևի տարօրինակ կինչի, թքած ուներ բոլորի կարծիքների վիա: Գերագույն հետինակությունը նրա համար ինքն էր ու իր ձիշտը: Հավատը հրաշքներ է գործում, Ուրբերտ:

ՈՂՔԵՐԸ - Հետաքրքիր է...

ԱԴԱՄ - Մահվանից առաջ կանչեց մոտը: Երևի գգում էր, որ գնում է: Իր դաշույնն ու հրացանը, որ պատերազմից էին մնացել, նվիրեց ինձ: Հետո կոնջը հրամայեց դուրս գալ սենյակից ու այս նկուղի բանալին դրեց ձեռքս: Միշտ մոտն էր պահում: Ամեն դեպքում՝ այս ամենը մեր բախտից էր:

ՈՂՔԵՐԸ - Հաստա՞տ: Ես էլ իմ բախ-

տից եկել էի քեզանից մկան թակարդ խնդրելու:

ԱԴԱՄ - (*ժպտալով*): Փաստորեն, մկները փորկեցին քեզ:

ՈՂՔԵՐԸ - Ես մկներին միշտ իմաստուն կենդանիներ եմ համարել:

ԱԴԱՄ - (*հեզնանքով*): Եվ շատ համեղ:

ՈՂՔԵՐԸ - (*զզվանքով*): Հիմա սիրտս կխառնի:

ԱԴԱՄ - (*սառը ժպիտով*): Զինաստանում և մի քանի այլ երկրներում խորված առնետը նրբախորտիկ է:

ՈՂՔԵՐԸ - Խնդրում եմ, էլ ո՞չ մի բառ դրանց մասին... Զզվում եմ:

ԱԴԱՄ - Լավ, բայց մի աղմկիր: Երեխա չես: Աղջիկս կզարթնի: Ավելի լավ է՝ նա քնի: Այդպես ժամանակը հեշտ է անցնում: Վերջապես սթափիր՝, Ուրբերտ: Զզվես կամ չզզվես՝ դրանք մեր հիմնական կերակորուն են իհմա: Ու չմոռանաս՝ աղջկաս կասես, որ ծագարի միս է:

ՈՂՔԵՐԸ - Ճագարի՝ միս...

ԱԴԱՄ - Այո, ճագարի միս: Իսկ քեզ կրկին կասեմ՝ ժամանակակից միջուկային զենքը Հիրոսիմայի ու Սագասակիի վրա գցվածներից չեմ: Հազարապատիկ հզոր է: Սա քեզ որպես ֆիզիկոս եմ ասում:

ՈՂՔԵՐԸ - Որքա՞ն ժամանակ է պետք, որ այդ թունավոր ամպը ցրվի:

ԱԴԱՄ - Քո ասած թունավոր ամպը վաղուց է ցրվել-գնացել: Քամին իր գործն անում է: Բայց իհմա ամեն ինչ մահվան աղբյուր է: Ամեն մի քար, ամեն թուփ ու ծաղիկ... Անգամ ամեն մի դիակ ռադիոակտիվ ծառագայթման երկրորդային աղբյուր է: Անգամ հողն ու ջուրը: Անգամ անձրևն ու ծյունը: Ամեն ինչ:

ՈՂԲԵՐԸ - Հասկանում եմ: Բայց քանի՞ օր է անցել:

ԱԴԱՄ - 35:

ՈՂԲԵՐԸ - 35 օր... Բայց, որքան ես գիտեմ, ժամանակի ընթացքում քո ասած ձառագայթումը նվազում ու թուլանում է:

ԱԴԱՄ - Այո, որոշ նյութերի կիսատրոհման պարբերությունը 30 տարի է, մյուսներին՝ 400, մի մասինն էլ՝ հազարավոր տարիներ:

ՈՂԲԵՐԸ - Տեր իմ աստված... 400 տարի...

ԱԴԱՄ - Եթե անգամ 30 լինի: Տարբերություն չեմ տեսնում:

ՈՂԲԵՐԸ - Ուրեմն...

ԱԴԱՄ - Ուրեմն՝ բավարարվիր եղածով ու մի՛ տրտնջա:

ՈՂԲԵՐԸ - Բայց ի՞նչ անենք: 30 տարի այստեղ չե՞նք փիտելու: Սնունդն ու ջուրն էլ վերջանում են, չ՞:

ԱԴԱՄ - Վերջանում են: Մոներն էլ է պետք խնամքով օգտագործել: Ռադիոյի մարտկոցներն էլ... Ամե՞ն ինչ:

ՈՂԲԵՐԸ - Իսկ եթե փորձենք դուրս գալ ու գնալ այնտեղ, ուր ձառագայթումն ավելի թույլ է կամ չկա: Միգույն մեքենա ծարենք...

ԱԴԱՄ - Մեքենա չենք ծարի: Բոլոր մեքենաները շարքից դուրս են եկել: Ճանապարհներն էլ: Ամեն ինչ: Իսկ ոտքով հեռու չենք գնա. շատ արագ վայր կընկնենք ու, բառիս բուն իմաստով, կսատկենք: Ձառագայթումը կատակ բան չէ: Հիշո՞ւ ես, վերջին անգամ ինչ ասաց ուղիոն:

ՈՂԲԵՐԸ - Հիշում եմ: Առնվազն երկու հազար կիլոմետր շառավղով ամեն ինչ ավերված է... հիմնահատակ:

Միջուկային ծմեռ է իշել Երկրի վրա: Եթե փրկվածներ կան, ապա գուցե միայն հեռավոր Սիրիում, Լատինական Ամերիկայում ու մեկ էլ Ավստրալիայում:

ԱԴԱՄ - (*հեգնանքով*): Դե ի՞նչ, քայլենք դեպի Սիրիր կամ Ավստրալիա՞:

Մահաժամանակ երկուսն էլ լուս
են:

ՈՂԲԵՐԸ - Զերոնցից լուր ունե՞ս:

ԱԴԱՄ - Որտեղի՞ց... միամիտ բաներ ես ասում: Կինս քաղաքում էր պայթյունի պահին, տղաս՝ բանակում: Մինչև պայթյունը նրանց քանի օր լուր չկար: Չէ, անհոյս է...

ՈՂԲԵՐԸ - (*դադարից հետո*): Առաջին անգամ ուրախացա, որ ամուսնացած չեմ եղել:

ԱԴԱՄ - Իհարկե, դա իր առավելությունն ունի, հնարավոր չէ կորցնել այն, ինչ չունես:

ՈՂԲԵՐԸ - Փիլիսոփայում ես: Իսկ ես վստահ եմ, որ օգնությունը գալու է: Ներքին մի հոյս կա: Փրկարարներն ի վերջո գլխի կընկնեն, որ բոլորը չեն զոհվել: Գյուղերում փրկված մարդիկ կան: Մեր ետևից կօճան: Անպայման կօճան:

ԱԴԱՄ - Զգիտեմ: Մեկը լինի՝ փրկարաններին փրկի: Դու գեղարվեստական ֆիլմերի ազդեցության տակ ես: Գալիս է ազգային գվարդիան ու բոլորին փրկում-տանում է մի հրաշալի տեղ:

ՈՂԲԵՐԸ - Դե լա՛վ, այդքան էլ միամիտ չեմ: Բայց կարծում եմ, որ կենդանի են մնացել իշխանություն ունեցող մի քանի պայծառ գլուխներ, որոնք հասկանում են, որ ողջ

մնացած ամեն մի արարած մարդկության գենոֆոնդի կարևորագույն մասնիկն է: Նրանք կհավաքեն կենդանի մնացածներին ապահով վայրում, որ մարդկությունը շարունակի իր գոյությունը:

ԱԴԱՄ - Ի՞նչ մասնագիտություն ունես, Ռոբերտ:

ՌՈԲԵՐՏ - Ես ազատ մտածող եմ ու անկախ փիլիսոփա: Մասնագիտություն չունեմ:

ԱԴԱՄ - Պարզ է... Հիմա հասկացա, թե որտեղից է գալիս լավատեսությունդ:

ՌՈԲԵՐՏ - Ես լավատես չեմ: Ես իրատես եմ:

ԱԴԱՄ - Սիրելիդ իմ իրատես, երևի լավ չես պատկերացնում, թե ինչ է կատարվել: Եթե անգամ մնացել են չվարակված օջախներ, ինչին խիստ կասկածում եմ, միևնույն է՝ աշխարհը վարակված է, համաշխարհային օվկիանոսը՝ ևս: Ամբողջ մթնոլորտը, եթե այն կա, վարակված է ծառագայթումով: Փոշու ու հողի միջինավոր տոննաներ փակել են երկնակամարը: Օգոնային պաշտպանիչ շերտը հաստատ վերացել է: Դրա վերականգնման համար, բարենպաստ պայմաններում, հազարավոր տարիներ են պետք: Իսկ առանց դրա՝ տիեզերական ձառագայթները կսպանեն ամեն ինչ: Ուտելիք չկա: Եթե անգամ ինչ-որ տեղ մնացել են սննդամթերքի և ջրի պաշարներ, դրանց համար կոհիվներ ու պատերազմներ կլինեն: Բայց ուտելիքն ու ջուրը դեռ ամենը չեն: Մարդուն արեգակի լույս է պետք: Արհեստա-

կան լուսավորության պայմաններում մարդը երկար չի դիմանա:

ՌՈԲԵՐՏ - Ծատ մոայլ ես ներկայացնում ամեն ինչ:

ԱԴԱՄ - (ձայնն իշեցնելով, բայց բորբոքված): Դե իիմա արի մտածենք, թե այս պայմաններում, որ նկարագրեցի, ինչպես կարելի է ապրել ու, թող ներվի ինձ այս բառիս համար, բարգավաճել: Խելքին մո՞տ բան է: Մի բան էլ կա, որի մասին մոռանում ենք: Մարդը սոցիալական երևոյթ է: Իհարկե, կան ծգնավորներ, որոնք առանձնանում են հասարակությունից ու ապրում իրենց աղողքներով կամ գաղափարներով:

ՌՈԲԵՐՏ - Նիրվանային հասնելու համար:

ԱԴԱՄ - Թող հասնեն: Ուրախ եմ նրանց համար: Բայց, գիտե՞ս, ինչն է փրկում նրանց:

ՌՈԲԵՐՏ - Ի՞նչն է փրկում նրանց:

ԱԴԱՄ - Փրկում է նրանցից հեռու գոյություն ունեցող մարդկային հասարակությունը: Այլապես նրանց ծգնությունն ու նիրվանան անհմաստ կդառնային: Լավ թե վատ՝ այդ հասարակությունը պահում է ինքն իրեն: Թեև բաղկացած է առանձին անհատներից, բայց գործում է որպես մի ամբողջական համակարգ: Մրջնանոցի հետ համեմատիր: Մրջյուններն իրար մասին գուցե տեղեկություն չունեն, բայց նրանց միավորում է անտեսանելի հասարակական կապող ուժը, կենտրոնաձիգ գաղափարը, միասնականության հոգևոր էներգիան:

ՈՂԲԵՐԸ - Դա շատ հետաքրքիր է, բայց ինչո՞ւ ես ասում:

ԱԴԱՄ - Որովհետև հասարակական հարաբերությունները վերացած են: Մարդկային հոտի արժեքներն են իշխելու, եթե, իհարկե, այդ հոտը պահպանվի: Մնալու են բնազդային սպասելիքներն ու պահանջները՝ ուտել, խմել, պաշտպանվել: Միգուցե՛՝ բազմանալ...

ՈՂԲԵՐԸ - Բազմանալն է առաջնային բնազդների մաս է կազմում: Բացի այդ, միայն այդպես մարդկությունը կկարողանա շատանալ և լցնել մոլորակի ազատ տարածությունը: Ինչպես նախկինում:

ԱԴԱՄ - Լավ ես ասում, բայց գիտես, որ բազմանալու համար մոտիկ արյունակցական կազը պիտի բացառվի, այլապես սերունդը հիվանդ կլինի և ամով: Կենդանի մնացած և մեկ տեղում հավաքված մարդկանց քանակը բավարար չէ բազմացման համար, եթե անգամ մի կողմ դնենք անձնական համակրանքն ու սերը, որոնք ևս անհրաժեշտ են առողջ սերունդ տալու համար:

ՈՂԲԵՐԸ - Ծատ տրամաբանական դատողություններ ես անում: Բայց...

ԱԴԱՄ - Ել ի՞նչ «բայց»...

ՈՂԲԵՐԸ - Տրամաբանորեն դու ճիշտ ես: Բայց ես հավատում եմ հրաշքներին: Աստված մեզ չի թողնի այս վիճակում:

ԱԴԱՄ - Աստված... Հույսդ աստծու վրա՞ ես դրել:

ՈՂԲԵՐԸ - Աստծու և մեր բանականության: Դու էիր ինձ պատմում այդ երկու ուժերի իհարքանչ համադրության մասին:

ԱԴԱՄ - Պատմում էի: Ելի կարող եմ պատմել: Բայց ավելի ու ավելի եմ համոզվում, որ այս ամենը հենց Աստծու պատիժն է: Առաջին անգամ՝ ջրով, երկրորդ անգամ՝ կրակով: Սա հենց կրակն է, որ կա: Սա Աստծոն կամքն է, Որքերտ: Դրանից չես փախչի: Ես, ավելի քան որևէ մեկը, կցանկանայի, որ քո ասածի պես լիներ: Ես արդեն համակերպվել եմ այն մտքի հետ, որ կինս ու որդիս կենդանի չեն, բայց ես աղջիկ ունեմ: Կենսուրախ մի արարած, որը հույսով սպասում է ապագայի լավ օրերին: Մի՞թե չէի ցանկանա, որ քո ասած փրկարարները գային ու գոնե աղջկաս փրկեին: Բայց արդեն 35 օր է անցել: Դու հասկանո՞ւմ ես: 35 օր: Մի ամբողջ հավերժություն: Դեռ ի՞նչ հույսեր պիտի փայփայեմ: Առողջ բանականությունս ասում է, որ վերջը հեռու չէ:

ՈՂԲԵՐԸ - Մի՛ կորցրու հույսդ, հարևան: Հանուն քո աղջկաս...

ԱԴԱՄ - Սրտիս թույլ տեղին ես դիպչում: Այո՛, աղջիկս... Նա ինձ է հույս տալիս, իսկ ես ապրում եմ, որ պահեմ ու պաշտպանեմ նրան: Հույսով ու հեքիաթներով:

ԱԴԱՄ - Հույսը վերջինն է մեռնում: Եթե այդ հույսն էլ չլիներ՝ իմաստ չէր ունենա ապրելը:

Լռում են: Ադամը նայում է պատից կախված բնանկարին, Ոռքերտը՝ քնած աղջկան:

ՈՂԲԵՐԸ - Հարևան, պատմիր աղջկադ մասին:

ԱԴԱՄ - Ի՞նչ պատմեմ: Այս օրերի ընթացքում ամեն ինչ չիմացա՞ր:

ՈՂԲԵՐԸ - Դե, իմացա միայն երևացող բաները: Դու պատմիր, ինչը բարձրաձայն չի ասվում: Ես զավակ չեմ ունեցել: Զգիտեմ՝ դա ինչ բան է: Քույրս երեխաներ ուներ, բայց վաղուց նրանց չեմ տեսել:

ԱԴԱՄ - (նայում էքնած աղջկան, հետո՝ Ռորերտին, կամաց): Մի անգամ աղջիկս փրկել է իմ կյանքը:

ՈՂԲԵՐԸ - Պատմիր, խնդրում եմ:

ԱԴԱՄ - Զգիտեմ... դա այնքան անձնական է: Հետո կպատմեմ:

ՈՂԲԵՐԸ - Ի՞նչ ունես կորցնելու: Պատմիր...

ԱԴԱՄ - Լավ: Միայն առանց ավելորդ հարցերի ու ռեպիկների:

ՈՂԲԵՐԸ - Խոստանում եմ:

ԱԴԱՄ - (դադարից հետո): Կյանքն այնքան պարզ չէ, որքան թվում է մանկության ու պատանեկության օրերին: Պահեր են լինում, երբ ուզում ես մոռանալ ոչ միայն անցյալի, այլև ներկադ ու անգամ ապագադ: Երբ կիրակիներն անվերջ են դառնում, ու միակ բանը, որ երազում ես, ուշ զարթնելն ու ժամանակ սպանելն է մինչև երկուշաբթի, երբ առօրյա հոգսերի ու աշխատանքի թմբիրի մեջ կարող ես մոռանալ անցյալի, ներկադ ու ապագադ: Այդպիսի մի կիրակի օր աղջկաս տարա մանկական գրոսայգի: Գիտես՝ կամրջի հարևանությամբ, ուր նաև սպորտային հրապարակներ ու շատրվաններ կան:

ՈՂԲԵՐԸ - Գիտեմ: Նաև շատ վարդենիներ կան: Մի անգամ այնտեղ ժամադրվել եմ մի գեղեցկուհու հետ:

ԱԴԱՄ - Այո, կան, ավելի ճիշտ, կային... ինչևսէ: Աղջկաս հետ գնացինք գրոսանքի: Մինչ նա խաղում էր ու վազվում, ամբողջ կյանքս անցավ՝ հիշողությանս ալիքներին թառած: Աչքս անընդիատ կամրջին էր: Ինքս էլ չիմացա, ինչպես եմ տեղից ելել ու քայլել դեպի կամուրջը: Չէի հասկանում, ինչ եմ անում, քայլերս տանում էին ինձ: Ամեն ինչ մոռանալու ու անեզը հոգեկան տվյալներներին վերջ տալու հոյսով միայն... Երկի բավականին հեռացել էի, երբ աղջկաս ձայնը կանգնեցրեց ինձ՝ պապա, ո՞ր ես գնում... Կանգ առա, պապանձվեցի: Չէի կարողանում շարժվել: Դատրիկիս ծայնն ինձ ետ էր կանչում, իսկ աչքերս տանում էին դեպի ամենափրկիչ կամուրջը: Աղջիկս հասավ, բռնեց ծեռքս ու... կյանքի վերադարձրեց ինձ: Վերադարձի ծանապարհին էլ շարունակ կամրջին էի նայում, բայց կյանքի ծարավն ավելի հզոր գտնվեց: Այսքանը...

Ռորերտը նայում է Ադամին, ապա՝ քնած երեխային ու կրկիճ՝ հարևանին:

ԱԴԱՄ - Էլի բաներ են եղել, բայց հիմա չեմ կարող պատմել:

ՈՂԲԵՐԸ - Իհարկե, իհարկե... պետք չի պատմել...

Լուս նայում են ռադիոյին:

ՈՂԲԵՐԸ - Լավ... Երկի պառկեմ քննու: Երկի արդեն շատ ուշ է:

ԱԴԱՄ - (մտազրադ): Այո, շատ ուշ է:

ՈՂԲԵՐԸ - Իսկ դու չե՞ս ուզում քնել, հարևան: Այդպես ժամանակը շուտ է անցնում, քաղցն էլ այդքան չի տանջում:

ԱԴԱՄ - (*հայացքը ռադիոյին հառած*): Քունս չի տանում, դեռ կնստեմ:

ՌՈԲԵՐՏ - Բայց ի՞նչ ես անելու:

ԱԴԱՄ - Փորձելու եմ մոռանալ անցյալս, ներկաս ու ապագաս:

ՌՈԲԵՐՏ - Դրա համար քնաբեր է պետք:

ԱԴԱՄ - Անցյալը մոռանալու համար լավ հիշողություն է պետք:

ՌՈԲԵՐՏ - Դա հեշտ չի:

ԱԴԱՄ - Ես ավելի բարդ բան չգիտեմ:

Անցիր կողքի նկուղը: Համ խոռոցդ չի խանգարի աղջկաս, համ էլ առնետների թակարդները կստուգես:

ՌՈԲԵՐՏ - Մի բան բացատրիր ինձ, խնդրում եմ: Ինչպե՞ս է, որ միայն առնետները կենդանի մնացին պայթյունից հետո:

ԱԴԱՄ - Ի վերջո ամեն ինչ առնետներին է մնում: Կյանքի օրենքն է:

ՌՈԲԵՐՏ - Իսկ եթե առանց փիլիսո-

փայությա՞ն:

ԱԴԱՄ - Դրանք գետնի տակ են ապրում, խոր տեղերում և ավելի պաշտպանված են: Կենսական պահանջներն էլ մեծ չեն՝ ուտել, բազմանալ ու տաշել ժանիքները:

ՌՈԲԵՐՏ - Լաև կեր դառնալ մեզ համար: Լորից սիրտս խառնեց... Լավ, գնացի: Ռադիոընդունիչն էլ կտանեմ հետս: Մեկ էլ տեսար՝ մի բան լսեցի:

ԱԴԱՄ - Մարտկոցները կխնայես: Բարի գիշեր, հարևան, և բարի երազներ:

ՌՈԲԵՐՏ - (*դուրս գալով նկուղի դոնից*): Բարի գիշեր:

Աղամը փշում-հանգցնում է մոմը: Ամեն ինչ քաղվում է խավարի մեջ, միայն անհասկանալի մի աղոտ լույս է ընկած պատից կախված բնանկարի վրա:

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2

Նույն ստորգետնյա կիսամութ նկուղ-ապաստարան է: Աղամը նայում է պատին կախված քնանկարին: Մահճակալի վրայի ծածկոցը շարժվում է: Աղամը հայացքը քերում է դեպի մահճակալը:

ԱՂՋԻԿ - Բարի լույս, պապա:

ԱԴԱՄ - (*ձպտալով մոտենալով մահճակալին*): Բարի լույս, աղջիկս:

ԱՂՋԻԿ - Արդեն առավո՞ն է:

ԱԴԱՄ - (*նայելով ծեռքի ժամացույցին*): Այո, իհարկե, արդեն առավոտ:

ԱՂՋԻԿ - (*նստելով տեղում*): Պապա, մի հրաշալի երազ եմ տեսել: Կուզե՞ս պատմեմ:

ԱԴԱՄ - Իհարկե, կուզեմ: Պատմի՛:

ԱՂՋԻԿ - Հրաշալի տաք օր էր: Ես, դու, մաման ու ապերը գնացել էինք մի հրաշալի տեղ, երևի ծով, բայց ծովը չէր երևում: Ես անընդհատ շտապում էի, որ արագ փոխեմ շորերս ու վազեմ ծովափի: Հետո հայտնվեցի շատ սիրուն անտառում: Քայլում էի արահետով: Ծառերի տերևների արանքից արևի շողերն էին ծիկրակում: Ու ես վստահ էի, որ այդ արահետն ինձ

դեակի ծով է տանում: Վազում էի ամբողջ ուժով, բայց շատ դանդաղ էի առաջ գնում: Մեկ էլ նկատեցի, որ իմ ետսից դու ես գալիս: Դու էլ էիր վազում, բայց ինձ չէիր հասնում: Ու մեկ էլ երազում զգացի ծովի հոտն ու ալիքների ձայնը... (Հոռում է:)

ԱԴԱՄ - Ըետո՞... ծովը չտեսա՞ր:

ԱՂՋԻԿ - Չէ, պապա, չտեսա, միայն ալիքների ձայնն էի լսում: Գիտե՞ս, ինչու չտեսա:

ԱԴԱՄ - Ինչո՞ւ:

ԱՂՋԻԿ - Որովհետև ծով չեմ տեսել: Միայն քո պատմածներից գիտեմ:

ԱԴԱՄ - Հրաշալի երազ է, աղջիկս: Դե, իիմա արի սեղանի մոտ՝ նախածաշելու:

Աղջիկը մոտենում է սեղանին, նստում է: Աղամը պահարանից ինչ-որ քան է հաճում, ինքն էլ նստում սեղանի մոտ ու ուժեղացնում է նավթավառի լույսը:

ԱՂՋԻԿ - Պապա, սա ի՞նչ է:

ԱԴԱՄ - Սա կոմպոտ է: Մրգերից ու շաքարից պատրաստված անուշ:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ համեղ է... հիշեցի՛: Մի անգամ հիվանդ էի, ու մաման սրանից էր տալիս ինձ, որ շուտ առողջանամ:

ԱԴԱՄ - Այո, լավ հիշեցիր: Ինձ էլ թեյ լցնեմ:

Աղամը սեղանին դրված թերմոսից թեյ է լցնում իր համար:

ԱՂՋԻԿ - Շատ համով է, թե չէ արդեն զգվեցի այդ ծագարի մսից:

ԱԴԱՄ - Ճագարի միսն էլ է համով ու շատ օգտակար: Քեզ ասել եմ, չէ՞ որ մսի մեջ շատ սպիտակուցներ

կան: Դրանք մարդուն ուժ են տալիս:

ԱՂՋԻԿ - (անտարբեր): Պապա, իսկ ուղիղո՞ւն ո՞ր է:

ԱԴԱՄ - Ռոբերտը տարավ, որ փորձի ինչ-որ քան լսել:

ԱՂՋԻԿ - Երանի՞ լավ լուրեր լսի... Ես շատ եմ կարուտել մամային ու ապերին: Ու մեր տունը:

ԱԴԱՄ - Հուսանք, որ կլսի ու մեզ կասի:

ԱՂՋԻԿ - (ախորժակով ուտելով): Պապա, ուզում եմ, ինձ պատմես ծովի մասին:

ԱԴԱՄ - Նորի՞ց: Ախր, երեկ պատմեցի:

ԱՂՋԻԿ - Ուզում եմ... Ես շատ եմ սիրում ծովը:

ԱԴԱՄ - Դու դեռ ծովը չես տեսել, ինչպես կարող ես սիրել:

ԱՂՋԻԿ - Միևնույն է, ուզում եմ:

ԱԴԱՄ - Լավ, կպատմեմ: Ես ծովը հեռու մի երկրում եմ տեսել, ուր ինձ գործուղման էին ուղարկել: Ես էլ, քո երազի պես, նախ լսեցի ծովի ձայնն ու զգացի նրա հոտը: Ըետո ևս մի քանի քայլ արեցի ու տեսա... Դա հրաշքի պես է, գրեթե աննկարագրելի մի երջանկություն: Որոշել էլ անմիջապես հանվել ու նետվել ջուրը, բայց ծովի հանդեպ ներքին մի ակնածանք ինձ թույլ չէր տալիս դա անել: Հանեցի կոշիկներս, գոլպաներս, բարձրացրեցի տարատիս փողքերն ու ոտքերս թրջեցի ծովի ջրով...

ԱՂՋԻԿ - (ոգնորված): Ո՛վս...

ԱԴԱՄ - Ու այդպես՝ ոտարբորիկ, քայլեցի առավինյա ավազի վրայով: Ալիքները գալիս էին ու ծածկում

ոտնաթաթերս, անգամ թրջում տարատիս փողքերը, բայց ես այնքան երջանիկ էի... Ծովը մեծ երջան-կություն է...

ԱՂՋԻԿ - Ընտանիքի ու տան պես:

ԱԴԱՄ - Այո, ընտանիքի ու տան պես:

ԱՂՋԻԿ - Էլի պատմիր:

ԱԴԱՄ - Հետո նստեցի մի ավագաթմբի վրա ու կախարդվածի պես երկար նայում էի ծովին: Անգամ չնկատեցի, ինչպես իջավ երեկոն: Արեգակն արդեն մայր էր մտնում՝ ասես մի հսկայական նարինջ, որը սուզվում է ծովի խորքը: Ու ալիքների ձայնը խառնվում է թռչունների ծովողունին: Այդ պահին անսահման երջանկության գգացումն է պարուրում քեզ: Բոլոր առօրեական հարցերն այնքան ճշգիմ ու անցողիկ են դառնում: Այդ պահին հասկանում ես, որ դու բնության մի մասնիկն ես: Հենց դա է երջանկությունը... Միայն մի բանի համար էի ափսոսում:

ԱՂՋԻԿ - Որ չողացա՞ր:

ԱԴԱՄ - (Ժպտալով): Որ դու ինձ հետ չէիր:

ԱՂՋԻԿ - Ե՛, պապա, ախր, ես դեռ չի ծնվել այդ ժամանակ:

ԱԴԱՄ - Ճիշտ ես ասում: Չէի մտածել դրա մասին:

ԱՂՋԻԿ - Բայց մենք միասին կգնանք ծովը տեսնելու, չ՞:

ԱԴԱՄ - Իհարկե, անպայման կգնանք:

ԱՂՋԻԿ - Բայց դա ե՞րբ կլինի: Ես չեմ դիմանում արդեն:

ԱԴԱՄ - (Չոյելով աղջկա մազերը): Անպայման կգնանք:

ԱՂՋԻԿ - Բայց ե՞րբ...

ԱԴԱՄ - Ձեզ արդեն բացատրել եմ, երբ թունավոր ամպը ցրվի-գնա:

ԱՂՋԻԿ - Գիտեմ, հիմա կասես, որ պետք է ֆիզիկա ու մաթեմատիկա պարապել դա հասկանալու համար:

ԱԴԱՄ - (սեղանի կույտից թուղթ ու մատիտ ընտրելով): Ճիշտ էլ գիտես: Եթե կոմպոստ խմեցիր ու կշտացար, հիմա մի քիչ կպարապենք:

ԱՂՋԻԿ - Ես ուզում եմ նկարել: Հետո կպարապենք: Դու ես ասել, որ նկարչությունն էլ է կարևոր զարգացած մարդ դառնալու համար:

ԱԴԱՄ - Այո, շատ կարևոր է:

ԱՂՋԻԿ - Դե ես մի քիչ նկարեմ...

ԱԴԱՄ - Նկարիր: Բայց ի՞նչ ես նկարելու:

ԱՂՋԻԿ - Կոահիր: Դու ունես երեք փորձի իրավունք:

ԱԴԱՄ - Մեր տնակը:

ԱՂՋԻԿ - Զիմացար: Կրկին փորձիր:

ԱԴԱՄ - Խաղահրապարակ ու երեխանե՞ր:

ԱՂՋԻԿ - Վերջին փորձի է:

ԱԴԱՄ - Երկի մեր ընտանիքը: Հա՞...

ԱՂՋԻԿ - Տաք է, տաք է...

ԱԴԱՄ - Զգիտեմ... հանձնվում եմ:

ԱՂՋԻԿ - Պապա, ախր դա այնքան պարզ է...

ԱԴԱՄ - Զգիտեմ: Դու ասա:

ԱՂՋԻԿ - Մեր ընտանիքը ծովի ափին:

ԱԴԱՄ - Ո՞նց մտքով չանցավ:

ԱՂՋԻԿ - Հիմա կնկարեմ:

Աղջկն սկսում է նկարել: Աղամը հիացած նրան է նայում:

ԱՂՋԻԿ - (նկարելով): Սա, ուրեմն, ծովն է: Տես, ինչ սիրուն են ալիքները: Սրանք դելֆիններ են: Սա էլ ավազով պատված ափն է: Ավազը սպիտակ է:

ԱԴԱՄ - Սպիտակ է:

ԱՂՋԻԿ - Սա ես եմ, սա՝ դու, սա՝ մաման, իսկ գզզված մազերով տղան՝ ապերը: Հա, չմոռանամ, սա էլ արեգակն է: Իսկ հեռվում առագաստանավ է, որի վրա ծովահեններ են:

ԱԴԱՄ - Ծովահեննե՞ր: Դրանց որտեղից մոգոնեցիր: Ձեզ ծովահենների մասին չեմ պատմել:

ԱՂՋԻԿ - Կարդացել եմ մի գրքում, որ ծովերում անպայման ծովահեններ պիտի լինեն: Մի մասը՝ բարի, իսկ մյուսները՝ չար:

ԱԴԱՄ - Լա՛վ... իսկ այս կետիկնե՞րն ինչ են օդում ու ալիքների վրա: Ճանձե՞ր:

ԱՂՋԻԿ - Պապա, ո՞նց չես հասկանում, դա ծովի հոտն է: Դու էիր պատմում թիշ առաջ:

ԱԴԱՄ - Մոռացել էի: Իրոք որ, ի՞նչ ծով առանց ծովի հոտի:

ԱՂՋԻԿ - Վերջացրեցի:

ԱԴԱՄ - Չմոռանաս անունդ գրել և ամսաթիվը դնել:

ԱՂՋԻԿ - (անհամբեր): Գիտեմ, գիտեմ... Հարյուր անգամ ասել ես: Որ հետո նայենք ու հիշենք:

ԱԴԱՄ - Այո: Որ հետո նայենք ու հիշենք:

ԱՂՋԻԿ - Պապա, իսկ այսօր ո՞ր օրն է:

ԱԴԱՄ - Երեսունվեցերորդ, աղջիկս... Երեսունվեցերորդ...

ԱՂՋԻԿ - Գրե՞մ «Երեսունվեցերորդ օր»:

ԱԴԱՄ - Ավելի լավ է՝ ամսաթիվը դնես: Արտագրիր ժամացույցին վրայից:

ԱՂՋԻԿ - Իսկ տարեթի՞վը:

ԱԴԱՄ - Դու գիտես տարեթիվը:

ԱՂՋԻԿ - Գիտեմ, գիտեմ: Գրեցի... տե՞ս:

ԱԴԱՄ - (զննելով նկարը): Հրաշալի է, աղջիկս: Հրաշալի նկար է:

ԱՂՋԻԿ - Երբ մաման ու ապերը գան՝ նրանց ցոյց կտանք:

ԱԴԱՄ - Այո, անպայման ցոյց կտանք:

ԱՂՋԻԿ - Պապա, գիտե՞ս, ինչ էի հիշել:

ԱԴԱՄ - Ի՞նչ:

ԱՂՋԻԿ - Հիշո՞ւ ես, մի անգամ դու առանձին էիր ապրում, քանի որ ու էիր վերջացնում աշխատանքդ: Այնքան էի կարոտում քեզ, այնքան էի ուզում տեսնել քո տոնը: Ու մի օր ինձ վերցրեցիր դպրոցից ու միասին գնացինք քո տոն: Հիշո՞ւ ես:

ԱԴԱՄ - Հիշում եմ: Լավ օր էր:

ԱՂՋԻԿ - Իմ ամենաերջանիկ օրերից մեկն էր: Միասին խտալական սուրճ խմեցինք ու երդվեցինք, որ մամային չենք ասի: Դու շատ ծիծաղելի բաժակ էիր բերել հեռու մի երկրից: Հիշո՞ւ ես: Բաժակի մեջ հանգորած ծխախոտ էր, բայց ոչ թե իսկական, այլ... ո՛տ, այդ բառը էի մոռացա...

ԱԴԱՄ - Կերամիկական:

ԱՂՋԻԿ - Հիշ, գրաֆիկական: Հետո տարբեր խաղեր խաղացինք, զրուցեցինք: Անգամ մի նոր խաղ հնարեցինք:

ԱԴԱՄ - (գրեթե աննկատ հոգոցով): Այո, լավ օր էր:

ԱՂՋԻԿ - Հետո դու ինձ ձանապարհեցիր տուն:

ԱԴԱՄ - Դու ամուր բռնել էիր ձեռքս:

ԱՂՋԻԿ - Ծա՛տ ամուր: Ես այնքան

չի ուզում բաժանվել քեզանից: Այնքան լավ էր քեզ հետ: Ես անհանգստանում էի քեզ համար, թե որտեղ ես ապրում, ինչ ես ուտում, որտեղ ես քնում... Բայց երբ տեսա՝ հանգստացա:

ԱԴԱՄ - Այո, հրաշք օր էր... Տաք ու ջերմ:

ԱՂՋԻԿ - Գիտե՞ս, պապա, հետո, երբ մենք հայտնվեցինք այս նկուղում, ես շատ ուրախացա:

ԱԴԱՄ - Ուրախացա՞ր:

ԱՂՋԻԿ - Այո, ուրախացա, որ պիտի կրկին միասին լինենք: Միայն ափսոս, որ իտալական սուրճ չկա ու այն բաժակը: Մեկ էլ կուզեի, որ մաման ու ապերը մեզ հետ լինեին:

ԱԴԱՄ - Երևի մի օր կլինեն:

ԱՂՋԻԿ - Ինչո՞ւ ես ասում՝ Երևի...

ԱԴԱՄ - Հասկանո՞ւմ ես, աղջիկս, մեծ ռումբ է պայյթել:

ԱՂՋԻԿ - Գիտեմ: Դու ինձ գրկեցիր ու վազեցիր այստեղ: Ահավոր ձայն եկավ, ու պատերը դդրդում էին: Այնքան էի վախեցել... այնքան ուժեղ էի գրկել ձեռքդ, որ մատներս էին ցավում:

ԱԴԱՄ - (փորձելով ժպտալ): Իմ մատներն էլ ցավացին:

ԱՂՋԻԿ - Բայց եթե այդ օրը մնայինք քաղաքում, իհմա բոլորս միասին կլինեինք, չ՞: Ես, դու, մաման ու ապերը: Ապերը պիտի բանակից արձակուրդ գար:

ԱԴԱՄ - Երևի միասին կլինեինք...

ԱՂՋԻԿ - Կրկին ասում ես՝ Երևի: Հաստատ միասին կլինեինք:

ԱԴԱՄ - (տխուր ժպիտով): Հաստատ միասին կլինեինք:

ԱՂՋԻԿ - Ի՞նչ լավ կլիներ...

ԱԴԱՄ - Ծատ լավ կլիներ...

ԱՂՋԻԿ - Դե ոչինչ, պապա, դեռ կինենք միասին: Ինձ Ռոբերտն ասաց, որ փրկարար մարդիկ են գալու, բոլորիս հանելու են այստեղից ու տանելու են մի լավ տեղ, ուր թունավոր ամպը չի հասել:

ԱԴԱՄ շվարած նայում է աղջկան:

ԱՂՋԻԿ - Միգուցե այնտեղ նաև ծով լինի:

ԱԴԱՄ - Միգուցե... կապրենք-կտեսնենք:

ԱՂՋԻԿ - Ուրեմն՝ իմ նկարած նկարը կիրականանա:

ԱԴԱՄ - Այո, կիրականանա:

ԱՂՋԻԿ - Բանանիտոյի նկարների պես:

ԱԴԱՄ - Ո՞վ է Բանանիտոն: Ես չեմ ճանաչում...

ԱՂՋԻԿ - Պապա, դու ֆիզիկոս-մաթեմատիկոս ես, բայց ամենակարևոր բաները չգիտես: Բանանիտոն Զելսումնոյի ընկերն է:

ԱԴԱՄ - Զելսումնոյի...

ԱՂՋԻԿ - Այո, Զելսումնոյի, որը խարբեաների աշխարհում էր:

ԱԴԱՄ - Այդ գիրքն այստեղ կա, չ՞:

ԱՂՋԻԿ - Իհարկե, կա: Մեկ էլ՝ «Փոքրիկ իշխանը»: Իսկ դու գիտե՞ս՝ Բանանիտոն ինչ ուներ: Նա կախարդական մատիտներ ուներ: Ինչ նկարում էր՝ դառնում էր իրական: (Երազկոտ:) Ես էլ կուզեի այդ մատիտներից ունենալ: Մամային ու ապերին կնկարեի, ծովը... Ու այդ ամենը իրական կդառնար:

ԱԴԱՄ - Չե՞ս ուզում կարդալ:

ԱՂՋԻԿ - Ախր, արդեն անգիր գիտեմ, պապա...

ԱԴԱՄ - Դե, մենք չենք կարդում

միայն նոր բաներ իմանալու նպատակով: Հաճախ էլ կարդում ենք հածելի ապրումները կրկին վայելելու համար: Այդ երկու գրքով կներն էլ լի են այդպիսի հածելի պահերով: Դու կարդա, իսկ ես մի քիչ ննջեմ: Գիշերը չեմ քնել:

ԱՂՋԻԿ - Ինչո՞ւ չես քնել, պապա:

ԱԴԱՄ - Մտածում էի:

ԱՂՋԻԿ - Ինչի՞ մասին էիր մտածում:

ԱԴԱՄ - Տարբեր բաների, աղջիկս:

ԱՂՋԻԿ - Ծատ մի մտածիր, պապա: Ամեն ինչ լավ է լինելու: Ես գիտեմ՝ դու շատ ես անհանգստանում մամայի ու ապերի համար, բայց մենք անպայման նրանց կգտնենք, երբ դուրս գանք նկուղից: Կամ էլ նրանք կգան մեզ մոտ ու կթակեն դուռը: Պատկերացնո՞ւմ ես, ի՞նչ ուրախություն կլինի, ո՞նց եմ գրկելու նրանց...

ԱԴԱՄ - Այո, իհարկե...

ԱՂՋԻԿ - Իսկ երբ մեծանամ, ամուսնանալո՞ւ եմ:

ԱԴԱՄ - (Ժպտում է): Այո, իհարկե ամուսնանալու ես:

ԱՂՋԻԿ - Ո՞ւմ իետ:

ԱԴԱՄ - Ում սիրես ու ցանկանաս նրա իետ ապրել, բալիկներ ունենալ:

ԱՂՋԻԿ - Քեզնից, մամայից ու ապերից առանձի՞ն:

ԱԴԱՄ - Իհարկե: Բա իո չե՞ք կարող մեզ իետ ապրել:

ԱՂՋԻԿ - Բայց ես շատ կկարոտեմ ձեզ... Ես չեմ ուզում առանձին ապրել:

ԱԴԱՄ - Երբ մեծանաս ու սիրես մի տղայի, ինքդ կցանկանաս մեզանից առանձին ապրել:

ԱՂՋԻԿ - (Խոժոռվելով): Չե՞մ ցանկանա: Ես սիրում եմ ձեզ:

ԱԴԱՄ - Մենք էլ քեզ ենք շատ սիրում, բայց ամեն մարդու կյանքում մի օր է գալիս, երբ նա առանձնանում է ծնողների ընտանիքից ու իր ընտանիքն է կազմում:

ԱՂՋԻԿ - (Մխուր մտածումով): Լավ, լավ... բայց ձեզանից ոչ շատ հեռու, որ ամեն օր տեսնեմ ու միասին խաղանք:

ԱԴԱՄ - Կարծում եմ, այդ տարիքում արդեն չես ցանկանա խաղալ: Կամ էլ ամուսնուդ իետ կխաղաս, բալիկներիդ:

ԱՂՋԻԿ - Բայց մենք իրար հածախ կտեսնենք, չէ՞:

ԱԴԱՄ - Այո, իհարկե: Ամեն հնարավոր առիթով:

ԱՂՋԻԿ - Լավ, հասկացա... Դե պառկիր ու հանգստացիր, պապա: Իսկ ես կկարողամ Փոքրիկ Իշխանի մասին: Չէ՛, Ձելսոմինոյի մասին... Կամ էլ, չէ՛, Փոքրիկ Իշխանի:

ԱԴԱՄ - Դու կողմնորոշվիր:

ԱՂՋԻԿ - Արդեն կողմնորոշվեցի: Ձելսոմինոյի մասին կկարդամ: Կամ էլ՝ Փոքրիկ Իշխանի...

ԱԴԱՄ - Երկուսն էլ լավն են: Երկուսն էլ կարդա:

ԱՂՋԻԿ - Իսկ դու իիշո՞ւմ ես Փոքրիկ Իշխանի ու աղվեսի գրուցը:

ԱԴԱՄ - Հիշեցրու:

ԱՂՋԻԿ - Երբ Փոքրիկ Իշխանն ու աղվեսը մտերմանում են, աղվեսն ասում է՝ մարդը հավիտյան պատասխանատվություն է կրում նրանց համար, ում ընտելացրել է:

Աղամը նայում է աղջկան ու պատասխանելու բառեր չի գտնում:

ԱԴՅԻԿ - Դե լավ, քնիր, պապա: Ու շատ չմտածես: Պատկերացրու ծովն ու արագ կքնես: Կամ էլ գառնուկներին հաշվիր:

ԱԴԱՄ - Ես այդ գառնուկներին արդեն անուն առ անուն գիտեմ... Բոլորին անխտիր: Պառկեմ-

հանգստանամ: Դու կարդա:

Աղամը կրկին հայացք է նետում պատից կախված բնանկարին ու պառկում անկողնուն: Աղջիկը ձեռքն է առնում գիրքը, բացում է մի էջ ու սկսում է կարդալ:

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 3

Նոյն ստորգետնյա կիսամութ նկորդ-ապաստարան է: Աղամը, նստած սեղամի մոտ, նայում է պատից կախված բնանկարին: Սեղանին գիրք է դրված ու կոմպոսիտ բաժակը: Աղջիկը քնած է: Ներս է մտնում Ռոքերտը: Սեղանին է դնում ռադիոն ու սպիտակ սրվակ:

ՌՈԲԵՐՏ - Բարի լոյս, հարևան:

ԱԴԱՄ - Ցածր խոսիր՝ աղջիկս քնած է: Բարի լոյս: Չնայած դեռ կեսգիշեր է: Ինչո՞ւ քնած չես:

ՌՈԲԵՐՏ - Աղջիկդ հաստա՞տ քնած է:

ԱԴԱՄ - Այո: Ինչո՞ւ ես հարցնում:

ՌՈԲԵՐՏ - Կարուտել եմ: Կուզեի մի քիչ զրոյցել ու խաղալ հետք: Լավն է աղջիկդ: Շատ լուսավոր երեխա է:

ԱԴԱՄ - Դու մտքինդ ասա: Քամի՞ մի արա:

ՌՈԲԵՐՏ - (*ցոյց տալով սպիտակ սրվակը*): Մընդեղը ետ եմ բերել: Դրանով զբաղվելու ժամանակ չեղավ:

ԱԴԱՄ - Ինչո՞վ էիր զբաղված:

ՌՈԲԵՐՏ - (*ավելի կամաց*): Դադիոն լուր տվեց: Կարծ ալիքի վրա կարծ հաղորդագրություն լսեցի վերջապես:

ԱԴԱՄ - Դե ասա՛, համբերություն չունեմ:

ՌՈԲԵՐՏ - Պաշտոնական հաղորդագրություն էր: Մի քանի անգամ ընթերցեցին:

ԱԴԱՄ - Ծոնտ արա, բուն նյութին անցիր:

ՌՈԲԵՐՏ - Ասացին, որ ամեն ինչ ավերված է հիմնահատակ ամրող աշխարհում: Որևէ տեղ փոքրիշատե մեծ ու ապահով տարածություններ չեն մնացել: Այսինքն՝ որքան որ հնարավոր է եղել պարզել անցած օրերի ընթացքում: Արդեն չեմ էլ հիշում՝ քանի՞ օր է անցել:

ԱԴԱՄ - 36... Այսօր 37-րդ օրն է: Էլ ինչ ասացին:

ՌՈԲԵՐՏ - Ասացին, օգնություն պետք չէ սպասել: Ովքեր ինչ-որ կերպ փրկվել ու պատսպարվել են, թող փորձեն մնալ իրենց տեղերում, քանի որ գնալու տեղ չկա:

ԱԴԱՄ - (*հեգնախառն ժայռով*): Իսկ ազգային գվարդիան ու փրկարարներն օգնության չե՞ն շտապում:

ՌՈԲԵՐՏ - (*հայացքը փախցնելով*): Որևէ օգնություն չի լինելու:

ԱԴԱՄ - Լավ լուրեր են, խոսք չունեմ:

Դադար:

ՌՈԲԵՐՏ - Գիտե՞ս ինչ ուզեցի:

ԱԴԱՄ - Մի՞թե արքայախնձորի սուսով եփված սաղմոն՝ ծաղկակաղամբի ու ծներեկի խավարտով:

ՈՂԲԵՐԸ - Ծիծաղում ես ինձ վրա...
ԱԴԱՄ - Չէ, ինչ ծիծաղ: Գերմանական գարեջուրն էլ սառնարանում է:
 Մի շիշ էլ ինձ համար կրերես:

ՈՂԲԵՐԸ - Աչքիս վրա:

Դադար:

ՈՂԲԵՐԸ - Ուզեցի ծխել...

ԱԴԱՄ - Մոռացի՞ր դրա մասին: Օդը հազիվ է բավականացնում:

ՈՂԲԵՐԸ - Դե հա, գիտեմ... Իմիջիայլոց ասացի:

ԱԴԱՄ - Ախ, Ռորերտ, Ռորերտ... Տարօրինակ մարդ ես: Բենջամին Բաթընի պես օր-օրի ջահելանում ես ցանկություններիդ հարցում: Մնաց՝ մի լավ աղջիկ գտնենք ու ամուսնացնենք քեզ, գուցե մի քիչ խելքդ գլուխդ հավաքես:

ՈՂԲԵՐԸ - Երևի: Բայց լավ աղջիկ արդեն չենք գտնի:

ԱԴԱՄ - Ինձ թվում է՝ ընդհանրապես աղջիկ չենք գտնի: Լավ կամ վատ:

ՈՂԲԵՐԸ - Վատի հետ չեմ ամուսնանա: Չեմ կարող: Հո ինքնանպատակ չէ:

ԱԴԱՄ - Ինքնանպատակ չէ: Հանուն մարդկային գենոֆոնդի պահպանման:

ՈՂԲԵՐԸ - Խնդրում եմ քեզ...

ԱԴԱՄ - Ի՞նչ է: Մի՞թե տեղ հասավ:

ՈՂԲԵՐԸ - Հասավ...

ԱԴԱՄ - Էլ չե՞ս ուզում դուրս գալ ու միանալ փրկվածներին:

ՈՂԲԵՐԸ - Մի՛ հեգնիր, խնդրում եմ: Ես ունեի այդ հոյսուր: Մի՞թե վատ բան է հոյսուվ ապրելը:

ԱԴԱՄ - Հրաշալի բան է: Իրականում բոլոր մարդիկ են հոյսուվ ու երազներով ապրում: Պարզապես մի մասի համար դրանք տապակած մսից

ու գարեջորից այն կողմ չեն անցնում, իսկ մյուսների համար տիեզերքն էլ փոքր է: Բարեբախտաբար, վերջիններս քիչ են:

ՈՂԲԵՐԸ - Սոված եմ...

ԱԴԱՄ - Ճագարի տապակած միս կա: Կեր: Կոմպոտին ծեռք չտաս: Աղջկաս համար է:

ՈՂԲԵՐԸ - Ճագա՞րի միս... Զգվեցի այդ առնետներից:

ԱԴԱՄ - Ցածր խոսիր:

ՈՂԲԵՐԸ - Իսկ պաքսիմատ չի՝ մնացել: Կամ բրինձ:

ԱԴԱՄ - Ամեն ինչ վերջացել է, Ռորերտ:

ՈՂԲԵՐԸ - Պարզ է... Դե լավ: Վերջիվերջու, միայն հացով չի ապրում մարդը:

ԱԴԱՄ - Ճիշտ ես: Կարելի է նաև հուշերով ու երազանքներով ապրել:

ՈՂԲԵՐԸ - Հուշերով, որ անցան ու գնացին: Երազանքներով, որոնք երբեք չեն իրականանա:

ԱԴԱՄ - Եթե գաղտնիք չէ, ինչ երազանք ունես դու: Սաղմոնը, գարեջուրը և ծխախոտը չհաշված, իհարկե:

ՈՂԲԵՐԸ - Զգիտեմ... Մի քանի շատ պարզ բաներ: Կուզեի լեռնադահուկային սպորտով գրադվել: Ես պաշտում եմ արագությունը: Կուզեի Հիմալայներն ու Տիբեթը տեսնել: Առեղծվածային Ծամբալա երկիրը: Լսե՞լ ես դրա մասին:

ԱԴԱՄ - Լսել եմ:

ՈՂԲԵՐԸ - Եթե ես, դու, աղջիկդ մի հրաշքով հասնեինք այնտեղ... գրեթե վստահ եմ, որ այնտեղ կյանքը շարունակվում է, քանի որ շատ բարձր ու անհասանելի տեղ է: Մի տեղ կարդացել եմ, որ այնտեղ ո-

րոշակի միկրոկլիմա է ծնավորվել, և այդ փոքրիկ աշխարհը որևէ կապ չունի այս մեծ աշխարհի հետ: Այս-
տեղ անգամ ծնային մարդ կամ,
ինչպես շերպերն են ասում, ետի է
ապրում: Միգուցե հնարավոր լիներ
այնտեղ գոյատևել մարդու պես:

ԱԴԱՄ - Եթե անգամ այդ երկիրը գո-
յություն ունի և պահպանվել է,
միևնույն է, այդտեղ հասնել չենք
կարող:

ՌՈԲԵՐՏ - Մի ցանկություն է ունեմ:

ԱԴԱՄ - Լուս եմ:

ՌՈԲԵՐՏ - Կուզեի քո աղջկա պես աղ-
ջիկ ունենալ:

ԱԴԱՄ - Դրա համար գոնե ամուսնա-
նալ է աետք: Թեև, խոսքը մեր մեջ,
առանց ամուսնանալու էլ կարելի է:

ՌՈԲԵՐՏ - Նորից ծիծաղում ես ինձ
վրա: Իսկ ես շատ լուրջ եմ ասում:
Մտքիցս դուրս չի գալիս քո պատ-
մածը աղջկադ մասին:

ԱԴԱՄ - Ռոբերտ, հայր լինելը մեծա-
գոյն պատասխանատվություն է:

ՌՈԲԵՐՏ - Ես դա զգում եմ: Զգիտեմ
ինչո՞ւ երեկ զգացի, որ պատրաստ
եմ հայր դառնալ: Անկեղծ ասած,
միշտ այդ պատասխանատվությու-
նից եմ խուսափել: Նախ՝ կնօշա
հանդեպ, ապա՝ երեխաներիս: Բայց
քո պատմելուց հետո մի ներքին
վստահություն ու անգամ պահանջ
հայտնվեց: Ցանկացա ընտանիք
կազմել ու երեխաներ ունենալ: Եթե
կուզես, նոյնիսկ ուզում եմ այդ պա-
տասխանատվությունը ստանձնել:
Եկել է իմ աստեղային ժամը:

ԱԴԱՄ - Ճիշտ պահ ես ընտրել ու
ճիշտ տեղ՝ ցանկությունդ ի կատար
ածելու համար: Հանդարտվիր, Ռո-

բերտ, խնդրում եմ քեզ:

ՌՈԲԵՐՏ - Զայնդ տաք տեղից է գա-
լիս: Այսպիսի լավ աղջիկ ունես ար-
դեն...

ԱԴԱՄ - (բորբոքված): Հիմա՞ր, ի՞նչ
պիտի անեիր, աղջկադ լուսավոր
ապագայի մասի՞ն պիտի պատ-
մեիր: Թե՞ Շամբալայի:

ՌՈԲԵՐՏ - Մի բան կպատմեի: Դա
էական չէ: Հեքիաթ կկարդայի նրա
համար:

ԱԴԱՄ - (ηաժան քմծիծաղով): Իսկ
վա՞ղը: Երբ վերջանային ջուրն ու
«Ճագարի միսը»: Ի՞նչ էիր պատմե-
լու վաղը: Իսկ իինգ օր ա՞նց, երբ
աղջիկդ սովից ու ծարավից գալար-
վեր ու լաց լիներ: Իսկ ի՞նչ էիր
պատմելու աղջկադ նրա վաղվա
օրվա մասին, կորած կամ արհա-
վիրքի զոհ դարձած կնոջդ ու տղա-
յիդ մասին: Ասա՞ ինձ, Ռոբերտ,
խոստովանի՞ր, ի՞նչ էիր պատմելու:

Լռում են: Ռոբերտը նայում է
քնած աղջկան, Աղամը՝ պատից
կախված քնանկարին:

ՌՈԲԵՐՏ - Ծխել եմ ուզում:

ԱԴԱՄ - Դուրս արի ու ճիսիր: Կարող
ես չշտապել վերադառնալ: Զմայլ-
վիր մայրամուտով ու զով օդով:

Լռում են:

ՌՈԲԵՐՏ - Գոնե երածշտություն լի-
ներ: Այդ ռադիոն էլ...

ԱԴԱՄ - Կարող ենք երգել:

ՌՈԲԵՐՏ - Դու կարո՞ղ ես երգել:

ԱԴԱՄ - Կարող եմ քթիս տակ մեղե-
դի արտաքերել: Երգելու շնորհք
չունեմ:

ՌՈԲԵՐՏ - Դե մի բան երգիր քթիդ տակ:

Աղամը ինչ-ոք մեղեդի է մրմնջում:

ՈՂԲԵՐԾ - Ի՞նչ գործ է...

ԱԴԱՄ - Բեթհովենի «Առնետը»

ՈՂԲԵՐԾ - Լավն է... Եվ շատ արդիական՝ առնետի մասին:

ԱԴԱՄ - (շատ ցածր ու մի քիչ բաղաձայն երգում է): «Ծրջում եմ ես երկրերկիր, առնետս միշտ ինձ հետ է....»:

Ողբերտն ուշադիր լսում է:

ԱԴԱՄ - (ընդհատելով երգը): Տղայիս ու աղջկաս համար շատ եմ երգել քննելուց առաջ: Եթե հիմա մի հրաշք լիներ, կուզեի Վագների «Լոհենգրինի նախերգանքը» լսել:

ՈՂԲԵՐԾ - Երբեք չեմ լսել:

ԱԴԱՄ - Երսի արդեն չես էլ լսի:

ՈՂԲԵՐԾ - Չե՞ս կարող երգել մեղեդին:

ԱԴԱՄ - Դա հնարավոր չէ, Ողբերտ: «Լոհենգրին» աստվածային երաժշտությունն է: Ինքս շատ աստվածապաշտ չեմ, բայց ներքուստ վստահ եմ, որ հենց աստվածներն են Վագներին թելադրել այդ նոտաները: Դրանում միայն հավերժական սկիզբ է: Ավարտ կամ մահ չկա: Շարունակ լցնում է տարածությունն իրենով: Ոչ մի դատարկ կետ չի մնում:

Վերջում ամեն ինչ դանդաղ թաղվում է լորության մեջ: Այն Մեծ լորության, որը բոլոր մեղեդիների սկիզբն է, տիեզերական ակունքը: «Լոհենգրինի նախերգանքը» լսելուց հետո հարցեր չեն մնում: Այն չէ, որ հնչում են բոլոր հարցերիդ պատասխանները: Պարզապես հարցերն ու դրանց պատասխաններն անհմաստ են դառնում: Դա օրում կախված հավերժությունն է, աստվածային երգախմբի ծոներգը անսկիզբ ու անեղությանին: Դա տիեզերքի զարթոնքի երգն է ու, միաժամանակ, օրորո-

ցայինը: Այդ ութ-ինը պայմանական դոպեների ընթացքում ժամանակն էլ է կանգ առնում:

ՈՂԲԵՐԾ - Ծատ կուզեի լսել...

ԱԴԱՄ - Ես էլ... Ավելի տանելի կլիներ կյանքը այս անսկիզբ ու անվերջ նկուղում:

Լռում եմ:

ԱԴԱՄ - Ինչո՞ւ չես հարցնում, թե ե՞ս ինչ ցանկություններ ունեմ: Քեզ հետաքրքիր չե՞ն համեստ հարևանիդ համեստ ցանկությունները:

ՈՂԲԵՐԾ - Ծատ հետաքրքիր են: Պարզապես ինձ թվաց, չես ցանկանա խոսել դրանց մասին:

ԱԴԱՄ - Պատկերացրու, որ Վագներին հիշելուց հետո մեջս նման ցանկություն արթնացավ:

ՈՂԲԵՐԾ - Դե ասա:

ԱԴԱՄ - Դե լավ: Միայն առանց ավելորդ հարցերի ու ռեալիկների:

ՈՂԲԵՐԾ - Խոստանում եմ:

ԱԴԱՄ - Կցանկանայի աղջկաս հետ ծով գնալ: Խսկական, մեծ ծով կամ անգամ օվկիանոս: Դու ծով տեսե՞լ ես:

ՈՂԲԵՐԾ - Ոչ:

ԱԴԱՄ - Ես տեսել եմ մի անգամ: Դա երազ է, Ողբերտ, իրական երազ: Դա Վագներ է և «Լոհենգրին»: Ծովը երջանկություն է: Ինձ թվում է՝ հնարավոր չէ հասնել նրան: Կարելի է միայն ձգտել... Ծովը հողի պես է:

ՈՂԲԵՐԾ - Հողի պե՞ս:

ԱԴԱՄ - Հողի պես: Հողը կանչում է քեզ, ու դու սիրահարված վագում ես դեպի նա: Հետո ջրում ես, խնամում, ու նա քեզ առատ բերք ու բարիք է տալիս, ծաղիկներ ու այլ հրաշքներ: Խսկ երք ծերանում ես, սիրով առնում է քեզ իր գիրկն ու

փայփայում իր մեջ, որ հանգիստ քննես քո երազների գրկում: Այդպես է նաև ծովը...

ՌՈԲԵՐՏ - Այսօր շատ ես փիլիսոփայում, հարևան:

ԱԴԱՄ - (գրեթե աննշմար ծիծաղով): Երևի եղանակից է:

ՌՈԲԵՐՏ - Հաստատ:

ԱԴԱՄ - Երբ հարցրի քո իդերի մասին, բնականաբար, նույն հարցն ինձ տվեցի: Թող զարմանալի չհնչի, պատասխան չգտա: Ես չեմ խոսում անիրական բաների մասին՝ փրկարարներ, Շամբալա և այլն: Իրատեսական բաներից եմ մտածում: Երևի ամեն ինչ արել եմ: Զավակներ ունեմ, տուն կառուցել եմ, ծառ տնկել եմ: Մնում է՝ խառնվեմ հողին: Կամ էլ ծովին, եթե, իհարկե, հասնեմ նրան:

ՌՈԲԵՐՏ - Նման բաներ մի՛ ասա, խնդրում եմ:

ԱԴԱՄ - (կարծես չլսելով նրան): Բայց մի ցանկություն էլ ծնվեց: Կուզեի աղջկաս հետ միասին «Լոհենգրինի նախերգանքը» լսել: Բոնել նրա ծեռքն ու թաղվել աստվածային այդ հնչյունների մեջ:

ՌՈԲԵՐՏ - Մենք լուծում կգտնենք: Հոչ չենք հոտելու այստեղ: Անպայման կգտնենք: Դու աղջկադ հետ ծով կգնաս ու Վագներ կլսես, իսկ ես կգտնեմ մեկին, ով ինձ զավակ կպարգևի: Աղջիկ կամ տղա, մինույն է:

ԱԴԱՄ - (ժպտալով): Ի՞նչ լավն ես դու, Ռոբերտ: Երանի...

ՌՈԲԵՐՏ - Երանի՝ ի՞նչ:

ԱԴԱՄ - Ոչինչ:

ՌՈԲԵՐՏ - Դե լավ, ասա...

ԱԴԱՄ - Երանի թե քո ասած Շամբալան իրական լիներ ու հասանելի:

ՌՈԲԵՐՏ - Լսիր, հարևան, դու ես ինձ ասել, որ ամեն մի ձանապարհ սկսվում է առաջին քայլից:

ԱԴԱՄ - Դա բազմաթիվ մեծ մտածողներ են ասել: Ես պարզապես կրկնել եմ:

ՌՈԲԵՐՏ - Ինչևէ: Հիմա դու ինձ կօգնես գլխիս քաշել հակագազը, հագնել այդ հատուկ արտահագուստը, ու ես դուրս կգամ հետախուզության: Ռացիայով կապի մեջ կինենք: Եթե բան չստացվեց՝ կվերադառնամ: Ներս կընդունե՞մ:

ԱԴԱՄ - Դա գրեթե հաստատ մահ է, ինչպես կարող եմ քեզ թույլ տալ: Ո՛չ, մտքից հանիր:

ՌՈԲԵՐՏ - Գուցե դու ավելի խելացի ու փորձառու ես, բայց ես մի մեծ առավելություն ունեմ:

ԱԴԱՄ - Եվ դա ո՞րն է:

ՌՈԲԵՐՏ - Զահել եմ: Խենթության միայն ջահելներն են ունակ: Իսկ անելանելի վիճակներում միայն խենթությունը կարող է փրկել:

ԱԴԱՄ - Ես անգամ չգիտեմ՝ ինչ ասել...

ՌՈԲԵՐՏ - Եթե նոյնիսկ մեկ միլիոներորդ հնարավորություն կա, պետք է օգտագործեմ այն: Այլապես ինձ չեմ ների, եթե մահկանացուս այս նկուղում կնքեմ՝ սովից ու ծարավից նվազած:

ԱԴԱՄ - Ռոբերտ, դու տաքարյուն ես, բայց, կարծում եմ, ձիշտը սպասելն է:

ՌՈԲԵՐՏ - Սպասել ինչի՞ն: Ինքդ էիր ասում՝ փրկության ապավինելը մանկամտություն է: Ես կգնամ և կփորձեմ՝ ինչ էլ որ լինի: Օգնի՛ր ինձ, խնդրում եմ:

Ոռքերտը պահարանից հանում է հանդերձանքը, իսկ Աղամը նրան օգնում է հազմել: Աղամը բացում է հարևան նկուղի երկարե դրնակը:

ԱԴԱՄ - Դուոք ամուր կիակես: Երբ վերադառնա՞ ամուր ծեծիր քարով կամ փայտով: Ես կլսեմ ու կբացեմ: Եվ չմոռանաս կապ տալ պարբերաբար: Հիմա ցերեկ է, պիտի որ մի բան երևա:

Ոռքերտը գլխով է անում, շրջվում ու դուրս է գալիս դրնով: Աղամը փակում է դուռը, նստում է արռողին: Հայացք է նետում քնած աղջկա կողմն ու բուլացնում նավքավառի լույսը: Ջիշ անց լսվում է Ոռքերտի ճայնը՝ անորոշ աղմուկի հենքին:

ՈՌԲԵՐՏ - Աղամ, հարևան, լսո՞ւմ ես ինձ:

ԱԴԱՄ - Լսում եմ, Ոռքերտ, ասա՞:

ՈՌԲԵՐՏ - Ամեն ինչ այնքան է սարսափելի չէ: Համատարած փոշու ամայ է... Լոյս գրեթե չի ընկնում... Ամենուր դիակներ են... Ամեն ինչ այրված է... Լիքը առնետներ... Հսկայական առնետներ... Լսո՞ւմ ես...

ԱԴԱՄ - Լսում եմ, ասա՞:

ՈՌԲԵՐՏ - Ես լավ չեմ... Սիրտս խառնում է, աչքերիս առաջը մթնում է, գլուխս պտտվում է... Աղամ... Ոտ-

քերիս ասես ծանր քարեր են կապել... Չեմ կարողանում քայլել... Աղամ, օգնի՞ր ինձ... չեմ կարողանում...

ԱԴԱՄ - Ծտա՞վ վերադարձիր դռնակի մոտ... Լսո՞ւմ ես: Ծտապ վերադարձիր: Ես մոտենում եմ: Ես քեզ կօգնեմ... Զհանձնվե՞ս...

ՈՌԲԵՐՏ - (մարդող ճայնով): Աղամ, ես չեմ կարող... Առնետները հարձակվում են... Ներիր ինձ... Խնդրում եմ... Վերջին խնդրանքս...

ԱԴԱՄ - Ասա, Ոռքերտ...

ՈՌԲԵՐՏ - Աղջկադ կպատմես ծովի ու կագների մասին... Խոստանո՞ւմ ես...

ԱԴԱՄ - Խոստանում եմ: Դու փորձիր սողալ դեպի դռնակը... Ոռքերտ, խոսիր, մի՞ լոիր, Ոռքերտ... Գոնե մի բա՛ն ասա... Ոռքե՛րտ...

Լոռոյրիս է: Աղամը ցած է դմում քայլախոսն ու կախում գրուսը: Ջիշ անց մեղմաձայն երգում է:

ԱԴԱՄ - «Ծրջում եմ ես երկու երկիր, առնետս միշտ ինձ հետ է...»:

Լոռում, ճայում է սեղանին դրված սպիտակ սրբակին: Սոստենում աղջկան, շոյում է մազերն ու համրուրում է գրուսը:

ԱԴԱՄ - «Ծրջում եմ ես երկու երկիր, առնետս միշտ ինձ հետ է...»:

Սեղանից վերցնում է սպիտակ սրբակը, բացում ու հեղուկի կեսը լցնում է աղջկա կոմպուտի մեջ, գրալով խառնում է, ապա բափով խմում է սրբակի մեջ մնացածը: Իջեցնում է նավքավառի լույսն ու քրի տակ երգերվ մնտենում է իր մահճակալին, պատկում ու ծածկվում է փալասով: Հայացքը հառում է պատից կախված քնանկարին, որի վրա ինչ-որ քերև լույս է ընկնում:

Ծառ ցածր սկսում է նվազել Վազմերի «Լոհենմօքինի նախերգանքը»: Զայնը գնալով բարձրանում է, իսկ քեմին աստիճանաբար տիրում է խավարը:

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

**Սամվել
ԳՈՒՅՅԱՆ**

Ամեն ինչ հարաբերական է, արտուրդի տրամաբանության մեջ և
անքացատրելի, եթե անզոր ես քո իրականությունը գտնել և փորձել
ես ապրել այլոց իրականության կանոններով:
Սա է խնդիրը...

ՏԵՐԵՎԻ ԿԱՄՔԸ ԶՀԱՐՑՆԵԼՈՎ...

Մոնողամա

Բնակարան: Սեղան, վրան՝ հեռախոս ու մազնիտոֆոն: Բազկաբոք: Մնացած կահավորությունը՝ ըստ հայեցողության: Պատուհան կամ պատուհանի երևութական առկայություն: Ներս է մտնում Նարեն՝ տագնապած, շփորված: Ձեռքի պայուսակը զցում է բազկաբոռին, մոտենում է պատուհանին, ուշադիր դուրս է նայում, հավանաբար իր ուզածը չտեսնելով՝ հեռանում է պատուհանից:

ՆԱՐԵ - (Չղածիգ): Բնակարանդ վաճառո՞ւմ ես: Դրսում երկու մարդ քո բնակարանով էին հետաքրքրվում: Ոնց որ չէր կարող հանգիստ ասել: Լավ էր՝ շքամուտքում հանդիպեց: Կողքիդ կանգնած գոռում է: Տղամարդկանց էլ տեսա՝ թաքուն, շքամուտքի դռան ետևից: Թիկնեղ էին, կարծ մազերով, պատի պես անթափանց: Սպառնալիքը իրականություն է դառնում: Երբեք այսքան բացահայտ չէին մոտեցել: Չքվել է պետք: Չեն ծանաչի, պառավի վրա ուշադրություն չեն դարձնի: Փախչել գոռողի ծոցը, դրանցից հեռու: Մերոնց մոտ չի կարելի, վտանգավոր է: Մեկ էլ տեսար՝ նրանց էլ վնասեցին: Խոսում ու ոչինչ չեմ անում: Հա, կերպարանափոխվել է պետք: (Գնում է կողքի սենյակը, այնտեղից լսվում են նրա հասունությունը բառերը:) Ծոգին շալը կասկածելի կթվա... Ոչինչ էլ չի թվա, պառավների համար բոլոր եղանակներին էլ ցուրտ է: Մնաց կորանալ ու ոտքերը քստքստացնելով քայլել: Սատանան էլ չի ծանաչի: (Հայտնվում է շալը գլխին, տաք ժակետով, կորացած, ոտքերը քարշ տալով:) Առնետներ, առնետներ...

(Միացնում է մազնիտոֆոնը: Ուրախ երաժշտությունը տարածվում է սենյակում:) Ես տանն եմ, ուղեղս անջատած ուրախանում-զվարձանում եմ: Դուրս եկող պառավը ուրիշ բնակարանից է, ես չեմ: (Ստուգում է հագուկապը, վերցնում է պայուսակը, կորացած, ոտքերը քարշ տալով դրւու է գալիս: Ուրախ երաժշտությունը շարունակվում է: Քիչ անց նորից սենյակում է հայտնվում՝ շղածիգ, ներվային շարժումով շալը քաշում է գլխից, զցում է հատակին, շալի ետևից հատակին է հայտնվում նաև ժակետը:) Նարե՞... Իսկը մոր պես... Մայր ու աղջիկ մոտիկն ու հեռուն չեն ջոկում, գոռում են: Դիմակահանդե՞ս ես գնում... Այնպես գոռաց, առնետները միանգամից զգաստացան ու շքամուտքի կողմը շրջվեցին: Լավ էր, սա էլ դրսում չիանդիպեց: Զգվում եմ հարևաններից էլ, դրանց աղջկանից էլ: Նարե՞... Հա, դիմակահանդես եմ գնում, ծեզ ինչ... Մահվան դիմակով: Ոնց էլ ծանաչեց: (Բարկացած անջատում է մազնիտոֆոնը: Մոտենում է հեռախոսին, բայց ինչ-որ բանից զգուշանալով՝ ծեռքը ետ է քաշում:)

Մտածիր, միշտ էլ ելք կա, գտնել է պետք: (Նստում է, ձեռքերով բռնում է գլուխը, մտածում է:) Վախը չի թողնում: Առնետները չեն վախենում, նեղն ընկնելիս հարձակվում են: (Նորից է մոտենում պատուհանին:) Չէ, սերենադ երգելու չեն եկել, պատուհանի տակ չեն կանգնի: Ժամանակին պիտի չքվեի՝ տնից էլ, քաղաքից էլ, հանրապետությունից էլ: Հայ չե՞մ: Մինչև դանակը կոկորդիս չհասնի, վտանգը չեմ զգա: Սպառնում էին, չէի հավատում: (Անհանգիստ գնում-գալիս է սենյակում, ապա կանգնելով գոռում է:) Ըեյ... Մեկը չկա՞ օգնի... Չեն լսում: Նեղն ընկածին ոչ մեկը չի ուզում լսել: Ծնողներից չախտի հեռանայի, ծառից պոկված տերևին ջուրը տանում է՝ տերևի կամքը չհարցնելով: Ինչո՞ւ ուրիշի դրանը առնետներ չեն հայտնվում կատաղած, գիշատիչ առնետներ: (Նորից ետ ու առաջ է քայլում, մոտենում է պատուհանին, ձեռքը թափ տալով գալիս, ընկնում է բազկաթոռին: Համարյա շշուկով:) Ըեյ... Չեն արձագանքում: Զլսողի ամբողջ մարմինն էլ ականջ լինի՝ չի լսի: Լսող խովերն ավելի սարսափելի են: Ասում են՝ ձայնը չի կորչում: Չի կորչում ի՞նչ է լինում: Երևի քարշ է գալիս տիեզերքում: Թեկուզ միջին տարի քարշ գա, ինձ ի՞նչ: Հավանաբար հրեշտակները շուտ կլսեն, միայն թե ինձանից հեռու են: Մինչև իրենց դանդալոշ թևերը շարժեն... Ոչ մի հրեշտակ վտանգի արագությունը չունի: Վտանգն էլ չգիտես ինչ է՝ ոչ ծայն, ոչ գոյսն, ոչ համ ու հոտ: Հայացք էլ չունի... (Հուսահատ:) Ըեյ... Անօգուտ է: Եթե ոչ մեկը չի լսում, գոնե պահապան հրեշտակը

արձագանքի: Ըեյ, որ երկնքում ես: Գոնե ծայն տուր, եթե պահապան ես ու չես պահապանում: Լոռում ես, որովհետև դու էլ ես մեղավոր: Տեսնում էիր ու պահապանելու փորձ էլ չարեցիր: Ասենք, հրեշտակները մեղավոր չեն լինում: Ո՞նց ես անմեղ մնացել, եթե մեղքը քեզանից առաջ էլ է եղել: Ներիր, ցնդել եմ, չգիտեմ՝ ինչ եմ ասում: Փրկվելու համար ձանձի պես խփվում եմ ապակուն, չմտածելով, որ այդպես ավելի շուտ կսպասվեմ: Սակայն ծողակն ընկածի համար անօգուտ ելքն էլ կյանք է: Ու եթե քո կամեցողությունն է ելքը, դու ես ելքը, ապա քեզ մոտ եմ գալիս: Գալիս եմ... (Նորից նստում է բազկաթոռին:) Ձանապարի ընկնելուց առաջ նստում են: Իմ ամենաերկար ձանապարից իմ պատմությունն է, որ բերելու է դեպի քեզ, դեպի ելքը...

Մեր ընտանիքը մեծ չէր՝ հայրս, մայրս, քոյրս ու ես: Ծնողներս ուսուցիչներ են: Պարզ է, մեր օրերում ովքեր են ուսուցիչները: Նրանք ինչքան էլ բարձր առաքելությունից խոսեն, սուս է, նրանցը թշվառությունն է: Ընդհանրապես ուսուցիչն ու թշվառությունը հոմանիշ են: Ինչ էլ բառ են հորինել՝ առաքելություն... Ոչ ուտել կլինի, ոչ խմել և ոչ էլ հագնել: Երանի քեզ՝ պահապան հրեշտակ, որ ցուրտ ու մուրթ օրերին երկնքում ես եղել: Ծնողներիս գիտությունը լուս չէր տալիս և ցրտին չէր ջերմացնում: Չէինք հագնվում, որովհետև չէինք էլ հանվում: Հագուստով պառկում էինք, արթնանում և նույն հագուստով էլ տնից դուրս էինք գալիս: Բայց հայրս լավատես էր, միշտ

կրկնում էր, որ լավ է լինելու, միայն համբերել է պետք: Անվերջանալի խավարը երևի չէր թողնում նրան տեսնել, թե շրջապատում ինչ է կատարվում: Հենց մեր հարևանները... Զզվելիներ... Մայրն էլ, աղջիկն էլ, դրանց անմեղսունակ հայրն էլ: Միանգամից կերպարանափոխվեցին: Դրանց աղջիկը չէ՞ր... Նարե՞... Այնքան բարձր, որ հարևան շենքում էլ կլսեին: Անկիրթ, բոլի... Միշտ ուզեցել եմ հարցնել՝ ալքիմիկո՞ս էիք, որ կարողացաք մի քանի ամսում ցնցուիները ուսկեցրել: Մայրս հիվանդությունից մաշվում էր, բայց բժշկի փոր չկար, իսկ հայրս իր երգն էր շարունակում համբերեք: Նրանք ապրելու փոխարեն միշտ համբերել են և մեզ էլ էին ուզում դրան վարժեցնել: Մեր զզվելի հարևանները չհամբերեցին, շատերը չհամբերեցին, և նրանց լույսը շատացավ, հագուստները փոխվեցին, մարմնի չափերը լայնացան, ավելորդ ջերմությունից միշտ վարդագոյն էր դեմքները: Չէի ուզում համբերել: Միշտ նողկացել եմ խավարասերներից, չէի ուզում փոխակերպվել ու նրանցից մեկը լինել: Չէի հավատում, թե հորս ասած հոգևորը նյութականից կարսոր է: Ո՞նց հավատայի, որ հոգևորը հնարավոր է խավարասերի մարմնի մեջ տեղավորել: Ցրտին ու քաղցած ստամոքսի համար հոգևորը աչքերիս առցւ հայտնվող սև շրջանակներն էին, որ երբեմն այնքան էին ընդարձակվում, ասես երկրի վրա չեմ, այլ մութ ու խոր փոսում: Ես ջահել էի, գեղեցիկ, ավարտել էի անգիտական բաժինը և, վերջապես, հիմար չէի, իրոք, հիմար չէի: Ու պիտի համբերեի, իսկ

նա՝ Նարե՞... Ամեն օր շքեղ մեքենաներով տուն գա: Դիմակահանդե՞ս ես գնում... Տականք: Երբսիցե հարցրե՞լ եմ՝ դեմքիդ փոխարեն ինչո՞ւ ես դիմակը սրտիդ դնում: Ո՞նց համբերեի: Կարծես կարելի է ջահելությունն ու գեղեցկությունը դարակը դնել ու պահել լավ օրերի համար...

Հեյ... Պահապան հրեշտակ: Յո ժամանակն էլ է՞ թոշում, թե՞ վերևում չգիտեն՝ ժամանակն ինչ է: Մեզ մոտ ժամանակը ուստինի պես է: Ջնջում է մանկությունը, պատանեկությունը, գեղեցկությունը: Չես հասցնում ուշքի գալ, երբ ամեն ինչ արդեն ջնջված է, չկա... Լավ է՝ հայելին կա, միայն հայելին է օգնում զգուշանալ: Ու հայելու առաջ պատկերացնում էի ինձ շքեղ հագուստներով, թանկարժեք մեքենաների մեջ, ինձանով հիացած տղամարդկանցով շրջապատված: Բայց հայելին իմ թշվառությունն էր ցոյց տալիս, որից սարսափում ու հեռանում էի հայելու առջևից: Հուսահատությունս ավելի էր խորանում լրուկուլուսյան խնջույքների մասին լուրերից: Երկիրը պատերազմի մեջ էր, մութ էր, ցուրտ էր, իսկ քեֆերը չէին դադարում: Քեֆ անողները չէին էլ մտածում համբերել: Ինչո՞ւ համբերեին: Ժողովրդին խոստումներ տվողները պաշտոններ էին գրավել, ու պարզվել էր, որ էլ ասելիք չունեն, իրենց անելիքն էլ չգիտեն, պարզապես սոված են եղել և իշխանության են եկել՝ ուտելու: Եվ ժողովրդի կյանքն էլ հետն էին ուտում: Ու միևնույն է, ես ուզում էի նրանց միջավայրում լինել: Իմ շրջապատն ինձ ծանծրալի ու անհետաքրքիր էր թվում: Ավելի խորշում

Է՞ իմ շրջապատի տղամարդկանցից: Մանավանդ, երբ կանանց հետ խոսելիս անընդհատ ժպտում կամ ծիծաղում էին: Ավելի հաճախ է շփոթվում էին, ասես նոր էին դուրս եկել բարուրից: Մինչդեռ ինձ ոչ թե երեխա, այլ տղամարդ էր պետք: Միաժամանակ աշխատանք էի փնտրում: Բոլոր գործատուները բարետես, բարձրագոյն կրթությամբ, օտար լեզուներ իմացող աղջիկներ էին ուզում: Գործը նոյնն էր՝ մատուցողուիի, վաճառողուիի, հավաքար, ամաներ լվացող: Հեյ... Հրեշտակ լինելու համար էլ է օտար լեզուն պարտադիր: Երևի բոլոր լեզուներն էլ հասկանալի են քեզ: Զայն հանիր, նշան տուր, որ հայերեն էլ գիտես: Շարժիր թևերդ, քամի արա, որ հասկանամ՝ լսում ես ինձ: (Հեռախոսազանգ: Հանկարծակի գալով, լուս է:) Լոիր: Տանը չեմ, գնացել եմ: Ո՞ր: Պահապան հրեշտակի մոտ: (Հեռախոսազանգը շարունակվում է:) Ստուգում են՝ տա՞նն եմ... Չեմ, չկա՞մ: (Հեռախոսը լուս է: Մոտենում է պատուհանին:) Ինչ էլ արևոտ օր է: Որտե՞ղ ընդհատեցի... խոսքս անկապ է: Վախը, վախը չի թողնում կենտրոնանալ: Հասկացողը կիասկանա: Չէի ուզում ծնողներիս պես ուրիշների սխալները ուղղել: Ուրիշների սխալները չեն թողնում, որ քո սխալները տեսնես: Ուրիշների սխալների մեջ թափառողը չի գտնում կյանքի գաղտնագիրը և աստիճանաբար կորցնում է իր նշանակությունը: Չէի կասկածում, որ գաղտնագիրը անհրաժեշտ է կյանքի փակ դռները բացելու համար: Տեսնես որևէ մեկին հաջողվե՞լ է բոլոր դռները բացել: Հեյ... Հա-

ջողվե՞լ է, թե՞ չէ: Եթե գիտես՝ ձայն տուր: Չեմ խելագարվել, դեռ չեմ խելագարվել: Խելագարության մանրէն տիեզերքում է... Ինքո զգուշացիր, քանի որ վերջին հոյսս ես, միակը: (Նորից է մոտենում պատուհանին:) Ծքամուտքից պիտի ստուգել: Արմատ են գցել... Ծառի պես նոյն տեղում են: Ուր էր՝ քարանային: Չեն քարանա: Վրեժինդրությունը չի քարանում, զյուղեր է տալիս: Ճյուղավոր առնետներ: (Ներվային ժպտում է:) Երկնքում ո՞նց է: Չի պատահո՞ւմ իրարից վրեժ լուծեք: Երևի պատահում է, թե չէ մարդը որտեղից կիմանար՝ ինչ է վրեժը: Քոնն ուրիշ է: Պահապանը չի կարող ուրիշի ազդեցությանը ենթարկվել: (Փորձում է կենտրոնանալ:)

Աշխատանքի հերթական հայտարարությունը մի բանով էր տարբերվում. որ գործատուն բարձր աշխատավարձ էր խոստանում: Այս անգամ որոշեցի ծնողներիս ոչինչ չասել: Առավտոյան սովորականից երկար կանգնեցի հայելու առաջ: Փորձում էի տղամարդկանց աչքերով գնահատել ինձ ու անընդհատ թերություններ էի գտնում: Քիչ էլ հապաղեի, երևի այդպես էլ դուրս չգայի: Բայց կանխազգացումս հուշում էր, որ ինչ-որ բան փոխվելու է: Մեջս թոշելու ցանկություն էր հայտնվել: Երևի վերջին բառերս ծիծաղելի թվացին: Ծիծաղիր, եթե ուզում ես ու մի մոռացիր, որ երբեմն սողունների մեջ էլ թռչելու ցանկություն հայտնվում: Ուրիշ բան, որ չեն կարող:

Միջին տարիքի, շքեղ հագնված մի տղամարդ դիմավորեց: Ոչինչ, բա-

րետես էր: Ժպտաց, առաջարկեց նստել: Երկար գրուցեցինք: Թերևս միանգամից նրան դուր եկա: Տղամարդիկ չգիտեն՝ ինչ անպաշտապան ու մատնիչ են իրենց աչքերը: Մարմնիս բոլոր մասերում զգում էի նրա հայացքը: Մի պահ նեղվեցի, փորձեցի դուրս գալ, բայց մտովի, առանց տեղից շարժվելու: Վահրամը, այդպես էր անունը, ներսիս փոփոխությունը զգալով՝ անմիջապես փոխեց տոնը: Ես ընդունված էի: Առաջարկեց տուն ուղեկցել: Նրա մեքենան թանկարժեք էր, փայլուն, իսկը՝ երազանք: Ձևացնելով, իբր մեքենայի շրերությունը վիճաս չի ազդել, ոչ թե նստեցի, այլ անփութորեն տեղափորվեցի մեքենայի մեջ: Ափսոս, շուտ տեղ հասանք: Շատ էի ուզում, որ այդ անկիրթ ընտանիքը տեսներ իմ շքեղ վերադարձը: Թող պայթեին: Նարե՞... Տանցանի մեկը: Բայց նա երևի այսպիսի մի մեքենայով վաղուց էր տնից դուրս եկել: Ինչ իմանամ, ուր՝ գրողի ծոցը: Իջնելիս Վահրամը ինչ-որ բան դրեց պայտսյակիս մեջ: Դոլարներ էին...

Տանն ուրախացան, որ աշխատանքի եմ ընդունվել: Բայց մի քանի օրից նոր հագուստներս տեսնելով, հայրս սկսեց կասկածանքով նայել: Չէր հասկանում, այդ հնչ գործ էր, որ միանգամից այդքան շատ էին վճարել: Ստիպված էի անկեղծորեն բացատրել, որ ինքս էլ դեռ աշխատանքի բնույթը չգիտեմ, միայն թե պահանջում են վայելու լինել: Զհակացա, հայրս ընդունե՞ց ասածներս, թե չէ, միայն մտածում էի՝ եկել է թշվառության օղակը թուլացնելու ժամանակը: Իմ աշխատանքից ամենա-

շատը քոյրս էր ուրախացել, քանի որ իին հագուստներս մեծահոգաբար նրան էի նվիրել: Մտածում էի ծնողներիս համար էլ նոր շորեր գնել: Քանի տարի է՝ աշակերտները նոյն հագուստով են նրանց տեսնում: Տունն էլ կվերանորոգենք: Տանկություններ, ցանկություններ, որ հնարավորություններիցս առաջ էին ընկնում...

Վահրամն օրեցօր ավելի շոայլ էր դառնում: Երբեմն մտահոգվում էի՝ ինչի՞ համար: Արածս սուրծ մատուցելու էր և մի քանի թուղթ էի տեղավորում թղթապանակների մեջ: Բայց միմիշարպում էի, մտածելով, որ հիմնական աշխատանքը առջևում է ու կիացնեմ փոխհատուցել: Համարյա բոլոր երեկոները Վահրամի հետ ուստորաններում էի անցկացնում: Ուստորանի մթնոլորտը ինձ դրու էր գալիս: Այնտեղ եկողները ինքնավստահ էին, համարձակ, ինչ-որ տեղ՝ ցինիկ, երբեմն շատ խելք էին թվում, իսկ ավելի հաճախ նրանց ինքնամեծար բառերի տակ խոր դատարկություն էի զգում, և կարծում էի՝ այդ դատարկությունը լցնելու համար է, որ այդքան շատ են ուստում ու խմում: Գինովցած մեկ-մեկ սենտի-մենտալ էին դառնում, և այդ պահերին էր, որ հիշում էին ժողովրդին, հիշում էին, որ ժողովուրդը սոված է: Բայց առավել սրափ մեկը միշտ սփոփում էր ընկերների վիշտը. «Սով չկա,- ասում էր,- քանի դեռ ժողովուրդը հացի փշուրները չի հավաքում, թափում է՝ սովից չարժի խոսել»: Պատահում էր՝ այնպես էին իրենց կորցնում, որ կոտրում էին բաժակներն ու ամանեղենը, լկտիորեն վիրավորում ու ծաղրում էին մա-

տուցողներին: Ո՞վ էին, ի՞նչ էին անում, չգիտեի ու չէի ուզում իմանալ: Իրար է էին վիրավորում, սպառնում էին միմյանց: Եվ, այնուամենայնիվ, անհամբեր սպասում էի հաջորդ երեկոյին, որ նորից այնտեղ ու նրանց մեջ հայտնվեմ: Ինքս էլ խմել սովորեցի ու հաճախ էի գինովցած տուն գալիս: Իսկ մի օր ընդհանրապես տանը չգիշերեցի: Այդ օրը քիչ ավելի էլ խմել: Վահրամը խոնարհեց ականջիս ու շշնջաց, որ ինձ համար բնակարան է գնել: Հուզմոնքից՝ հենց ոեստորանում, առաջին անգամ նրան համբուրեցի: Հետո ոեստորանից գնացինք բնակարանը տեսնելու: Եվ եղավ այն, ինչը պիտի լիներ, երբ գինովցած կնոջն ու տղամարդուն ոչինչ և ոչ ոք չի խանգարում: (Հեռախոսազանգ: Ակնապիհ նայում է հեռախոսին:) Պետք է ստուգել՝ նրանք են... Առաջին անգամ ստուգած պիտի լինեի: Ինչո՞ւ եմ այսքան ցրված դարձել: (Դուրս է գալիս, քիչ անց վերադառնում է:) Հեռախոսը ականջին սպասում է: Ո՞ւմ... Բո՞ւթ է, չի՞ հասկանում՝ տանը չեմ, չկամ: (Հեռախոսը լուս է:) Հասկացավ...

Հեյ... Ես զանգի ձայնը քեզ չի՞ գմեցնում: Շարժվիր, որ թևերդ չընդարմանան: Չինի՞ ձեր շարժվելն էլ է վիզայով: Հետաքրքիր է՝ Երկիր գործուղում՝ եք գալիս: Բա որ հրեշտակապետը չգործուղի, չուզենա գործուղել... Հո մենակ չե՞ն թողնելու ինձ: Մի բան արա, կաշառ տուր: Փողը հրեշտակապետին էլ կփափկացնի: Միայն չասես՝ հիվանդ ես: Հրեշտակները ինչո՞ւ պիտի հիվանդանան: Չեմ ուզում, որ

հիվանդանան: (Մոտենում է պատուհանին, ուշադիր նայում է երկնքին: Դժողի գալիս, նստում է բազկաթռողին:)

Հաջորդ առավոտ մայրս, տեսնելով ինձ, արտասվեց: Նոյնիսկ քրոջս ամենօրյա ծպիտն էր չքվել: Հայրս չքաշվեց իմ կողմը: Հուսահատ փորձեցի բացատրել, իբր, ժամանակները փոխվել են, Հայաստանում էլ չափահաս երեխաները ծգտում են ծնողներից առանձին ապրել և ապրում են: Խոսքս չէի ավարտել, հայրս պողոթեցաց. «Դու, դու... Թքել եմ, թե մյուս երկրներում ոնց են ապրում: Մարդուն իր արյունը չներարկես՝ կմեռնի: Ազգն էլ ուրիշի բարքերին չի դիմանա: Անառակույցունը քո ասած երկրներում էլ անառակություն է, և ոչ անգիտացի, ոչ չինացի ծնողը չի հանդուրժի, որ իր աղջիկը քարշ գա չգիտես որտեղ և ում հետ»: Հետո անցավ շշուկի. «Ազում եմ երեխաներից մեկի կորուստը»: Վիծեն անօգուտ էր: Հավաքեցի, ինչը պիտի հավաքեի ու դուրս եկա: Ինձ իրոք մեռած էի զգում: Փորձում էի մսիթարվել, որ մերոնք կորցրին ինձ, բայց ես նրանց չեմ կորցրել: Նոյնիսկ որոշեցի վերադառնալ, ներողություն խնդրել: Զարեցի: Թշվառության սև շրջանակը թույլ չտվեց: Մյուս կողմից էլ վիրավորանքն էր խեղդում: Ես պոռնիկ չէի: Ամեն կին իրավունք ունի իր տղամարդը ունենալ: Մտքովս էլ չէր անցնում Վահրամին դավաձանել: Իսկ ազգային բարոյականությունը ինձանից առաջ էր ծաքել ու շարունակում էր ծաքեր տալ: Հայ կանայք մարմնավաճառությամբ էին գրադկում, և որտե՞ղ...

Թուրքիայում կամ արաբական որևէ երկրում՝ դավաժանելով ամուսիններին էլ, երեխաներին էլ, հայրենիք կոչվածին էլ: Իմ ուսուցիչ ծնողները կամ չգիտեին, կամ ծևացնում էին, որ չգիտեն: Իսկ իմ ու Վահրամի հարաբերություններն ավելի ջերմ ու մտերմիկ էին դառնում: Նոյնիսկ սպասում էի, որ ամուսնության առաջարկ անի: Սրտանց ուզում էի ամուսնանալ: Ամուսնությունը կօգներ ինձ մաքոր դուրս գալ այս վիճակից: Սիրում էի Վահրամին, առանձնապես չէր մտահոգում: Սերը միշտ էլ անցողիկ է, և որքան էլ փայփայես, ի վերջո հայտնվելու է կենցաղի մի փոշոտ անկյունում: Ամուսնությունը կօգներ նորից ծնողներիս մոտ վերադառնալ, որոնցից բաժանվելը շարունակում էր ցավ պատճառել: Հարսանիքը շրեղ էի պատկերացնում: Առանձնապես տպավորիչ էր եկեղեցական արարողությունը, որտեղ ակնկալում էի ծնողներիս դեմքին վերջապես ժայիտ տեսնել: Բայց շարաթը ուրբաթից շուտ եկավ, ամեն ինչ անսպասելի շրջվեց: Վահրամը ամուսնանալու փոխարեն... առաջարկեց ուրիշի անկողինը մտնել: Հարձակվեցի վրան: Ուզում էի հոշոտել, պատառ-պատառ անել: Անխոս թներից բռնելով այնպես հրեց, որ ընկա ու բազկաթոռին բախվեցի: Հետո մոնչալով հեռացավ: Նորից ջուրը տանում էր տերևին՝ տերևի կամքը չհարցնելով: Ծնչահեղձ էի լինում: Պատերը մոտեցել, տուփ դարձել, փակել էին իրենց մեջ: (Զեռքով խփում է պատին:) Այս պատերը... Արտաքինից են անշարժ, իրավիճակի թելադրանքով կարող են մարդուց

արագ շարժվել: Մոտենալիս էլ անբնական հնում են: Նրանց շնչառությունը հիմա էլ է նեղում: (Զեռքով խփում է պատին:) Սառն են, բութ, անհաղորդ, ինչպես բոլոր հրաման կատարողները: (Խփում է պատին:) Ինչքան էլ նիփես, ծայն չեն հանի... Միայն գործում են: Գործ անելիս երևի դու էլ չես խոսում: Հետաքրքիր է կիամաձայնեի՞ր քո... չգիտեմ, ընկերոջը թե ընկերուիհուն... Հրեշտակների սեռը չգիտեմ... Ոչինչ, հիմա անսեռությունն ու միասեռությունը մոդայիկ են: Կիամաձայնեի՞ր, սեռը կարևոր չէ, ընկերոջդ ուրիշին տալ: Կիամաձայնեի՞ր... Չես խոսում, լուս ես, պատերը լուս են, բոլորը լուս են: Անտարբերությա՞մբ ես պահպանելու, թե՞ միայն անունվ ես պահապան: Իշնեիր, այս պատերը մի քիչ ետ հրեինք: Իմ ծանոթ նկարիչը, գիտե՞ն, ինչ ասաց: Ասաց՝ ուժ ունենայի, քեզ նկարելու հնարավորություն էլ ուրիշի չէի տա: Դու կտայի՞ր: Ջու ուժին ի՞նչ է եղել: Երևի ծանրութերն ես անում՝ պատասխանե՞ս, թե՞ չէ: Քեզ նեղություն չես ուզում տալ, պատասխանատվություն չես ուզում վերցնել: Այդպես ո՞նց ես պահպանելու, թոշեն էլ ես մոռացել: Այդքան լոել կլինի՞: Չէ, շատ չեմ խոսում: Չե՞ս ուզում իմանալ՝ ինչից և ումից ես պահպանելու: Կարո՞ղ է ընդիանրապես չես շարժվում ուսում ու նստում ես: Թե չէ այդքան անադմուկ չէիր կարող շարժվել: Նոյնիսկ պատերն են շարժվելիս հնում: (Հեռախոսազանգ:) Լոի՞ր, քեզ չեմ ուզում լսել, ամենաշատը քեզ չեմ ուզում լսել: Սայլի փոխարեն սայլվորն է ճոռում: (Մի պահ նորից է ուզում լսափողը վերցնել, վախեցած ծեռքը ետ է քա-

Հում: Զանգը լոռում է: Մոտենում է պատուհանին: Հայացքն անորոշ է, ցրված: Վերադառնալով՝ նստում է բազկաթողին:)

Հաջորդ օրը Վահրամին ասացի՝ հիվանդ եմ, աշխատանքի չեմ կարող գալ: Ինձ իրոք հիվանդ էի զգում, շատ հիվանդ: Ինքը եկավ: Առաջվա պես սիրալիր էր: Հարցրեց՝ ի՞նչս է ցավում: «Ոչ մի տեղու,- բղավեցի,- ի՞նչս պիտի ցավի, եթե ամբողջովին ցավ եմ»: Ժպտաց, մի քանի քաջալերիչ բառ մրգմրթաց ու առողջություն մաղթելով հեռացավ: Պառկել, աչքերս փակել, փորձում էի վծուել անելիքս: Ինձ միշտ թվացել է, թե ուրիշ եմ, նման չեմ ոչ մեկի: Հիմա կատաղում էի, որ ուրիշ երևակայելով՝ մյուսներից չէի տարբերվում: Ինչո՞վ պոռնիկ չէի: Կարգին աղջկեներին ուրիշի չէին առաջարկի: Ու արցունքներն անարգել թափվում էին աչքերից: Արցունքի միջից է մորս դեմքը տեսա: Ինչքան էր ծերացել: Ըետո հայրս երևաց: Զարմացա, որ ուզում է ափերի մեջ հավաքել արցունքը ու չի կարողանում: Արցունքը նրա մատների արանքից կաթիլ-կաթիլ թափվում էր գետնին: Անսպասելի հայտնված քոյլոս ուզում էր ավելով մաքրել հատակի լճակը, բայց լճակը շաղ գալուց հետո նորից նախկին տեսքն էր ստանում: Լճակի դողդողացող մակերեսին էլ դեմքս երևաց: Քոյլոս շարունակում էր ավելը քսել ու քսել: Վերջապես քրոջս ավելը դեմքս հանեց լճակից ու քոյլոս դեմքս դուրս տարավ, երևի աղբադրույլը գցելու...

Վերջ: Նոյն օրը աշխատանքից ազատվելու դիմումը դրեցի Վահրամի սեղանին: Զգարմացավ, տեսարան չսարքեց, խորհուրդ տվեց պարտքերս փակել ու գնալ՝ ուր ուզում եմ: Ցնցվեցի: Կրակոցը դիպուկ էր, ուղիղ սրտին: «Կվերադարձնեմ,- կմկմացի,- կաշխատեմ՝ կվերադարձնեմ»: Ըեգնեց՝ քանի՞ տարի ես աշխատելու: «Որ գիտես, ինչո՞ւ ես ուրիշին առաջարկում, տղամարդ չե՞ս»: Նրա երկրորդ կրակոցն ավելի ցավուտ էր: «Թուրքիա կամ Աֆրիկա չեմ ուղարկում: Քո նմանները շան օրի են այնտեղ»: «Մի խառնիր,- բղավեցի,- ես ուրիշ եմ»: «Մինչև այստեղ հայտնվելը»,- ասաց: «Հայաստանը Աֆրիկա չէ»,- շարունակեցի: «Աֆրիկան տարածք չէ,- ծիծաղեց,- Աֆրիկան վիճակ է: Գնա, մտածիր»: Նրա անդրդիմությունը սպանում էր ինձ: «Հուսով եմ, կիամաձայնվես,- ասաց սառը:- Ըենց առաջին հանդիպմանը նկատեցի, որ մեջդ ազահություն կա: Քո նմանները թշվառությանը չեն դիմանում»: Գլուխս պտտվեց: Ինձ անդունդի եզրին էի զգում ու վախից ետ-ետ գնացի: Զգգացի՝ ինչպես փողոցում հայտնվեցի: Ամենաանհավանականը եկեղեցին էր, որի մուտքի մոտ կանգնել՝ չգիտեի անելիքս: Ներս չմտա: Եկեղեցին ոչինչ չէր փոխելու: Փոխվելու համար պիտի երկրպագել կարողանաս: Չէի ուզում և չէի կարող երկրպագել: Ուզում էի՝ ինձ երկրպագեն:

Միապահաղ, անհետաքրքիր ժամերն իրենց գործն էին անում՝ հարթելով ներսիս սուր եզրերը, բթացնելով այնքան, որ էլ ցավ չէի զգում, միայն ձանձրանում էի: Կյան-

քը շարունակվում էր, և ծանծրանալը համբերելուց քիչ էր տարրերվում։ Վարժվել էի ուստորանային աշխոյթ, մարդաշատ միջավայրին, վարժվել էի ուշադրության կենտրոնում լինել։ Միայնակ, չորս պատերի մեջ ուրախ հուշերը հալածում, հետապնդում էին ինձ։ Ընկերուիիներ էի չունեի։ Տիրականը թշվառության ռախիտիկ պատկերն էր։ Իս ներսում ու ինքս ինձ հետ կոհիվ էի տալիս, զարմանալով, որ գնալով կրվողների թիվը շատանում է։ Երկի ծիշտ էր Վահրամը, որ Աֆրիկան տարածք չէ, այլ վիճակ՝ ընկնողի վիճակը, մեռնողի վիճակը։ Եթե ուսուցիչը փողի գեթ կես կարողությունն ու ուժն ունենար։ Չի ունեցել, չունի և չի էլ ունենա։ Փողի ուժն ուրիշ է, փողի հիպնոսից դժվար է ազատվել։ Ուսուցիչը կարող է գոյնավորել ցանկությունը, բայց չի կարող իրականացնել։ Փողը կարող է։ Եվ դժվարանում էի դիմադրել փողի գայթակղությանը։ Վահրամը ուժ էր, փող ուներ, արդեն վարժվել էի նրա ուժին ապավինել ու այլս ինձ չի պատկերացնում առանց այդ ուժի ու փողի։

Վահրամն այնպես դիմավորեց, կարծես ոչինչ չէր եղել։ Նրա գրուցը նույնիսկ նախկին Զերմությունն ուներ։ Հետո, իմիջիայլոց, բացատրեց անելիքս։ Պիտի գայթակղեի մեկին ու հետք անկողին մտնեի։ Պարզ ու ծանոթ վիճակ, որ երկի աշխարհում օրը միլիոն անգամ կրկնվում է։ Միայն թե նոյն զգացողությունն էր, որ ջուրը տանում է տերևներ՝ տերևնի կամքը չհարցնելով։

Երեկոյան զուգվեցի, ինչպես կարողացա։ Վահրամի հայացքը խոսուն էր։ Նոյնիսկ գրկեց ուսերս ու դեպի անկողինը տարավ, բայց կես ծանապարհին ինչ-որ բան մտածելով կանգ առավ։ Դուրս գալիս վերջին անգամ նայեցի հայելու մեջ։ Իսկը սեքս ոումբ։ Ուստորանում մի քանի անձանոթ տղամարդ էին հայտնվել։ Վահրամն աչքունքով ցույց տվեց՝ ում եմ գայթակղելու։ Հածելի տղամարդ էր, մյուսներից ավելի ինքնավստահ, և մյուսները բացահայտ շողոքորթում ու քծնում էին նրան։ Խաղը սկսված էր։ Տղամարդը չի դիմանում, երբ կինը, այն էլ գեղեցիկ կինը, առանձնացնում է նրան մյուսներից։ Միայն նրան էի նայում, ծևացնում էի, իբր հմայված ու հիացած եմ նրա տրամաբանությամբ, ամենատխմար սրամտությունն ընդունում էի բարձր ծիծաղելով, միաժամանակ զարմանք արտահայտելով, թե ինչպես կարելի է այդքան սրամիտ լինել։ Ծիծաղելիս սեղանի տակ «պատահաբար» ոտքս հպում էի ոսքին, չմոռանալով անմիջապես ներողություն խնդրել։ Չոհը գնալով շատախոս էր դառնում, սրամտում էր պատեհ-անպատեհ, փորձում էր իրեն ավելի ինքնատիպ ու եզակի ներկայացնել։ Հետո, երկի ուժը ցույց տալու համար, սկսեց նվաստացնել կողքիններին, վիրավորել նրանց։ Այլս չէի կասկածում, որ խայծը կուլ է տվել, մնում էր կարթաթելը ծգել, որ չկարողանա դուրս պըճնել։ Երբ պարի իրավիրեց, այնպես էի սեղմվել, ինչպես երկաթը՝ մագնիսին։ Ինքն էլ մեջքս այնքան

ամուր էր գրկել, կարծես վախենում էր, որ գիրկը թուլացնի, կարող եմ լուսամուտից դուրս թռչել: Երբ տուն ուղեկցեց, հրավիրեցի սուրբ խմելու: Հաղթական ժպտաց: Այստեղ, այս բնակարանում հագուստների հետ ստիպեցի մեծամոլությունն էլ վրայից հանել, ստիպեցի իջնել իր բարձունքներից ու անկողնուն ծնկաչոք մոտենալիք: Հեռանալիս չմոռացավ դոլարները սեղանին թողնել: Եթե դատարկության զգացումը չլիներ, ինձ հաղթող պիտի զգայի ու կատարված սովորական պիտի թվար, ինչպես հայելու մեջ նայելը:

Երկու օրից Վահրամը մի կոյստ լուսանկարներ ցույց տվեց: Նայում ու չէի հավատում: Լուսանկարներում ես ու նա էինք՝ մերկ, անկողնում ու անկողնուց դուրս: Վահրամն ինքնագոր ժպտում էր. «Տեսախցիկները մինչև ծեր գալն էինք տեղադրել: Հիանալի լուսանկարներ են»: Կատարությունից ծեռքս զցեցի սեղանի թղթերին ու դեմքին շարտեցի, որոնք տեղ չհասնելով՝ թափվեցին հատակին. «Ինձ մերկ չէ՞ր տեսել, թե՞ իիմա քեզ մերկ տղամարդիկ են հուզում»: Ծիծաղեց, մի անգամ էլ կրկնելով՝ հիանալի լուսանկարներ են: Նրան ոգևորող մերկ մարմինները չէին, այլ... Եվ գլխի էլ ընկնում, թե ինչու է ոգևորված, և չէի ուզում հավատալ: Ներս ամեն ինչ խառնվել էր, թղթերի պես շաղ եկել: Ի՞նչ էր ծրագրել ինձնով, իմ մերկ մարմնով... Ստորություն, շանտա՞ծ... «Վերջ, - չդիմացա, - քո գարշանքների համար ուրիշ մարմին գտիր»: Բայց դժվար էր Վահրամի տրամադրությունը փչացնել: Ծիծաղելով լուսանկարները

չիրկիզվող պահարանում թաքցնելուց հետո հայտարարեց. «Վերջը՝ վերջ, բայց առաջին մասի»: Եվ շարունակությունը չուշացավ: Հաջորդ զոհը հայերեն զգիտեր, հայ չէր: Նրա թարգմանչուիին էի լինելու, հետը Գառնի-Գեղարդ էի գնալու ու նոյն օրն էլ բերելու էի այստեղ: Հետևանքների մասին չէի մտածում, պարզապես ջանում էի ինձ հանձնարարված դերը անթերի խաղալ: Այս մեկն իրեն չափազանց սառն էր պահում, որից նոյնիսկ շփոթվեցի, անվստահության պես մի բան ապրեցի: Սակայն Գեղարդի վիմափոր տաճարի կիսախավարի մեջ նրա աչքերում էլ նոյն ցանկությունն էր: Տագնապս իգոր էր, սա պարզապես առաջինից վախկուտ էր և փորձում էր շինծու սառնության ետևում թաքնվել: Տոնդարձին ոեստորան հրավիրեց: Եթե առաջինը ցույց էր տայիս, որ կնոշը խելքահան անելը իր համար սովորական է, ապա այս մեկը մի քանի բաժակ օղուց հետո այնպիսի զեղումների մեջ ընկավ, որ քիչ էր մնում կարծեի, թե խախտվել է...

Նրա լուսանկարներն էլ Վահրամը խնամքով թաքցրեց չիրկիզվող պահարանի մեջ:

Պետք եղավ էլի երկու տղամարդու այս սենյակը բերել: Սցենարը նոյնըն էր, տղամարդիկ էլ առանձնապես իրարից չէին տարբերվում: Միայն թե վերջինը փոքր-ինչ ագրեսիվ կամ կրքոտ լինելը կոպտությունից չէր տարբերում: Հետն էլ խոզի պես խոխոռում էր...

Հեռախոսն ինչո՞ւ չի զանգում: (Մոտենում է պատուիանին:) Դրսում էլ

լուս է: (Ինքնաթիղի ծայնը լսելով՝ հայացքը բարձրացնում է վերև:) Սրա ծայնի տակ սերենադ կլսվի՞... Այս ինքնաթիղն ո՞ւր է թռչում: Քանի՞ն են էի լքում Հայաստանը: Քանի՞ հայուիի է նորից երջանկության ետևից թռչում թուրքիա կամ մի այլ երկիր: Սրանք անընդհատ թռչում են, ու մեկնել ցանկացողների թիվը չի պակասում: Հեյ... Ո՞նց է՝ ինքնաթիղները թռչում են, իսկ դու ալարում ես շարժել: Չինի՞ ինքնաթիղներից ես վախենում: Հա, վախենալու է, հիմա երկնքում այնքան էլ անվտանգ չէ: Այստեղ գոնեն երթևեկության նշաններ են հորինել, երկնքում ի՞նչ նշան: Վախենալու է, իհարկե, վախենալու է, ո՞վ է հրեշտակ սպանելու համար որևէ մեկին պատժելու: Ե՞րբ ես վերջին անգամ երկիր իջել: Կարո՞ղ է՝ ընդհանրապես երկրում չես եղել: Եկած լինեիր, հնարավոր չէ՝ հետդ մեղք տարած չլինեիր: Բա վերկից ո՞նց ես պահպանում, ի՞նչն ես պահպանում: Էքստրասենս հոչե՞ս: Երսի հրեշտակի կենսահոսանքները մի քանի անգամ ավելի ուժեղ են: Չեմ գգում, ոչ մի հոսանք չկա մեջս... Ըեռախոսի լոռությունն էլ է զարմանալի: Դրանք հաստատ սպասելուց հոգնել ու գնացել են: Ինչքա՞ն կարող են անշարժ կանգնել: Իզուր էլ նորից չեմ ստուգում: (Դուրս է գալիս, վերադառնում է առավել մոռյված:) Ոնց որ դրանց գետնին մեխնել ու հեռացել են: Իրենք քարացել են, ինձ էլ չեն թողնում հեռանալ: Շուտ պիտի հեռանայի: Սպառնալիքները լուրջ չընդունեցի: Առաջին սպառնալիքը մեկ շաբաթ առաջ էր: Անձանոթ տղամարդը գոռաց, հոխորտաց, հե-

տո խորհուրդ տվեց կտակս գրել: Հաջորդ զանգերի մասին Վահրամին տեղյակ պահեցի: Հանգստացրեց, ասաց՝ չանհանգստանամ, կգոռան-կգոռան ու կիանգստանան: Սակայն զանգողները հանգստանալու մասին չէին մտածում: Տարբեր ձայներ էին՝ օր-օրի ավելի անսանձ ու կատաղի: Հավանաբար շանտաժի մեխանիզմը սկսել էր գործել, և բոլորի աչքում միակ մեղավորը ես էի: Իրենց անհաջողությունների վրեժը փորձում էին ինձանից լուծել, ամենաթոյլ օդակը ես էի, երսի մտածում էին՝ ինձանով ավելի հեշտ է ամբողջ շղթան քանդել: Վահրամը խորհուրդ տվեց չվերցնել լսափողը: Հեշտը հեռախոսն անջատելն էր, բայց Վահրամը թոյլ չտվեց: Ու չնայած լսափողը չէի վերցնում, հայից հանքներն ու սպառնալիքները շարունակում էին հնչել ականջներիս մեջ, որից ինձ որսի եղնիկ էի գգում: Երեկ չէ առաջին օրն էլ թվաց, որ փորձում են անձանոթ մեքենայի մեջ լսցել: Ճշացի ու փախա: Ծնչակտոր ինձ ծանոթ նկարիչի մոտ գցեցի: Նկարիչին ասացի, որ վատ եմ գգում ու ջուր խնդրեցի: Երբ հանգստացել ու բազկաթոռին նստած կում-կում խմում էի ջուրը, նկարիչը մի անգամ էլ առաջարկեց ինձ նկարել: Բայց նկարակալի առջև կանգնած նայում ու ոչինչ չէր անում: «Ինչո՞ւ չես նկարում», - հարցրեցի: «Չեմ կարողանում», - մեղավոր Ժպտաց: «Չե՞մ երևում»: «Ղեմքդ տեսնում եմ,- ասաց,- դիմագծերդ չեն երևում»: Լոեցի: Փորձում էի գուշակել, թե չորս զոհերից ո՞ր մեկը կարող էր լինել: Ցուրաքանչյուրը կամ չորսն էլ միասին:

ինչո՞ւ, իմ մեղքը ո՞րն է... Ուզենայի էլ՝ չէի կարող գգուշացնել: Ի՞նչ էի գգուշացնելու: Հո չէի՝ ասելու՝ սիրելիս, թեզ իմ անկողինն են մտցրել, որպեսզի... Ո՞նց էի ապացուցելու: Այնուամենայնիվ, համառորեն փորձում էի գրուակել, թե նրանցից ով կարող է լինել, կարծես դրանից ինչոր բան էր փոխվելու... Ու առանց հրաժեշտ տալու նկարիչի մոտից հեռացա:

Հեյ... Եքստրասե՞նս... Դու էլ չգիտե՞ս՝ ով է հետապնդողը: Թիշ է մնում՝ իջնեմ ու այդ առնեսներից հարցնեմ: Բայց չեմ հիշում, որսը երրևէ որսորդից ինչ-որ բան հարցրած լինի... Որսը պիտի փախչի, եթե չի ուզում թիրախ լինել, անընդհատ պիտի փախչի, որովհետև որսի կոչումը փախչելն է:

Նորից Վահրամի մոտ գնացի: Այս անգամ սառը դիմավորեց: Հասկացա, որ հիմա իսկապես վերջ, որ շարունակություն չի լինելու: Շրջանը փակվել է, որ հիմա մնում է շրջանի պատերին անհմաստ բախվելով ելք փնտրել: «Ազատ ես, էլ իրարից պարտք ու պահանջ չունենք»: Վահրամի ծայնից սրափվեցի: Այդ պահին ինձ համար մի առնետ էլ նա էր, որ փորձում էր խորտակվող նավը լքել: «Ես ունեմ, - բղավեցի, - պարտք էլ, պահանջ էլ: Իմ վերջն ի՞նչ է լինելու: Փողոցում էլ հանգիստ չեն տալիս»: «Քո հարցերն ինքդ լուծիր», - մոլտաց ու սենյակից դուրս եկավ:

Երեկ գիշեր հեռախոսը համարյա չլոեց... Որոշեցի Վահրամի հետ մի անգամ էլ խոսել: Իմ վերջին հոյսը

էլի նա էր մնում և չէի ուզում նրան թողնել: Որոշել էի վճռական լինել: Ոնց այս վիճակի մեջ գցել էր, թող այդպես էլ հաներ, ազատեր ինձ այս մղձավանջից: Բայց նրա աշխատասենյակում ամեն ինչ խառնված էր, հատակին թափված: Եթե աթոռը կողքին չլիներ, երևի ինքս էլ հատակին հայտնվեի: Լայում, ոչինչ չէի հասկանում: Աչքերս էլ տրորեցի, մտածելով՝ երազ է: Երևի գիտակցությունն էլ էի կորցրել, որովհետև ուշքի եկա միայն կնոջ անձանոթ ձայնից, ով հարցնում էր, թե ո՞ւ եմ վինտրում: Վահրամի անունը տվեցի: «Հիմա սա անշարժ գոյցի գրդակալություն է, - պատասխանեց, - Վահրամ անունով աշխատող չունենք»: «Երբվանի՞ց», - կարողացա հարցնել: «Երեկվանից, - ասաց ու անտարբեր շարունակեց սենյակը հավաքել: Սշանակում է՝ Վահրամը գիտեր այս մասին, գիտեր ու չէր գգուշացրել: Շրջանն այնքան էր նեղացել, որ պտտվելու հնարավորություն էլ չկար: Հիմա ո՞վ էլ ես... Ժողո որ տերև, որին քշում է ջուրը... Բայց ո՞ւ մտքով է անցել տերևին հետապնդել... Զուրն ընկած տերևը չի հնելու պես է... Բայց ո՞վ է ուզում, որ չլինեմ, ինչո՞ւ են ուզում, որ չլինեմ... Երբվանի՞ց են փող սիրելու համար մարդուն պատժում: Ո՞վ չի սիրում... Փողը բոլորին հեռացրեց ինձանից: Ումի՞ց չի հեռացնում ու ունեցած չի խլում: Էլ ինձանից ի՞նչ են ուզում: Կարծես քիչ է, որ օգտագործել ու շպրտել են... Մարդասպաններն էլ հանցանշանները թաքցնելու համար օգտագործելուց հետո գենքն են գցում: Ես ո՞ւ գենքն եմ եղել: Ինձանով ո՞ւ են սպանել ու շպրտել:

Պարզվում է, տերև էլ չեմ, այլ հանցանշան, ընդամենը հանցանշան, որից ուզում են ազատվել: Վահրամը... Բա մյուսն թը... Լրանց համար երևի ավելի վտանգավոր հանցանշան եմ: Երրորդն էլ կա' հանցանշան որոնողները: Բոլորն ուզում են ինձանից ազատվել: Որսորդները շատանում են: Որ կողմն էլ փախչեմ, դեպի որսորդն եմ փախչելու: Հեյ... Քո լուրջունն ինձ վախեցնում է: Սարսափում եմ լուրջունից, լուրջունը մահն է հիշեցնում: Օգնիր, մենակ մի թողնիր... Վախենում եմ, եթե իմանաս՝ ինչպես եմ վախենում... (Հանկարծակի ովարության պես միքան է հայտնվում դեմքին:) Հայրիկը, նա կարող է օգնել: Նա է հիմա իմ պահապան հրեշտակը: Հայրիկը չի թողնի, որ իր աղջիկը երկրորդ անգամ զոհվի, չի թողնի... (Հավաքում է համարը:) Եթե տերևը ուզում է ապրել, իր արմատին պիտի վերադառնա... Վերցրու, լսափողը վերցրու: Խնդրում եմ, հայրիկ, լսափողը վերցրու, մի լոիր, պատասխանիր: Գիտեմ՝ տանն ես, այս ժամին տանն ես լինում, վերցրու... (Հուսահատված լսափողը դնում է:) Հեյ... Ատում եմ քեզ, ատում եմ բոլոր հրեշտակներին: Բոլորը վերսից նայելու ձեր տխմար սովորությունից է: Վերսից ի՞նչ է երևալու: Ատում եմ

բոլոր նրանց, ովքեր թևեր ունեն ու չեն թոշում: Ո՞մ եք պետք՝ երկնքում, թե գետնի վրա: (Դուն զանգի ձայնից լուս է, նայում է հեռախոսին, մոտենում, ձեռքով հարվածում է:) Դու էլ որսի գայթակղությանը չդիմացար: (Դուն զանգ: Միաժամանակ հեռախոսն է զանգում:) Հեյ... Երկնքում էլ ե՞ն մահվանից առաջ այսքան աղմկում: Միայն չասես՝ երկնքում չեն մեռնում: Աստղերը մեռնում են... Երևի մահվան հետ գործ չունես, մեղքի հետ գործ չունես, մաքուր ես, ներս ու դրսից ձերմակ ու այդպես ձերմակ էլ անընդհատ կաս, չես ձերանում, դեմքիդ կնճիռներ չեն հայտնվում... Քեզ նման մարդիկ էլ կան: Ոչնչի չեն խառնվում, չեն մոտենում, չեն դիպչում, որ մաքուր մնան: Կարևորը մաքուր մնալն է, ու կահոյքի պես օրը միքանի անգամ փայլեցնում են իրենց ներսն ու դուրսը: Որ ի՞նչ... Մեռնես՝ մոտ չեն գա, պայթես՝ ձայնդ չեն լսի: Վախենում են ավելորդ շարժում անեն և կյանքի փոշին նստի իրենց փայլեցրած ներս ու դրսի վրա: (Դուն ու հեռախոսի զանգին զուգահեռ նաև դուռն են բախում, ավելի ու ավելի ուժեղ, ասես ուզում են կոտրել:) Հիմա դուռը կկոտրեն... Հիմա կկոտրեն...

Հարվածությանը չղիմանալով՝ վազում է դրան կողմը:

Բացվող դրան ձայնի հետ երկու կրակոց է հնչում:

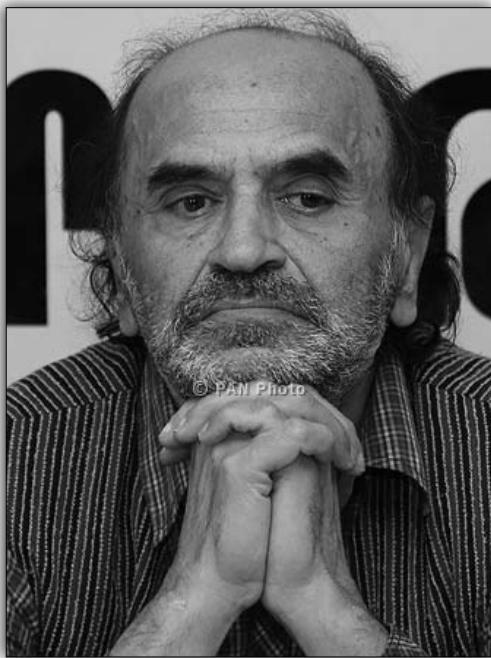
Հայտնվում է Նարեմ՝ ձեռքը կրծքին սեղմած, ցավից այլայլված դեմքով:

Ոտքերը քարշ տարով փորձում է մոտենալ բազկաքոռին և տեղ չհասնելով՝ օրոր-

վելով ընկնում է, հասցնելով ասել՝ «Հեյ...»:

Այդ դիքքով էլ անշարժանում է:

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Խաչիկ ՉԱԼԻԿՅԱՆ

«Մենք նույն նյութից ենք շինված, ինչ մեր երազ-ները». Շեքսափիր:
Մեր երազները, մասնավորապես, արվեստը, չի կարող չնչին իրականության մեջ չնչին կյանքով ապրելու ածանցյալը լինել:
«...Ես ընդամենք մոռացել եմ, թե ինչի աստվածուհին եմ, իսկ մարդիկ մոռացել են ավելին՝ որ իրենք աստվածներ են»...
Հերոսուհիներից մեկի խոսքերն են:

Իրական արժեքները անցյալ չեն դառնում, այլ միավորելով ժամանակը որպես մի ամբողջություն՝ մեր իրական ինքնությունը արժենորելու և կրելու անողոր պատվերն են թերադրում:

Խորս ավարտում եմ այդ պատվերին համահունչ, դարձյալ երազանքի մասին ասված Դոն Կիխոտի հորդորով. «Երազանքը առանց հավատի մեռած է, ինչպես հավատը՝ առանց պայքարի: Իսկ երազանքով չապրող մարդը, Սանչո, Անատոն է»...
Թերեւս ավելացնեմ նաև, որ պիես գրելիս, եթե որպես ոեժիսոր,
ամեն կերպար ու դրվագ լիարժեքորեն չտեսնեմ, չեմ գրի...
Այս պարագայում այս ամենը տեսել եմ նաև որպես կինոֆիլմ:

ՄԱՐԳԱՐԵՌԻՆ

Նորածնության ցուցադրում... Անֆոկուս դարձող կաղըեր՝ անորոշ ֆորմա-ներ, գույներ, երաժշտություն... ծափեր...

ՏԻՏՐԵՐ

- Անի, քո մուտքն է:

Անցում միջանցքով:

- Անի, դու արդեն հաղթել ես, միայն թե գժություն չանես: Գնա, սատանան քեզ հետ:

Անին ժառում է, վրայի խալաթը հանձնում ընկերուիոն, շտապում թեմ:

Բեմ-պողիում: Անիի մուտքը: Ծափեր... Նրա միանձնուիո զգեստը, իրոք, տպավորիչ է: Ժյուրիի անդամներն արդեն իսկ ցուցադրում են բարձրագույն միավորները: Ծափերն ուժգնանում են:

Անին հանկարծ վրայից նետում է թիկնոցը... Հագուստի անպարկեշտ բացվածքները դահլիճում շոկ են առաջացնում...

Երաժշտությունը ընդհատվել է:

Լոության մեջ լսվում է տղամարդու անվստահ բղավոց.

- Բրա՞վո...

Աղմուկն ու սուլոցները ուժգնանում են: Բեմական լույսերը հանգում են:

Անին վերցնում է թիկնոցը, վազքով հեռանում... Մտնում է գրիմանոց, դուռը կողպում: Նստում է հայելու առաջ: Ձայներ դրան ետևից.

- Անի, դուռը բաց, խնդրում եմ...

- Բա՞ց արա, ասացի... Դու քեզ ինչի՞ տեղ ես դրել...

- Անի, խնդրում եմ...

- Դու հեռացվա՞ծ ես համալսարանից:

Հանկարծ պատուհանը բակում են: Անին նայում է, ժառում, նետվում այն բացելու: Պատուհանից կախվածը Վահեն է:

ԱՆԻ - Դու աննորմալ ես:

ՎԱՀԵ - Շրջվե՞մ... Լավ...

ՎԱՀԵ - Մեզնից ո՞վ է ավելի աննորմալը:

Չըգիում է, ճշալով անհետանում: Անին տագնապով նետվում է դեպի պատուհանը: Վահեն անսպասելիորեն հայտնվելով, գրկում է նրան: **Համբույր:** Երկուսով կորչում են պատուհանից այն կողմ: Դրսում, պատուհանի տակ, խոտերի մեջ շարունակում են համբուրվել: Ներսից լսվում է հեռախոսի զանգ: Անին սքափվում է:

ԱՆԻ - Քեզ դո՞ւր եկավ:

ՎԱՀԵ - Գժություն, դու հրաշալի էիր...

ԱՆԻ - Լսիր... Դու ուզում էիր ինձ փախցնել, ես պատրաստ եմ:

ՎԱՀԵ - Ո՞նց... Հիմա՞...

ԱՆԻ - Չէ, շրջվիր, շորերս փոխեմ, հետո:

(Փորձում է հանվել:) Ասացի՝

շրջվիր:

ԱՆԻ - Հեռախոսն է:

Վահեն քոնում է պատուհանի գողիս:

ՎԱՀԵ - Հիմա կրերեմ:

ԱՆԻ - Չէ, պետք չի...

ՎԱՀԵ - (պատուհանի գողին նստած):

Պայուսակդ, շորերդ... հեռախոսը...

ԱՆԻ - Ոչինչ պետք չի, արագացրու, քանի չեմ փոշմանել:

Վահեն ցած է քոչում... ձեռք-ձեռքի քոնած վազքով հեռանում են:

Մեքենայի մեջ Անին ու Վահեն են:

Անիի ուսերին Վահեի բաժկոնն է:

ԱՆԻ - Ո՞ւր ենք գնում...

ՎԱՀԵ - Մեր տուն, հետո՛ օդանավակյայան:

ԱՆԻ - Հեռախոսդ տուր: Ալո, մամ... Ես եմ, ինձ չսպասեք... Չեմ կարող, ինձ փախցնում են... Չէ, ի՞նչ ոստիկանություն: Փախցնողը քո սիրելի Վահեն է... Դեռ չգիտեմ՝ ուր... Հարցեր մի տա, ես քեզ հետո կզանգեմ... Վերջ, վերջ: (Հեռախոսը տալիս է Վահեին:) Անջատիր, խնդրում եմ, թե չէ մեր փախուստը մեղրամիս կդարձնեն: (Գլուխը դնում է Վահեի ուսին:) Ոչ տուն, ոչ է՛ օդանավակայան... Փախցրու ինձ ծեր գյուղ:

Անակնկալի եկած Վահեն կանգնեցնում է մեքենան:

ՎԱՀԵ - Ախր... ո՞նց ասեմ... Ինձ այնտեղ չեն սպասում:.. Եվ հետո, դա քո իմացած գյուղը չի: Ոչ լոյս կա, ոչ հեռախոս... ոչ մեքենա... Մի խոսքով՝ միջնադար:

Անին հրճվանքից գոռում է: Մեքե-

նան շրջադարձ է կատարում, արագ պոկվելով կրցում հորիզոնում: Վայրի լոռնային տեղանքում լոված Վահեի ավտոմեքենան: Վահեի ծնկին կծկված Անին արքնանում է:

ԱՆԻ - Հը... ինչո՞ւ ես կանգնել: Արդեն հասե՞լ ենք:

ՎԱՀԵ - Մեքենան ավելին չի գնա, ոտքով ենք շարունակելու:

ԱՆԻ - Հրաշալի է:

Մեքենայից դուրս են գալիս, քարքարոս լանջով քայլում լեռն ի վեր: Անին հանում է կոշիկները:

ԱՆԻ - Չե՞ս ուզում պատմել, թե գյուղում ինչ բարեկամ ունես:

ՎԱՀԵ - Գյուղում բոլորս էլ բարեկամ ենք... Բացի Վասիլից:

ԱՆԻ - Դա ո՞վ է:

ՎԱՀԵ - Դեռ կիմանաս:

ԱՆԻ - Իսկ քո գյուղն անուն ունի՞... Գետինն ինչ տարօրինակ տար է:

ՎԱՀԵ - Կոշիկներդ հագի՛ր:

ԱՆԻ - Գմվեցի՛ր...

ՎԱՀԵ - Ծուտ հագի՛ր, թե չէ՝ էլ ոչ մի քայլ:

ԱՆԻ - (կոշիկները հագնելով): Քեզ ի՞նչ եղավ:

ՎԱՀԵ - Սա Վասիլի տարածքն է:

ԱՆԻ - Զասացիր, դա ո՞վ է:

ՎԱՀԵ - Գյուղացիք նրան քաջք են ասում... Նա ոտքերից քաշում է մարդու գորությունն ու հավատը:

ԱՆԻ - Եվ դու հավատո՞ւմ ես:

ՎԱՀԵ - Ես զգուշացրի, որ միջնադար ենք գնում:

ԱՆԻ - Ես սարսափելի ոգևորված եմ:

ՎԱՀԵ - Երկի մեկը զյուղում նրան գործի է դրել, թե չէ իիմա հայտնված կլիներ:

ԱՆԻ - Իսկ գյուղում եկեղեցի կա՞:

ՎԱՀԵ - Գյուղից դուրս 7-րդ դարի եկեղեցի կա. Սև աքլորի եկեղեցին: Երկու անգամ քահանա ուղարկեցին, մի շաբաթ չիմացան: Գյուղացիք չընդունեցին: Ահա, խնդրեմ... Ծան անոնք տոր, փայտն առ ծեռքք:

Կաղալով դեպի նրանց է շտապում կնոջ հնամաշ հագուստով անորոշ տարիքի մի տղամարդ:

ՎԱՍԻԼ - Օ, այս ում եմ տեսնում... Որքան ուրախ եմ... Օրիորդ, թոյլ տվեք ներկայանալ՝ Վասիլ: (*Անիի ձեռքը համբուրելով:*) Դուք արտակարգ գեղեցիկ եք, բայց շատ անհածո զգեստ եք հագել: Դուք Վահեի...

ԱՆԻ - Ջույր Անի... Ես ձեր եկեղեցու նոր հովիվն եմ:

Վասիլը ինչպես հայտնվել էր, այնպես էլ արագորեն չքվում է: Անին հոհոում է:

ԱՆԻ - Ինչ հմայիչ սատանա էր...

ՎԱՀԵ - Դու հասկանո՞ւմ ես, ինչ արեցիր:

ԱՆԻ - Բայց շատ անհածո հագուստ էր հագել:

ՎԱՀԵ - Դու անորմալ ես:

ԱՆԻ - Գիտեմ, արդեն ասել ես...

Տեսադաշտում քացվում է լեռների մեջ ծվարած գյուղի համայնապատկերը:

ԱՆԻ - Աստված իմ, ինչ գեղեցիկ է:

ՎԱՀԵ - Անի... Ես քեզ ամեն բան չեմ ասել: Գյուղը այստեղ է բերվել ինը տարի առաջ: Կիլիկիայի լեռներից...

Դեռևս 19-րդ դարավերջի եղեռնի ժամանակ լեռները բարձրացած ժողովուրդը 100 տարուց ավելի ապ-

ռել է ամեն ինչից կտրված: Նրանց վերջերս հայտնաբերեցին... Նրանք չեն իմացել, որ այսօրվա աշխարհ կա, որ աշխարհում հայեր կան:

ԱՆԻ - Իսկ հայր, մայր...

ՎԱՀԵ - Մորս չեմ տեսել... Հայրս միքանի խելառի հետ վերադարձել է Կիլիկիա: Ութ տարի է, տեղեկություն չկա:

Անիի աջքերը լցվել են:

ԱՆԻ - Ինչ հեշտ ես պատմում... Մինչև հիմա ինչո՞ւ էիր լրում:

ՎԱՀԵ - Դա իրենց գաղտնիքն է: Այս տարիներին քչերն են հեռացել գյուղից: Մի քանի ընտանիք մեկնել է Եվրոպա: Ինչպես ասացի, միքանի խելառ էլ վերադարձել են Կիլիկիա: Իմ քաղաք գալն էլ նրանք դավաճանություն են համարում... Բնականաբար, գյուղն անուն չունի:

Գյուղի գողարիկ բակերն ու բաց դրմերով տները դատարկ են: Ամենուր՝ աչք շոյոյ մաքրություն, արևի տակ փոփած լավաշ, գույնզգույն լարեր, անկողին, գորգեր, չորացող մրգեր... Հեռվից լսվող զրուճայի ձայնը ուժգնանում է: Բակերից մնակում հավաքված է ողջ գյուղը: Թվում է, հոգեհանգիստ է... չնայած զրուճայի նվազն այլ մքնողրաւ է ներշնչում: Հավաքվածների ուշադրությունն ուղղվում է նորեկների կողմը: Զունայի ձայնը լրում է: Հերթով մոտենում են, ողջունում են Անիին, տղամարդիկ համբուրում են նրա ձեռքը... Վահեին ասես չեն նկատում: Սկսված մշուշը աստիճանաբար բանձրանում է...

- Դուք մեր նոր հոգևոր...

ԱՆԻ - Այո, հոգևոր քոյրը... Անունս Ա-

նի է:

Անիին հիացրել, շփոթեցրել է նրանց նրբաճաշակ հագուստը:

- Սուրբ Անի, նեղություն կրեք, մինչև հանգիստ առնելլ թողություն տվեք հանգույցալի հոգուն:

ԱՆԻ - Այո, իհարկե... Ո՞վ է, ի՞նչ մարդ է:

- Իսան չէ, ցուլ է... Մեր օյուղի առաջին նահատակն է...

ԱՆԻ - Ցո՞վ...

- Հա, Արգարը... Արգարի ցուլը... Ցուլի անունն էլ է Արգար:

Քիչ հեռու նշմարվում է մշուշի մեջ կանգնած Բնի կին: Մերկ մարմինը ծածկում է մինչ գետնին հասնող երկար մազերը:

ԱՆԻ - Իսկ ինչի՞ց է սատկել... այսինքն՝ վախճանվել:

- Էս շաշ Արգարն ասում է՝ ինքնապան է եղել... ինչո՞ւ պիտի ինքնապան լիներ... Երևի թունավոր խոտ է կերել:

Անքափանց մշուշի միջից նշմարվում է շորի տակից դուրս ցցված ցիկ կճակը: Մերմ անձրև է մադում:

- Կարոտից է մեռել:
- Ճիշտ է ասում...
- Երկրից եմ հետո բերել... Մի մատ երեխա էր: Խեղճը մի շաբաթ է՝ բերանը մի կտոր հաց չի դրել: Ես Արգարն եմ:

Անին երկշոտ ծնկի է իջնում, ձեռքը դնում շորով ծածկված ցիկ վրա, աղոքի բառեր մրմնջում: Անսպասելի շփոքի մեջ նախ լավում է ցիկ ոռնոցը, ապա հաջորդում է նրա ծառս լինելն

ու փախուստը: Մի քանի տղամարդ հարայիրոցով ընկնում են նրա ետևից: Բացվող մշուշի մեջ ողջ զյուղն անձրևի տակ ծնկի է իջել... Անին ևս ծնկի է իջնում: Աչքերը խոնավ են: Երկար մազերով կինը դանդաղ հեռանում է: Անին ուսրի է ելնում, շշուկով դիմում մոտեցող Վահեին:

ԱՆԻ - Գնանք եկեղեցի:

ՎԱՀԵ - Մի կտոր հաց կեր, հանգստացիր:

ԱՆԻ - Եկեղեցի եմ ուզում...

Վահեն բաճկոնը զցում է Անիի ուսերին, հեռանում են: Շշուկներ.

- Ո՞ր են գնում...

- Եկեղեցի... Սև աքլորի եկեղեցի...

Ծեկ, խոիկ մազերով երիտասարդը՝ Սաքոն, ակնիայտորեն շփոթված է: Թեք մշուշի մեջ լանջն ի վեր բարձրանում են Անին ու Վահեն: Վազրով նրանց է միանում կապոցներով բերնավորված Վասիլը: Հևում է, բայց տրամադրությունն ակնիայտորեն բարձր է:

ՎԱՍԻԼ - Վասիլին օյուղացիք են բեռնել... Կերակուր է, անկողին...

ԱՆԻ կանգ է առնում:

ԱՆԻ - Երկար մազերով կինն ո՞վ էր:

Վասիլը մեջ է ընկնում:

ՎԱՍԻԼ - Ո՞նց թե... Գիսանեն... Աստվածուիին...

ՎԱՀԵ - Ճիշտ է ասում:

ՎԱՍԻԼ - Իհարկե, ճիշտ եմ ասում... Բայց ինքն էլ չգիտի՝ ինչի աստվածուիին չի...

ՎԱՀԵ - Անվնաս աստվածուիի է, չի

խոսում... միայն մշուշ է անում:
ԱՆԻ - Վահե, ինձ մենակ թող...
ՎԱՀԵ - Այսի՞նքն... Մինչև եկեղեցի ու-
 ղեկցեմ, ետ կդառնամ:
ԱՆԻ - Խնդրում եմ... Վասիլին ինձ կու-
 ղեկցի:

Վասիլը մեջ է ընկնում:

ՎԱՍԻԼ - Հա, բա ոնց...
ՎԱՀԵ - Անի, ես քաղաք եմ վերադառ-
 նում...
ԱՆԻ - Քո գործն է...
ՎԱՀԵ - Արի ինձ հետո...

Երկար լրություն: Վահեն շրջվում
 է, լրու հեռանում:

ՎԱՍԻԼ - Վահեն գնում է... Սատանան
 գլուխ չի հանի, թե ինչ աստվածու-
 իի է... Հածելի է, չէ՞ գնալ անծանոթ
 ծանապարհով, երբ գիտես, թե այն
 ուր է տանում: Սա իմ միտքը չէ: Քեզ
 մի օադտնիք ասեմ. որիշին չէի ա-
 սի: Ես հիմար եմ, կատարյալ ա-
 պուշ... սեփական մտքեր չունեմ: Իմ
 չարությունն էլ ծեզնից եմ թոցրել...
 Հիմար եմ, հիմար, կատարյալ ա-
 պուշ... Ահա և եկեղեցին: (*Մեջքով
 շրջվում է դեպի եկեղեցին, ետ-ետ
 թռչկոտելով:*) Գիսանեն՝ թողնես,
 տեղի-անտեղի մշուշ անի: Հա, սև
 աքլորից օգոսյշ կիխնես: Սա արդեն
 ես եմ ասում... Հո ավելորդ բան չա-
 սացի՞... Հասանք... Էս տոպրակ-
 ներդ ինքդ կտեղավորես... Ես քո
 սպասավոր չեմ: Դե, ես չքվեցի...
 (*Ոգևորված, վազքով հեռանում է:*)
 Եկեղեցու ներսը ասես աղավնատուն
 լինի: Փոշոտ սրբապատկերների խո-
 ժոռ հայացքների ներքո ամենուր՝
 քափված փետուրներ, լվացքի նման
 կախ տված գույնգույն, խամրած ե-

կեղեցական դրոշակներ... Խորանին
 վառվող միակ մոմք վերջին ճիգերն է
 անում: Անին ոգևորված է... Ծքի
 տակ սկսած երգը աստիճանաբար
 ավելի վստահ է հնչում... Մի կողմ է
 նետում թիկնոցը, սկսում է պարել...
 Փոշու և փետուրների մեջ նրա պարը
 ավելի ու ավելի մողեզին է դառնում:
 Հանկարծ կանգ է առնում: Թվում է,
 լուսամուտից ինչ որ մեկը նրան
 հետևում է: Դուրս է նետվում: Ոչ ոք
 չկա: Անին, անկողինը հատակին
 կարգի բերելով, պառկում է քնելու...
 Այգաբաց... Եկեղեցու համայնա-
 պատկերը: Անսպասելի տեղատա-
 րափ: Զնած Անին ամարովի
 որոտից վեր է քռչում: Ամարովի
 ծայնին հանկարծ հաջորդում են
 պատարագի հնչյունները: Այն
 լավում է պատերից, կիսավեր զմբե-
 րից... Անձրևախառը քամին աղմու-
 կով բաց է անում եկեղեցու դրուք...
 ամեն ինչ խառնում է իրար... Կայ-
 ծակից լուսավորվող խորանը այդ-
 պես էլ լուսավորված մնում է:
 Սավառնող սրբապատկերներն ու
 դրոշակները հանկարծ վերափոխ-
 վում են աղավնիների, շուրջը լցնելով
 ճիշերով և թևահարումների աղմու-
 կով: Եկեղեցու պատերից ծեփը
 քափվում է, ի հայտ բերելով գունեղ
 որմնանկարները:

Անկողնում նատած Անիի շփոքահար
 հայացքը:

Եկեղեցու բացված դռնից՝ մշուշի
 մեջ ճերմակ ճիավորի անցում:
 Անսպասելիորեն կատարյալ խաղա-
 ղություն է տիրում: Հանկարծ լրութ-
 յան մեջ ներս է խուժում մի սև աքլոր:
 Աղավնիները խուճապահար թռչում
 են: Պատրաճքն անհետանում է:

Աքլորի ետևից ներս նետված տղամարդն ի վերջո բռնում է նրան:
Սարոն է: Ոտքից գլուխ քրջված, անհանգիստ աքլորը՝ գրկին: Սեղափոր հայացքով նայում է անկողնում նստած Ամիին: Հետո շրջվում է, եկեղեցոց դանդաղ դուրս ելնում:
Եկեղեցու մուտքի մոտ, աքլորը ձեռքին շփորահար կանգնած է Սարոն: Եկեղեցու դրան մեջ Ամին է, ծածկով վարպաթված:

ԱՆԻ - Դա հենց այն սև աքլո՞րն է:

ՍԱԶՈ - Հա, այս եկեղեցու քահանան:

Եկել էր, որ քեզ վնաս տա: (*Աքլորը ձեռքից դուրս է պրծնում, թռչում դեպի երկինք:*) Գնաց Աստծուն բռնոքելու: (*Շրջվում է, որ հեռանա:*)

ԱՆԻ - Անոնդ ի՞նչ է:

ՍԱԶՈ - (*Մի պահ ետ դառնալով*): Ես ո՞վ եմ, որ անոն ունենամ: Ինձ Սաքը են ասում: (*Հեռանում է:*)

Ամին մի պահ նայում է նրա ետևից, ապա մտնում է եկեղեցի:

Տղամարդու երգի ճայն: Դեպի եկեղեցի է գալիս տարեց Արգարին շալակն առած մի երիտասարդ՝ Ավոն: Հևում է: Երգողը շալակի Արգարն է:

ԱՎՈ - Կերգես, բա չես երգի... Համբերիր, հասանք: (*Մտնում են եկեղեցի:*) Բարի լոյս, քոյր Անի... Ես Ավոն եմ, սա էլ իմ հերն է:

ԱՆԻ - Բարև, Արգար եղբայր:

ԱԲԳԱՐ - Ներող եղեք, մեր գյուղում լոյսը շուտ է բացվում:

ԱՆԻ - Համեցեք... Կարող եք անկողնուն նստել...

ԱՎՈ - Եկեղեցում չեն նստում:

ԱՆԻ - Ասա՛, Ավո, լսում եմ:

ԱՎՈ - Ուրեմն, քոյր Անի, լուսադեմին

վեր կացա, որ գնամ միզեմ...

ԱԲԳԱՐ - (*Ծիծաղում է*): Իմ տղեն ծուռ ա...

ԱՎՈ - Հեր, մի խանգարիր... Ի՞նչ տեսնեմ, էս իմ աննամուս հերը մտել է մորս ծոցը... Գրկեցի բերեցի:

ԱԲԳԱՐ - Որ ասում եմ, շաշ է...

ԱՎՈ - Ձե՞նդ, անամոթ: Քոյր Անի, դու գլխին աղոթք ասա, ես գնամ... գամ: Հա, Արգար, նվերը իո չե՞ս մոռացել:

ԱՆԻ - Չէ, մոտս ա:

ԱՎՈ - Հա, միզեմ, գամ: (*Դուրս է ելնում:*)

Արգարը գրպանից հանում է մի փարեք, խնամքով սկսում է բացել:

ԱՆԻ - Արգար եղբայր, դա ի՞նչ է:

ԱԲԳԱՐ - Կասեմ, կիմանաս... Դու գլխիս քո աղոթքն արա:

Ամին ձեռքը դնում է նրա գլխին, ադրբ մրմնջում: Արգարը պատմում է:

ԱԲԳԱՐ - Ձեմ հիշում՝ որ թիվն էր: Տիրոջը նոր էին խաչել: Ես Ավոյիս չափ էի: Թաղևոսը՝ առաքյալը, եկել էր մեր գյուղ: Գիշերը մեր տանն էր քնել: Ես էլ, ինչ խելքիս փչեց, կրակի գոյնի մորուքը դուրս չէր եկել: Առա ու էս Թաղևոսի մորուքը վառեցի: Ահա...

ԱՆԻ - Դա ի՞նչ է...

ԱԲԳԱՐ - Մասունք է... Թաղևոսի ձկոյթը: Երբ ինձ շան ծեծ էր տալիս, ձկոյթը կծեցի, պոկեցի: Գյուղով մեկ ընկել էր ետևից... Մազալու մարդ էր, Աստված հոգին լուսավորի:

ԱՆԻ - (*Մասունքը վերցնելով*): Ինչ ծանր է...

ԱԲԳԱՐ - Հա, բա...

ԱՆԻ - Ցուլդ ո՞նց է, քեզի Արգար:

ԱԲԳԱՐ - Առողջ... Եզան պես:

Դրսից աղմուկ է լսվում. «Արի, ասում եմ, քեզ հեն են... Դե ներս մտիր, անասունի մեկը»... Եկեղեցի է մտնում անորոշ տարիքի փոքրամարմին մի տղամարդ, ներս իրելով ճերմակ մի այժ: Նրանց հետ է Ավոն:

ԱՎՈ - Ես եկա: Դուք վերջացրի՞ք... Զույր Անի, սա Դանիելն է, յոթ աղբյուրից ջուր խմած մեր խելառ Դանիելը:

ԱՆԻ - Առաջ արի, Դանիել եղայր: **ԴԱՍԻԵԼ** - Քոյր Անի, չէ, սա մատադացու չի, էս իրեշին բերել եմ, որ խելքի բերես: Ամեն գիշեր գալիս է, ականջիս տակ մկնում, չի թողնում՝ քնեմ: Ինչ անում եմ, չի ասում՝ ով է ուղարկում: Հասկացրու, որ եթե խելքի չգա, մատադ եմ անելու:

Ավին շյում է իր ոտքերը լիզող այծին:

ԱՆԻ - Դանիել, նա հասկացավ, էլ նման բան չի անի:

ԴԱՍԻԵԼ - Անի քոյրիկ, ես մի հարցով էլ եմ եկել...

Ավոն կանխում է նրան:

ԱՎՈ - Եկել է, որ թքես ծակատին:

ԱՆԻ - Ավո, անհարմար է, ինչե՞ր ես ասում:

Արգարը մեջ է ընկնում:

ԱԲԳԱՐ - Հա, աղջիկ ջան, թքիր... Խելքը, ուանչպար մարդ է... Թքիր, թող էր ծակատի անտեր վերքերը վերանան:

ԱՆԻ - Դանիել եղայր, ի՞նչ վերքեր են:

ԴԱՍԻԵԼ - Ծա՞տ գիտեմ... Վարդա-

նանց կովից հետո դուրս տվեց... Մեկ էլ չեմ գա, քանի եկել եմ՝ թքիր, քոյր Անի:

ԱԲԳԱՐ - Դե, թքիր, որ գնանք... Օրը ծաշ դառավ:

Անին զգուշորեն քրում է Դանիելի ճակատին: Վերջինս դիմում է Ավոյին:

ԴԱՍԻԵԼ - Անցա՞վ...

ԱՎՈ - Ոնց որ անցնում է:

ԴԱՍԻԵԼ - Ծնորհակալ եմ, քոյր Անի:

Ավոն հորը նորից շալակն է առնում, Արգարը երգում է.

ԱԲԳԱՐ - Դե, մենք գնացինք: Ասպես, աղջիկ ջան:

ԱՆԻ - Ավո, ինչո՞ւ ես շալակում... Թող ոտքով գա:

Ավոն դրան մեջ շրջվում է: Արգարը մի պահ միայն երգը ընդհատում է:

ԱՎՈ - Ո՞նց թե... Ինքը իմ հերն ա...

Հորը շալակն առած Ավոն ու այժմն քարշ տվող Դանիելը հեռանում են: Եկեղեցու դրանը կանգնած Անին երկար նայում է նրանց ետևից: Բնությունն այժմ բոլորովին այլ է: Արևոտ մշուշի մեջ Անին առաջ է գնում: Մշուշի մեջ բացվում է գեղեցիկ մի տեսարան: Նշանարկում է ջրից ելնող Գիսանեի ուրվագիծը: Երկնագույն գիշերազգեստով է: Անին կանգ է առնում... Գիսանեն դիմում է նրան.

ԳԻՍԱՆԵ - Մոտեցիր... Մի վախենա:

Տուր ծեռքդ... (Քայլում են դեպի լիծը... շարունակում են քայլել ջրի վրայով:): Քեզ ասել են, որ ես չե՞մ խոսում... Ճիշտ են ասել: Հիմար,

անհմաստ սովորություն... Բայց քեզ հետ կարելի է խոսել: Դու սրանց նման չես: Չունես սրանց տոհմիկ հիշողությունը: (*Ասես վերացած:*) Սերունդների թերություններն են տարբեր... Իսկ արժանիքներն անցյալ չեն դառնում: Սրանց հիշողությունը հասնում է մինչև Հիսուսի հայտնությունը: Իմ մասին ոչինչ չեն հիշում: (*Մարափվելով:*) Ծովի վրա խայտացող մանր ալիքները Աստծո կենդանի մատնահետքերն են... Ի՞նչ ես նայում: (*Զրի վրա թռչկոտելով:*) Ես ել չգիտեմ, թե ինչ՝ աստվածուիին եմ... Ասենք, եթե ոչ ոք չի հիշում, իմ իմանալն ի՞նչ արժե: Գուցե կարոտի աստվածուիին... պարի, անձրկի, անքնության, գլխացավի, հայինյանքի աստվածուիին... (*Նստում է զրի վրա:*) Նստիր, մի վախենա...

Անին նստում է զրի վրա, Գիսանեի կողքին, Գիսանեն պառկում է զրին... Պարզ երկնքում ճախրում են ճայերը:

ԳԻՍԱՆԵ - Եթե թռչունները կարողանային խոսել, չէին թռչի: Սկսեցին բարձր ծլվլալ, ուրեմն դների փախցրած աղջիկը այս պահին քնի մեջ ծիծաղում է:

ԱՆԻ - Ի՞նչ...

ԳԻՍԱՆԵ - Բա՞ն հարցրիր: Իզուր: Ես այլևս ասելու բան չունեմ... միևնույն է, հենց զրի մեջ սուզվես, ասածներս մոռանալու ես: Ի՞նչ ես նայում... Մի մոռացիր. Եթե զրի վրա նստած ես, դեռ չի նշանակում, որ աստված ես...

Գիսանեն շրջվում է, քայլում լճի

վրայով դեպի հեռուն... Հանկարծ Անին սուզվում է զրի մեջ: Լողալու հուսահատ ճիգեր է անում: Ծուրջը մատախուղը քանձրանում է: Երբ ուժասպառ դադարում է դիմադրել, ոսքերը անսպասելիորեն դիպչում են գետնին: Դժվարությամբ ափ է ելնում, ուշաբափ ընկնում ավագին:

Անին ուշքի է գալիս անծանոր սենյակում: Կողքին Սաքոն է: Նկատելով Անիի արթնանալը, շրջվում ու դուրս է ելնում:

Տաճը կից աղավնատան տանիքին տարեց մի կին, մատները բերանը դրած, սուլերվ աղավնիներ է ճախրեցնում: Սաքենն է՝ Սաքոյի մայրը:

ՍԱՔՈ - Սաքենն, Անին արթնացավ:

Սաքենը ճարպկորեն իջնում է տանիքից, մտնում տուն:

ՍԱԹԵՆ - Ինչպես ես, աղջիկս... (*Ձեռքը դնում է Անիի ծակատին:*) Լավ ես:

ԱՆԻ - Ես որտե՞ղ եմ...

Սաքենը բաժակը մոտեցնում է Անիի շուրթերին:

ՍԱԹԵՆ - Խմիր, աղջիկս, ամեն ինչ կանցնի: Իմ քաշած օղին է:

Անին խմում է: Սոսկալի քունդ խմիչքը նրան շանթահարել է:

ՍԱԹԵՆ - Առավոտ քեզ ծովի ափին գտա... թրջված, ուշաբափ: Ամեն առավոտ, ամառ-ձմեռ, լույսը չբացված գնում եմ ծովում լողանալու... (*Բարձրացնում է Անիի փեշը, Անին փորձում է կանխել:*) Տեսնեմ, ի՞նչ ես հագել: Ծորերոյ չորացել են, կարող ես փոխել: Ես մի օր վար-

տիք հագնեմ՝ կմեռնեմ:

Դրսում՝ աղմուկ: Սաքենը մոտենում
է դրանք:

Մի փոքրիկ տղա ելել է Վասիլի շա-
լակը, բռնել ականջներից, հրճվան-
քով գործուում է: Շուրջը վազվզում
են մյուս երեխաները:

- Թոչկոտիր... կչկչա... ավելի բարձր...

ՍԱԹԵՆ - Վրույրիկ, այ տղա, իջի՞ր
խեղճ անասունի ուսերից... Ո՞մ
հետ եմ:

Երեխան Վասիլի ուսերից ցած է
քրչում, ընկերների հետ փախ-
չում: Վասիլը անօգնական
նասում է գետնին... հեկեկում է:

ՍԱԹԵՆ - Վասիլ, մոտ արի... (Վասի-
լը մոտենում է Սաքենին:) Չե՞ս ա-
մաչչում... Եքա էշ ես, երեխայի պես
լաց ես լինում: Ըեռու չգնաս, ինձ
պետք ես:

Սաքենը թաշկինակով սրբում է
նրա քիքը, մտնում ներս: Անին
վեր է կացել, հիանում է հազի
զգեստով:

ՍԱԹԵՆ - Դեռ չե՞ս փոխվել... Այդ հա-
գուստը կարող ես քեզ պահել:

Անին զրկում է Սաքենին: Ներս է
մտնում Վահեն:

ՎԱՀԵ - Անի... Ինձ ասել էին, որ հի-
վանդ ես...

ԱՆԻ - Չէ, լավ եմ:

ՎԱՀԵ - Է՛տ ի՞նչ ես հագել:

ԱՆԻ - Լոր հոգևոր զգեստս է... հավա-
նո՞ւմ ես:

**Սաքենը մոտենում է Անիին, համ-
րուրում ճակատը:**

ՍԱԹԵՆ - Գնանք բակ, գյուղը մեզ է
սպասում:

Ելում են դուրս, մոտենում գետ-
նին նստած սեղանավորներին:
Բոլորը ոտքի են կանգնում:
Շփորված դադարից հետո Սա-
քենը նստում է գետնին:

ՍԱԹԵՆ - Վասիլ, մոտ արի... Գլուխդ
կարող ես ծնկիս դնել: (Վասիլը
ծնկում է Սաքենի ոտքերի մոտ:) Ա-
ռանց քեզ ես չէի կարող այս խո-
սակցությունը սկսել: Նստեք, ի՞նչ
եք կանգնել: Աղջիկս, դու է նստիր:
Բացի Սաքենից, քեզնից ու իս հայ-
վանից, բոլորն արդեն տեղյակ են:
Ես գնում եմ երկիր, մեռնելու: (Մի
պահ լրություն, գոգին է իջեցնում
Վասիլի՝ իրեն նայող գլուխը:) Հիմա
ուզում եմ ավելին խոստովանել. ա-
ռանց սիրո ես չեմ կարող... Իսկ
այս հորի վրա չկա այն վայրը, որ-
տեղ կարող եմ ինքնասպան լինել:
(Նորից ծնկին է սեղմում Վասիլի
վեր հանած գլուխը:) Ամուսնության
օրինությունը կատարվեց գիշերը,
Անիի մայր տաճարում... Ես սիրա-
հարվեցի մեզ ամուսնացնող բարձ-
րաստիճան հոգևորականին... Երեկ,
աղավնիներին թոցնելիս հանկարծ
հասկացա, որ առանց այդ սրիկայի
այլս ապրել չեմ կարող: Այդ գաղտ-
նիքն իմ խաչն է եղել: Ինձ համար էլ
առաջին անգամն եմ բարձրածայ-
նում: Դա սեր չէ, աղետ է, խաչելութ-
յուն... Մարդուն երբեք չեն ներփում
չգործած մեղքերը: Չէ, ես նրա մոտ
չեմ գնում: Մտքներովդ ոնց կարող է
նման բան անցնել... Ես սահմանը
անցնեմ, հենց էնտեղ՝ Անիում էլ
կմեռնեմ...

Բոլորը, թե մեծ թե փոքր, ոտքի կանգնած երգում են... Երգում են մեղմ, հրաշալի: Սաքենը հոգ-մունքը խեղբում է Վասիլի վրա կատաղեռվ:

ՍԱԹԵԼ - Փալնքոտ... գոգնոց լրիվ թրջեցիր... Լացկան անասուն, կո-րիր աչքից: (Վասիլը հեռանում է, կծկում Սաքենի տան շեմին, գու-խը խցկում ծնկների մեջ, բարձրա-ծայն հեծկլտում:) Գլխիս աղոթք կարդա, աղջիկս:

ԱՆԻ - Սաքեն մայրիկ... Ես չեմ կարող:

ՍԱԹԵԼ - Կարող ես: Հազար տարվա կարոտը քեզ համար ոչինչ չարժե՞:

Անին սկսում է աղոթել: Գյուղացի-ներն իրենց երգով ուղեկցում են ա-ղոքքը: Շուրջը քերևակի մշուշ է պատում: Քիչ հետու հայտնվել է Գի-սանեն ճերմակ զգեստով: Սաքենը ոտքի է կանգնում:

ՍԱԹԵԼ - Գնամ, քանի Սաքոն չի ե-կել:

ԱՆԻ - Սաքոն ո՞ր է:

ՍԱԹԵԼ - Օճասարում... Լրա նայելու ժամն է: Աղջիկս, աչքը նրա վրա պահիր: Ծնորհակալ եմ: Առանց խոստովանության մեռնելը դժվար կլիներ: (Վասիլի գլխին բամփելով:) Հայդե, գնացինք... (Վերցնում է ու-տելիքի կապոցը:) Դե, մնաք բա-րով: Աստված ձեզ հետ...

Սաքենը լուս հեռանում է դեպի Գիսանեն: Անին ներողություն հայեցելով շտապում է նրա ետևից: Անին է հետևում Վահեն:

ՎԱՀԵ - Անի, խնդրում եմ, վերադառ-նանք քաղաք: Երգչախմբի փորձե-րը պիտի շարունակել:

ԱՆԻ - Տեսա՞ր, ինչ հրաշալի էին եր-գում: Լրանց հետ փորձեր արա, կիրակի եկեղեցում Սաքենի հա-մար պատարագ ենք անելու: Զիհասթափեցնես ինձ, խնդրում եմ: (Ժեթև համբոյր:)

Երիտասարդ մի կին ափսեից ձու է վերցնում, փորձում է կոտրել... ձուն հոմ է: Ծիծաղ:

Հեռվում Գիսանեի հետ հեռացող Սաքենը կանգ է առնում, շրջկում, նրան է հասնում Անին: Շարունա-կում են լուս քայլել:

ՍԱԹԵԼ - Աղջիկս, ես սպասում էի, որ ինձ ուղեկցես: Խոստովանությունս կիսատ մնաց: Լա սովորական տերտեր չէր... հետագայում կաթո-ղիկոս դարձավ: Առաջին անգամն եմ նրա անունը բարձրածայն տա-լիս. Պետրոս Գետադարձ:

ԱՆԻ - Ո՞նց... այն...

ՍԱԹԵԼ - Այո, Անին վաճառած այն դավաձանը, իրեշը, սատանան... Ներիր, Վասիլի:

(Լուս քայլում են:) Աղջիկս, իսկ հի-մա ետ դարձիր... Վասիլ, այս կա-պոցը տար Սաքոյին:

ԱՆԻ ՎԵՐՑՆՈՒՄ Է ԿԱՊՈՅՑԸ:

ԱՆԻ - Սաքեն մայրիկ, ես կտանեմ:

ՍԱԹԵԼ - Վասիլ, Անիին ուղեկցիր: (Գնալուց առաջ մի պահ ես է շրջվում:) Վասիլ, հանկարծ ետևից չգաս: Լսեցի՞ր, ինչ ասա-ցի... Թոնրի մեջ քեզ համար ուտե-լիք եմ թողել:

Մի պահ՝ դադար: Անին բացնում է աքցունքները: Վասիլն անզոր է լա-ցը զսպել: Սաքենը գնալիս նորից է

Հրօվում: Վասիլ խոնավ, վախեցած աչքերը հառում է նրա վրա:

ՍԱԹԵՆ - Քիթդ սրբիր... Մի բան էլ գգոյշ կլինես, վրադ գեշ երազ եմ տեսել:

Գիտանեի հետ դամդադ հեռանում են:

Լաճճն ի վեր քարձրացող Անին ու Վասիլ. Վասիլ հուզված է:

ՎԱՍԻԼ - Ո՞նց էր ինձ գործի դնում...

Ոչ մեկդ նրա փորձառությունը չունեք: Ինքն է ինձ բռնել: Հա, հա... ընկել էի թռնիրը, ոտքս կոտրել, ծակատիս ասեղ խրեց, ու ես տեսանելի դարձա: Առանց Սաթեն ես ի՞նչ եմ անելու...

ԱՆԻ - Սաքոն այս ժամերին Օճասարում ի՞նչ է անում:

ՎԱՍԻԼ - Ո՞նց թե, նայում է... Սարի տակ, ծորում օձերի պատերազմ է եղել: Էսօրվա պես հիշում եմ. տարբեր տեղերից եկած հազարավոր օձեր էին հավաքվել: Զորի մեջ, արջի ջրաղացի մոտ: Ավերածության հետքերը էսօր էլ դեռ կան... ջրաղացանը արջ է, դրա համար էլ արջի ջրաղաց է կոչվում: Բայց դու որ գնաս, քո աչքին մարդ կերևա. բայց արջ է: Օձերի պատերազմից հետո ծորի քարերը ածում են... հա, հա, երկարում են: Հրեն, էն է՛ Սաքոն... Նայում է:

ԱՆԻ - Վասիլ, դու ազատ ես:

ՎԱՍԻԼ - Ես միշտ էլ ազատ եմ:

ԱՆԻ - Ինձ մենակ թող:

ՎԱՍԻԼ - Ախր, ինձ թարս պիտի հրամայել... (Կատաղած հեռանում է:) Էս ի՞նչ մարդիկ են... թարս խոսել չսովորեցին:

Անին մոտենում է Ժայռի պանկին նստած Սաքոյին:

ԱՆԻ - Բարև... Ես ուտելիք եմ բերել:

Հետս չե՞ս խոսում:

ՍԱՔՈ - Դու ինձ խանգարում ես:

ԱՆԻ - Ես գնա՞մ...

ՍԱՔՈ - Չէ: (Լոռություն. բացում է կապոցը... լուր ժամում:)

ԱՆԻ - Սաքո... Կիրակի պատարագ ենք անելու, ողջ գյուղը մասնակցելու է:

ՍԱՔՈ - Ինձ հետ գործ չունեք: Իմ մեջ հավատ չկա:

ԱՆԻ - Աստծուն չիավատալը մեղք չէ, բայց չի կարելի թոյլ տալ, որ Աստված քեզ չիավատա... (Որոշ ժամանակ լուր են:) Իսկ ձի՞շտ է, որ ձորի քարերը ածում են:

ՍԱՔՈ - Չէ... Էլ չեն երկարում... Արդեն մի շաբաթ է:

ԱՆԻ - Սաքո... Սաթենը...

ՍԱՔՈ - Սաթենը՝ ի՞նչ... Գնաց երկի՞ր... Ես գգում էի: Նա էլ չի վերադառնա: (Գլուխը կախում է ծնկների մեջ:) Թո՞ղ ինձ:

Սաքոն վեր է կենում, իրենով ձորմ է գլորում հսկայական քարեր: Հանկարծ շփոքահար կանգ է առնում. երկնքով ճախրում է այրվող աղավնի: Սաքոն բռնում է Ամիկի ճեռքը, տաճում նրան իր ետևից:

ՍԱՔՈ - Գնացի՞նք:

ԱՆԻ - Ի՞նչ է եղել...

ՍԱՔՈ - Զգիտեմ: (Զեռքից քաշելով:) Արա՞գ:

ԱՆԻ - (Ճեռքն ազատելով): Կամաց, ցավեցնում ես:

Սաքոն գրկում է նրան, վազում: Անին ծիծաղում է: Սաքոն կանգ է առնում, նոր ասես գիտակցելով գրկի

թաճկարժեք բեռլ՝ Անիհն զգուշորեն իջեցնում է: Ծփոթահար իրար ևն նայում:

ՍԱՅՈ - Սկզբում ես քեզ չի հավատում: Հետո՞ ինչ, որ ցովին կենդանացրիր... Բայց հետո... (Լոռոյթուն:)

ԱՆԻ - Հետո՞ ի՞նչ...

ՍԱՅՈ - Հետո... Երբ տեսա եկեղեցում պարելիս, հավատացի:

ԱՆԻ - Ուրեմն այդ դո՞ւ էիր...

Հաճկարծ Անին ճշում է: Լաճջն ի վար դեաի ճրանց է գլորվում հսկայական մի քար: Վերջին պահին Սաքոն Անիհն գրկերով մի կողմ է նետվում: Գլորված քարի հետազծով վագրով հայտնվում է հևասպառ Գիսանեն ճերմակ, ծավալվող շրջազգեստով:

ԳԻՍԱՆԵ - Ես չի ուզում... Այդպես ստացվեց... Սաքոն, ներիր, խնդրում եմ...

ՍԱՅՈ - Գյուղում ի՞նչ է եղել:

ԳԻՍԱՆԵ - Ոչինչ, Վասիլը Սաթենի աղավնատունն է վառել:

ՍԱՅՈ - (ցնցված): Ի՞նչ... (Վազում է դեպի գյուղ:)

Գիսանեն ու Անին շարունակում են լուս քայլել:

ԱՆԻ - Սաթենն ի՞նչ եղավ:

ԳԻՍԱՆԵ - Համբուրեց մայր տաձարի պատի քարերը, հետո... մառախուղ դարձավ:

Որոշ ժամանակ լուս քայլում եմ:

ԱՆԻ - Գիսանե, դու...

Գիսանեն ծնկի է զալիս, գրկում Անիի ոտքերը:

ԳԻՍԱՆԵ - (լացակումած): Ես բոլորին եմ սիրում... ու խանդում բոլորին:

Անին շոյում է նրա նազերը, ապա շրջվում և շտապում է գյուղ:

Իրար գլխի հավաքված գյուղացիները լուս նայում են բոցերի մեջ կորած աղավնատանը: Սաքոն մոտենում, ուրքով ջարդում է աղավնատան դուռը: Ապա շրջվում է դեպի հեռվում կանգնած Վասիլը:

ՍԱՅՈ - Մոտ արի:

ՎԱՍԻԼ - Չեմ գա:

ՍԱՅՈ - Մոտ արի, ասացի:

Վասիլը գլխիկոր մոտենում է Սաքոնին: Սաքոն ճգում է նրա ականջը:

ՎԱՍԻԼ - Մի ծեծիր, բացատրիր՝ կիսականամ:

ՍԱՅՈ - Ինչո՞ւ այդ բանը արեցիր:

ՎԱՍԻԼ - Ես չգիտեմ: (Լացակումած:) Սաթենը չթողեց, որ իր ետևից գնամ:

Հայտնված Անին մոտենում է վառվող հավաքնին... մտնում կրակի մեջ: Պատկերը կորում է քանձր մշուշում: Սաքոն նետվում է նրա ետևից:

Երբ մշուշը դանդաղորեն ցրվում է, կրակը մարել է: Մոխրացած հավաքնում կանգնած է Սաքոն, գրկիմ՝ Անին: Սրի մեջ կորած են:

Պատկերը ամբողջացնում են կենդանացած ճախրող աղավնիները: Ոգևորույթուն, ծափեր: Սաքոն Անիին զգուշորեն իջեցնում է:

Քիչ հեռվում հայտնվել է Գիսանեն: Մերկ մարմինը ծածկում է երկար մազերը: Գյուղացիները երեխաների հետ հեռանում են իրենց տները:

Անին մոտենում է քիչ հեռվում կանգնած Վահեին: Վահեն գրկում է

նրան: Սաքոն մոտենում է նրանց,
դիմում Վահեին:

ՍԱՔՈ - Գնանք, Սաթենի օղուց մի-մի
բաժակ խմենք: (*Քայլում են դեպի
տուն:*) Վասիլ, դու էլ արի... Մի վա-
խենա, չեմ խմեցնի:

**Մի գեղջուիի թևանցով է անում
Անիին, ուղեկցում տուն:** Սաքենի
տաճը: Սաքոն օղու բաժակը
պարզում է Վահեին:

ՍԱՔՈ - Վահե, ես գնում եմ երկիր,
հորս մոտ: Ոչինչ մի ասա: Սաթենի
կենացը... (*Մոտենում, մի կողմ է
քաշում պատուհանի վարագույրը:*
*Պատուհանից այն կողմ Գիսանեն
է:*) Ի՞նչ ես ուզում:

ԳԻՍԱՆԵ - Սաթենը...

ՍԱՔՈ - Գիտեմ: (*Մոտենում է, լցոնում
օղու բաժակները:*)

ԳԻՍԱՆԵ - Երբ մշուշը ցրվեց, նա ար-
դեն չկար:

Վահեն, բաժակը դատարկելով,
դիմում է Սաքոյին:

ՎԱՀԵ - Սաքոն, պատարագին այստեղ
եղիր, հետո կգնաս:

Սաքոն շրջվում է դեպի Գիսա-
նեն, վերջին ժապում է:

ՍԱՔՈ - Ինչո՞ւ ես ժպտու:

ԳԻՍԱՆԵ - Դեմքդ մրոտ է:

ՍԱՔՈ - (*բղավում է:*) Բանի անգամ եմ
ասել, որ այդ տեսքով երեխաների
աչքին չերևաս... Ու մառախուղ չա-
նես, հավեսդ չունեմ:

Գիսանեն հեռանում է: *Լոռիքյան
մեջ Վասիլի զուսպ հեկելոցն է:*

ՍԱՔՈ - Սսկվի՞ր:

ՎԱՍԻԼ - Հանիր ծակատիս խրած ա-

սեղը, ես էլ գնամ կորչեմ:

ՍԱՔՈ - Կանհետանաս, բայց չես կոր-
չի:

ՎԱՍԻԼ - Հիմա ես ի՞նչ անեմ:

ՍԱՔՈ - Ինչ պիտի անես, լաց եղիր:
ՎԱՍԻԼ - Յախք...

Ներս է մտնում Անին:

ԱՆԻ - Վահե, մարդիկ քեզ են սպա-
սում, երգչախմբի փորձն է:

Անին դուրս է ելնում, Վահեն
հետևում է նրան: *Վասիլը քայլում
է դեպի դուռը:*

ՍԱՔՈ - Ինչ է, Վասիլ, դու է՞լ ես պա-
տարագի փորձին գնում: (*Ծիծա-
ղում է:*)

ՎԱՍԻԼ - Զզվում եմ քեզնից: (*Հեռա-
նում է:*)

Եկեղեցում պատարագի փորձ է:
Մեծ ու փոքր՝ երգում են: Երգում են
հրաշալի: Անին եկեղեցուց դուրս է
զայխ, հուզված է: Նստում է քիչ հե-
ռու, մամռապատ քարաքեկորի վրա:
Թվերի մեջ խշշոց է լսվում: Հայտն-
վում է Վասիլի վախեցած, արցուն-
քախառն դեմքը:

ԱՆԻ - Վասի՞լ... Ինչ է, պատարա՞գ ես
լսում:

ՎԱՍԻԼ - Անի, քույրիկ, խնդրում եմ,
ոչ մեկին չասես:

Անին ծիծաղում է: *Նրանց է մո-
տենում Գիսանեն՝ շղարշե կար-
միք զգեստով:*

ԳԻՍԱՆԵ - Երբ սատանան պատա-
րագ է լսում, եկեղեցում վառվող մո-
մերը ապուշանում են:

ՎԱՍԻԼ - (*Խեղծացած*): Գիսանե,
խնդրում եմ... Ախր, ուզած ի՞նչ մի
մեծ բան է:

ԱՆԻ - Գիսանե, ուզածն ի՞նչ է...
ԳԻՍԱՆԵ - Որ մառախուղ անեմ, պատարագը մոտիկից լսի:

ՎԱՍԻԼ - (անկարող է լացը զսպել):
 Երբ ուզում եմ՝ մառախուղ չլինի, մառախուղ է անում, իսկ երբ ուզում եմ...

ԳԻՍԱՆԵ - Լպիրշ...

ՎԱՍԻԼ - Հը... ինչ կլինի, որ մի օր է առավոտները լողանալիս մառախուղ չանես: Այսր, քեզնից ի՞նչ աստվածուիի...

ԳԻՍԱՆԵ - Այսր, քեզնից ի՞նչ սատանա... (Ծիծաղում է:)

ԱՆԻ - Այսր, ինձնից ի՞նչ մարգարե... (Ծիծաղում է:)

Ծիծաղում է նաև Վասիլը: Անզուսայ ծիծաղը շարունակվում է, վերածվելով քոչկոտման, ապա և՝ աննորմալ պարի: Եկեղեցուց դուրս եկած գյուղացիները ապշած նրանց են նայում: Զվարճացող եռյակը սրափվելով դանդաղրեն հեռանում է քանձրացող մշուշում: Երբ մշուշը մերժանում է, քիչ առաջվա իրավիճակն է. Եկեղեցում պատարագ է, նրանց է մոտենում Գիսանեն շղարշե կարմիր զգեստով:

ԳԻՍԱՆԵ - Երբ սատանան պատարագ է լսում...

ՎԱՍԻԼ - (մեջ է ընկնում): Եկեղեցում վառվող մոմերը ապուշանում են... Հը, ի՞նչ ես նայում: Այսր, քեզնից ի՞նչ աստվածուիի...

ԳԻՍԱՆԵ - Այսր, քեզնից ի՞նչ սատանա...

ԱՆԻ - Այսր, ինձնից ի՞նչ մարգարե...

Այս անգամ ծիծաղ չկա: Շփորված իրար են նայում:

- Գիսանե, այս ի՞նչ արեցիր...
- Ժամանակը ոնց որ ետ գնաց: Ես էլ

չհասկացաց, գուցե դո՞ւ արեցիր...
 - Ես հազիվ մառախուղ անեմ... (Վասիլին.) Հասկացաց, դու մնաք մառախուղի ու պատարագի հետ...

Անին ու Գիսանեն խորանում են մառախուղի մեջ: Սկսված քամին վշուշի մեջ ծավալում է Գիսանեի հագուստի կարմիր շղարշը: Իրաք ձեռք բռնած, հրճվանքով պոկվում են գետնից, ճախրում մառախուղի մեջ:

ԳԻՍԱՆԵ - Հիմա մենք ութերորդ երկնքում ենք: Դա հենց մեր երկինքն է... աշխարհը, որտեղ ապրում ենք: Բայց այն պիտի կարողանալ տեսնել... (Ոգևորված պատվում է:) Այստեղ երգ է պետք... Իսկ ես բոլոր երգերս մոռացել եմ: Դու էի հարցում ես, թե ի՞նչ աստվածուիի եմ. չգիտեմ ու չեմ ուզում իմանալ: Իսկ մարդիկ մոռացել են ավելին՝ չեն հիշում, որ իրենք աստվածներ են... Ես գոռալու աստվածուիին: Երգի աստվածուիին, ով մոռացել է իր երգը... (Ոգևորված պարում է, մշուշի մեջ քամին ծավալում է նրա կարմիր զգեստը:) Կուգեի լինել թատրոնի աստվածուիին... «Լինել, թե չլինել... սա է խնդիրը, ո՞րն է հոգեպես ավելի ազնիվ»... Սուտ է: Դա խնդիր չէ: Խնդիրը՝ լինելը հայտնաբերեն է, ամեն պահի մեջ ծնվելը... Տեսնելու երկինքը, որը երեկով չի լինում... Թատրոնը՝ դա տրագեդիան է և կոմեդիան: Բայց ողբերգության հակառակը կատակերգությունը չէ, ուրախությունն է, ոգևորությունը:

Դա է ծշմարդիտ թատրոնը, իմ թատրոնը: Հոյս-հավատ-սերը որպես ուրախություն, որպես միքառ... (Լրջանում է. քամին դադարում է, մշուշը՝ նորանում: Նստած են ժայռաբեկորին, մշուշից ամրող-ջովին թթված:) Հշեցի... Ես հենց այդ բանի աստվածուիին եմ... Հոյս-հավատ-սերը՝ որպես միքառ: Մարդուն աստվածացնող բառը, որը մոռացվել է: Բառ, որը հիմա չկա... Մրտեցի: (Բռնում է Անիի ձեռքը, տանում նրան իր ետևից:) Գնանք Գասպարի մոտ թեյ խմելու:

ԱՆԻ - Գասպարն ո՞վ է...

ԳԻՍԱՆԵ - Գասպարը, ջրաղացպանը:

ԱՆԻ - Են, որ ա՞րջ է:

ԳԻՍԱՆԵ - Վասի՞ն է ասել, է՞ր ապո՞ւշը: Նա Գասպարից, ինչպես արջից, սարսափում է:

Չորի մեջ իին ջրաղաց է: Գիսանն իրում է դուռը:

ԳԻՍԱՆԵ - Գասպար՛... Ուր որ է, կօա: Նա հեռու չի գնում: Ասեմ, որ նա չի խոսում, երգում է: Միշտ նոյն երգը:

Նոան մեջ հայտնվել է Գասպարի հսկայական ուրվագիծը: Երբ բնմի ճերմակ գոգմոցով է, խոխլ մազերով: Ջրի տակ թնկբնկում է:

ԳԻՍԱՆԵ - Գասպար, մեզ տաք թեյ տուր:

ԱՆԻ - Բարի օր, եղբայր Գասպար, ես Անին եմ:

ԳԻՍԱՆԵ - (ցածրածայն): Ես չեմ խոսում, միայն երգում եմ:

Գասպարը քրի տակ երգը շարունակելով վերցնում է թեյնիկը, դուրս ել-

ճում: Գիսանն խոսում է կիսաձայն:

ԳԻՍԱՆԵ - Նա գյուղի ամենաավագն է...

Մոկացի Գասպարը... Երեք մոգերից մեկը, ով զնացել էր աստղի ետևից՝ նորածին մանկանը տեսնելու:

Ներս է գալիս Գասպարը՝ եռացող թեյնիկը ձեռքին, լցնում է բաժակները: Ծալապատիկ նստում է գետնին: Լոռությունը խախտում է Գիսաննի ճայնը:

ԳԻՍԱՆԵ - Գասպար, ինչո՞ւ չես երգում:

ԳԱՍՊԱՐ - (ցածր, դողացող ձայնով):

Քոյր Անի... Ես կործանված եմ... Իմ այս քննողութ տարիքում սիրահարվել եմ... Ողորմեա ինձ, կամ նզովիր...

ԳԻՍԱՆԵ - Գասպար, իզուր խոսեցիր: Եվ հետո, ու ի՞նչ ասելու բան է...

ԱՆԻ - Ճիշտ է, Գասպար... Սիրելը մեղք լինել չի կարող:

ԳԱՍՊԱՐ - Ես խոսեցի, ու վատ նշան է:

ԳԻՍԱՆԵ - Չլինի՞ վատ երազ ես տեսել:

ԳԱՍՊԱՐ - Ինչ է, դու չե՞ս տեսել:

Անիի ճայնի մեջ ընդգծված հարգաճը կաճք կա:

ԱՆԻ - Գասպար եղբայր, միասին բարձրանանք գյուղ, մարդկանց մեջ:

Սի պահ լրելոց հետո Գասպարը փնթինքում է:

ԳԱՍՊԱՐ - Եթե Աստված մարդու պոչը չկտրեր, նա իր քիթն ամեն տեղ չէր խորթի: (Լոռություն:) Քոյր Անի... Իսկ ում սիրահարվել եմ, եթե աստվածուիի՞ է...

Գիտանեն իրեն կորցնում է:

ԳԻՍԱՆԵ - Հիմար, հիմար դուրս ես
տալիս:

Գասպարը կատադրում է:

ԳԱՍՊԱՐ - Չայնդ... կնիկարմատ, դա
քո խելքի բանը չէ:

ԳԻՍԱՆԵ - Լեզուդ բացվե՞ց... Մոգիս
տեսեք...

ԳԱՍՊԱՐ - Լոիր, թե չէ կխեղդեմ:

ԳԻՍԱՆԵ - Չեմ լոի, վայրենի անա-
սո՞ն, ա՞րշ...

Նրանց վեճը շարունակվում է
դրսում, երկնքի տակ: Կատաղի
վեճը լրացնում է փլուզումը, ամպ-
րոպը, տեղատարափը... հետո
նաև՝ անթափանց մառախուլը:

ԳԱՍՊԱՐ - Ի՞նչ ես լաշառ կնկա ձենդ
գլուխդ գցել...

ԳԻՍԱՆԵ - Քարանձավում փակված
մի նոր Փոքր Միեր, չէ՞ մի...

ԳԱՍՊԱՐ - Աստվածուիհի՛, արածդ
ի՞նչ է՝ մառախուղ միայն... ջադո՞ւ...

ԳԻՍԱՆԵ - Ա՛րշ, ա՞րշ, ա՞րշ...

Ամպրոպի որտոի մեջ խլացող արջի
ոռնոց... հաջորդում է անսպասելի
լուրջուն: Մշուշի մեջ հնչում է Ամիկի
տագնապած ձայնը:

ԱՆԻ - Գիտանե՛... Գասպա՛ր եղբայր,
ի՞նչ պատահեց, ձայն հանեք...

Մշուշի պահ մեղքող կայծակի լույ-
սի տակ նշմարվում են համբուրվող
Գասպարն ու Գիտանեն:

Գյուղամիջում իրարանցում է: Մեծա-
հասակները փորձում են սաստել ու
տուն տանել երեխաներին, ովքեր
շրջապատել, բռչկոտում են երկար
վեղարով ծերունու շուրջ, զվարճա-
նում, ծաղրում են նրան: Ծերունու

մեջքին՝ եկեղեցու հնամաշ դրու է: Մի
ճարպիկ տղա բարձրացել, նստել է
դրան վրա: Ծերունին նրանցից ա-
զատվելու առանձնակի փորձեր չի ա-
նում:

- Վրոյրիկ, իջի՛ր վեհափառի մեջ-
քից... Ո՞ւմ հետ եմ...
- Նան, չի՛ կարելի, անհարմար է... Ա-
րի, գնում ենք եկեղեցի...
- Երվանդիկ, չե՞ս ամաչում... շուտ ա-
րի՛... փորձից ուշացանք:

Ի վերջո, բռնըրը հեռանում են: Բակը դատարկվում է: Հոգնած
ծերունին նստել է գետնին: Կող-
քին Վասիլին է:

ՎԱՍԻԼ - Պետրոսի հետ նստել ենք
կողք-կողքի:

ՊԵՏՐՈՍ - Երբ մանուկ ես, օրերը ա-
րագ են թռչում, իսկ տարին ձգվում
է անվերջ: Ծերության ժամանակ օ-
րը ձգվում է անվերջ, իսկ տարինե-
րը թռչում են: Իմ ժամանակը հազար տարի է՝ կանգ է առել...

ՎԱՍԻԼ - Պետրոս, տար ինձ քեզ հետ
Ամերիկա:

ՊԵՏՐՈՍ - Ամերիկա չկա: Դա նոյն
Հնդկաստանն է, հայտնաբերած
հակառակ կեղմից: Իսկ իմ թշվառ
երկիրը ոչ ոք չհայտնաբերեց. ոչ մի
կողմից:

ՎԱՍԻԼ - Կուզե՞ս, Սաթենի քաշած օ-
ղուց մի բաժակ թոցնեմ-բերեմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Վասիլ, հարցրո՛ ինչո՞ւ եմ
եկել:

ՎԱՍԻԼ - Ես գիտեմ:

ՊԵՏՐՈՍ - Անհնար է դժոխք գնալ ա-
ռանց գոնե հեռվից նրան տեսնելու:

ՎԱՍԻԼ - Մի փոքր ուշացել ես, Սաթե-
նը չկա: Առավոտյան գնաց Անի,

մայր տաճարի մոտ մեռնելու:

Պետրոսը ապշած նայում է նրան: Վասիլի աչքերը արցունիքունում են: Անին մոտենում է ժայռի պրճիկն նստած Սաքոյին:

ՍԱԶՈ - Ինչո՞ւ ես եկել: (Անին լուս նստում է նրա կողքին:) Ներիր, դա չէի ուզում ասել:

ԱՆԻ - Ուրեմն դու է՞լ ես որոշել Երկիր գնալ:

ՍԱԶՈ - Վասիլին է ասել... այդ բերանքացը:

ԱՆԻ - Երսի ճիշտը ի՞մ հեռանալն է:

ՍԱԶՈ - Դու կապ չունես: Ես հորս մոտ եմ գնում:

ԱՆԻ - Իսկ եթե ես է՞լ գամ քեզ հետ... (Սաքոն մի պահ նայում է նրան, նորից շրջվում: Լուս են:) Ներիր, դա չէի ուզում ասել:

ՍԱԶՈ - Եվ հետո, դու այս մարդկանց պետք ես:

ԱՆԻ - Իսկ դու, ինչ է, պետք չե՞ս:

ՍԱԶՈ - Չգիտեմ... Չի մտածել:

Հնչում է Պետրոսի դոդդոջ ձայնը:

ՊԵՏՐՈՍ - Վասիլի, տար ինձ եկեղեցի:

Պետրոսը ծանրորեն վեր է ելնում, Վասիլի հետ քայլում դեպի եկեղեցի: Պետրոսի ետևից աղմուկով քարշ են գալիս Երկար փեշից երեխաների կապած զանազան տուփեր, թեյնիկ, ցախավել... ոտքից կապած հավ:

ԱՆԻ - Սաքոն, ասա անկեղծ... կուգեի՞ն՝ ես միշտ կողքիդ լինեի:

Երկար լուրջունից հետո հնչում է Սաքոյի անշտապ ձայնը:

ՍԱԶՈ - Իզուր հարցրիր... Կուգեի:

Բայց չէի ուզի՝ առավոտյան արթնանալիս կողքիս լինեիր... Սիրտս կպայթեր:

ԱՆԻ - Խելառ... (Գլուխը դնում է Սաքոյի ուսին: Սաքոն ցնցում է:)

ՍԱԶՈ - Գետր...

ԱՆԻ - Գետր՝ ի՞նչ...

ՍԱԶՈ - Թարս է հոսում:

ԱՆԻ - Այսի՞նքն...

ՍԱԶՈ - Գետրը թարս է հոսում... Վատնշան է, այդ անասունը եկել է:

ԱՆԻ - Ո՞վ:

ՍԱԶՈ - Պետրոս Գետադարձը:

ԱՆԻ - Անին վաճառած կաթողիկո՞սը:

ՍԱԶՈ - Գնացինք, արա՞գ... Ամեն հայտնվելիս իր հետ աղետ է բերում. Աղանայի կոտորածից առաջ, Ղարսի անկման նախօրյակինն... (Կանգ է առնում, սպասում է, որ Անին մոտենա:) Անիից հեռանալիս նա շալակն է առել ու տարել Հռվի Եկեղեցու դուռը: Բայց դուռը մեջքից այդպես էլ պոկ չի եկել:

ԱՆԻ - Այսի՞նքն...

ՍԱԶՈ - Արա՞գ... Չի կարելի թույլ տալ, որ գետը երկար ժամանակ ետ հոսի:

Եկեղեցուց հնչող պատարագը լրում է: Եկեղեցու դրան մեջ հայտնվում են եկեղեցուն մոտեցող Պետրոսին ու Վասիլին նայող տագնապած դեմքեր: Հերթով դուրս են գալիս, Պետրոսին լրու շրջանցելով հեռանում: Եկեղեցուց վերջինը դուրս է ենում Վահեն: Պետրոսը մտնում է եկեղեցի, Վասիլը նստում է մուտքի մոտ: Եկեղեցուն մոտեցող Անին ու Սաքոյին ընդառաջ է գալիս Վահեն.

ՎԱՀԵ - Պետրոս Գետադարձը եկեղեցում է:

Միանում է նրանց, երեքով լրու քայ-

լում են դեպի եկեղեցի: Եկեղեցու խորանի առջև տապալվել է Պետրոսը: Գմբեթի տակ տագնապած աղավնիները քարս են ճախրում: Ներս է մտնում Անին Սաքոյի և Վահեի ուղեկցությամբ: Պետրոսը, նկատելով Անին, շփորվում է.

ՊԵՏՐՈՍ - Սաքե՞ն...

ԱՆԻ - Ես Անին եմ:

Պետրոսը մոտենում, ծնկի է իջնում Անիի առջև: Սաքոն մոտենալով քռում է նրա օձիքից, փորձում ոտքի կանգնեցնել:

ՍԱՔՈ - Անասոն, ինչո՞ւ ես եկել, էլի ի՞նչ աղետ ես բերել հետո:

Անին ձայնը քարձրացնում է:

ԱՆԻ - Սաքո, դո՞ւրս եկեղեցուց...

ՊԵՏՐՈՍԻ դողդոց ձայնը:

ՊԵՏՐՈՍ - Էլ ի՞նչ աղետ... Ինքս արդեն իսկ աղետ եմ: Անի, աղջիկս, ինձ թողություն չկա, հաշտեցրու ինձ մեղքերիս:

ԱՆԻ - Տղաներ, դրսում սպասեք, խնդրում եմ:

Սաքոն ու Վահեն եկեղեցուց դրս են գալիս: Սաքոն նատում է մուտքի մոտ, Վասիլի կողքին: Վահեն անհանգիստ են ու առաջ է քայլում:

Վասիլի շրջվում է դեպի Սաքոն:

ՍԱՔՈ - Մի՛ սովոր:

Սաքոն նայում է նրան, լռում: Վասիլն ինքն է փորձում սովել, ապա շրջվում է դեպի Սաքոն:

ՎԱՍԻԼ - Պիտի տեսնեիր՝ ոնց էր սուլում Տրդատը Մայր Տաճարը սարքելիս... Բա Զարենցը... (Ան-

հանգիստ քայլող Վահեն ակամա հետևում է նրա խոսքերին:) Բայց ոչ ոք Սաթենի նման սովել չէր կարող: Խելքս զնում էր նայել, թե ինչպես էր նա սովելով գորգ գործում: Նրա մատների մեջ միստիկական մի բան կար...

ԵԿԵՂԵՑՈՒ ներսում Անիի առջև ծնկի իջած Պետրոսն է:

ՊԵՏՐՈՍ - Հազար տարվա սպասումից հետո՝ մի քանի ժամով ուշացա... Մեջքիս նաև հազարամյա կարոտի բեռն է:

ԱՆԻ - Այդ ամենը ես գիտեի:

ՊԵՏՐՈՍ - Ի՞նչը...

ԱՆԻ - Սաթենը Անի գնալուց առաջ նոյն խոստովանությունն արեց... Նոյն բառերով:

ԳԵՏԱԴԱՐՁԻ մեջքի դուռը պոկվում է, դրդոցով տապալվում գետնին: Սուտքի մոտ Վասիլը ցացվում է: Սաքոն ու Վահեն շտապով մտնում են եկեղեցի: Սի պահ անց եկեղեցուց դրս է ենում Պետրոս՝ դեմքը արցունքներով ողողված: Սի քանի քայլ անելուց հետո ծնկում է գետնին: Գլխավերևում հայտնվում է Սաքոն: Պետրոսը քքի տակ քրթմնջում է:

ՊԵՏՐՈՍ - Ինչ անխելք ու անտանելի բան է երջանկությունը:

Սաքոն մտնում է նրա թկը, փորձում ոտքի հանել:

ՍԱՔՈ - Վեր կաց, Պետրոս... Գնանք, Սաթենի քաշած օղուց մի-մի բաժակ խմենք:

Ոտքի ելած Պետրոսը մի պահ նայելով իրեն մոտեցող Անին, անշտապ քարձրածայնում է:

ՊԵՏՐՈՍ - Իսկ քաղաք Անին, միևնույն է, կործանվելու էր... Թագավորը կարող է շահամոլ ու կաշառակեր լինել: Կաթողիկոս՝ անհավատ ու անբարո: Բայց երբ ուամիկն է շահամոլ ու անբարո, այդ քաղաքը չի կարող չկործանվել:

Սաքոյի թևը մտած Պետրոսը հեռանալիս մի պահ կանգ է առնում, զրապանից հանում է ժանգոտ մի բանալի, մոտենում, պարզում է Անիին:

ՊԵՏՐՈՍ - Վերցրո: Սա դուն բանալին է: Հովկի եկեղեցու...

Անին կարկամած վերցնում է բանալին: Պետրոս Գետաղարձը մտնում է Սաքոյի թևը:

ՊԵՏՐՈՍ - Անին էլ ինձ նման ավերակված, միայնակ, թափառական...

Հեռանում են: Վասիլը նրանցից առաջ է ընկնում, թռչուտելով ուղեկցում: Անին մոտենում է Վահեին, լուր

Սաքոն վեր է թռչում, կատաղի վազում լանջն ի վեր... Եկեղեցու շուրջ իրարանցում է: Ժողովուրդը, մեծ ու փոքր, ձեռք-ձեռքի բռնած խմբել, շրջափակել են եկեղեցու մուտքը: Ուստիկանը մեքենայի բարձրախոսով աղմկոտ հայտարարություններ է անում: Սաքոն վազրով մոտենում է դրուր շրջափակած մարդ-

կանց: Նրանք մի կողմ են քաշվում, Սաքոյին բույլ տարզ մտնել եկեղեցի:

Հոգևորականները ուստիկանի ուղեկցությամբ մոտենում են դրուր շրջափակած

գյուղացիներին: Ուստիկանը, չնայած մեքենայից իջել է, բայց նրա ձայնը հնչում է բարձրախոսային անհասկանալի աղմուկով: Հանկարծ, ասես երկնքից, քափվում է ամեն ինչ քողարկող մասախուղի բանձր վարագույրը: Սաստ-

կացած աղմուկ-աղաղակը աստիճանաբար մարում է: Մշուշի մեջ մի պահ երևում է մերմակ ծիափորը: Բացարձակ լուրջյան մեջ ցրվող մշուշը պարզում է անսպասելի պատկեր: Եկեղեցու շուրջ և ներսում անայտյուն է: Սարդիկ անհետացել են: Հոգևորականները շփոթահար են: Տագմապած Վահեն եկեղեցու ներս ու դուրս է անում, այս ու այն կողմ նետվում, ապա վազում դեպի գյուղ...

Այստեղ ևս ամայություն է... Բնակության ոչ մի հետք...

Ասես ոչ մի գյուղ էլ չի եղել...

գրկում նրան: Եկեղեցում պատարագի արարողությունն է: Ողջ գյուղը՝ մեծից փոքր, այստեղ են: Բոլորը երգում են: Երգում են իրաշալի: Պատարագ վարողը Անին է: Խմբերգի ավարտից հետո շրջվում է դեպի հավաքածները:

ԱՆԻ - Հիմա սովորաբար քարոզի պահն է: Բայց ինչ իրաշալի է, որ ասելու ոչինչ չկա... Հրաշալի է ապրել այնպես, երբ ապրածող օրը անցյալ չի դառնում:

Հանկարծ բոլորը ցնցվում են եկեղեցու տագմապ հարուցող զանգերից: Եկեղեցուց դուրս են նետվում: Ժամանակը Վասիլն է: Հեռվում երևում է եկեղեցուն մոտեցող հոգևորականների խումբ՝ ոստիկանի ողեկցությամբ: Վազրով ժամեզրին նստած Սաքոյին է մոտենում սևազգեստ Գիսանեն:

ԳԻՍԱՆԵ - Սաքոն, քաղաքից մարդիկ են եկել Անիին տանելու... Ծտապիր:

ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ ՄԵՐ ԼԵՂԻՆԱԿԸ

Արշակ ՍԵՍԻՐԶՅԱՆ

Մի զանգ...

Կյանքիս կարևորագույն
զանգերից մեկն էր:
Կարինե Խոդիկյանն էր
զանգահարում...

- Կուզենայի կարդալ
պիեսուր:

Զարմանքից քարացած դեմ-
քիս հայտնվեց մի պայծառ
ժպիտ, երջանկացած
գլխումս մի հարց ծագեց՝
ում խորհրդով է հե-

տարրորություն առաջացել իմ դրամատուրգիայի հանդեւակ:
Հիշեցի, որ մոտ մեկ տարի առաջ պիեսս փոխանցել էի

Դավիթ Հակոբյանին... ահա թե ինչ:

«Գնալ-զալ» իրավիճակը ստիպում էր հուսալրվել, միգուցե ոչ մեկին
հետաքրքիր չէ՝ իմ «զավակը», իսկ միգուցե... Երազանքներիս թվին
վաղուց էր ավելացել «Դրամատուրգիա» հանդեսը:

Կարինե Խոդիկյանը, իր ուղղումներով և դասախոսական հորդորնե-
րով, փորձում էր ինձ հասցնել այն աստիճանին, որ օրերից մի օր

անսակնեալի բերի երջանկարեր զանգով, և եկավ այդ օրը:

Խոդիկյանն ու Հակոբյանը միավորվելով՝ երկրորդ կյանք տվեցին
պիեսին, որը մոտ մեկ տարի «մահանում» էր

առանց ուշադրության...

«Ժանկարժեք դիակը» դարձավ այցերաբարս «Դրամատուրգիա»-ում:

ԹԱԿԱՐԺԵՔ ԴԻՎԿ

Կոմեղիա 2 գործողությամբ

Գործող անձինք

ՌՈԶԻ - անասնաբույժ

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - օպերային երգչուիի

ԹԱՄԱՐԱ - լրագրող

ԱԼԵՔՍ - կենդանիներ վարժեցնող

ՎԱՐԴԱԿԵՍ - ոստիկանության քննիչ

ՂԵՎՈՆԴ - քահանա

ԶՈՒԼԻԱՆԱ - Ռոզիի մայրը

ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Ռոզիի բնակարանի հյուրասենյակը: Մեղանը՝ տոնական սպասքադրումով: Մենյակի կենտրոնում քազմոց, վրան Թամարայի պայուսակն է: Զախ կողմում խոհանոցի և ննջասենյակի դրներն են, դրանց մեջտեղում, փոքրիկ սեղանիկի վրա՝ հեռախոսը: Աջ կողմում՝ լոգարանի և Ռոզիի մոր ննջասենյակի դրները: Թամարան՝ տոնական հագնված, խոհանոցից բերում է ափսեներ, շարում սեղանին: Երգում է «Ծնունդը շնորհավոր» երգը: Դուն զանգ:

ԹԱՄԱՐԱ - Վերջապես եկավ... (Նայելով ժամացույցին:) Չնայած մի փոքր ուշացել է: (Գնում է դուռը բացելու:)

ՏՂԱՄԱՐԴՈՒ ՁԱՅՆ - Հացի փող կտա՞ք...

ԹԱՄԱՐԱ - Իհարկե, սպասեք ինդրեմ, հայրիկ ջան... (Գալիս, նստում է սեղանի մոտ:)

Պատկերացնում եմ նրա ուրախության չափը: Երկի մտածում էր, որ մենակ էր շնորհավորելու ինքն իրեն: Իսկ մենք ո՞ր օրվա համար ենք, եթե նրան պետք է մենակ թողնենք: (Դուն զանգ: Գնում, վերադառնում է նվերների տոպրակները ձեռքին, տոնական հագուկապով, պայուսակն ուսին զցած Մագդալենայի հետ:)

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Մեր հորելյարը դեռ չի եկել: (Տոպրակները և պայուսակը դնում է բազմոցին:)

ԹԱՄԱՐԱ - Մի քիչ ուշացավ, բայց անհանգստանալ պետք չէ: Դու նստիր և քեզ զգա ինչպիս քո տանը:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - (Նստելով): Այստեղ ինձ միշտ էլ իմ տանն եմ զգացել:

ԹԱՄԱՐԱ - (Նստելով): Քիչ առաջ զանգեց, քաղաքում խայտառակ խցանումներ են, բայց հուսանք, որ շոտով կիհասնի:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Լրան ասե՞լ ես անակնկալի մասին:

ԹԱՄԱՐԱ - Իհարկե ոչ, էլ ի՞նչ անակնկալ, եթե ասեի: Ժող մտնի տուն ու լս մեկ անգամ համոզվի, որ աշխարհում նրա լավագույն ընկերուիները մենք ենք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Երևի ուզում էիր ասել՝ քոյրերը:

ԹԱՄԱՐԱ - Հավ ընկերուիին լավ քրոջից էլ լավ է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Իհարկե, բայց գիտես, չէ՞ որ նա էշի համառություն ունի: Պատկերացնո՞ւմ ես, իր կենդանիների մասին ավելի շատ է մտածում, քան անձնական կյանքի: Մեքենան էլ առել է հատուկ նրանց համար: Ասում է, որ եթե հանկարծ նրանց մի բան պատահի, վայրկյանի արագությամբ օգնության հասնի: Երևի վերջում էլ իր կենդանիների հետ ամուսնանա:

ԹԱՄԱՐԱ - Ամեն անգամ ձեր կոհվները լսելիս կյանքս կարծես նոր գոյնով է լցվում: Դուք ավելի շատ ձեր սերն ու հոգատարությունն եք ցոյց տալիս, քան կովում եք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ախր, նա մեր մանկության ընկերուիին է ու լավ գիտենք նրա համառությունը: Նրան բան հասկացնե՞լ կլինի:

ԹԱՄԱՐԱ - Դրա համար էլ փորձում եմ չիակառակվել: Ժամանակի հգուր կորուստ է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Կարծես կյանքը սկսվում իր այդ կենդանիներով ու հենց նրանցով էլ ավարտվում է: Ախր, ես նրա անձնական կյանքի մասին եմ մտածում:

ԹԱՄԱՐԱ - Դե լավ, մի բողոքիր, մենք էլ մի բարի պտուղը չենք: Մենք էլ ենք մեր անձնական կյանքը մոռացել ու ամբողջովին տրվել ենք աշխատանքին:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բայց մենք գտնե փորձում ենք: Իսկ նա դա էլ չի անում:

ԹԱՄԱՐԱ - Հաստատ մեր կենդանիների հովանավորը կուշանա, ավելի լավ է սուրճ բերեմ: Մի քիչ սրձվենք, մինչև կգա: (*Մտնում է խոհանոց:*)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Զմոռանա՞ն, սուրձը դառը կեփես:

ԹԱՄԱՐԱ - (ներսից): Դա մոռանալու քան չէ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Իսկ տիկին Զովիաննան ե՞րբ կվերադառնա: Վերջապես աղջկա ծննդյան օրն է:

ԹԱՄԱՐԱ - (ներսից): Որդին ասաց, որ առավիտյան զանգել, շնորհավորել ու ասել է, որ սեմինարնը դեռ շարունակվում է: Բայց ամեն բան կանի, որ հասցնի գալ: Մայրն էլ է նրա նման կենդանիների գովազդով գրաղված: Կենդանիների մասին սեմինարը ո՞րն է... Հայ, ի դեպ, դու ինչո՞ւ ուշացար: Որդիին և տիկին Զովիաննային ենք մեղադրում, բայց դու էլ հետևեցիր նրանց օրինակին:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Այսօր օպերային ներկայացումն առանձնահատուկ էր: Սփյուռքից հատուկ հյուրեր էին հրավիրված: Իսկ վերջում, ինչպես միշտ, լուսանկարվել... Այս անգամ հատուկ մեր հյուրերի պատվին կազմակերպված էր հյուրասիրություն: Իսկ ես չէի կարող ներկա չինել:

ԹԱՄԱՐԱ - (ներսից): Ներիր, իհարկե, բայց այդպես էլ չկարողացա հասկանալ օպերայի էռուժունը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Դա ոչ թե պետք է հասկանալ, այլ պետք է զգալ:

ԹԱՄԱՐԱ - Դրա համար էլ քո ներկայացումներին չեմ լինում: Որովհետև դու ինձ որպես Մագդալենա ավելի ես դուր գալիս, քան որպես Անուշ կամ Արիա: (*Ակուտեղով ներս է մտնում:*)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Օպերան ամեն մեկի խելքը բանը չէ: Իսկ քո աշխատանքային օրը ո՞նց անցավ: Երևի պատգամավորների երդումներին էլի հավատացիր ու քո սուտ ոեպոր-

տաժներով մեր խեղճ ու կրակ ժողովրդին հոյս տվեցիր, չէ:

ԹԱՄԱՐԱ - (*սոլոք մատուցելով*):
Կարծում ես, ինձ դո՞ւ է զալիս խաբելը: Բայց ինչ անեմ, դա էլ իմ աշխատանքն է, դրանով եմ գումար աշխատում, ինչպես դու քո օպերային ձայնով:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հիշում եմ, մանկուց էիր երազում լրագորոյ դառնալ, որ միայն բարի ու գեղեցիկ հոդվածներ գրեիր:

ԹԱՄԱՐԱ - Փոքր ժամանակ բոլորս էլ ամեն ինչ բարի ու գեղեցիկ ենք տեսնում: (*Դուն ուժեղ բախոց:*)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ո՞վ է:

ԹԱՄԱՐԱ - Հավանաբար էլ մուրացկան է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ի՞նչ մուրացկան...

ԹԱՄԱՐԱ - Քիչ առաջ մի խեղճ մարդ եկավ... Փող էր ուզում:

Գնում է դուռը բացելու: Այդ պահին շնչակտոր, կիսախելազար վիճակով ներս է մտնում Ռոզին՝ տոնական հագուկապով, պայուսակն ուսին: Պայուսակը գցում է բազմոցին, մտտենում է սեղանին, բացում է հաճքային ջրի շիշն ու խմում է: Հուզախտիվ զնոնում է բնակարանի տոնական ձևակիրտումը:

ՌՈԶԻ - (*գլուխը բռնած*): Չեմ հավատում...

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ինչի՞ն...

ՌՈԶԻ - Որ ընկավ...

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ո՞վ ընկավ...

ՌՈԶԻ - Եղ անասունը... (*Վազում է լոգարան:*)

ԹԱՄԱՐԱ - Դու բան հասկանո՞ւմ ես:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Երևի կենդանիներին բան է պատահել:

Լոգարանից զալիս է Ռոզին՝ գլխին բրջոց դրած:

ՌՈԶԻ - Վե՞րջ... վե՞րջ ամեն ինչին:

ԹԱՄԱՐԱ - Ռոզի, նորմալ կրացատրե՞ս, մենք էլ հասկանաք, թե ինչ է ենել:

ՌՈԶԻ - Ես էլ չկամ... Զեր Ռոզին քիչ առաջ մեռա՞վ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Լուրջ բա՞ն է պատահել:

ՌՈԶԻ - Կենդանինե՞րս...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (*թամարային*): Տեսա՞ր, որ ասո՞ւմ էի... Նա իր չորքուանի բարեկամներին ավելի շատ է սիրում, քան մարդկանց:

ՌՈԶԻ - Էլ ընկերուիի չունեք...

ԹԱՄԱՐԱ - Աստված իմ... Ռոզի, չի՞ն՞ քո սիրելի Ծաղիկ կովը սատկել է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Կամ էլ խանում ոչխարի ձագը սատկած է ծնվել:

ՌՈԶԻ - (*լացով*): Զէ՞, չէ՞... Նրանք լավ են: Գնալո՞ւ եմ, գնալո՞ւ եմ...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Դու միայն ասա, թե ուր ես ուզում գնալ:

ԹԱՄԱՐԱ - Ուր էլ գնաս, մենք քեզ հետ ենք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հա՛, հա՛... Մենք էլ կգանք քեզ հետ:

ՌՈԶԻ - Գնալու եմ բա՞նտ:

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բա՞նտ:

ՌՈԶԻ - Հա՛, բա՞նտ: Ինձ ներում չկա՞:

ԹԱՄԱՐԱ - Ի՞նչ բանտ:

ՌՈԶԻ - Սովորական բանտ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ինչի՞ համար:

ՌՈԶԻ - Եղ անասունի:

ԹԱՄԱՐԱ - Ո՞ր մեկի, հիմա դրանք շատ են:

ՌՈԶԻ - Խնդրում եմ, խոստացեք, որ ինձ չեք մատնի:

ԹԱՄԱՐԱ - Գմկե՞լ ես, ինչե՞ր ես մտածում:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բայց գոնե ասա, թե ի՞նչ է պատահել: Գուցե կարողանանք օգնել:

ԹԱՄԱՐԱ - Ճիշտ է ասում Մագդալենան, կփորձենք ամեն ինչ անել, որ օգնենք քեզ:

ՌՈԶԻ - Դուք չեք կարող մեռածին հարություն տալ:

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Մեռածին:

ՌՈԶԻ - Հա՛, մեռածին... Ինձ էլ իր հետ սպանեց էղ սրիկան:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բայց դա ո՞նց է պատահել:

ԹԱՄԱՐԱ - Աչքովս էլ տեսնեմ, չեմ հավատա, որ մարդ ես սպանել:

ՌՈԶԻ - Թող անիծվի նոր գնած մեքենաս:

ԹԱՄԱՐԱ - Մեքենադ ի՞նչ կապ ունի:

ՌՈԶԻ - Մարդ եմ օգել մեքենայիս տակ:

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - O', my god...

ՌՈԶԻ - (ողբալով): Իմ անասնաբուժական կլինիկան անտե՛ր է մնալու: Խե՞ղծ կենդանիներս ի՞նչ պետք է անեն առանց ինձ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Չեմ կարողանում հավատալ:

ԹԱՄԱՐԱ - Հավատալու բան չէ, որ հավատանք:

ՌՈԶԻ - Իսկ մայրս... Նա այս ցավին հաստատ չի դիմանա: Նա ո՞նց պիտի ապրի առանց ինձ: Ամբողջ շենքում խայտառակ կլինի: Բոլորը կծաղրեն, որ միակ աղջիկը մարդասպան է: Աստված իմ, ո՞ր մեղքիս համար: Թող անիծվի՝ էղ ակնոցավոր լակոտը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բայց ինչպես եղավ:

ԹԱՄԱՐԱ - Դո՞ւ էիր մեղավոր, թե՞նա:

ՌՈԶԻ - Նա էր մեղավոր, եկավ ու ընկավ մեքենայիս տակ: Գլուխը

բռնած, վազելով դուրս եկավ շենքի անկյունից, չհասցրի արգելակել: Ընկավ ու մեռավ...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Չեր շենքի անկյունից:

ՌՈԶԻ - Հա, երևի ինչ-որ տեղ էր շտապում, բայց... բայց չհասցրեց:

ԹԱՄԱՐԱ - Այ քեզ խայտառակություն:

ՌՈԶԻ - Խայտառակությունը ո՞րն է... Կյանքս կործանվեց:

ԹԱՄԱՐԱ - Ծատ մարդ է տեսե՞լ:

ՌՈԶԻ - Գոնք բախտս բերեց այնքանով, որ մի փոքրիկ տղա տեսավ, այն է «Մայրիկ» գոռալով փախավ:

Մագդալենան և Թամարան վագում են դեպի պատուհանը:

ԹԱՄԱՐԱ - Ո՞ր կողմում է դիակը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Այստեղից ոչինչ չի երևում:

ՌՈԶԻ - Դիակն այդտեղ չէ, որ տեսնեք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (Ետ գալով): Իսկ ո՞ր է:

ԹԱՄԱՐԱ - (գալով): Չինի՞ տարել ես դիակերձարան:

ՌՈԶԻ - Չէ, ի՞նչ դիակերձարան:

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Իսկ ո՞ր է:

ՌՈԶԻ - Մեքենայիս մեջ:

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Մեքենայիդ մե՞ջ:

ՌՈԶԻ - Հա... Մեքենայիս մեջ նստած է:

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Նստած:

Դառն քակոց:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հիսուս Քրիստոս...

ԹԱՄԱՐԱ - Երևի ոստիկանությունն է: Նրանք շան հոտառություն ունեն, միանգամից զգում են:

ՌՈԶԻ - Վե՞րջ... Սա վե՞րջն է...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Մի հուսահատվիր, նրանք կհասկանան, որ դիտմամբ

չես արել, որ պատահական է ընկել մեքենայիդ տակ: Դատարանում ամեն ինչ հաշվի են առնում:

ԹԱՄԱՐԱ - Քարոզներ կարդալու ժամանակ չկա: Ուզգի՛, արագացրո՛, թաքնվիր ննջասենյակում:

Ուզգին մտնում է ննջասենյակ:
Թամարան գնում է դուռը բացելու:

ԿԱՌ ՁԱՅՆ - Մատադի փող կտա՞ք:
ԹԱՄԱՐԱ - Իհարկե, մայրիկ ջան...

Սպասեք: (Գալիս, պայուսակից վերցնում է դրամ, գնում:) Մատադն ընդունելի լինի: (Գալիս է:)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հիմա մեզ էլ մատադ անել է հարկավոր:

ԹԱՄԱՐԱ - Փաստորեն միայն մենք դժբախտ չենք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ուզգի՛, դուրս արի, վտանգն անցավ:

ՈՒԶԳԻ - (գալիս է): Վտանգը նոր է սկսվելու:

ԹԱՄԱՐԱ - Հանգստացիր, ինչ-որ բան պետք է մտածենք: Ամեն հարց էլ իր լուծումն ունի: Ուղղակի պետք է ելք գտնել:

ՈՒԶԳԻ - Նախնական ելքն արդեն մտածել են:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Տեսն՝ ես, որ կարելի է ինչ-որ բան մտածել: Խուծապահար վիճակը կարող է մեզ միայն խանգարել:

ԹԱՄԱՐԱ - Եվ ի՞նչ ես մտածել:

ՈՒԶԳԻ - Խոստացեք, որ ինձ կօգնեք:

ԹԱՄԱՐԱ - Իհարկե, խոստանում ենք: Ջեզ էս վիճակում մենակ չենք թողնի, չէ՞ Մագդալենա:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Որտեղ դուք, այնտեղ է՛ ես:

ՈՒԶԳԻ - Մենք պետք է թաքցնենք դիակը:

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ի՞նչ...
ՈՒԶԳԻ - Դա միակ տարբերակն է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բայց ես վախենում եմ դիակին կպնել:

ՈՒԶԳԻ - Մագդալենա, մեռածը քեզ ոչինչ չի կարող անել: Զայլող մարդուց պետք է վախենալ: Իսկական վտանգը նրանցից պետք է սպասես:

ԹԱՄԱՐԱ - (Ուզգիին): Ո՞ւր պետք է տանենք դիակը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ախր, ուր էլ տանենք, երկար չենք կարող թաքցնել:

ԹԱՄԱՐԱ - Դե, սկզբնական քայլ կարելի է անել: Թաքցնենք, հետո մի բան մտածենք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բայց որտե՞ղ պիտի թաքցնենք:

ՈՒԶԳԻ - Այստեղ:

ԹԱՄԱՐԱ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Այս- տե՞ղ...

ՈՒԶԳԻ - (նայում է շորջը): Ուղղակի մեր հանգույցյալն ու այս կրկեսային տրամադրությունը իրար չեն համապատասխանում:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Որոշել էինք անակնկալ մատուցել քո ծննդյան օրով:

ՈՒԶԳԻ - Ծնորհակալ եմ ձեզանից, աղջկիներ, դուք աշխարհի ամենալավ ընկերուիիներն ենք: Բայց այդ մեռածն արդեն շնորհավորեց ծնունդս:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Արջիկներ, ես չեմ կարող կպնել դիակին:

ԹԱՄԱՐԱ - Ես ու Ուզգին կբարձրացնենք: Ուզգին արդեն սովոր է դիակ տեղափոխել, իսկ իմ մասնագիտությունն էլ թույլ է տվել դիակերձարանում հազարավոր դիակներ տեսնել:

ՈՒԶԳԻ - Ծնորհակալ եմ, թամարա: Մագդալենա, դու մի վախեցիր, դիակը քեզ ոչինչ չի կարող անել: Թամարա, արագացրու, ժամանակ չկորցնենք: Մագդալենա, դու սպասիր այստեղ, որ դիմավորես մեր հանգույցյալին: Թամարա, սպասիր,

սավան վերցնեմ, դիակը փաթաթենք, որ ոչ-ոք չտեսնի: (Ննջարանից բերում է սավան:)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (պատուհանից նայելով): Ճանապարհը բաց է: Փողոցում մարդ չի երևում:

ԹԱՄԱՐԱ - Համարձակության համար պետք է խմենք: (Բացում է օդու շիշը, լցնում է բաժակները:) Աղջիկներ, մոտեցեք:

ՈՂԶԻ - Մեզ հաջողություն: (Խմում են:)

ԹԱՄԱՐԱ - Ռողի, գնացինք... Աստված մեզ հետ: (Գնում են:)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ -Տեր Աստված, ո՞վ կմտածեր այսպիսի բան, և հենց Ռողի ծննդյան օրը: Ուղղակի սարսափելի է: (Մտնում է լոգարան, դրու է գալիս՝ սրբիչով մաքրելով դեմքը: Սրբիչը նետում է աթոռին: Հեռախոսազանգ:)Ալոր... Տիկին Զովիաննան... Իհարկե, իհարկե... Մեզ մոտ ամեն բան հիանալի է: Չեք պատկերացնում, Ռողին ինչքան երջանիկ է: Նրան աշխարհի ամենալավ անակնկալն ենք պատրաստել և նա երջանկությունից պարզապես յոթերորդ երկնքում է: Չէ, չէ... Լա տանը չէ: Ներքև է իջել, մյուս հյուրերին դիմավորելու: Մինչև լուսարաց մի լավ քեֆ ենք անելու: Դուք ինչպես եք: Չեր սեմինարն ինչպես է ընթանում: Չէ, չէ... Ծոտապել պետք չէ: Ավելի լավ է հանգստացեք, վաղն առավոտյան կգաք: Իհարկե, երբ Ռողին գա, կասեմ, որ ձեզ անպայման զանգի: (Դրսից լսվում են ձայներ:)Այո, անպայման կասեմ, տիկին Զովիաննա:

Դնում է լսափոռը, գնում է դեայի դուռը: Բացում է, նայում է դուրս և վախից աչքերը փակելով գալիս, նստում է բազմոցին: Ներս են մտնում Ռողին և Թամարան, բե-

րելով սավանի մեջ փաթաթած դիակը: Դուռը մնում է կիսարաց:

ՈՂԶԻ - Ի՞նչ է ծանր է խ անիծվածը: (Կանգ են առում բազմոցի մոտ:)

ԹԱՄԱՐԱ - Մի կողմ անցիր, Մազդալենա...

ՈՂԶԻ - Դու մեզ խանգարում ես...

Մազդալենան բացում է աչքերը և դիմացը տեսնում դիակը: Վեր է քռնում բազմոցից, նվերների տոպարակներն ու պայուսակները վերցնում, մնում է աթոռներից մեկն: Ռողին ու Թամարան դիակը պառկեցնում են բազմոցին: Թամարան վերցնում է սրբիչն ու սրբվում է:

ԹԱՄԱՐԱ - Ես պիտի էի խմեմ:

ՈՂԶԻ և **ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ** - Մենք էի: (Խմում են:)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (Նայելով դիակին): Տեսնես ո՞վ է, սրա տերերն ովքե՞ր են:

ԹԱՄԱՐԱ - Ովքեր ուզում են թող լինեն... Միևնույն է, կեղսի մեջ ենք թաղվել:

ՈՂԶԻ - (Նստելով): Աղջիկներ, բայց ինչ մենք էր:

ԹԱՄԱՐԱ - Ձիչ առաջ անիծում էիր, արդեն խղճո՞ւմ ես:

ՈՂԶԻ - Ախր, երիտասարդ էր ու գեղեցիկ: Նրան մի քանի անգամ տեսել էի այս կողմերում:

ԹԱՄԱՐԱ և **ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ** - Նրան ծանաչո՞ւմ ես:

ՈՂԶԻ - Չէ, չեմ ծանաչում, պարզապես նրան ամեն անգամ տեսնելիս ինձ հետ տարօրինակ բան էր կատարվում, կարծես մոռանում էի, որ պետք է գնամ աշխատանքի կամ բարձրանամ տուն: Իսկ նա... Լա էլ ինձ տեսնելիս մի պահ կանգ էր առ-

նում, ուշադիր ու ժպիտով նայում էր: Բայց չէր համարձակվում մոտենալ ու խոսել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Երանի համարձակվեր... այսպիսի բան չէր լինի, որովհետև կարող էր մեզ հետ նշել քո ծնունդը, բայց ոչ որպես դիակ:

ՈՈԶԻ - Լինում էր, ես էի ցանկանում նրան մոտենալ, բայց իմ համարձակությունն էլ չէր ներում: Իմ ու նրա անհամարձակությունը սպանեց նրան: (*Արտասկում է:*)

ԹԱՄԱՐԱ - Հերիք է չեղած ոռմանտիկայով զբաղվեք: Եկեք սրափ ուղեղով հասկանաք, թե սրան ի՞նչ պիտի անենք: Նա մեր Ռոգիին դժբախտացրեց, իսկ դուք նստել եք ու երջանկություն եք երևակայում: (*Բացում է դիակի դեմքն ու ապուակում:*)

ՈՈԶԻ - Խելագարվե՞լ ես, ի՞նչ ես անում...

ԹԱՄԱՐԱ - Իսկ ինքը որ արեց, լավ էր:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Մի՛ վիճեք... Կովելով նրան չենք կարող կենդանացնել:

ՈՈԶԻ - Աղջիկներ, դեմքին նայեք, լրիվ ցեխոտվել է: Գոնե երեսը մաքրենք:

ԹԱՄԱՐԱ - Ինչահիս՝ խայտառակություն...

ՈՈԶԻ - Անկախ ամեն ինչից, գոնե աեսք է հարգենք նրան:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ճիշտ է, նա դարձավ դժբախտության պատճառ, բայց ամեն դեպքում իր կամքով չի մահացել:

ՈՈԶԻ - Լավ է իր ցանկությամբ մահացավ: Ինքը եկավ ու ընկավ մեքենայիս տակ:

ԹԱՄԱՐԱ - Այս, այդ մեքենադ... հազար անգամ զգուշացրի, որ լավ վարորդ չես, որ մի օր գլխիդ փորձանք ես քերելու: Իսկ դու ոչ ոքի չլսեցիր:

Տեսա՞ր, թե համառությունդ մեզ ուր հասցրեց:

ՈՈԶԻ - Լավ եք անում... Ծատ լավ եք անում, որ էս ծակատագրական պահին ինձ եք մեղադրում ու փորձում եք էս դիակին պաշտպանել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Եթե քեզ մեղադրեինք, էս պահին քո կողքին չէինք լինի: Ճիշտ է, մի փոքր քո մեղավորությունն է, որ էս տղամարդը դիակ դարձավ և իմա քո բազմոցին ու քո ծննդյան սեղանի շուրջ հավիտյան ննջում է, բայց ես ու թամարան քեզ հաստատ մենակ չենք թողնի:

ՈՈԶԻ - (զննելով իր տոնական հագուկայը): Ես պիտի զգեստափոխվեմ: Պետք է հարգել մեր անհայտ դիակի հիշատակը: (*Մտնում է ննջասենյակ:*)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Խե՞նք դիակ... Երևի իմա հարազատները փնտրում են:

ԹԱՄԱՐԱ - (ուշադիր նայում է դիակի ցեխոտվել է): Բայց Ռոգին ճիշտ է ասում, արժե գոնե երեսը լվանալ: Ո՞վ է տեսել, տանը կեղտոտ հանգույցալ պահեն: (*Մտնում է լոգարան:*)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Մեզ չէր խանգարի դառը սուրձը: (*Մտնում է խոհանոց:*)

Բեմը դատարկ է: Կիսաբաց դրան մեջ երևում է քահանա Ղևոնդի գլուխը: Նայում է աջ ու ձախ, հետո ալետարանը թվի տակ, ձեռքին՝ մեծ խաչ, ներս է մտնում: Բազմոցին նկատում է սավանով փաթարված, դեմքը բաց դիակը: Խաչակնքում է իրեն, խաչով՝ դիակին: Մոտենում է սեղանին, օդի լցնում, խմում է:

ՂԵՎՈՆԴ - Հիսուս Քրիստոս, լուսավորի այս դժբախտ տղամարդու հոգին: Օրինիր նրա ընտանիքը: Հոյս

ու հավատ ներշնչիր: (*Լոգարանից, ձեռքին՝ թաց սրբիչ, հորանջելով ներս է մտնում Թամարան:* *Տեսնելով Ղևոնդին, ծչում է, սրբիչը շպրտում է Ղևոնդի երեսին ու վազում լոգարան:* *Ղևոնդը վախից խաչը պարզում է դեպի լոգարանի դուռը:*) Մեղա, մեղա... Սատանա՞ էր, ի՞նչ էր... (Թամարայի ծիչը լսելով, խոհանոցից գայիս է Մագրալենան՝ երկու ձեռքով ամուր պահած սուրճի դատարկ բաժակը: *Ղևոնդը վախից խաչը պարզում է դեպի Մագրալենան:*) Էի սատանա... (Մագրալենան վազում է խոհանոց: *Ղևոնդը վախից ընկնում է դիակի վրա, Թամարայի շպրտած սրբիչով սրբում է իր ծակատը:*) Սա դժոխք է, տուն չէ... (Ննջասենյակից դուրս է վազում Ռոզին՝ տնային խալաթը հազնելով և տեսնում է դիակի վրա նստած Ղևոնդին: *Ղևոնդը նկատելով, որ դիակի վրա է նստել, գոռալով վեր է թռչում և խաչը պարզում է դեպի Ռոզին:* *Ռոզին ծչալով վազում է ննջասենյակը:*) Հիսուս Քրիստոս... Տեր Աստված... Այս տունը բոլոր չարքերից և հատկապես վերջին կիսամերկ սատանայից ազատիր: Ծնորհակալ եմ քեզ, որ վերջապես այս մրոտ հանգույցային ազատեցիր այս դժոխքից: (Ննջասենյակի, լոգարանի և խոհանոցի դռներից միաժամանակ երևում են Ռոզին, Թամարայի և Մագրալենայի գլուխները: *Ղևոնդը վախից փակում է աչքերը, խաչը պարզում օդում:*) Անհետացե՛ք էլեգանտ, կիսամերկ ու հորանջող սատանաներ: (Աղջիկները առաջ են գայիս: *Ղևոնդը խաչը պարզում է աղջիկներին:*) Հեռացե՛ք... Հեռացե՛ք...

ՌՈԶԻ - Մենք սատանա չենք:

ԹԱՄԱՐԱ - Լսեցի՞ր, այս սատա-

նա... Մենք սատանա չենք:

ՄԱԳՐԱԼԵՆԱ - Մենք սովորական աղջիկներ ենք:

ՂԵՎՈՆԴ - (ընկրկելով նստում է): Ես եկել եմ աղջիքներուն նրա հոգու համար: **ՌՈԶԻ** - Ո՞մ հոգու համար... (Կանգնում է բազմոցի դիմաց, որ փակի դիակի կիս:)

ՂԵՎՈՆԴ - Ցեխոտ հանգույցալի:

ԹԱՄԱՐԱ - Հա՛, մեր հանգույցալը ցեխոտ է: Մենք ուզում էինք նրան լվանալ: (Գետնին ընկած սրբիչը վերցնում, զգելով մաքրում դիակի դեմքը:)

ՄԱԳՐԱԼԵՆԱ - Նա շինարարությունում էր աշխատում: Երկրորդ հարկից ընկել է ցեխի մեջ և մահացել:

ՌՈԶԻ - (լալիս է): Իմ սիրելի հանգույցալը: (Թամարան և Մագրալենան միանում են ողբին:)

ՂԵՎՈՆԴ - Հանգստացեք, դստրիկներս, ես հասկանում եմ ձեր վիշտը: Այսքան երիտասարդ և այսքան դժբախտ, որ ընկել է ցեխի մեջ և մահացել: Ծնորհակալ եմ, որ վստահեցիք մեր եկեղեցուն և հրավիրեցիք ինձ, որպեսզի ես աղոթեմ այս մարդու հոգու համար և նրա մեղքերին թողություն տամ: Մեր եկեղեցին լավագույն եկեղեցին է և մեր աղոթքները վայրկյանի արագությամբ տեղ են հասնում բարձրյալին: Դստրիկներս, ես Ղևոնդ Վերո Սրբազնան ՊՃաքյանն եմ:

ԹԱՄԱՐԱ - Բայց ինչպե՞ս եք ներս մտել, հայր սուրբ:

ՂԵՎՈՆԴ - Դուռը թաց էր, ես էլ ներս մտա:

Ուզին գնում, փակում է դուռը:

ՄԱԳՐԱԼԵՆԱ - Բայց ո՞վ է ձեզ հրավիրել:

ՂԵՎՈՆԴ - Մի տառապյալ կին զան-

գեց և հրավիրեց: Հավանաբար հանգույցալի կինն էր: Զեզանից ո՞վ է նրա կինը:

Աղջկները փաթաթվում են ռոպին, ողբագին հեկեկում են:

ԹԱՄԱՐԱ - Ահա նրա տառապյալ կինը, տեր հայր: Չե՞ք տեսնում, ի՞նչ վիճակում է խեղծը: Այնքան է լացել, վրան ուժ չի մնացել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Նրանք շատ սիրով ամուսիններ էին, բայց շինարարության ցեսիր բաժանեց նրանց:

Ոռղին ատիպված մտնում է դժբախտ կնոջ կերպարի մեջ, մոտենում է, դիակի վրայից վերցնում է սրբիչը և զզվերվ մաքրում է նրա դիմքը:

ՈՂՋԻ - Ան, սիրելիս, ո՞ւմ էիր վատություն արել... (Ծնկում է:)

ՂԵՎՈՆԴ - Դստրիկներս, հանգստացրեք այս կնոջը, այլապես նա վերջին ուժերն էլ կկորցնի:

ԹԱՄԱՐԱ - Ողջի, սիրելիս, վեր կաց... Զեզ այդքան մի տանչիր:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հասկանում ենք և կիսում ենք քո վիշտը: (Ողջիին նստեցնում է սեղանի մոտ, հանքային ջուր է տալիս:)

ՂԵՎՈՆԴ - Դստրիկներս, իսկ դուք ովքե՞ր եք:

ԹԱՄԱՐԱ - Ես հանգույցալի մանկության ընկերուիին եմ: Պատուերացնո՞ւ եք, տեր հայր, առաջին դասարանից իրար հետ ենք սովորել: Լա շատ օրինակելի ու պարկեշտ աշակերտ էր: Նրանից գոհ էին բոլոր ուսուցիչները և ասում էին, որ ապագայում կդառնա իր գործի հզոր մասնագետ:

ՈՂՋԻ - (լալագին): Այդպես էլ եղավ: Իմ սիրելի ամուսինը պրոֆեսոր էր, իսկական պրոֆեսոր...

ՂԵՎՈՆԴ - Իսկ շինարարության ցեների մեջ ի՞նչ գործ ուներ:

Աղջկները կարկամած նայում են իրար:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Իմ եղբայրը ձարտարացես էր: Նա էր օճագրել այդ շենքի հատակագիծը, գնացել էր տեսնելու, թե ամեն ինչ իր գծագրությամբ են կառուցում:

ՂԵՎՈՆԴ - Հազար ափսոս, ևս մեկ հիանալի մասնագետ կորցրինք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ի՞նչ հիանալի մասնագետ եղբայր կորցրի... Ծիշում եմ, ինչքան էինք կովում փոքր ժամանակ: Նա մանկուց էր երազում ձարտարապետ դառնալ:

ՂԵՎՈՆԴ - Դուք նրա քո՞յրն եք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Նրա հորեղբոր աղջկն եմ:

Երեքով ողբում են: Վատնոր, նրանց լացին զուգահեռ, խաչակնքում է դիակը:

ՂԵՎՈՆԴ - Ես պետք է աղոթեմ տան բոլոր անկյուններում, որտեղով քայլել է մեր հանգույցալը: Որտե՞ղ է խոհանոցը:

ՈՂՋԻ - (ցոյց տպյով): Սա է, տեր հայր:

ՂԵՎՈՆԴ - Ես պետք է խոհանոցում աղոթեմ, որտեղ նա հաց է կերել և ուտելոց առաջ աղոթել է բարձրյալին... Սերեցեք (Մտնում է խոհանոց):

Աղջկները կտրուկ ընդհատում են ողբը:

ԹԱՄԱՐԱ - Ես ցնդածն ո՞վ է:

ՈՂՋԻՆ - Սկզբում կարծեցի, այս անիծյալ դիակն է հարություն առել և հոգին սև շորերով շրջում է տանը:

ԹԱՄԱՐԱ - Զեմ հասկանում, ո՞նց է իմացել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Չլսեցի՞ք... Նա ասաց՝

Երևի նրա տառապյալ կինն է զանգել:

Երկուսով նայում են Ռոգին:

ՌՈԶԻ - Բայց ես նրա կինը չեմ, ինչպես գիտեք: Այնպես որ ինձ մի նայեք: Ոչ մի տեղ էլ չեմ զանգել:

ԹԱՄԱՐԱ - Ես էլ չեմ զանգել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ես էլ:

ԹԱՄԱՐԱ - Այդ դեպքում ինչպե՞ս է հայտնվել այստեղ: Ինչպե՞ս է իմացել, որ դիակ կա:

ՌՈԶԻ - Այդպես էլ գիտեի:

ԵՐԿՈՒՍՈՎ - Ի՞նչ գիտեիր...

ՌՈԶԻ - Որ հարևաններից պրծում չէինք ունենա: Եթե տարօրինակ բան են նկատում, միանգամից տարածում են լուրը:

ԹԱՄԱՐԱ - Բայց հարևանները ինչո՞ւ են զանգել այս քահանային, ոչ թե ոստիկանություն:

Խոհանոցից «Ալելոխ» երգելով գալիս է Ղամճնը:

ՂԵՎՈՆԴ - (Հողիին): Տիկին, այս պահից ձեր հանգույցյալ ամուսնու հոգին, առաջին փուլի համաձայն, մի փոքր խաղաղվեց: (*Մատների շարժումով հասկացնում է, որ փող տա:*)

ՌՈԶԻ - Այն՝ այն՝ ... իհա՞րկե... (Գումարէ տալիս Ղևոնդին:)

ՂԵՎՈՆԴ - Առաջին փուլի համար բավարար է: (*Փողը դուռմ է ավետարանի մեջ:*) Սակայն պետք է տան բոլոր անկյուններում աղոթեմ, անգամ լոգարանում, որտեղ նա լվացվել է և լողացել:

ՌՈԶԻ - Իսկ դա թա՞նկ արժե:

ՂԵՎՈՆԴ - Նայած ձեր բնակարանի սենյակների քանակի: Քանի որ ձարտապետ էր, հնարավոր է, որ մեր սուրբ Եկեղեցու հատակագիծը նա է գծագրել, ո՞վ իմանա: Այդ կա-

պակցությամբ Եկեղեցական զեղչեր կանեմ, որոնք նոր են գործում մեր Եկեղեցում և վերջում ծեզ կներկայացնեմ հաշիվը: Որտե՞ղ է լոգարանը, դստրիկս: (*Երեքը միաժամանակ ցոյց են:*) Ներեցեք, ես շատ չեմ ուշանա: (*Մտնում է լոգարան:*)

ԹԱՄԱՐԱ - Հայր սուրբ եմ ասել, հա՞...

Մեռնելը դարձել են փողի աղբյուր:

ՌՈԶԻ - Զուգարանն էլ են դարձել թիգնես:

ՌՈԶԻ - Այս հանգույցյալը ինձ վրա շատ թանկ է նստում: (*Ապտակում է դիակին:*) Սրիկա՞...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ի՞նչ ես անում... Հիմա էլ դո՞ւ խելագարվեցիր...

Դռան բակոց:

ՌՈԶԻ - (Ճաղողով): Ես մեկն էլ Երևի դրախտի պահակն է: Եկել է փող ուզի, որ հանգույցյալ ամուսնու դրախտի V.I.P համարներից մեկը տա:

Դրսից լավում է Վարդգեսի ճայնը:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Բացե՞ք դրուզ... Արագացրե՞...

ԱՂՋԻԿՆԵՐ - Ո՞վ է:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ոստիկանությունից է:

ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ - (*Խուճապահար:*) Հիսուն Քրիստոս...

ՎԱՐԴԳԵՍ - Արագացրե՞ք, ասացի...

ԹԱՄԱՐԱ - Սպասե՞ք մեկ րոպե, պարոն ոստիկան... Աղջիկներ, արագացրե՞ք... Դիակը պիտի թաքցնե՞նք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ախր, ես վախենում եմ:

ԹԱՄԱՐԱ - Ոչինչ, դու միայն աղոթիր, դա մեզ իհմա պետք է: (*Մագդալենան սկսում է աղոթել:*) Մագդալենա, արագացրո՛, զգեստապահարանի դուռը բաց:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (Վախով): Դիակն էն-

տե՞ղ եք մտցնելու:

ԹԱՄԱՐԱ - Ամենահարմար տեղը դա է:

Մազդակենան բացում է դուռը:
Թամարան և Ռոզին դիակը
մտցնում են զգեստապահարանի
մեջ, դուռը փակում են:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Իսկ էն հայր սո՞րբը...

ԹԱՄԱՐԱ - Նա վտանգավոր չէ:

Կարուրող, իս ոստիկանից ազատ-
վենք:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Չե՞ք լսում, ի՞նչ է... Ին-
չո՞վ եք այդտեղ զբաղված:

ԹԱՄԱՐԱ - Բանալին ենք փնտրում,
պարո՞ն ոստիկան... Աղջիկնե՞ր,
ժպտացե՞ք... Մի մոռացեք, թե ինչի
համար էինք հավաքվել: Հենց էս
պահից ծնունդ ենք անում...

Մազդակենան և Թամարան
նստում են սեղանի մոտ, արագ
լցնում են բաժակները, կերծ
ժպտում են: Թամարան մազերը
հավաքում է և փաթաթում զլխին:

ԹԱՄԱՐԱ - Ռոզի, դուռը բաց, բայց՝
ժպիտով:

Ռոզին սառած ժպիտով բացում է
դուռը: Ներս է մտնում Վարդգեսը՝
ոստիկանական համազգեստով:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ի՞նչ է կատարվում այս-
տեղ:

ՌՈԶԻ - Ներս եկեք, պարոն ոստիկան:
Եկեք և մասնակցեք մեր երեկոյթին:

ԹԱՄԱՐԱ - Պարոն ոստիկան, չեք
պատկերացնում, թե ինչքան կարևոր
պահի եք եկել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Այն էլ ի՞նչ կարևոր...

ՎԱՐԴԳԵՍ - Արդեն պատկերացնում
եմ: Վարդգես Ֆրանգույան: Ավագ
լեյտենանտ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Պաշտում եմ բոլոր
կոչումները, պարոն Վարդգես: Հա-

մեցեք, մի բաժակ խմենք միասին:

Վարդգեսին նստեցնում են սեղա-
նի մոտ: Թամարան հայացքով
Ռոզիին հասկացնում է, որ մտնի
լոգարան, տեսնելո՞ւ այնտեղ ինչ է
կատարվում: Ռոզին մտնում է լո-
գարան:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ի՞նչ կիսմեք:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ես այստեղ խմելու հա-
մար չեմ եկել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ինչի համար որ եկել
եք, էլի կասեք, պարզապես առա-
ջարկում եմ գոնե մեկ բաժակ խմենք
միասին:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հուսով եմ, չեք մերժի
մեզ նման կանանց:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ինչպե՞ս կարելի է մերժել
ծեզ նման գեղեցկուհուն:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Դե, ուրեմն ես առա-
ջարկում եմ կոնյակ:

Լոգարանից դուրս է գալիս Ռոզին,
կաճճում նստած Վարդգեսի
թիկոնքին ու հասկացնում, որ
տեր հայրը աղործում է:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (*Մազդակենային*): Ներե-
ցեք, իսկ դուք ո՞վ եք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ես այս տան տիրու-
իխ եմ: (*Ցույց տալով Ռոզիին:*) Իսկ
սա իմ սպասուիխն է: Ռոզի, մեզ կոն-
յակ լցրու: (*Ռոզին կոնյակ է լցնում:*
Մազդակենան ծեռքը պարզում է
Վարդգեսին:) Մազդակենա...

ՎԱՐԴԳԵՍ - (*համրուրելով ծեռքը:*)
Ծատ հաձելի է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (*նայելով Թամարա-
յին:*) Քոյրս է, նոր է վերադարձել
Անգիայից:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ծատ հաձելի է:
ՌՈԶԻ - (*Թամարային:*) Օրիորդ, ծեզ
կոնյակ լցնե՞մ:

ԹԱՄԱՐԱ - Իհարկե, իհարկե... Ես էլ

այտք է խմեմ մեր բարձրաստիճան հյուրի հետ: (Խփում են բաժակները, խմում:)

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ճիշտ ասած, մեր բաժն զանգեցին ձեր շենքից և բողոքեցին:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բողոքեցի՞ն... մեր շենքի՞ց...

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ձեր հարևանները նկատել են, ինչ-որ դիակ եք բարձրացրել ձեր տուն, այն էլ շատ տարօրինակ կերպով:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Դիակ... Աստված իմ... Այդ ինչե՞ր եք ասում, պարոն լեյտենանտ: Դիակը խաղութեալ չէ և ոչ էլ ասեղ, որ կարողանանք թաքուն բերել տուն:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Եթե անկեղծ ասեմ, դա ինձ էլ զարմացրեց: Բայց իմ աշխատանքն է՝ գալ և պարզաբանել ամեն հարց:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Դե, իհարկե... Հարգում եմ ոստիկանների կարգապահ աշխատանքը:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Պետք է ստուգեմ սենյակը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Խնդրեմ, ես ծեզ կուղեկցեմ, պարոն լեյտենանտ: (Մտնում են սենյակ:)

ԹԱՄԱՐԱ - Ռոգի, փորձանքի մեջ ենք:

ՌՈԶԻ - Աստված չանի, որ նա տեսնի այդ քահանային:

ԹԱՄԱՐԱ - Երեքով հայտնվելու ենք բանտում:

ՌՈԶԻ - Պետք է մի բան մտածել:

ԹԱՄԱՐԱ - Քնարեր ունե՞ս:

ՌՈԶԻ - Քնարերն ինչ ես անում:

ԹԱՄԱՐԱ - Որ ասեմ՝ ես եմ խմելու, կիավատա՞ն: Արագացրու, քանի է՞ն երկուսից մեկը չի հայտնվել:

ՌՈԶԻ - (պայուսակից սրվակը տալով): Վերցրու... ի՞նչ ես ուզում անել:

ԹԱՄԱՐԱ - Բանտ գնալու վտանգն եմ

կանխում: (Հեղուկից լցնում է Վարդգեսի բաժակի մեջ:)

ՌՈԶԻ - ԳԺՎԵԼ ես:

ԹԱՄԱՐԱ - Էսպես մի փոքր էլ շարունակվի՝ հաստատ կօժիւմ:

Սրվակը տալիս է Ռոզիին: Մենյակից գալիս են Մագդալենան ու Վարդգեսը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Տեսնո՞ւմ եք, պարոն լեյտենանտ, որ անհմաստ բամբասանքներ են: Մեր շենքի բնակիչներն ուղղակի ահավոր են: Նրանք նախանձում են մեզ: Զանի որ տարին մի քանի անգամ գնում ենք Անգիա: Ես օպերային երգչուի եմ և հածախ եմ հրավերներ ստանում Անգիայից: Իսկ քոյսը լրագրող է: Դե, գիտեք լրագրողների կյանքը: Նրանք հայտնվում են ամենուր, այն էլ անսպասելի պահերին:

ԹԱՄԱՐԱ - Տեսնո՞ւմ եք, ինչ օրերում ենք ապրում: Անգամ հարևաններն են նախանձում հարևանների հաջողություններին: Առաջար-կում եմ մի բաժակ էլ խմել:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ես աշխատանքի մեջ եմ: Հոսով եմ, գիտեք, թե ինչքան բարդ ու պատախանատու է ոստիկանի աշխատանքը:

ԹԱՄԱՐԱ - Բայց այսօր Մագդալենայի ծննդյան օրն է: (Մագդալենան զարմացած նայում է նրան:) Տեսնո՞ւմ եք, ինչպես ենք զարդարել հյուրասենյակը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (գայթակղելով): Համոզված եմ, որ մենք էլի կիանդիպենք, և տա Աստված, որ հանդիպենք ավելի հետաքրքիր ու գրավիչ վայրերում:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (գերված): Դե, եթե պնդում եք... Բայց վերջին անգամ: Ասացի, չէ՞ աշխատանքի մեջ եմ:

ԹԱՄԱՐԱ - Իհարկե, իհարկե... Տեսք, արդեն լցրել եմ ձեր բաժակը: (Այն է՝ խմելու են, լոգարանից լսվում է Ղևոնիի «Ալերոիհա»-ն:)

ՎԱՐԴԳԵՍ - (բաժակը դնում է սեղանին): Սա ո՞վ է... տանը էլի՞ մարդ կա...

ՈՒԶԻ - Տեր հայրն է:

ՄԱԳԻԱԼԵՍԱ - Այո, այո, հայրս է: Նա քահանայի շղթեր է հազնում և ամբողջ օրը հոգևոր երգեր է երգում, աղոթում է Աստծոն, որ Աստված մահացած եղերս հոգին հավերժությանն արժանացնի: Վերջերս կարծես խելագարվել է, դուրս է գալիս փողոց և հարևաններին ասում, որ նրանք բոլորն էլ դիակներ են, բայց նա կաղոթի նրանց հոգու փրկության համար: Հայրիկիս վիճակը շատ լուրջ է:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Բայց ձեր հայրը լավ է երգում:

ՄԱԳԻԱԼԵՍԱ - Տաղանդավորները միշտ էլ դժբախտ կյանք են ունենում:

ԹԱՄԱՐԱ - Եթե հայրիկիս մի բան պատահի, ես չեմ դիմանա: (Սրբում է արցունքները:)

ՎԱՐԴԳԵՍ - (Մագալենային): Խմենք ձեր հայրիկի առողջության և ձեր ծննդյան օրվա կապակցությամբ:

Խմում են: Լոգարանից դուրս է գալիս Վանքը՝ խաչը առաջ պարզած:

ՂԵՎՈՆԻ - Ես աղոթեցի նաև լոգարանում, որտեղ նա լվացվել է և լողացել: Այժմ հավանականությունն էլ ավելի մեծացավ, որ նա կվայելի դրախտի անզուգական օդը: (Վարդգեսին.) Ողջոյն, որդյակս:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Նստեք, հայրիկ ջան:

ՂԵՎՈՆԻ - Ոչ, որդյակս, դեռ գործս չեմ վերջացրել: Պետք է նաև սենյակներում աղոթեմ, որտեղ նա հանվել է ու

քնել:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ո՞վ...

ՂԵՎՈՆԻ - Հանգուցյալ:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (նայելով շորջը): Ներեցք, ի՞նչ հանգուցյալ:

ՂԵՎՈՆԻ - Այն, որ ծարտարապետ էր և շինարարության երկրորդ հարկից ընկել է ցեխի մեջ ու մահացել: (Լայն է բազմոցին:) Իսկ որտե՞ղ է դիակը: Քիչ առաջ այստեղ ննջում էր:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Որտե՞ղ:

ՂԵՎՈՆԻ - Այս բազմոցին: (Լսում է բազմոցին, ավետարանը դնում կողքին:)

ՎԱՐԴԳԵՍ - (անյուրջ): Երևի հարություն է առել:

ՂԵՎՈՆԻ - Նա չէր կարող այսքան շուտ հարություն առնել, քանի որ տան բոլոր անկյուններում դեռ չեմ աղոթել:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Նա ձեր տղան էր:

ՈՒԶԻ - (կամաց): Վե՛րջ... կորած ենք:

ՂԵՎՈՆԻ - Այո, նա իմ զավակներից էր:

Աղջիկները թեթևացած հոգոց են հանում:

ՄԱԳԻԱԼԵՍԱ - Հայրիկ, գնանք սենյակ, որ այստեղ էլ աղոթեք:

ՂԵՎՈՆԻ - Իհարկե, դստրիկս, աղոթը պարտադիր է:

ԹԱՄԱՐԱ - Այո, այո, շատ լավ միտք է:

Մագրալենան և Վանքը մտնում են Ողջի մոր ննջասենյակը: Ավետարանը մնում է բազմոցին:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Խե՞նձ հայրիկ...

ԹԱՄԱՐԱ - Նրա աչքին երևում է, որ մահացած եղբորս դիակը դեռ բազմոցի վրա է դրված: Եվ այսպես ամեն օր տան բոլոր անկյուններում աղոթում է:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Այ քեզ պատմություն...

(Կանգնելով:) Հիմա արդեն պարզ է, որ ձեր հարևաններն էլ են տարօրինակ երևակայությամբ:

ԹԱՄԱՐԱ - Այո, հայրս նրանց վրա էլ է ազդել:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Եթե իմ օգնության կարիքը կունենաք, ցանկացած հարցով դիմեք: Պատրաստ եմ օգնել ձեզ, ինչով կարողանամ:

ԹԱՄԱՐԱ - (դժբախտ շեշտով): Ծնորհակալություն, պարոն լեյտենանստ:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (տալով այցելարտով): Սա էլ այցելարտս: Կարող եք զանգել ցանկացած ժամի: (Թամարան ուղեկցում է նրան, դրան մոտ Վարդգեսն ընկնում է հատակին:)

ՌՈԶԻ - Կարո՞՞ն է՝ մահանա...

ԹԱՄԱՐԱ - Չի մահանա: Դեղն է ազդել: (Սենյակից դուրս է զայխ Մագդալենան և թռով ծիչ է արձակում: Կամաց...)

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Ի՞նչ եղավ նրան:

ԹԱՄԱՐԱ - Չե՞ն տեսնում... Արջի քուն է մտել:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Նա էլ է մահացել: Աստված իմ, իբր մի դիակը քիչ էր, իիմա էլ՝ երկրորդը...

ԹԱՄԱՐԱ - Այս դիակը ժամանակավոր է:

ՌՈԶԻ - Նա չի մեռել: Ստիպված էինք ժամանակավոր ազատվել նրանից:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Լեյտենանստի հետ ի՞նչ եք արել:

ԹԱՄԱՐԱ - Առանձնապես ոչինչ: Քնարեր ենք տվել:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Դուք խելագարվել եք:

ԹԱՄԱՐԱ - Մենք կխելագարվեինք այն ժամանակ, երբ նա տեսներ իսկական դիակը:

ՌՈԶԻ - Եթե իմանայինք, որ այդքան հեշտ կազատվեինք նրանից, անհճյալ քնարերը չենք տա:

ԹԱՄԱՐԱ - Բայց որտեղից իմանա-

յինք... Մենք գուշակներ չենք:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Քնարերն ինչքան ժամանակ է ազդում:

ՌՈԶԻ - Կենդանիներն այնքան էլ շատ չեն քնում: Իսկ մարդիկ՝ չգիտեմ:

ԵՐԿՈՒՍՈՎ - Ո՞նց թե... ի՞նչ քնարեր ես տվել:

ՌՈԶԻ - Անքուն ոչխարների համար է նախատեսված: Որ ժամանակին քնեն, որպեսզի ծննդաբերության ժամանակ առողջ գառնուկներ ծնվեն:

ԹԱՄԱՐԱ - Հիսո՞ւ Քրիստոս...

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Դուք պատկերացնո՞ւմ եք, թե ինչ եք արել օրենքի աշխատողի հետ:

ՌՈԶԻ - Բա ի՞նչ անեինք... Ստիպված էինք: Ուզում էիր, որ երեքով, ձեռքծեռքի բռնած գնայինք բա՞նտ:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Հիմա հաստատ կգնանք բանտ, ոչ թե մեկ, այլ երկու դիակի համար:

ՌՈԶԻ - Լեյտենանստը հաստատ չի մեռնի: Ոչխարներն իրենց շատ լավ են գործ զարթնելուց հետո: Նրանք սկսում են վազվագել և խոտն ավելի հաջույքով են արածում:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Բայց սա մարդ է, ոչ թե՝ ոչխար: Զիշ հետո կզարթնի ու էլ ժամանակ՝ մնաս բարո՞վ, օաերա:

ՌՈԶԻ - Մնաք բարո՞վ, իմ ընկեր կենդանիներ:

ԹԱՄԱՐԱ - Մնաք բարո՞վ, իմ սիրելի հոդվածներ:

ՌՈԶԻ - Անծանոթ տղամարդու դիակ: Ոչխարի քնարեր դեղ խմած, արջի քուն մտած լեյտենանտ և կաշառակեր ու մեռեների հաշվին ապրող քահանա: Եվ այդ ամենը՝ իմ ծննդյան օրը:

ՂԵՎՈՆԻ - (ներսից): Դստրիկներս, ես վերջացրի, եկեք այստեղ: Վերջին փուլը պետք է միասին աղոթենք:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Լեյտենատին պետք է

թաքցնենք, քանի էդ քահանան չի տեսել:

ՈՂԶԻ - Բայց որտե՞ղ:

ԹԱՄԱՐԱ - Տանենք լոգարան: Զգեստապահարանն արդեն զբաղված է, իսկ լոգարանում արդեն աղոթք է արված, այնպես որ, տեր հայրն այնտեղ էլ չի մտնի:

ՈՂԶԻ - Տեր հայր, մի քիչ երկար աղոթք, որպեսզի համոզված լինեմ, որ ամուսնուս հոգին հաստատ կվայելի դրախտի անզուգական օդը: Ես գումարող կավելացնեմ, ինչքան պետք է:

ՂԵՎՈՆԴ - Ինչպես կասեք, դստրիկս: Ինչքան երկար աղոթքեմ, այնքան ավելի լավ:

ԹԱՄԱՐԱ - Սրան էլ էսպիսի բան է պետք:

Թամարան և Ռոզին վերցնում են լեյտենանտի մարմինը:

ՈՂԶԻ - Տնաշխն ինչքան էլ ծանր է: (Տանում են լոգարան:)

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Միայն սա էր պակաս: (Նկատում է ավետարանը, դնում է բազմոցի անկյունում: Օղի է խմում:) Գուցե սա օգնի, որ չհասկանամ, թե ո՞վ, ինչո՞ւ և որտե՞ղ...

Լոգարանից գալիս են Ռոզին և Թամարան:

ԹԱՄԱՐԱ - Սա էլ այսպես...

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - (ծաղրով): Սա էլ այսպես... Ավելի լավ է մտածեք, թե ի՞նչ պատասխան եք տալու լեյտենատին, երբ զարթնի... Եթե, իհարկե, զարթնի:

ԹԱՄԱՐԱ - (Ռոզիին): Աղոթելուց հետո տեր հայրը կգնա, լեյտենանտի մարմինը կտեղափոխենք քո սենյակ:

ՈՂԶԻ - Դուք ուզում եք, որ իմ մահձա-

կալին անծանոթ տղամա՞րդ պառկի:

ԹԱՄԱՐԱ - Ավելի լավ է այնտեղ պառկի, քան լոգարանի սառը սալիկներին: Չենք ուզում իհմա էլ գրիա ընկած լեյտենանտ բուժել:

ՈՂԶԻ - Միայն ոչ իմ մահձակալին... Խնդրում եմ, գոնե բազմոցին պառկեցնենք: (Գնում, իր ննջասենյակից բերում է ներարկիչ և բժշկական այլ պարագաներ:)

ԹԱՄԱՐԱ - Սրանք ինչի՞ համար են:

ՈՂԶԻ - Որ զարթնի ու տեսնի, որ փորձել ենք նրան առաջին օգնություն ցույց տալ:

ՂԵՎՈՆԴ - (Աներսից): Դստրիկներս, դե եկեք... Ես աղոթքի վերջին փուլն ավարտեցի: Եկեք վերջում միասին աղոթենք:

Աղջկեները հուսահատ ճայում են իրար:

ՄԻԱՍԻՆ - Ճարներս ի՞նչ... (Գնում են:

Սենյակից լսվում է «Ալելուիա»-ն:)

Բացվում է զգեստապահարանի դրութ: Սավանով վարարված, չորեքքար դրուս է գալիս «Փիակ» Ալելու: Նայում է շորջը: Երգը լսելով՝ խաչակնքում և չորեքքար հասնում է հյուրասենյակի կենտրոն:

ՂԵՎՈՆԴ - Դստրիկներս, սպասեք, ավետարանը բերեմ: (Գալիս է, տեսնում չորեքքար քայլող Ալելուին և տեղում քարանում: Ալելու հազում է:)

ՂԵՎՈՆԴ - Օգնեցեք... դիակը հարություն է առել...

Գլուխը բռնած վազում է խոհանոց: Ալելու վազում է լոգարան: Լոգարանից լսվում է Ալելու գոտոցը և ջարդվող լոգարանային պարագաների աղմուկ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Նոյն երեկոն է: Գործողությունը շարունակվում է նոյն պահից, որտեղ ավարտվել էր: Բնանդ դատարկ է: Լոգարանում ձայները լրել են, խև խոհանոցից լսվում է Վալենժի բարձր ճայնը՝ «Հիսուս Քրիստոս»: Ննջասենյակից դուրս են վագում Ռոզին, Թամարան և Մագդալենան:

ՈՌՉԻ - Հայր սո՞ւրբ...

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Սուրբ Ղևոնդ Տեր-
Պօքաբան, ծեզ ի՞նչ պատահեց...

ԹԱՄԱՐԱ - Տեր քահանա, դուք ծեզ
լա՞վ եք զգում...

Ուզում են մտնել խոհանոց, խաչը
առաջ պարզած, այնտեղից գալիս
է Վալենդը:

ՂԵՎՈՆԴ - Զա՞ր քեզ, սև սատանա...
Զա՞ր քեզ, սև սատանա... (Աղջիկնե-
րը ընկրկում են: Մտնում է ննջասեն-
յակ: Աղջիկները ուզում են ետևից
մտնել, բայց Ղևոնդը նորից, խաչը
առաջ պարզած, դուրս է գալիս այն-
տեղից:) Ողորմա՞ծ տեր... Ողորմա՞ծ
տեր... (Նորից մտնում է ննջասեն-
յակ:)

ՈՌՉԻ - Խելագարվե՞լ է, ի՞նչ է...

ԹԱՄԱՐԱ - Սա խելագարվող պտուղը
չէ: Երևի նոր բիզնեսի մտահաղա-
ցումն է:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Տեր հայր, ի՞նչ է պա-
տահել:

Վալենդը գալիս է ննջասենյակից և
ուզում է մտնել լոգարան: Աղջիկ-
ները շրջապատում են նրան:

ՈՌՉԻ - Սպասե՞ք, մեկ րոպե... Այս ի՞նչ
եք դարձել տունը:

ԹԱՄԱՐԱ - Սա ծեզ համար դժոխք չէ:

ՂԵՎՈՆԴ - Այս տունը դժոխքից էլ է
վատը: Ես իմ աչքով տեսա այդ
սարսափը:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - (կամաց՝ երկուսին):
Չինի՞ քնած լեյտենանտին է տեսել:

ԹԱՄԱՐԱ - (կամաց): Բայց ե՞րբ
հասցեց:

ՂԵՎՈՆԴ - Ես տեսա՞ այդ դիակին:

ՈՌՉԻ - (կամաց): Հաստատ լեյտե-
նանտին նկատի ունի:

ԹԱՄԱՐԱ - (Ղևոնդին): Հանգստացեք
և նստեք, տեր հայր: (Ղևոնդին
նստեցնում է սեղանի մոտ, հանքա-
յին ջուր է տալիս:)

ՂԵՎՈՆԴ - (իմելով): Աստված փրկի...
Աստված փրկի...

ՈՌՉԻ - Աստված միշտ էլ փրկում է:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - (Ղևոնդին): Բայց ին-
չի՞ց փրկի:

ՂԵՎՈՆԴ - Հոգիներից:

ՈՌՉԻ - (կամաց): Փաստորեն քնած
լեյտենանտին դեռ չի տեսել:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - (կամաց): Լավ է, գո-
նե էս մի փորձանքից ենք ալժել:

ՈՌՉԻ - (իբր տիսուր): Հանգույցալ ա-
մուսնուս հոգին երկի արդեն դրախ-
տում է: Չէ՞ որ դուք
երաշխավորեցիք, որ նա կվայելի
դրախտի անզուգական օդը:

ՂԵՎՈՆԴ - Ես տեսա՞ նրան... Ես նրան
իմ աչքերով տեսա՞...

ԹԱՄԱՐԱ - Ի՞նչ եք տեսել, հայր սուրբ:

ՂԵՎՈՆԴ - Երեսուն տարի ծառայում
եմ եկեղեցում, սակայն այսպիսի
բան դեռ չի տեսել:

ՈՌՉԻ - Ի՞նչ եք տեսել: Կասե՞ք
վերջապես:

ՂԵՎՈՆԴ - Ձեր հանգույցալ ամուսնու
հոգին:

ԹԱՄԱՐԱ - Տե՛ր հայր, դուք խելագար-
վե՞լ եք:

ՂԵՎՈՆԴ - Չե՞մ խելագարվել: Ես տե-
սա, նա ինչպես էր չորեքթաթ ման
գալիս:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Որտե՞ղ:

ՂԵՎՈՆԴ - Հյուրասենյակում: (Գնում, *ցոյց է տալիս:*) Ահա՛, հենց այստեղ էր:

ՈՈՉԻ - Աստված իմ...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հիսուս Քրիստոս:

ԹԱՄԱՐԱ - Տեր հայր, ավելի լավ է, ձեր աղոթքների գումարը հաշվեք, մենք կվճարենք, իսկ դուք հեռացեք: Մնացածի համար մենք կաղոթենք:

ՈՈՉԻ - Տեր Ղևոնդ, միշտ է ասում թամարան: Գնացեք տուն, լոգանք ընդունեք և փորձեք հանգստանալ: Տեղից էլ համարյա կեսգիշեր է:

ՂԵՎՈՆԴ - Ես խելագա՞ր չեմ, դստրիկներս:

ԹԱՄԱՐԱ - (*ծաղրով:*) Երևի այնքան աղոթեցիք, որ հոգին համբարձվեց երկինք:

ՈՈՉԻ - Տեր հայր, ինչքա՞ն պետք է վճարեմ:

ՂԵՎՈՆԴ - (*գրպանից հանում է էեկուրական հաշվիչ:*) Հիմա կհաշվեմ... 450 դոլար:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Աշխարհի վե՞րջն է, ի՞նչ է:

ՈՈՉԻ - Բայց ինչո՞ւ այդքան թանկ:

ՂԵՎՈՆԴ - Երկու սենյակները, խոհանոցը և լոգարանը: Յուրաքանչյուրը 100 դոլար:

ԹԱՄԱՐԱ - Իսկ այն 50 դոլա՞րը:

ՂԵՎՈՆԴ - Բայց չէ՞ որ հյուրասենյակի պատերն էլ օրինեցի: Պատերի գինը 50 տոկոս զեղչ է:

ԹԱՄԱՐԱ - (*կամաց:*) Ասում էի, չէ՞ որ էս քահանան կաշառակեր է: Սրա նմանների պատճառով է, որ ժողովորդ հավատը կորցրել է դեպի եկեղեցին:

ՈՈՉԻ - Հիմա կվճարենք: Միայն մեզ հանգիստ թողեք: (*Պայուսակից փող հանում, տալիս է Ղևոնդին:*)

ՂԵՎՈՆԴ - (*ծպիտով:*) Ընորհակալ եմ, դստրիկներս:

ԱՂՋԻԿՆԵՐ - Խնդրե՛մ, խնդրե՛մ:

ՈՈՉԻ - Ես ձեզ կուղեկցեմ: (*Տանում է դեպի դուռը:*)

ՂԵՎՈՆԴ - Դստրիկներս, եթե իմ օրինության կարիքն էլի ունենաք, անպայման կղիմեք: Մեր եկեղեցին միշտ պատրաստ է ձեզ օգնել: Սա էլ իմ այցեքարտն է: (*Ողջին վերցնում է այցեքարտը:*)

ՈՈՉԻ - Ծնորհակալություն: (*Ղևոնդը գնում է:*)

ԹԱՄԱՐԱ - Աչքերիս չեմ հավատում:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հավատա՞ հավատա՞... Հրաշքներ միշտ էլ լինում են:

ՈՈՉԻ - Բայց չհասկացա, թե էս քահանան որտեղից էր հայտնվել:

ԹԱՄԱՐԱ - Սրա նմանները հատուկ հոտառություն ունեն: Միանգամից հայտնվում են այնտեղ, որտեղից փողի հոտ է գալիս:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ինչ լավ է, որ էս մի ցավից պրծանք:

ԹԱՄԱՐԱ - Բայց դեռ երկու ու ավելի մեծ ցավեր ունենք:

ՈՈՉԻ - Սպիտակ սավանով փաթարված դիակը և արջի քուն մտած լեյտենանտը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Եկեք մտածենք, թե ինչ պետք է անենք դիակի հետ: Զիշի հետո այդ լեյտենանտը կարթնանա:

ՈՈՉԻ - Որ արթնացավ, վե՞րջ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ես անգամ հաստատ բանտում կհայտնվենք:

ՈՈՉԻ - Երկու դեպքում էլ բանտում ենք հայտնվելու:

ԹԱՄԱՐԱ - Ես մտածել եմ, թե ինչ կարելի է անել, որպեսզի ազատվենք կալանքից:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Մեզ ոչինչ չի փրկի... Միայն լեյտենանտը հերիք է:

ԹԱՄԱՐԱ - Քաներդ մի կախեք: Ասացի, ես փայլուն ծրագիր ունեմ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ինչ-որ արտասովոր

բան ես մտածել, չէ՞: Որ կյանքներս վերջնականապես կործանվի:

ԹԱՄԱՐԱ - (պաշտոնական): Ժամը քանի՞ն է:

ՌՈՉԻ - Համարյա կեսգիշեր է:

ԹԱՄԱՐԱ - Հոյակա՞յ է, նոյնիսկ ժամանակն է աշխատում հօգուտ մեզ: **ԵՐԿՈՒՍՈՎ -** Հետո...

ԹԱՄԱՐԱ - Հետո այն, որ այս ժամին փողոցում դժվար թե մարդիկ լինեն:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Փողոցի մարդիկ ի՞նչ կապ ունեն մեր անձանոր դիակի հետ:

ՌՈՉԻ - Եվ լոգարանում քնած լեյտենանտի:

ԹԱՄԱՐԱ - Այն, որ նրան չեն տեսնի:

ՌՈՉԻ - Ո՞ր մեկին... Ո՞վ պիտի տեսնի կամ չտեսնի...

ԹԱՄԱՐԱ - Խոսքս դիակի մասին է: Իսկ երբ լուսը բացվի, մենք ոչ մի կապ չենք ունենա նրա հետ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ոչինչ չեմ հասկանում: **ՌՈՉԻ -** Կարո՞՞ն ես ավելի պարզ բացատրել հանձարեղ մտահոգում:

ԹԱՄԱՐԱ - Հիմա մեր դիակին կհանենք, կտանենք լոգարան, մի լավ կլողացնենք, որպեսզի մատնահետքերը մաքրվեն: Որից հետո թաքուն կիցեցնենք փողոց և կթողնենք շենքի անկյունում: Իսկ առավոտյան բամբասկոտ հարևանները կնկատեն դիակը, կզանգեն ոստիկանություն: Այս տարբերակն այս պահին ամենահարմարն է: Մեր բանտ գնալու հավանականությունը կնվազի:

ԵՐԿՈՒՍՈՎ - Բրավո՞... Դու հանձա՞ր ես... (Թամարան գլուխ է խոնարհում:)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Նման ապուշություն ես դեռ չի լսել: (Թամարան խոժողում է դեմքը:) Դու չպետք է լրագրող դառնայիր, պետք է կառավարութ-

յունում աշխատեիր, որպեսզի պրոֆեսիոնալ կերպով քողարկեիր սպանությունները:

ԹԱՄԱՐԱ - Աղջիկներ, սա հարմար տարբերակ է: Միևնույն է, բանտից չենք խուսափելու, բայց այսպես կարող ենք գոնե հոյս ունենալ, որ հնարավոր է չպարզվի ոչինչ:

ՌՈՉԻ - Ոստիկաններից ազատվել չի լինում:

ԹԱՄԱՐԱ - Հրաշքներ միշտ էլ լինում են:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ախր, համարձակություն չի հերիքի՝ դիակ լողացնեմ:

ՌՈՉԻ - Ես կլողացնեմ: Ինչպես այս ձաշը եփել եմ, այնպես էլ կփորձեմ ձեզ ազատել գլխացավանքից: Ինչ տարբերություն, մեռած մա՞րդ, թե՞ սատկած ոչխար կամ կով:

ԹԱՄԱՐԱ - Մագդալենա, ոդո միայն ցեխոտ շորերը կլվանաս, որպեսզի վերջում մաքուր հագնենք մեր դիակին:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ասենք թե դիակից մի կերպ ազատվեցինք, իսկ քնած լեյտենանտը:

ԹԱՄԱՐԱ - Թող էս գլխացավանքից ազատվենք, հետո կմտածենք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Լեյտենանտը ավելի վտանգավոր է, որովհետև զարթնելու է: Իսկ այս պարագայում դեռ ամենաանվտանգը մեր դիակն է:

ՌՈՉԻ - Գուցե լեյտենանտը զարթնելուց հետո ոչինչ չիշի: Կարող ենք ասել, որ ուշարափեց: Կեղերն ու ներարկիչն էլ կապացուցեն, որ փորձել ենք նրան օգնել:

ԹԱՄԱՐԱ - Հիմա ամեն րոպեն թանկ է: (Բացում է զգեստապահարանը... ծչալով փակում է դուռը և կպնում է դրանը:)

ՌՈՉԻ - Ի՞նչ եղավ:

ԹԱՄԱՐԱ - Զա՞ր քեզ, սև սատանա,

չա՞ր քեզ, սև սատանա.... (Խաչակն-
քում է:)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Իբր տեր հայրը մեզ
քիչ էր, իիմա էլ դո՞ւ ցնդեցիր:

ԹԱՄԱՐԱ - Փախել է:

ԵՐԿՈՒՍՈՎ - Ո՞վ...

ԹԱՄԱՐԱ - Դիակը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Դու ի՞ո աննորմա՞լ
չես:

ԹԱՄԱՐԱ - Փաստորեն էր քահանան
ծիշտ էր զառանցում:

ՈՂԶԻ - Ոնց որ իիմա էլ դու ես զառան-
ցում:

ԹԱՄԱՐԱ - Ես սպանելու եմ էր քահա-
նային: Էնքան աղոթեց, որ դիակը
փախավ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Արի էս կողմ... Ու հե-
րիք է ապուշույուններ դուրս տաս:
(Բացում է զգեստապահարանի դու-
ռը, ծչում է, փակում դուռը և կանգ-
նում է մեջքով դեպի դուռը:)

ՈՂԶԻ - Հիմա էլ դո՞ւ, Մագդալենա:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Եղ քահանան երևի
սատանա էր, ոչ թե հոգևոր հայր:

ԹԱՄԱՐԱ - Տեսա՞ր... բա որ ասո՞ւ
էիս...

ՈՂԶԻ - Լսե՞ք, դուք ի՞ո չե՞ք գժվել, ո՞նց
կարող էր դիակը փախնել:

ԵՐԿՈՒՍՈՎ - Երկինք է համբարձվել:

ՈՂԶԻ - (Մագդալենային մի կողմ տա-
նելով): Արի էս կողմ: Ըերիք է հե-
քիաթներ պատմեք: (Բացում է
դուռը, ծչում է, փակում է դուռը, վա-
զում ու նստում բազմոցին:) Չեմ հա-
վատո՞ւմ... Աստված իմ...

ԹԱՄԱՐԱ - Կարծում ես, մե՞նք ենք
հավատում:

ՈՂԶԻ - (աչքերը փակելով): Ես չարքե-
րին չեմ հավատո՞ւմ: (Նկատում է ա-
վետարանը, վերցնում և պարզում է
վեր:) Աստված ջան, մեզ փրկիր այ-
շար հոգիներից:

Մագդալենան տարօրինակ հա-
յացքով նայում է աղջկներին:

ԹԱՄԱՐԱ - Քեզ ի՞նչ պատահեց,
Մագդալենա...

ՈՂԶԻ - Հանկարծ չխելագարվեն... Ո-
րովիետս մեր վիճակն ավելի կվա-
տանա:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ո՞վ է արել:

ԵՐԿՈՒՍՈՎ - Ի՞նչը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ձեզանից ո՞վ է թաքց-
րել դիակը:

ՈՂԶԻ - Ուզում ես ասել, որ մե՞նք...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Այո՛, իենց դո՞ւքն եթե
չեմ սխալվում, դիակները չեն քայ-
լում:

ԹԱՄԱՐԱ - Մենք պատրաստվում
էինք դիակը լողացնել ու տանել փո-
ղոց:

ՈՂԶԻ - Ինչա՞ս կարող ես մեզ կաս-
կածել: Չէ՞ որ ամբողջ ժամանակ ի-
րար հետ իինք: Այդ ե՞ր հասցրինք,
որ չտեսար:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (կարծ մտորումից հե-
տո): Գիտեք, բայց լավ է, որ դիակն
անհետացել է: Գուցե այդ քահանա-
յի մատը խառն է այս հարցում, բայց
այսպես ավելի լավ է: Այդ դիակը
ինքն իրեն մեզ ազատեց փորձան-
քից:

ԹԱՄԱՐԱ - Հաստատ այդ քահանան
է գողացել դիակը, որպեսզի մեզ
շանտափի ենթարկի:

ՈՂԶԻ - Նա գիտի, որ հանգուցյալի կի-
նը ես եմ: Ինչո՞ւ պիտի այդպես ա-
ներ, երբ արդեն բավականաչափ
փող ստացավ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Մենք արդեն զառան-
ցում ենք: Ի՞նչ է, չտեսա՞ք, որ այդ
քահանան մեր աչքի առաջ հեռա-
ցավ: Եթե այսպես շարունակվի,
մենք ոչ թե բանտում կհայտնվենք,
այլ հոգերուժարանում:

ԹԱՄԱՐԱ - Իսկապես սկսում ենք ցնդել:

ՌՈՉԻ - Իսկ ո՞նց կարելի է բացատրել այս պատմությունը:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հավանաբար նա չի մահացել: Ուշքի է եկել, տեսել է, որ ուրիշ վայրում է, վեր է կացել ու գնացել:

ԹԱՄԱՐԱ - Բայց ե՞ր...

ՌՈՉԻ - Ինչ լավ կլինի, որ այդպես եղած լինի:

ԹԱՄԱՐԱ - Ոչինչ էլ լավ չէ...

ՌՈՉԻ - Կուզեիր, որ մեռա՞ծ լիներ:

ԹԱՄԱՐԱ - Եթե չի մեռել, ինչպես մենք ենք ենթադրում, ապա կարող է գնալ ոստիկանություն և բռնոքել: Նա արդեն գիտի տան հասցեն:

ՌՈՉԻ - Բայց նա կարող է և չըողոքել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Միևնույն է, մենք չենք խոսափի ոստիկանությունից, որովհետև նրանցից մեկն արդեն արջիքուն է մտել լոգարանում:

ԵՐԿՈՒՍՈՎ - Ճիշտ է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Գոնե այդ լեյտենանտին բերենք, պառկեցնեք բազմոցին: Երևի արդեն գրիպ է կպել:

ՌՈՉԻ - Հա, քահանան արդեն գնացել է, վախենալու ոչինչ չունենք:

ԳՅՈՒՄ են լոգարան: Լավում են նրանց բրաֆոնները, հերքով դրս են վազում, Ռողիմ՝ իր ննջասենյակ, Թամարամ՝ խոհանոց, Մագդալենամ՝ Ռողիմ մոր ննջասենյակ:

ԹԱՄԱՐԱ - (Խոհանոցից դուրս է հանում գլուխը, շշուկով): Անցիկնե՞ր... (Դոներից երևում են Ռողիմ և Մագդալենայի գլուխները:)

ԵՐԿՈՒՍՈՎ - Ի՞նչ...

ԹԱՄԱՐԱ - Դո՞ք էլ տեսաք, ինչ ես տեսա:

ՌՈՉԻ - Տեսա, բայց չեմ հավատում:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Էղ քահանան ոչ թե

երևի, այլ հաստատ սատանա էր:

ՌՈՉԻ - Հիմա ես էլ համոզվեցի: (Աղջիկները գալիս են հյուրասենյակ:)

ԹԱՄԱՐԱ - Ցանկացել էր դիակը գողանալ, բայց չի հասցրել ու լոգարան է մտցրել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բայց այդ դեպքում էլ լեյտենանտին տեսած կլիներ:

ՌՈՉԻ - Ճիշտ է... Բայց նա մեզ լեյտենանտի մասին ոչինչ չասաց:

ԹԱՄԱՐԱ - Չէր էլ ասի: Քանի որ կմատներ իրեն:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հիմա ի՞նչ պետք է անենք:

ԹԱՄԱՐԱ - Ինչպես պայմանավորվել էինք: Այսինքն՝ լեյտենանտին կրերենք, կպառկեցնենք բազմոցին, իսկ դիակին կլողացնենք: Աղջիկներ, անցնում ենք գործի:

Մտնում են լոգարան, այնտեղից մի կերպ բերում են Վարդգեսի մարմինը և պառկեցնում բազմոցին:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (Վախով): Աղջիկներ, ես հիմա ավելորդ եմ լոգարանում:

ԹԱՄԱՐԱ - Ավելորդ չես, աղոթիր, որ մեր դիակն էլի չփախնի:

Մտնում են լոգարան, այնտեղից լսվում է ջրի խշոց: Այդ պահին վերադառնում է Ալոնդը:

ՂԵՎՈՆԴ - Դատրիկնե՞րս, մոռացա ավետարանս վերցնել: (Բազմոցին տեսնում է քնած Վարդգեսին:) Հիսոն Քրիստոս: Հին դիակի հոգին չորեքթաթ փախավ, հիմա էն ո՞ր դիակ է հայտնվել: (Ակատում է Վարդգեսի զիկի մոտ դրված ավետարանը:) Հաստատ սա էլ է սատանա... Կարո՞ղ է՝ սրա հոգին էլ փախնի:

Մի քանի անգամ վախով ուզում է վերցնել, ետ է քաշվում: Այդ պա-

իին Վարդեսը ձեռքերը վեր է պարզում և հորանջում է: Ալոնքը գոտալով ընկնում է հատակին: Վարդեսը նստելով՝ նայում է Ալոնին, որը խաչը պարզում է դեպի Վարդեսը:

ՂԵՎՈՆԴ - Չմոտենա՞ս, անիծա՞լ...

Ալոնից գոտոցին զուգահեռ, լոգարանից լսկում են աղջկների բռավոցները: Գոտալով, մերկ, սրբիչը գոտկատեղին փարաքած, լոգարանից հյուրասենյակ է վազում Ալեքսը՝ զրովար բռնած: Ալոնը և Վարդեսը վախից քարացել են: Ալոնը խաչը պարզում է դեպի Ալեքսը:

ՂԵՎՈՆԴ - Դիակը հարություն է առել... Մեղա՞ մեղա՞...

Լոգարանից դրւս են վազում աղջկները՝ ուսարոքիկ, կրշկներն ամոր գրկած: Տեսնելով Ալեքսին՝ սրբիչով փարաքած, խաչը պարզած Ալոնին և կանգնած ու հորանջող Վարդեսին՝ քարանում են:

ԱՂՋԻԿՍԵՐ - Հիսո՞ւ Զրիստոս... (Կոշիկները գցում են հատակին:)

Ալեքսը նայում է քրջված աղջկներին, Ալոնին՝ խաչը առաջ պարզած և հորանջող Վարդեսին, սիրտը բռնում է և ուշաքափվում: Աղջկները վազում են դեպի Ալեքսը:

ՂԵՎՈՆԴ - Չմոտենա՞ք, սատանա է:

ՈՒԶԻ - (թափահարելով Ալեքսին): Զարթնի՞ր, քեզ ասում եմ, այ թանկարժեք դիակ: Զփորձե՞ս էի մեռնել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (թափահարելով Ալեքսին): Զփորձե՞ս մեր կյանքը կործանել:

ԹԱՄԱՐԱ - (թափահարելով Ալեքսին): Եթե մեռնես՝ կսպանե՞մ:

Վարդեսը վեր է կենում և օրորվելով քայլում է հյուրասենյակում:

ՎԱՐԴԵՍ - Ես որտե՞ղ եմ:

ՂԵՎՈՆԴ - (վախից անցնում է սենյակի մոտ): Դժոխքի դարպասների մոտ:

ՎԱՐԴԵՍ - Ինչպե՞ս եմ հայտնվել այստեղ: Ի՞նչ է կատարվում ինձ հետ:

ԹԱՄԱՐԱ - (թափահարելով Ալեքսին): Հազիվ կենդանացե՞լ էիր, էս անգամ ինչո՞ւ մեռար:

Մագդալենան հաճքային ջրի շիշը շրջում է Ալեքսի դեմքին: Ալեքսն ուշի է գալիս և նայում շորջը:

ԱԼԵՔՍ - Ես որտե՞ղ եմ:

ՎԱՐԴԵՍ - (օրորվելով): Ես որտե՞ղ եմ: (Պառկում է բազմոցին:)

ԱԼԵՔՍ - (զննելով իրեն): Ես դեռ չե՞մ մեռել:

ՈՒԶԻ - Հոյս էլ չունենաս:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բա էդ անելու բա՞ն էր, որ արեցիր, այ անաստված:

ՎԱՐԴԵՍ - Ես ի՞նչ գործ ունեմ էս-տեղ:

ՈՒԶԻ - (Վարդեսին): Հանգիստ պառկեք և հանգստացեք, պարոն լեյտենանտ: (Նշշասենյակից վերմակ է բերում, գցում Վարդեսի վրա:) Հանկարծ գրիպ չկպնեք:

ՂԵՎՈՆԴ - (նայելով Ալեքսին՝ Ռողիին): Դստրիկս, սա ձեր հանգուցյալ ամուսինը չէ, ում հոգու համար աղոթում էի:

ԹԱՄԱՐԱ - Լոե՞ք...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Այնքան լավ աղոթեցիք, որ զարթնեց:

ԱԼԵՔՍ - Ես իսկապես մեռե՞լ էի:

ԹԱՄԱՐԱ - Դուք էլ լոեք և հագնվեք: Գիշերային ակումբում չեք: Ռոզի, այս մարդու շորերը բեր:

ՈՂԶԻ - Այսր թաց են:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Չհասցրի լվանալ:

ԹԱՄԱՐԱ - Ոչինչ, թող այդպես հագն-
վի ու գնա այստեղից:

ՈՂԶԻ - Սպասե՛ք, պետք չէ, որ հիմա է
նա հիվանդանա: Նա մեզ առողջ է
պետք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Դե, ուրիշ շոր տուր,
թող հագնի, մինչև իր շորերը չորա-
նան: (*Հագնում է կոշիկը*) Հիմա
մենք էլ կմրսենք:

ՈՂԶԻ - Այսր, հարմար ոչինչ չունեմ:

ԹԱՄԱՐԱ - Եթե լավ փնտրես, մի բան
կգտնես:

ՈՂԶԻ - (*Ալեքսին*): Եկեք ինձ հետ:
(*Հագնում է կոշիկները և Ալեքսին*
հետ մտնում Ռոզիի ննջասենյակ)

ՎԱՐԴԳԵՍ - Օ՛յ, գլուխս... հնչ է կա-
տարվում ինձ հետ: (*Ծուռումուռ է
գալիս բազմոցին: Բոլորը վախով
նայում են իրար: Ուզում է վեր կենալ
բազմոցից*)

ԹԱՄԱՐԱ - Խնդրում եմ, պառկեք...
Ձեզ հիմա հանգատանալ է պետք:

ՂԵՎՈՆԴ - Դստրիկներս, այս ոստի-
կանն ինչո՞ւ է բազմոցին պառկած
հառաջում:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Նա մեր հյուրն է, հայր
սուրբ, պարզապես իրեն մի քիչ
վատ է գգում:

ՂԵՎՈՆԴ - Հավանաբար նրա մեջ չար
ոգի կա: Հիմա կաղոթեմ նրա հոգու
համար:

ԵՐԿՈՒՍՈՎ - Ո՛չ, շնորհակալ ենք:

ՂԵՎՈՆԴ - Բայց նա աղոթքի կարիք է
գգում:

ԹԱՄԱՐԱ - Նա առանց ձեր աղոթքնե-
րի էլ մի կերպ կապրի:

**ՆՆՋԱՍԵՆՅԱԿԻց դուրս է գալիս
Ռոզին:**

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ռոզի, ինչպես են
գործերն այնտեղ:

ՈՂԶԻ - Կիսամերկ լինելուց ավելի լավ
է:

ՂԵՎՈՆԴ - (*ինչ-որ բան փնտրելով*):
Աստված իմ, ո՞ւր է...

ԹԱՄԱՐԱ - Հիմա՞ ինչ եք փնտրում,
հայր սուրբ:

ՂԵՎՈՆԴ - Իմ սուրբ ավետարանը:
Այս, հա... բազմոցին է: (*Մոտենում
է վերցնելու: Այդ պահին լսվում է
Վարդգեսի խոռոցը: Ղևոնդը ետ է
քաշվում, հետո վերցնում է ավետա-
րանը*)

ԹԱՄԱՐԱ - (*Ղևոնդին*): Ծատ է հոգնել
մեր հյուրը: Երկար ճանապարի է
անցել:

ՈՂԶԻ - (*կամաց, Մագդալենային*): Սա
չի ուզում գնալ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (*կամաց*): Մի պրո-
լեմ էլ սա է:

ՈՂԶԻ - (*բարձր*): Տեր հայր, ինձ թվում
է, արժե, որ դուք հենց հիմա...

ՂԵՎՈՆԴ - Իհարկե, արժե էլի աղոթել:
Քանի որ վերջին պահին տարօրի-
նակ իրադարձություններ են կա-
տարվում այս տանը:

ԹԱՄԱՐԱ - Դուք ավելի լավ է գնաք:
Մենք կաղոթենք:

ՂԵՎՈՆԴ - Դստրիկներս, ես պետք է
ավարտին հասցնեմ աղոթքս: Եկե-
ղեցում պետք է վերջնական հաշ-
վետվություն ներկայացնեմ, որ
ամեն ինչ կարգին է: Այսպես կիսատ
թողնելը սխալ է: Եկեղեցին երբ ի-
մանա, ինչ կիեռացնի աշխատան-
քից և ուրիշն կուղարկի:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հիմա էլ ուրիշը պիտի
գա:

ԹԱՄԱՐԱ - Չէ՛, չէ՛, ավելի լավ է դուք
աղոթեք, քանի եկել եք:

ՈՂԶԻ - Բայց էլ գումար չունեմ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ես կվծարեմ:

ՂԵՎՈՆԴ - (*ոգևորված*): Երևի նորից
սկսենք լոգարանից: Որովհետև նա

այնտեղից դիվահար եղած դուրս թռավ: Պետք է անհետացնենք չարիքի հետքերը:

Խաչն առած պարզած, «Ալելուիա» կանչելով մտնում է լոգարան: **Աղջկեմերը հոգոց հանելով նստում են սեղանի մոտ:**

ԹԱՄԱՐԱ - Սրանից պրծում չունենք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ախր, մենակ սա չէ:

Բա էս խոռացնող լեյտենանտն ու հարություն առած անհջալը:

ՈՂԶԻ - Երկուսն էլ փորձանք են դառնալու մեր գլխին, այ, կտեսնեք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Որդի, ո՞նց էի մոռացել:

ՈՂԶԻ - Ի՞նչը...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Մայրիկիդ... Նա զանգել էր, իսկ ես ասացի, որ քեզ կասեմ, որ անպայման կզանգես նրան: Խելք էր մնացել, որ հիշեի:

ՈՂԶԻ - Խելք մայրիկ... (Չանգում է:) Ալո՞ւ, մամ... Հա, մամ ջան... Իհարկե, տանն ամեն ինչ կարգին է... Անակնկալ, ի՞նչ անակնկալ, մամ... (Լոգարանից «Օգնիր, տեր Աստված» կանչելով դուրս է գալիս Ղևոնդը:) Չէ, մամ ջան, ի՞նչ եկեղեցի կեսգիշերով: Մամ, քեզ մի քիչ հետո կզանգեմ: (Կտրուկ դնում է լսափողը: Ղևոնդը մտնում է Որդիի մոր ննջասենյակի:)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ի՞նչ անակնկալ էր մայրիդ...

ՈՂԶԻ - Են քահանան թողե՞ց, որ իմանայի: Ոչինչ, վաղը կիմանամ, հիմա ավելի մեծ պրոբլեմներ ունենք:

ԹԱՄԱՐԱ - Պետք է մտածել, թե ինչ կարելի է անել էս լեյտենանտի հետ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Թող դեռ զարթնի՝ կորոշենք:

ՈՂԶԻ - Ամենակարևորը՝ մեր հանգույցի ալլը էլ հանգույցալ չէ: Այսինքն՝ մենք

հանցագործներ չենք ու բանտ չենք նստի:

«Օրինիր, տեր Աստված» կանչելով ննջասենյակից դուրս է գալիս Վլոնոյը, մտնում է խոհանոց:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Իսկ եթե քահանան մեր խոռացնող լեյտենանտին ամեն բան պատմի՞:

ԹԱՄԱՐԱ - Հիմա էր քահանային տնից դուրս կշպրտեմ: (Ուզում է գնալ խոհանոց: Որդին և Մագդալենան ետ են պահում նրան:)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Հանգստացիր, հազիվ ամեն ինչ կարգավորվում է, իսկ դու ուզում ես նորի՞ց գործը փշացնել:

ՈՂԶԻ - Թամարա, քահանան ոչինչ չի կարող ասել, որովհետև ոչինչ չի տեսել:

ԹԱՄԱՐԱ - Ծատ լավ էլ տեսել է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բայց ապացույցներ չունի:

ՈՂԶԻ - Որովհետև մեր հանգույցալ էլ հանգույցալ չէ: (Ժպիտով:) Նա իսկական տղամարդ է: (Որդիի սենյակից դուրս է գալիս Ալեքսը՝ Որդիի գգեստը հագած:)

ԱԼԵՔՍ - Ներեցեք... Կարելի՞ է:

ՈՂԶԻ - Իհարկե, համեստք: (Աղջկեմերին՝ կամաց:) Ինչո՞ւ եք ծիծաղում: Ես տղամարդու շորեր չունեմ: Ուրիշ էլ ի՞նչ պիտի հագներ: Այս տանը միայն ես ու մայրս ենք ապրում, եթե չեք մոռացել:

ԱԼԵՔՍ - (Նստելով սեղանի մոտ): Ներեցեք, ես ի՞նչ եմ անում ձեր տանը: (Խոհանոցից դուրս է գալիս Ղևոնդը՝ «Օրինիր Աստված» կանչելով մտնում է Որդիի սենյակ: Ալեքսը ինչ-որ բան է փնտրում:) Իսկ որտե՞ղ է ակնոց:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Երևի դրսում եք կորցրել:

ԱԼԵՔՍ - Բայց դուք չասացիք... ինչ-պես եմ հայտնվել այստեղ:

ԹԱՄԱՐԱ - Դուք ընկել էիք ավտոյի տակ:

ՌՈՉԻ և ՄԱԳԴԱԼԵԱ - Չասն... ԹԱՄԱՐԱ

- Ձեզ տեսանք փողոցում ընկած և բերեցինք այստեղ, որպեսզի փրկենք ձեր կյանքը: (*Ուղին և Մագդալենան հանգիստ շունչ են քաշում:*)

ՄԱԳԴԱԼԵԱ - Ինչպես տեսնում եք, դա մեզ հաջողվեց:

ԱԼԵՔՍ - Բայց ես ոչինչ չեմ հիշում:

ԹԱՄԱՐԱ - Դե, դա բնական է, դուք չէիք էլ կարող հիշել:

ՌՈՉԻ - Կարևորը՝ ձեզ ոչինչ չի եղել:

Ուղին ափսե է դնում Ալեքսի դիմաց: Մագդալենան կոնյակ է լցնում բուրյին, Թամարան միրգ է կտրասում:

ԱԼԵՔՍ - (*Նկատելով Վարդգեսին*): Իսկ սա ո՞վ է:

ԹԱՄԱՐԱ - Մեր անհաջող հյուրն է:

ՌՈՉԻ - Խնդրեմ, հյուրասիրվեք: (*Բարձրացնում են բաժակները:*)

ԹԱՄԱՐԱ - Դե, ինչ, բարի վերադարձ նոր կյանք:

ՄԱԳԴԱԼԵԱ - Ձեզ գգացեք ինչպես ձեր տանը: Շատ հաճելի է... Ես Մագդալենան եմ՝ օպերային երգչուիի:

ԱԼԵՔՍ - Ինձ էլ է հաճելի: Ամբողջ կյանքում սիրել եմ արվեստը:

ԹԱՄԱՐԱ - Իսկ ես Թամարան եմ՝ լրագրող: Ճիշտն ու սուտը խառնվել են իրար, դրա համար ժողովուրդը շատ անգամ լրագրողների խոսքերին չի հավատում: Բայց դա ինձ չի խանգարում միշտ կանգնել ծշմարտության կողքին:

ԱԼԵՔՍ - Շատ հաճելի է, իսկ ես Ալեքսն եմ: Աշխատում եմ կրկեսում:

ԱՂՋԻԿՆԵՐ - Կրկեսո՞ւմ:

ԱԼԵՔՍ - Այո, կրկեսում: Ես կենդանիներ եմ վարժեցնում:

ՌՈՉԻ - Ինչպիսի զուգադիպությո՞ն: Ուրեմն դուք է՞լ եք սիրում կենդանիներ:

ԱԼԵՔՍ - Նրանք իմ կյանքի մի մասն են կազմում:

ՌՈՉԻ - Իսկ ես Ուղին եմ: Իմ կյանքն էլ է անցում կենդանական աշխարհում: Ես անասնաբոյց եմ: Ինչպես մարդիկ, այնպես էլ կենդանիները զգում են սիրո, հոգատարության և բուժման կարիք: Եվ գիտե՞ք, ինչն է հետաքրքիր... Որ շատ անգամ կենդանիներն ավելի հոգատար են և սրտակից, քան մարդիկ:

ԹԱՄԱՐԱ - (*Կամաց, Մագդալենային*): Իրար գտել են:

ԱԼԵՔՍ - (*Ուղինին*): Բայց ձեզ ինչ-որ տեղ հանդիպել եմ:

ՌՈՉԻ - Այո, մենք շատ ենք հանդիպել փողոցում, բայց ոչ մի անգամ առիթ չենք ունեցել, որ խոսենք և ավելի լավ ձանաչենք իրար:

ԱԼԵՔՍ - Այս, հա՞... ես ձեզ հիշեցի:

ԹԱՄԱՐԱ - Դե, եկեք խմենք մեր ծանրության կենացը:

ՄԱԳԴԱԼԵԱ - Սիրելի Ալեքս, այսօր նաև Ուղիի ծննդյան օրն է: Մենք այդ առիթով էինք հավաքվել:

ԱԼԵՔՍ - Ծնորհավո՞ր... (*Խմում են:*)

ՂԵՎՈՆԴ - (*Ուղիի սենյակից դուրս գալով*): Դստրիկներս, ես վերջացրի աղոթքը: (*Տեսնելով մեջքով նստած Ալեքսին*): Իսկ այս նոր գեղեցկուիհն ո՞վ է: (*Տեսնելով Ալեքսին*): Մեղա, մեղա... Այս ինչ այլասերվածություն է:

ՌՈՉԻ - Հանգստացեք, տեր հայր... Եկեք, մեզ հետ խմեք:

ՂԵՎՈՆԴ - Ո՞չ մի դեպքում: Ես այստեղ չարչարվում եմ, ջանք ու եռանդ չեմ խնայում, որպեսզի օրինեմ այս տու-

նը և անհետացնեմ բոլոր չարքերին, իսկ դուք այստեղ այլասերվածությամբ եք զբաղվում:

ԹԱՄԱՐԱ - Մենք շատ երջանիկ ենք և շնորհակալ ենք ձեր աղոթքների համար:

ՂԵՎՈՆԴ - Եկեղեցին չի ընդունում համասեռամոլությունը:

ԱԼԵՔՍ - Բայց ես համասեռամոլ չեմ: **ՌՈՉԻ** - Ճիշտ է ասում: Ես իսկական տղամարդ է:

ՂԵՎՈՆԴ - Այսպիսի իսկական տղամարդ առաջին անգամ եմ տեսնում:

ԹԱՄԱՐԱ - Նրա շորերը թաց են: Չորանում են: Խեղճ Ալեքսը սառեց:

ՂԵՎՈՆԴ - (*Ողջիին*): Դստրիկս, սա ձեր ամուսինը չէ, ով դիակ էր, բայց հետո հարություն առավ:

ԱԼԵՔՍ - Ի՞նչ ամուսին...

ՎԱՐԴԳԵՍ - (*տեղից բարձրանալով՝ գոռում է*): Դիակը... հիշեցի... դիակը՝ սպիտակ սավանով փաթաթված:

ԱԼԵՔՍ - (*հիշելով*): Պապիկ ջան...

ՂԵՎՈՆԴ - (*Վարդգեսին*): Բայց մեր դիակը հարություն է առել, պարոն ոստիկան:

ԱԼԵՔՍ - Իմ սիրելի պապիկը... (*Գլուխ բռնած, լացակումած քայլում է սենյակում*):

ՌՈՉԻ - Հիմա ի՞նչ է կատարվում:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (*վեր կենալով*): Ո՞ր է դիակը, որտե՞ղ եք թաքցրել:

ՂԵՎՈՆԴ - Պարոն ոստիկան, մեր դիակ նա էր: (*Ցոյց է տալիս Ալեքսին*): Բայց նա արդեն դիակ չէ:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (*նայելով Ալեքսին*): Ես համասեռամոլ ո՞վ է:

ՂԵՎՈՆԴ - Մեր նախկին դիակը: Բայց իմ աղոթքները օգնեցին և նա հարություն առավ:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Հայրիկ ջան, հասկանում եմ, որ ձեր տղան մահացել է երի-

տասարդ հասակում, բայց հավատացեք, որ կյանքը դեռ շարունակվում է: (*Աղջիկները վախով նայում են իրար*):

ՂԵՎՈՆԴ - Այսուհետեւ ավտովթարի գոհ դարձավ այն ժամանակ, երբ դեռ նոր էի ձեռնադրվում որպես քահանա: Իսկ նրա մահից հետո հասկացա, որ կյանքս պետք է նվիրեմ եկեղեցուն, որ գոնե այդպես մոտ լինեմ տղայիս:

ԹԱՄԱՐԱ - (*Մագրալենային՝ կամաց*): Փաստորեն այնքան էլ չենք խարել:

ՄԱԳՆԱԼԵՍԱ - Եթե մի քիչ էլ շարունակվի, մենք կմատնվենք:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (*Ղևոնդին*): Բայց ձեր աղջիկները ձեր կողքին են, դուք պետք է շարունակեք ապրել ձեր դստրիկներով:

ՄԱԳՆԱԼԵՍԱ - Տեր հայրիկ, մենք ձեզ շատ ենք սիրում և հարգում:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Այ, տեսնո՞մ եք, թե նրանք ինչքան հոգատար են:

ՂԵՎՈՆԴ - Դստրիկներս, ես արդեն աղոթել եմ այս տանը, որ դուք հանգստ ապրեք:

ԱՂՋԻԿՍԵՐ - (*սառած ժպիտներով*): Ծնորհակալություն:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Պարզապես այս տունը շատ տարօրինակ է: Այն պահից, ինչ մտել եմ այս տուն, ինձ մոտ տարօրինակ զգացում է, կարծես ես ի եմ հարություն առել:

ՂԵՎՈՆԴ - Հարությունը ոչ թե դուք եք առել, այլ այս կիսատղամարդը: (*Ցոյց է տալիս Ալեքսին: Ցոյց տալով նաև Ողջիին*): Այս տիկինը շատ էր կապված ամուսնու հետ, ես չկարողացա անտարբեր մնալ նրա ցավին և ամեն բան արեցի, որ այս ընտանիքը չդժբախտանա:

ԱԼԵՔՍ - Զեմ հասկանում, ես ո՞մ ամուսինն եմ:

**Ոռղին, վտանգ զգալով, փաքար-
վում է Ալեքսին, նա փորձում է ետ
գնալ:** Ոռղին չի թողնում:

ՈՌԶԻ - Սիրելին... (Ավելի ամուր է փա-
քարվում Ալեքսին:)

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ես դժվարանում եմ տար-
բերել, թե ո՞վ է կինը և ո՞վ է ամուսի-
նը... Ուրեմն՝ այս տղամարդ կինը
այս տան սպասուիու ամուսինն է:

ՂԵՎՈՆԴ - Ի՞նչ սպասուիի, պարոն ու-
տիկան: Նա այս տան տիրուիին է:

**Աղջիկները կարկանձ նայում են
իրաք:** Ալեքսն ազատվում է Ոռ-
գից, զլուխը բռնած նայում է շոր-
քը:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ո՞նց թե... (Ցույց տալով
Մագդալենային:) Իսկ ձեր դստրիկն
ո՞վ է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Ես այս բնակարանը
պատրաստվում եմ գնել իմ սպասու-
իուց և արդեն ինձ զգում եմ այս տան
տիրուիին:

ԱԼԵՔՍ - Իմ պապիկը... Իմ պապիկը...
(Նայելով իր հագուստին:) Այսպես
չեմ կարող գնալ հանգույցը պապի-
կիս հրաժեշտ տալու:

ՂԵՎՈՆԴ - Էլի՞ հանգույցը կա...
Պետք է անպայման աղոթել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Տեր հայր, մե՛կ րոպե...
(Պայուսակից փող է հանում, տալիս
է Ղևոնդին:)

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ես տոնը շատ տարօրի-
նակ է: Տարօրինակ հարաբերութ-
յուններ, տարօրինակ հարևաններ:

Ամենուր հանգույցալներ են ու հոգի-
ներ: Երևի հարևանները չեն սխալ-
վել: (Ալեքսին.) Ներեցեք,
երիտասարդ չգիտեմ ինչ... Ի՞նչ
հանգույցալի մասին եք խոսում:

ԱԼԵՔՍ - Պապիկին... Ես համոզված
եմ, որ նա անհամբեր սպասում էր

ինձ, իսկ ես չկարողացա գնալ նրա
մոտ:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (աղջիկներին): Փաստո-
րեն այդ հանգույցը պապիկի՞ն եք
գաղտագողի բերել այս տուն: Հա-
վանաբար հարևանները նրա
դիակն են տեսել:

ԱԼԵՔՍ - Ուրեմն իմ պապիկն այստեղին
է:

ՈՌԶԻ - Չէ, սիրելիս, քո պապիկը մեր
տանը չէ: Նա իր տանն է:

ՂԵՎՈՆԴ - Մեղա՛, մեղա՛... Ես աղո-
թում եմ հոգիների փրկության հա-
մար, դուք այստեղ նոր դիակներ եք
բերում:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Լսե՛ք, պարոն լեյտե-
նանտ, մենք արդեն ասացինք, չէ՞
որ այդ դիակի հետ ոչ մի կապ չու-
նենք:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (Ալեքսին): Երիտասարդ
չգիտեմ ինչ... Ո՞վ է սպանել ձեր պա-
պիկին: Այս կանայք:

ԱԼԵՔՍ - Ոչ, իմ պապիկին չեն սպանել,
ինձ էին ուզում սպանել:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (Կամաց): Վախ, տեր
Աստված...

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ո՞վ էր ուզում ձեզ սպա-
նել:

ՈՌԶԻ - (Կամաց): Մամա՞ ջան...

ՎԱՐԴԳԵՍ - Այս կանայք:

ԹԱՄՄՐԱ - (Կամաց): Վերջ ամեն ին-
չին:

ԱԼԵՔՍ - Ոչ: (Աղջիկները ժպտում են:)
Այս կանայք փրկեցին իմ կյանքը:
Ինձ զցել էին մեքենայի տակ և փա-
խնել:

ՂԵՎՈՆԴ - Ես էլ ձեզ հարություն տվե-
ցի:

ՈՌԶԻ - (փաքարվելով Ալեքսին):
Ծնորհակալ եմ, տեր հայր, որ ա-
մուսնուս կենդանացրիք:

ԱԼԵՔՍ - (ազատվելով Ոռղիի գրկից):
Ի՞նչ ամուսին:

ՈՌՉԻ - Սիրելիս, դու երևի մոռացել ես ամեն ինչ: Ոչինչ, ժամանակի ընթացքում կիհշես մեր սերը:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (համբերությունը հատած): Վե՞րջ... Այստեղ ինչ-որ գաղտնիք կա, որը պետք է անհապաղ պարզել: Այս տունը իրոք դժոխքի նման է: Որովհետև ինձ հետ էլ է ինչ-որ ահասկանալի բան կատարվում: Ես կարծես ես չինեմ:

ԹԱՄԱՐԱ - Պարոն լեյտենանտ, դուք երբ եկաք, ձեզ վատ զգացիք, իսկ մենք փորձեցինք ձեզ էլ օգնել, ինչպես Ալեքսին: (*Ցոյց տալով դեղերն ու ներարկիչը:*) Խնդրեմ, նայեք... Մենք ձեզ առաջին օգնություն ենք ցոյց տվել:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Չեմ ուզում ոչինչ լսել, իենց իիմա ինձ հետ կգաք ռոտիկանություն:

ՂԵՎՈՆԴ - (իսաչը վերև պարզելով): Սո՞ւրբ Հիսոս Քրիստոս, օգնիր մեզ...

ՎԱՐԴԳԵՍ - Հիմա կիարցաքննեմ հարևաններին և ստորագրություններ կիավաքեմ, որպեսզի կարողանամ փաստացի ապացույցներով ձեզ տանել բաժին: (*Դուրս է գնում:*)

ԱԼԵՔՍ - Իմ սիրելի պապիկը...

ՈՌՉԻ - (փաթաթվելով Ալեքսին): Սիրելիս, այդքան մի տխրիր... Հասկանում եմ, որ ցավալի է, բայց դե, ինչ կարող ենք անել:

ԱԼԵՔՍ - (ազատվելով Ռողիի գրկից): Խնդրում եմ, հանգիստ թողեք ինձ:

ՂԵՎՈՆԴ - Երիտասարդ, ինչո՞ւ եք ձեր կնոջ հետ այդպես վարվում: Նա մտածում է ձեր մասին և ձեզ հետ միասին տանջվում է: Չեք կարող պատկերացնել, թե ինչանո՞ւ էր տառապում, երբ դուք մեռել էիք:

ԱԼԵՔՍ - Բայց ես ամուսնացած չեմ: **ՂԵՎՈՆԴ** - Երևի այնքան ծանր եք

տարել ձեր մահը, որ մոռացել եք ձեր կողակցին:

ՈՌՉԻ - Այո, իմ սիրելին շատ ցրված է դարձել վերջերս:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Տեր հայր, ինձ թվում է, դուք պետք է աղոթեք նաև մեր պապիկի հոգու հանգստության համար: Ես ու եղայրս շատ ծանր եք տանում նրա մահը:

ՂԵՎՈՆԴ - (Ալեքսին): Ձեր քոյրիկին է՞լ չեք հիշում:

ԱԼԵՔՍ - Բայց նա իմ քոյրը չէ:

ՂԵՎՈՆԴ - (հոգոց հանելով): Երևում է, դուք կորցրել եք ձեր հիշողությունը:

ԹԱՄԱՐԱ - Ջո մանկության ընկերություն էլ ես մոռացել:

ԱԼԵՔՍ - Ես խելագար չեմ և հիշողության կորուստ էլ չունեմ:

ՂԵՎՈՆԴ - Ինչ լավ է, զավակս, որ սկսում եք հիշել:

ԱԼԵՔՍ - Տեր հայր, ես աղջիկների հետ նոր եմ ծանոթացել: (*Ցոյց տալով Ռողիին:*) Նրա ծննդյան օրով:

ՂԵՎՈՆԴ - Փաստորեն ամեն բան դեռ լորջ է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Տեսնո՞ւ եք, հայր սուրբ, իիմա շատ հարմար պահ է, որպեսզի շարունակեք ձեր աղոթքները: Եղբարս հիշողության և մեր սիրելի հանգույցալ պապիկի հոգու համար:

ԹԱՄԱՐԱ - Այս անգամ էլ ես կվճարեմ, աղջիկներ: Երևի ձեր փողը վերջացավ:

ՈՌՉԻ և ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Այո:

ՂԵՎՈՆԴ - Հիմա էլ կարելի է սկսել խոհանոցից: (*Իսաչը պարզած մտնում է խոհանոց: Աղջիկները նայում են Ալեքսին: Ալեքսը վախից ընկրկում է:*)

ԱԼԵՔՍ - Ես խելագար չեմ: Հիշողության կորուստ էլ չունեմ: Ինչո՞ւ եք ինձ այդպիսի վայրենի հայացքով նայում:

ԹԱՄԱՐԱ - Ձեր պատճառով մենք սնանկացանք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Եվ ձեր պատճառով մենք կարող էինք բանտում հայտնվել:

ԱԼԵՔՍ - Բայց ես ի՞նչ մեղավոր եմ:

ԹԱՄԱՐԱ - Եթե դուք չմեռնեիք, մենք մեր խնայողությունները չէինք վատնի:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Եթե դուք մի քիչ է խոսեիք, մենք իիմա կալանավորված կլինեինք:

Խոհանոցից լսվում է Ղևոնի «Ալեքսա»-ն:

ԱԼԵՔՍ - Բայց ես ամուսնացած չեմ: Հորեղբոր աղջիկ էլ չունեմ: Մանկության ընկերուիի ունեմ: (Նայելով թամարային:) Բայց դուք չեք: Չեմ հասկանում, թե այդ քահանան ինչո՞ւ է կարծում, թե ես խելազարվել եմ ու հիշողության կորուստ ունեմ:

Խոհանոցից դուրս է գալիս Ղևոնդը և մտնում Ռոզիի ննջասենյակ:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Այդ քահանան՝ սուրբ Ղևոնդ Տեր Պօքաբյանը, պետք է իմանա, որ ես ձեր հորեղբոր աղջիկն եմ:

ԹԱՄԱՐԱ - Իսկ ես՝ ձեր մանկության ընկերուիին:

ՌՈԶԻ - Ես է՛ ձեր կինը և այս տան տիրուիին: Իսկ լեյտենանտի՝ այդ Վարդգես Ֆրանգուլյանի համար ես էի պետք է մնամ ձեր կինը, ուղղակի որպես սպասուիի:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Իսկ ես՝ այս տան նոր տիրուիին:

ԹԱՄԱՐԱ - Ես է՛ Անգլիայից եկած, Մագդալենայի քոյլ:

ԱԼԵՔՍ - Բայց ինչի՞ համար:

ԹԱՄԱՐԱ - Որպեսզի բոլորով բանտ չգնանք:

ԱԼԵՔՍ - Բա՞նտ... Աստված իմ... իսկ պապիկիս դիակը:

ԹԱՄԱՐԱ - Այ, տեսնո՞ւմ եք: Երբ այս վիճակը վերջանա, դուք էլ կգնաք ծեր հանգույցալ պապիկի մոտ: Կե, նկատի ունեմ, որ կգնաք նրան հրաժեշտ տալու:

ԱԼԵՔՍ - Բայց խարենության համար են ծերբակալում, ոչ թե ծշմարտությունն ասելու:

ԹԱՄԱՐԱ - Հիմա հակառակն է: Ժամանակները փոխվել են:

ՌՈԶԻ - Եթե չօգնեք, լեյտենանտը կարող է մտածել, որ մենք էինք ուզում ձեզ սպանել:

ԱԼԵՔՍ - Բայց ես նրան արդեն ասացի, որ դուք միայն փրկել եք կյանքս:

ՌՈԶԻ - Մեր հարևանները բամբակակոտ են ու նախանձ: Նրանք ինչեր ասես, որ չեն հորինի լեյտենանտի մոտ, որպեսզի մեզ վատություն անեն:

Ուզոյի սենյակից դուրս է գալիս Ղևոնդը: Ուզոյին, նրան տեսնելով, արագ գրկում է Ալեքսին, երկուսով ակամա ընկենում են բազմոցին:

ԹԱՄԱՐԱ - Տեսնո՞ւմ եք, հայր սուրբ, ինչքան հզոր են ծեր աղոթքները:

ՂԵՎՈՆԴ - Աստված օրինի... Աստված օրինի... (Մտնում է լոգարան:)

ՌՈԶԻ - (Լանգնելով, շոյված): Ներեցեք, Ալեքս, ես չէի ուզում: Միամիտ ստացվեց:

ԱԼԵՔՍ - (գերված): Ոչինչ, ոչինչ...

ՂԵՎՈՆԴ - (լոգարանից): Հայր մեր...

Օրինի՞ր նրանց պապիկի հոգին:

ԱԼԵՔՍ - Այս, իմ սիրելի պապիկը... Նա մահացել է, իսկ ես դեռ նրա կողքին չեմ: Անիծյալ լինի այդ ավտովթարը: Ես գնում էի պապիկիս հոգեհանգստին, իենց նրանց շենքի մոտ պատահեց այդ դժբախտությու-

նը: Երևի պապիկս նեղացել է ինձանից: Ես չհասցրի բարձրանալ վերև և տեսնել իմ սիրելի Վոլոյա պապիկին:

Ո.Ո.ԶԻ - (զգաստացած): Վոլոյա պապիկին:

ԱԼԵՔՍ - Այո: Նա տատիկիս հետ նոր էր տեղափոխվել այս շենքը: Նրանք երջանիկ ամուսիններ էին: 90-ամյակի կապակցությամբ հայրս է նրանց նվիրել այդ բնակարանը:

Ո.Ո.ԶԻ - Դուք Վոլոյա պապիկի թո՞ն եք:

ԱԼԵՔՍ - Միակ և սիրելի:

Ո.Ո.ԶԻ - Բայց նա ե՞րբ է մահացել:

ԱԼԵՔՍ - Այսօր առավոտյան:

Ո.Ո.ԶԻ - Խե՞նդ Վոլոյա պապիկ... Ներեցեք, զգիտեի, որ նա մահացել է:

ԱԼԵՔՍ - Դուք իմ պապիկին ժանաչո՞ւմ եք:

Ո.Ո.ԶԻ - Իհարկե, ծանաչում եմ, նա մեր վերին հարևանն է:

ԹԱՄԱՐԱ. և ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - (նայելով վերևում): Վերևում է՞լ դիակ կա:

ԹԱՄԱՐԱ - Թռոնիկը՝ ներքում:

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Պապիկը՝ վերևում:

ԱԼԵՔՍ - (նայելով վերև): Իմ Վոլոյա պապիկը վերևում է:

ՂԵՎՈՆԴ - (դուրս գալով լոգարանից):

Վոլո՞յա... (Ալեքսին.) Զավակս, դուք ասացիք Վոլո՞յա... (Ալեքսը գլխի շարժումով հաստատում է: Հևոնդը նայում է իր գրուցի մեջ, ապշահար:) Փաստորեն ինձ հրավիրել էին, որպեսզի աղոթեի պապիկի, ոչ թե թռոնիկի հոգու համար:

Ո.Ո.ԶԻ - Տեր հայր, ուզում եք ասել, որ պետք է գնայիք Վոլոյա պապիկի բնակարան, մեկ հարկ շինոթել ու եկել եք ի՞ն տուն:

ՂԵՎՈՆԴ - Կարծես թե այո, դստրիկս: Պարզապես երբ մտա ձեր բնակարանը, թռոնիկ դիակը՝ ձեր ամուսի-

նը, մեռած պառկած էր բազմոցին՝ սպիտակ սավանով փաթաթված, ու ես մտածեցի, թե ծիշտ եմ եկել:

ԹԱՄԱՐԱ - Դրա համար պետք էր ծշտել, նոր աղոթել:

ՂԵՎՈՆԴ - Դստրիկս, ես ի՞նչ մեղավոր եմ, երբ հեռախոսով ասացին, որ հանգուցյալի անունը Վոլոյա է: (Ողջին.) Տիկին, ախր, ինձ չասացիք ձեր ամուսնու անունը:

Ո.Ո.ԶԻ - Իմ սիրելի ամուսինը, երբ իմացավ իր պապիկի մահվան մասին, ինքն էլ էր ուզում մեռնել, բայց դուք նրան փրկեցիք մահվանից: (Փաթաթում է Ալեքսին:) Սիրելին:

ԹԱՄԱՐԱ - Ում էլ այդքան փող տաս՝ հաստատ մեռածին կկենդանացնի:

ՂԵՎՈՆԴ - Զավակներս, ինձ պետք է վճարեք նաև աղոթքի վերջին փողի համար:

ԹԱՄԱՐԱ - Հա, ծիշտ է, այս անգամ ես պետք է վճարեի: (Փող է տալիս Ղևոնդին:)

ՂԵՎՈՆԴ - (Ալեքսին): Երիտասարդ, բարձրանանք վերև, ես պետք է աղոթեմ ձեր պապիկի հոգու համար:

ԹԱՄԱՐԱ - (ծաղրով, Ալեքսին): Իմիշայլոց, դա թանկ արժե:

ԱԼԵՔՍ - Բայց մոտս գումար չունեմ:

ՂԵՎՈՆԴ - Ոչ մի խնդիր: (Ալեքսը ժպտում է:) Կծևակերպենք որպես վարկ՝ ձեր ստորագրությամբ: (Ալեքսի ժպիտը քարանում է:)

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱ - Տեր հայր, իսկ եթե աղոթքի այս փողը դուրս հանե՞նք ձեր ծրագրերից: Չէ՞ որ այս տանն արդեն աղոթեցիք պապիկի հոգու համար: Նա երևի աղոթեն ստացել է մեղքերի թողություն:

ՂԵՎՈՆԴ - Ոչ մի դեպքում, դստրիկս, ապահիկ աղոթքն այնքան ուժ չունի, որքան կանխիկը: Ես պետք է աղոթեմ նրա բնակարանում: (Ալեքսին.)

Երիտասարդ, ձեր պապիկի բնակարանում նոր սենյակներ ավելացված չեն:

ԱԼԵՔՍ - Չէ, չէ... Ամեն ինչ այնպես է, ինչպես այստեղ:

ՂԵՎՈՆԴ - Դե, ուրեմն, ավել գումար չեք վճարի: Ընդամենը 450 դոլար: Գնացինք, գնացինք...

ԱԼԵՔՍ - (ակնարկելով իր կանացի զգեստը): Ներեցեք, բայց ես չեմ կարող այսպես ներկայանալ հանգույցալ պապիկիս: Լրա հոգին իմ մասին ի՞նչ կմտածի: Ես պետք է զգեստափոխվեմ: (Մտնում է լոգարան:)

ՂԵՎՈՆԴ - Երիտասարդ, ես բարձրանում եմ վերև և սպասում եմ ձեզ: Առանց ձեր ստորագրության ո՛չ մի աղոթք: (Ռողիին.) Տիկին, մեկ հարկ վերև, չէ:

ՌՈԶԻ - Այո, ուղիղ իմ բնակարանի վերև:

ԹԱՄԱՐԱ - Տեր հայր, էլի չշփոթեք և ուրիշ բնակարան չմտնեք:

ՂԵՎՈՆԴ - (մեկուսի): Ուղիղ մեկ հարկ վերև... Ուղիղ մեկ հարկ վերև... (Գնում է:)

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Աչքերիս չեմ հավատում:

ՌՈԶԻ - Տեսնո՞մ եք, թե Աստծո անվան տակ ինչե՞ր են անում:

Ծառապ գալիս է Վարդգեսը՝ ձեռքին մի քանի քութք:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Որտե՞ղ են ձեր չմեռած ամուսինը և իրեն քահանա երևակայող ու ձեր հանգույցալ ամուսնուն հարություն տվող ձեր հայրը:

ՌՈԶԻ - Մեկը վերևում է, մյուսը՝ լոգարանում:

ԹԱՄԱՐԱ - (վերևը ցույց տալով): Գնացել է դիակի մոտ:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Վերևո՞մ էլ դիակ կա:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Վերևում իսկական դիակն է:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Չեմ հասկանում, թե ինչ է կատարվում այս շենքում: Ամենուր դիակներ են: (Նստում է բազմոցին, թղթերն է նայում:) Ավելի լավ, նրանք չեն տեսնի և չեն տիրի:

ԹԱՄԱՐԱ - Դուք ի՞նչը նկատի ունեք, պարոն լեյտենանտ:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Տիկնայք, դուք հենց հիմա ինձ հետ գալիս եք ոստիկանություն:

ՌՈԶԻ - Ինչի՞ համար:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Կգնանք, այնտեղ կիմանաք:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Բայց մենք հանցագործ չենք:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Դա դեռ հարց է:

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - Դուք իրավունք չունեք առանց հիմնավոր ապացույցների մեզ բաժին տանել:

ՌՈԶԻ - Մենք կբողոքենք:

ԹԱՄԱՐԱ - Այո, այո, մենք կբողոքենք:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Հարևաններն արդեն բողոքել են և տվել են իրենց ստորագրությունները: (Թղթերը թափահարելով:) Ահա, փաստացի ապացույցները: Արագացրեք...

ՌՈԶԻ - Գնամ զգեստափոխվեմ, տնային խալաթով ամոթ է:

ՎԱՐԴԳԵՍ - Ձեր գեղեցկությունն այնտեղ ոչ մեկին հետաքրքիր չէ, տիկին: Դուք չեք գնում նորաձևության մրցույթի մասնակցելու:

ԹԱՄԱՐԱ - (կամաց): Աստված իմ...

ՄԱԳԴԱԼԵՍԱ - (կամաց): Այ քեզ խայտառակություն...

ՌՈԶԻ - (կամաց): Սա իմ «ամենալավ» ծննդյան օրն էր:

ՎԱՐԴԳԵՍ - (ձեռքը՝ դեպի դուռը): Բարի ձանապարհ, տիկնայք... (Դուրս են գնում:)

Բենք դատարկ է: Ներս է մտնում
Չոպիաննան, մի ձեռքում հովհար,
մյուսով քարշ է տալիս ճամպրու-
կը:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Անակնկալ... (Տեսնե-
լով, որ սենյակը դատարկ է, ճամպ-
րուկը դնում է հատակին, պայտսակն ու հովհարը՝ բազմոցին:
Բազմոցի վրա տեսնելով աղջիկնե-
րի պայտսակներն ու նվերների
տոպրակները՝ ժպտում է: Օղի է
լցոնում, խմում է:) Սիրելին, որտե՞ղ
ես: Ուզգի... Վերջապես հասցրի
գալ, որ շնորհավորեմ ծնունդը: (Լո-
գարանից լսվում է ջրի խշողը: Հայ-
նեղի գլխարկը ձեռքում պահած՝
մտնում է իր ննջասենյակը: Ջրի
խշողը կտրվում է: Ննջասենյակում
Չոպիաննան երգում է «Պոյ-պոյ
մկնիկի» երգը: Նրա ծայնը լսելով՝
Ալեքսը լոգարանից գլուխը դուրս է
հանում:)

ԱԼԵՔՍ - (կամաց): Աղջիկներ... (Դուրս
է գալիս լոգարանից: Հագին միայն
տարատն է: Մազերը բաց են: Մի
ձեռքին իր վերնաշապիկն է, մյու-
սին՝ Ռոզիի զգեստը: Զննում է
ճամպրուկը, մտնում է ննջասենյակ: Չոպիաննայի ծայնը կտրվում է... հե-
տո դուրս է թռչում՝ լայնեղոր գլխար-
կով թաքցնելով բաց կուրծքը:)

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Օգնեցն ք...

Ննջասենյակից դուրս է գալիս Ա-
լեքսը՝ Ռոզիի զգեստը թիկունքում
բաքցրած:

ԱԼԵՔՍ - Բարև ձեզ:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Դուք ո՞վ եք:

ԱԼԵՔՍ - Ալեքսը:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - (ընկրկելով): Չմոտե-
նան, սրիկա...

ԱԼԵՔՍ - Ներեցեք... իսկ նրանք ո՞ւ են:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Ձե՞զ ինչ:

ԱԼԵՔՍ - Իսկ դուք ո՞վ եք:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Այստեղ հարցեր ես եմ
տալիս: (Ալեքսն ուզում է էլի առաջ
գալ:) (Սեղանից վերցնելով դանա-
կը:) Ասացի՝ չմոտենան... Ավագան:

ԱԼԵՔՍ - Ոնց կամեք: (Կանգ է առնում:)

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Ե՞րբ եք մտել այս տու-
նը:

ԱԼԵՔՍ - Քիչ առաջ:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Իսկ ինչպես եք մտել:

ԱԼԵՔՍ - Ես չեմ մտել, ինձ բերել են:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - (մեկուսի): Ուզիկից
այդպիսի բան չեմ հավատում:
(Բարձր:) Ո՞վ է բերել:

ԱԼԵՔՍ - Աղջիկները:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Ի՞նչ աղջիկներ:

ԱԼԵՔՍ - Սրտացավ:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Ինչպես պատահեց, որ
դուք չեք եկել, բայց ձեզ բերել են:

ԱԼԵՔՍ - Որովհետև այդ ժամանակ ես
դիակ էի, իսկ հետո հարություն ա-
ռա:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - (խաչակնքելով): Չա՞ր
քեզ, սև սատանա... Իսկ ինչո՞ւ եք
կիսամերկ:

ԱԼԵՔՍ - Սպասում էի շորերս չորանա-
լուն: Բայց արդեն պատրաստվում էի
զնալ: Հանգուցյալ պապիկս ինձ է
սպասում:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - (ընկրկելով): Հիսուս ք-
րիստոս: (Հովհարը վերցնում է բազ-
մոցից: Մի ձեռքով բռնել է դանակը,
մյուսով՝ հովհարը: Նկատում է Ռո-
զիի զգեստը:) Արագացրեք, այդ
շորը դրեք բազմոցին: (Ալեքսը
զգեստը դնում է բազմոցին:) Ձեր
պապիկն է՞լ է հարություն առել:

ԱԼԵՔՍ - Չէ, նա իսկապես մահացել է:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Իսկ ո՞վ է ձեզ նման
հանցագործին հարություն տվել:

ԱԼԵՔՍ - Տեր հայրը:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ - Դժոխքից միանգամից եկել եք այստե՞ղ:

ԱԼԵՔՍ - Երբ դեռ մեռած էի, այդ բարի աղջկները իմ դիակը բերեցին այստեղ: Հետո, լրիվ պատահական, եկավ տեր հայրը և այնքան աղոթեց սենյակներում, խոհանոցում և լոգարանում, որ հոգիս ետ եկավ: Հետո հայտնվեց ավագ լեյտենանտ Վարդգես Ֆրանգոլյանը և ուզում էր այդ երեք անմեղ հրեշտակներին բանտ տանել: Բանտից խոսափելու և տեր հոր համար թամարան դարձավ իմ մանկության ընկերուիին, Մագրալենան՝ հորեղբօրս աղջկը, չնայած ես հորեղբայր չունեմ, իսկ Ռոգին՝ իմ հավատարիմ կինը, ով մազերը պոկում էր, երբ ես մեռել է: (Ջովիաննան քոնում է սիրտը:) Իսկ ավագ լեյտենանտ Վարդգես Ֆրանգոլյանի համար թամարան էլի մնաց իմ մանկության ընկերուիին: Մրա բախտը բերեց, իր գործը հեշտ էր: Մագրալենան Ռոգիի փոխարեն դարձավ այս տան իսկական տիրուիին: Իսկ իսկական տանտիրուիին, այսինքն՝ Ռոգին, դարձավ տան կեղծ տիրուիի Մագրալենայի սպասուիին: (Ջովիաննան փլվում է քազմոցին:) Իսկ ես ստիպված դարձա տան իսկական տիրուիու ամուսինը ու նաև սպասուիի դարձած տիրուիու ամուսինը: Ում տեր հայրը օրինել էր, այս տունը դարձնելով բիզնեսի կառավարման միջազգային կենտրոն: Որտեղ ամեն մի քառակուսի մետրը դոլարներ արժե: Այսինքն, ես այդ բախտավոր դիակն էի, ով վերածնվեց: Իսկ վերսի հարկում իմ սիրելի պապիկն է մահացել և փոխարինել է ինձ՝ դառնալով իսկական հանգույցալ: (Ջովիաննան ուշաթափում է:) Տիկին, խնդրոն

եմ, իիմա էլ դուք չմեռնեք:

Վազում և խոհանոց: Գալիս է Վլոնդը:

ՂԵՎՈՆԴ - Երիտասարդ, արագացրեք, ես չեմ ուզում առանց ձեր հովանավորության սկսել աղոթքի առաջին փուլը: (Նկատելով Ջովիաննային:) Մեղա... մեղա... Ելի դիակ է ծնվել: Լավ էլ հարուստ դիակ է երևում: (Թափահարում է Ջովիաննային:) Տիկին, դուք էլ եք մեռել:

Խոհանոցից հայտնվում է Ալեքսը՝ ջրի բաժակը ճեղքին:

ԱԼԵՔՍ - Տեր հայր, դուք ի՞նչ եք անում այստեղ... ինչպե՞ս չեք ամաչում:

ՂԵՎՈՆԴ - Երիտասարդ, ի՞նչ ամոթի մասին ես ասում, ես ցանկանում եմ ստուգել, թե մահվան որ փուլում է այս տիկինը:

ԱԼԵՔՍ - Ճանաչո՞ւմ եք այս տիկնոջը:

ՂԵՎՈՆԴ - Միայն այնքանով, որ արդեն դիակ է:

ԱԼԵՔՍ - Հավանաբար այս կինն էլ է հասցեները շփոթել: Եկել է, որ ուրիշի տանը մահանա:

ՂԵՎՈՆԴ - Կարելի է գտնել նրա հարազատներին, որպեսզի խոսենք հոգեհանգստի աղոթքի վճարման մասին:

ԱԼԵՔՍ - Աղջկներին չե՞ք տեսել:

ՂԵՎՈՆԴ - Ոչ:

ԱԼԵՔՍ - (Չուրը լցնելով Ջովիաննայի վրա): Տիկին, խնդրո՞ւմ եմ ձեզ, մի մահացե՞ք...

ՂԵՎՈՆԴ - (Ետ պահելով Ալեքսին): Մի խանգարեք դիակին: Թողեք հանգիստ հոգին խաղաղվի: (Ջովիաննան ուշքի է ալիս, նստում քազմոցին: Ղևոնդը սարսափած ընկրկում է:) Մեղա..., մեղա... Դեռ

չաղոթած, այս դիակն էլ հարություն առավ:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ -Հանցագործներ...

ԱԼԵՔՍ - Ինչ լավ է, որ դուք չմահացաք:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ -Լոե՞ք...

ՂԵՎՈՆԴ -Տիկին, ինչո՞ւ էիք ուրիշի տանը մահացել:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ -Անամո՞թ քահանա, երևի դուք եք ամուսնացրել նրանց, չ՞:

ՂԵՎՈՆԴ -Ի՞նչ ամուսնություն, տիկին, ես այստեղ եկել եմ ոչ թե ամուսնացնելու, այլ մեռածների հոգիների համար աղոթելու:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ -Ինչո՞ւ եք ամուսնացրել աղջկաս և այս կիսամերկ մեյմոնին:

ԱԼԵՔՍ -Ուրեմն դուք Ռոզիի մայրն եք:

ՂԵՎՈՆԴ -(Ալեքսին): Նա ձեր գործանչն է:

ԱԼԵՔՍ -Բայց ես ամուսնացած չեմ:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ -Խաբերա՞... քիչ առաջ ասացիր, որ Ռոզիի ամուսինն ես:

ԱԼԵՔՍ -Ես նրա ամուսինը չեմ:

ՂԵՎՈՆԴ -Ինչպե՞ս թե՝ ամուսինը չեք, իսկ տիկին Ռոզին ո՞վ է... ձեր սիրութի՞ն:

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ -(ապտակելով Ալեքսին): Տակա՞նք...

ԱԼԵՔՍ -(բռնելով այտը): Ախ...

ՂԵՎՈՆԴ -Եթե ամուսնանալու հարց կա, ես սիրով պատրաստ եմ, պարզապես դա ավելի թանկ արժե: Որովհետև այս պարագայում ես գործ ունեմ մարդկանց ճակատագրերի երաշխավորման հետ, իսկ դիակների հարցում պարտականություն վերցնելու խնդիր չկա:

ԱԼԵՔՍ -Պարոն քահանա՝, բավակա՞ն է սակարկեք, դուք շոկայում չեք: Տիկին, իսկ ձեր աղջիկը աշխարհի ամենալավ ու բարի աղջիկն է: Ակսոս, որ դուք այդպես էլ ոչինչ շհասկացաք: Երանի ձեր ասածները իրականություն լինեին և ես ամուսնացած լինեի նրա հետ: (Արագ հագնում է վերնաշապիկը: Մտածելով:) Գիտե՞ք, դուք ինձ հետաքրքիր միտք տվեցիք: Իմ սիրելի պապիկի հոգին կխաղաղվի, երբ ինձ այս կյանքում երջանիկ տեսնի: Դա նրա վերջին ցանկությունն էր: (Ուզում է դուրս վագել, Զովիաննան նրան ետք պահում:)

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ -Այդ ո՞ր եք փախչում:

ԱԼԵՔՍ -Ես չեմ փախչում, ես գնում եմ փնտրելու իմ երջանկությունը: Գնում եմ՝ գտնեմ ձեր աղջկան և ամուսնության առաջարկություն անեմ: Դա նրան ուզում էի ասել, երբ առաջին անգամ հանդիպեցի փողոցում: Պարզապես ամեն անգամ համարձակությունս չէր հերիքում: Նա փրկեց իմ կյանքը, իսկ ես էլ նրա կյանքը կլցնեմ սիրո փրկությամբ: (Դուրս է վագում:)

ԶՈՒԼԻԱՆՆԱ -Սպասիր, այ կենդանացած դիակ... (Դուրս է վագում:)

ՂԵՎՈՆԴ -Զհասկացա՞ ես հիմա պիտի աղոթեմ Վոլոյա պապիկի հոգու համա՞ր, թե՝ նորապսակների երջանիկ ապագայի: Սպասեք... (Աեղանի վրայից վերցնում է մի քանի կոնֆետ:) Սպասեք, առանց ինձ ի՞նչ հարսանիք... (Դուրս է վագում:)

ԴՐԱՄԱՏՈՒՐԳԻԱ

գրական-գեղարվեստական հանդես

ISSN 1829-0701

© «Դրամատուրգիա», 2016
Տպագրվել է պետական աջակցությամբ

Խմբագիր՝
ԿԱՐԻՆԵ ԽՈԴԻԿՅԱՆ

Կազմը և էջադրումը՝
ՆԱՆԱ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ

Նյութերն ընդունվում են մեքենագիր կամ շարվածքով:
Բնագրերը չեն վերադարձվում:

Հանդեսում տպագրված պիեսների բեմադրությամբ շահագրգիռ
թատրոնները դրանց օգտագործման թույլտվության համար
դիմուն անմիջական իրավատերերին՝ հեղինակներին:

Խմբագրության հասցեն՝
Երևան, Օրբելի 18/6, հեռ. 22-76-08

Ստորագրված է տպագրության 01.12.2016
Գինը՝ պայմանագրային:

Դրանցման վկայական՝ 01Մ 000089

Չափը՝ 70x100, 1/16: Ծավալը՝ 12 տպ. մամուլ:
Թուղթը և տպագրությունը՝ օֆսեթ: Տպաքանակը՝ 500 օրինակ:

Տպագրվել է
«Վան ԱՐՅԱՆ» ՍՊԸ-ո՛
ՀԳՄ «Լ. Զ. ՍՈՒՐԵՆԵՂՅԱՆ» տպագրատանը: